

3046-38/2023. sz. ELŐTERJESZTÉS 1. sz. melléklete

„Bács-Kiskun vármegyei foglalkoztatás- és gazdaságfejlesztési együttműködés

– Foglalkoztatási és Gazdaságfejlesztési Stratégia”

Bács-Kiskun vármegyei foglalkoztatás- és gazdaságfejlesztési együttműködés

FOGLALKOZTATÁSI ÉS GAZDASÁGFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Készült a TOP_Plusz-3.1.1-21-BK1-2022-00001 azonosítószámú,
„Bács-Kiskun megyei Paktum Plusz” című projekt keretében

2023. március 29.

Tartalom

Vezetői összefoglaló	4
1. Bevezetés.....	7
1.1. Előzmények, indíttatás, mandátum.....	7
1.2. Lehatárolás	8
1.2.1. Területi lehatárolás	8
1.2.2. Finanszírozási lehatárolás.....	11
1.2.3. Célcsoport lehatárolása.....	11
1.2.4. Végrehajtási keretek, időhorizont.....	11
1.3. Tervezési folyamat bemutatása	12
1.3.1. Háttér, előzmények	12
1.3.2. Stratégia tervezése során alkalmazott főbb alapelvek, szempontok.....	12
1.3.3. A teljes tervezési folyamat szervezeti keretei	13
1.3.4. Alkalmazott módszertan.....	14
1.4. Stratégiai (szakmapolitikai) háttér, illeszkedés.....	15
1.4.1. Területi Agenda 2030	15
1.4.2. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	16
1.4.3. TOP Plusz	17
1.4.4. Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Programja.....	18
1.4.5. Bács-Kiskun Megye Integrált Területi Programja	18
1.4.6. A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Területfejlesztési koncepciója 2021-2035.....	18
1.4.7. A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Fejlesztési Konceptiójához kapcsolódó Stratégiai és Operatív Program (2021-2027).....	20
1.5. Kapcsolódás egyéb projektek végrehajtásához	20
1.6. TOP Plusz projekt végrehajtásának koordinálása	22
2. Stratégiai keret	24
2.1. Jövőkép, küldetés	24
2.2. Célrendszer, eredmények.....	26
2.3. Helyzetelemzés (földrajzi, gazdasági, foglalkoztatási helyzet bemutatása).....	35
2.3.1. A vármegye társadalmi-gazdasági helyzete	35
2.3.2. A területre ható főbb nemzetközi és hazai folyamatok, trendek.....	45
2.3.3. A vármegye gazdasági szempontból összetartozó területi egységei	51
2.3.4. A vármegyében korábban megvalósult foglalkoztatási paktumok	52
2.3.5. A vármegye foglalkoztatási helyzete	57
2.3.6. A tervezett infrastrukturális fejlesztések foglalkoztatási hatása.....	81
2.3.7. Egyéb gazdasági tényezők	82
2.3.8. A foglalkozást elősegítő tevékenységek: szociális városrehabilitáció	87

2.3.9.	Környezeti sajátosságok	89
2.4.	Célcsoportok bemutatása	91
2.4.1.	A projekt bevonandó, fő célcsoportjai életminőségének, munkaerőpiaci-társadalmi integrációjának javítása	95
2.4.2.	A célcsoportok szélesebb körű bevonásának lehetséges módozatai.....	97
2.5.	Következtetések – Helyzetértékelés és SWOT-elemzés.....	98
2.5.1.	Helyzetértékelés	98
2.5.2.	SWOT-elemzés.....	106
3.	Intézkedések bemutatása	109
3.1	Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata	109
3.2	Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal.....	115
3.3	Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal	133
4.	Támogatási kérelem megvalósításának szervezeti kerete	144
4.1.	Konzorcium bemutatása	144
4.1.1.	Korábban végrehajtott hasonló fejlesztések.....	146
4.1.2.	A projekttel párhuzamosan végrehajtásra kerülő fejlesztések	150
4.1.3.	A projektben résztvevő szakmai megvalósítók	150
4.1.4.	Külső szakértők, szolgáltatók bevonása	152
4.2.	Projektmenedzsment bemutatása	155
4.3.	Partnerség bemutatása	157
4.3.1.	A végrehajtás személyi és tárgyi feltételei	161
4.3.2.	Partnerségen belüli kommunikációs mátrix.....	164
5.	Horizontális elvek érvényesülése	165
5.1	Esélyegyenlőség.....	165
5.2	Fenntarthatóság	166
6.	Pénzügyi terv	168
6.1	Módszertani bevezető.....	168
6.2	A projekt költségvetése	170
6.3	Költségkorlátoknak való megfelelés.....	174
7.	Részletes cselekvési terv	175
8.	Nyilvánosság biztosítása, kommunikációs tevékenység	177
9.	Tervezést segítő javaslatok.....	182
9.1	Foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések fenntartható működésének erősítése	182
9.2	Foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés lehetséges sztenderdje.....	182

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az előző programozási időszakban sikeresen megvalósított vármegyei és helyi paktumok tapasztalataira és jó gyakorlataira alapozva Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata (BKVÖ), a Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal (BKVÖH) és a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal (BKVKH) konzorciuma 2022 januárjában támogatási kérelmet nyújtott be a „Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések” tárgyú felhívásra. A TOP_Plusz-3.1.1-21-BK1-2022-00001 azonosítószámú, „Bács-Kiskun megyei Paktum Plusz” című projekt megvalósítására a konzorcium bruttó 3 347 000 000 Ft vissza nem térítendő, 100%-os támogatást nyert. A támogatási szerződés 2022. március 29-én lépett hatályba, a projekt ténylegesen 2022. július 1-jén vette kezdetét, zárása 2027. december 31. dátummal tervezett. A projekt Bács-Kiskun vármegye egészére terjed ki, beleértve a két megyei jogú város (Kecskemét, Baja) területét is.

Bács-Kiskun vármegye aktuális gazdasági és foglalkoztatási helyzetére, a vármegye fejlesztési elképzeléseire és a TOP_Plusz-3.1.1 felhívás előírásaira alapozva született meg jelen stratégia, részletesen bemutatva a tervezett intézkedések célrendszerét és tartalmát. A stratégiaalkotás során fontos elv volt a területileg kiegyenlített fejlődés, a területi szemlélet, a helyi munkavállalás lehetőségeinek kialakítása, az esélyegyenlőség, a fenntarthatóság, a gazdasági igényeknek való megfelelés, a partnerség és nyilvánosság biztosítása, valamint az innovatív szemlélet. Az összetett tervezési folyamat sikeres megvalósítása (a stakeholderok minél szélesebb körű bevonása, a különböző vélemények, szempontok becsatornázása, a határidők ütemezett tartása) érdekében egy Koordinációs Munkacsoport (KCS) került felállításra, mely a konzorciumi tagok képviselőiből - a projektvezetői és operatív szakmai feladatokat ellátó munkatársakból -, valamint a bevont külső szakértőkből alakult meg. A KCS a teljes tervezési szakaszban ellátta a koordinációs és vezetői döntés-előkészítő feladatokat. A tervezés során kiemelt figyelmet kellett fordítani a céljait, megvalósítóit, területi lefedettségét, illetve célcsoportjait tekintve hasonló, potenciálisan kapcsolódó projektekkel való összhang vizsgálatára, az egyértelmű és átfedésmentes lehatárolás biztosítására.

A dokumentum kidolgozásakor alkalmazott főbb eszközök az adat- és információgyűjtés, -elemzés és -értékelés; fókuszcsoportos műhelytalálkozók és interjúk megvalósítása, valamint két online kérdőíves primer felmérés lebonyolítása voltak. A műhelytalálkozók és interjúkon az azonosított főbb érintetti körök mindegyike: térségi munkaadók, nagyfoglalkoztatók, munkaerő-kölcsönzők, kamarák, egyházi és civil szervezetek (szociális, oktatási-nevelési, képzési, karitatív), valamint a vármegye döntéshozói, illetve a konzorciumi tagok egyaránt képviseltették magukat. A kérdőíves felmérések a Bács-Kiskun vármegyében működő vállalkozások konkrét munkaerőpiaci igényeinek, fejlesztési elképzeléseinek, valamint lehetséges együttműködési szándékainak feltérképezését, valamint a települési önkormányzatok releváns tapasztalatainak közvetlen megismerését szolgálták.

A foglalkoztatás-gazdaságfejlesztési jövőkép és célrendszer kijelölése során meghatározó jelentőséggel bírt a vármegye hatályos, releváns stratégiai dokumentumaihoz való illeszkedés biztosítása. A jövőkép ez alapján: „Bács-Kiskun vármegye értékalapú, fejlett gazdaságának, vonzó vállalkozási környezetének, területileg kiegyenlített fejlettségének és a széles spektrumon elérhető, tisztességes megélhetést biztosító térségi munkalehetőségeknek köszönhetően élő és élhető hely, melynek társadalma és gazdasága egyaránt jól reagál a változó folyamatokra. A helyi termékek és szolgáltatások egyediek, innovatívak és valódi hozzáadott értéket képviselnek; a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek egészségesek és kiváló minőségűek; a gazdasági élet szereplői aktívan együttműködnek és nagy hangsúlyt fektetnek a fenntarthatóságra, a természeti adottságok és a sokrétű épített és kulturális örökség emberléptékű hasznosítására.”

Az átfogó célok teljes mértékben megegyeznek a BácsKiskun2030 Stratégiai program átfogó céljaival:

1. Élhető város – élő vidék (település- és térségfejlesztés); 2. Intelligens gazdaság (gazdaságfejlesztés); 3. Belülről vezérelt ember és közösség (emberi erőforrás és közösségek fejlesztése). Specifikus célként fogalmazódott meg a Vállalkozás- és befektetésösztönzés, a gazdasági környezet javítása (S1); A helyi termékek és szolgáltatások továbbfejlesztése, piacra jutásuk támogatása (S2); A szociális gazdaság erősítése (S3); A foglalkoztatási szint javítása, a hátrányos helyzetű célcsoporttagok munkaerőpiacra lépésének és tartós ottmaradásának támogatása (S4); valamint A térségi gazdaság működtetésében érintett szereplők együttműködéseinek előmozdítása (S5). Mindezeket horizontális célok egészítik ki.

A részletes helyzetfeltárás és -értékelés során vizsgált legfőbb területek, illetve tényezők: társadalmi helyzet és adottságok; gazdaság és infrastruktúra; negatív globális tényezők (klímaváltozás, pandémia, orosz-ukrán háborús konfliktus, nyersanyagár-robbanás) és összetett gazdasági-munkaerőpiaci hatásaik; a foglalkoztatási aktivitás változásai (kiemelt figyelemmel a nyilvántartott álláskeresők adatsorainak vizsgálatára); a korábbi paktum projektek tapasztalatai; azonosítható munkáltatói igények, aktuális trendek, a főbb helyi környezeti tényezők. Mindezek eredményeinek rövid összefoglalása és rendszerezése SWOT-analízis formájában is megtörtént.

A projekt keretében a más programoktól való szakpolitikai szintű lehatárolás eredményeként a 30 év feletti inaktívak, valamint az 50 év feletti nyilvántartott álláskeresők körébe tartozó célcsoportok támogatására van lehetőség, mely jelentős szűkítést jelent a korábbi paktum programmal összehasonlítva – azzal együtt, hogy a teljes, rendelkezésre álló munkaerő-tartalék is csökkent a 2010-es évek gazdasági-foglalkoztatási trendjeinek eredményeként –, a munkaerőpiacot jelenleg sokkal inkább a rendelkezésre álló szabad kapacitások hiánya jellemzi a magasan kvalifikált munkaerő és a képzettséget nem igénylő munkakörök tekintetében egyaránt.

A konzorcium vállalása alapján a programban legalább 1 683 fő álláskereső és 198 fő inaktív személy fog részt venni – utóbbiak felkutatása és programba vonása különösen nehéz: rendkívül erőforrás-igényes és komoly helyismeretet, helyi beágyazottságot követel meg a megvalósítóktól. A foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokban és tevékenységekben résztvevők száma mindösszesen 2 066 fő – közülük 1 061 főnek a program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban (beleértve az önfoglalkoztatást) kell állni.

A stratégia intézkedési terve konzorciumi tagok szerinti bontásban mutatja be a megvalósítandó tevékenységeket. Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata és a Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal közösen felelnek az „A. Foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések projektrész” megvalósításáért, a teljes költségvetési keret 20%-át felhasználva. A konzorciumvezető BKVÖ feladatai közé tartozik a vármegyei szintű ágazati stratégiai dokumentumok kidolgozása (körforgásos gazdaság stratégia, energiaközösségi terv, turizmusfejlesztési terv, logisztikai terv), illetve megújítása (marketingstratégia); a Paktumiroda működtetése és a foglalkoztatási célú kormányzati intézkedések megvalósulásának segítése; valamint a figyelemfelkeltés, marketing a minél szélesebb körű partnerség megteremtésére és a projekt tudatosítására az együttműködésben érintett partnerek, valamint a szélesebb nyilvánosság körében.

A BKVÖH tevékenységei között elsőként említendő a részletes foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési stratégia, akcióterv és munkaprogram kidolgozása, majd 2025-ben esedékes felülvizsgálata; ez utóbbi friss munkaerőpiaci és vállalkozásfejlesztési felmérésekre alapozva fog megtörténni. Az inaktívak toborzása, projektbe vonása érdekében különböző, foglalkoztatást elősegítő tevékenységek (egyéni mentorálás, pályaorientáció, alapvető készségek és kompetenciák fejlesztése) megvalósítása is tervezett a területi szintnek megfelelő hálózattal és szakmai-szervezeti háttérrel rendelkező

szolgáltató bevonásával; emellett a foglalkoztatók felkészítését célzó programok is nagy jelentőséggel bírnak. A BKVÖH további feladata a Bács-Kiskun vármegyében működő társadalmi vállalkozások ellenállóképességének és gazdasági fenntarthatóságának erősítése; a helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés támogatása; valamint a befektetés-ösztönzéshez, ágazati gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó különféle tevékenységek. A szakmai tevékenységcsomag részét képezi még a saját teljesítésben ellátandó foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés megújítása és fenntartása, a korábbi működési tapasztalatok összegzése és a párhuzamos projektekkel való összhang megteremtése; mindez a teljes körű projektmenedzsment ellátásával, valamint a kötelező nyilvánosság biztosításához kapcsolódó feladatokkal is kiegészül.

A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal a projekt elszámolható költségeinek 80%-ából finanszírozza a „B. Munkaerőpiaci programok, a célcsoport képzéséhez, foglalkoztatásához, foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásához kapcsolódó projektrész” megvalósítását. Ez egyfelől konkrét munkaerőpiaci támogatások nyújtását (foglalkoztatást elősegítő bértámogatás; vállalkozóvá válást elősegítő támogatás; munkaerőpiaci alkalmazkodást segítő képzés támogatása) foglalja magában, másfelől a célcsoport közvetlen támogatásához, valamint részükre nyújtott foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokhoz kapcsolódó megvalósítói tevékenységek forrásigényét biztosítja. Mindez a projekt megvalósításához szükséges szakmai, módszertani és informatikai fejlesztésekkel egészül ki.

A tervezett intézkedések és a konzorciumi tagok bemutatását követően a két fő horizontális elvnek (esélyegyenlőség, fenntarthatóság) való megfelelés részletezése is megtörtént.

A projekt költségvetése kizárólag a program keretében elszámolható költségeket foglal magában, melyek finanszírozása kivétel nélkül 100%-os támogatásintenzitás mellett történik. A projektben résztvevő szervezetek likviditását a támogatási előlegek teljes körű lehívása, projektszámlán való rendelkezésre állása biztosítja. A költségvetés minden partner esetében valós (alátámasztott) költségekből, valamint átalányköltségekből tevődik össze – ez utóbbi mértéke projektszinten a vetítési alap pontosan 7%-a.

A projekt ütemezését tekintve az 1. mérföldkő a támogatott projektfejlesztés időszakának lezárását jelenti, ennek időpontja 2023. március 29. A 2. mérföldkő pedig már a projekt zárása, azaz 2027. december 31. A köztes időszakban a konzorciumi tagok kötelező módon, havi, illetve féléves rendszerességgel monitoring adatokat szolgáltatnak a projekt előrehaladásáról, a működési tapasztalatokról és az indikátorértékek teljesüléséről a szakpolitikai felelős felé.

A stratégia zárófejezete a kötelező nyilvánosság biztosítását szolgáló tevékenységeket, valamint az azokon túlmutató kommunikációs elképzeléseket vázolja fel, meghatározva az egyes kommunikációs célcsoportoknak szóló legfőbb üzeneteket.

1. BEVEZETÉS

1.1. Előzmények, indíttatás, mandátum

A 2016-2021 közötti időszakban a TOP-5.1.1-15-BK1 konstrukció keretében megvalósított „Együttműködés a helyben foglalkoztatásért - Bács-Kiskun megyei foglalkoztatási- és gazdaságfejlesztési együttműködés”¹ című projekt pozitív tapasztalatai és jó gyakorlatai alapján indult útjára Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata, a Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal és a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal konzorciumának újabb paktum projektje. A konzorcium az Európai Szociális Alap Plusz által finanszírozott, a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében meghirdetett TOP_Plusz-3.1.1-21 kódszámú, „Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések” tárgyú felhívásra 2022. január 14-én nyújtott be támogatási kérelmet. A TOP_Plusz-3.1.1-21-BK1-2022-00001 azonosítószámú, „Bács-Kiskun megyei Paktum Plusz” című projekt megvalósítására a konzorcium bruttó 3 347 000 000 Ft vissza nem térítendő, 100%-os támogatást nyert. A támogatási szerződés 2022. március 29-én lépett hatályba, a projekt ténylegesen 2022. július 1-jén vette kezdetét, zárása 2027. december 31. dátummal tervezett.

A 2010-es évek szinte töretlen gazdasági fellendülését követően előbb a koronavírus-járvány következményei, majd az energiaválság és a drasztikus infláció komoly megpróbáltatás elé állították a munkaerőpiaci szektor minden szereplőjét. A konzorcium egyik fő célja, hogy megújítsa, illetve a vármegye egészére kiterjessze a már működő foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési partnerséget. Továbbá kialakítsa az elmúlt időszak kihívásaira is reagáló foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési stratégiát, mely egyfelől megoldási irányokat, lehetőséget mutat az érintett területen működő szervezeteknek; másfelől támogatja a programba bevont inaktív, illetve már regisztrált álláskeresőket a munkaerőpiacra. A projekt első szakasza legkésőbb 2023. március 29-én – jelen stratégia véglegesítésével – zárul, mely egyben a megvalósítás 1. mérföldköve is.

A Konzorcium vezetője Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata (BKVÖ), mely az önkormányzati Hivatallal közösen felel a „Foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések” projektrész megvalósításáért. A „Munkaerőpiaci programok; a célcsoport képzéséhez, foglalkoztatásához, foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásához” kapcsolódó projektrész tevékenységeinek előkészítése és lebonyolításának koordinációja a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal (BKVKH) feladata. A kötelezően megvalósítandó tevékenységek elsődleges felosztása már a támogatási kérelem mellékleteként elkészített Projekt-előkészítő Tanulmányban (PET) is bemutatásra került, jelen Stratégia ezek végleges tartalmát is részletezi.

A 2014-2020-as időszakban a vármegyei paktum mellett Kecskemét Megyei Jogú Város, valamint a vármegye járásai is helyi foglalkoztatási együttműködésekkel valósítottak meg a TOP-6.8.2-15-KE1, illetve a TOP-5.1.2-16-BK1 konstrukciók keretében, ezek folytatása azonban a 2021-2027-es ciklusban a Területfejlesztési Operatív Program Plusz keretében nem támogatható. Az érintett szereplők széles körének rendszeres párbeszéde, együttműködése ugyanakkor kulcsfontosságú – ez a vármegyei Paktum Plusz szervezet keretében valósulhat meg.

¹ A dokumentum általános esetekben az Alaptörvény 11. módosításának megfelelően a „megye” helyett a „vármegye” fogalom jelenik meg, azonban konkrét, hivatalosan elfogadott projektek, dokumentumok stb. címe, illetve a még át nem nevezett intézmények elnevezése esetén megmaradt a „megye” szó használata (csakúgy, mint az Alaptörvényben is változatlanul maradt „megyei jogú város” fogalom esetében).

A Kormányhivatal a Paktum Plusz projekttel párhuzamosan több, foglalkoztatási célú GINOP, illetve GINOP Plusz kiemelt projekt megvalósításában is részt vesz. *(Ezen projektek összehangolása, illetve célcsoportjaik lehatárolása az 1.5 fejezetben kerül kifejtésre.)*

Jelen dokumentum tartalmi követelményeit a TOP_Plusz-3.1.1-21 Felhívás ún. Segédleteinek „Útmutató a területi foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési stratégiák készítéséhez és felülvizsgálatához” c. dokumentuma részletezi. *(A tervezési folyamat bemutatása az 1.3 pontban olvasható.)*

1.2. Lehatárolás

1.2.1. Területi lehatárolás

Jelen projekt Bács-Kiskun vármegye egészére terjed ki, beleértve a két megyei jogú város (Kecskemét, Baja) területét is.

A megelőző programozási időszakban a vármegyei szintű paktum mellett Kecskemét MJV-hez kapcsolódóan működött további egy foglalkoztatási partnerség – melyben a vármegyeszékhellyel együttműködött Fülöpháza, Kunszállás, Jakabszállás és Városföld is. Ez a projekt a megyében egyedülként még jelenleg is zajlik, egészen 2023.09.30-ig, azaz ezen időpontig területi átfedésben működik jelen projekttel. Mivel a Kormányhivatal konzorciumi partnerként jelen van ebben a TOP-6.8.2-15-KE1-2016-00001 azonosítószámú projektben is, így a szakmai tevékenységek lebonyolítását teljes mértékben össze tudja hangolni, elhárítva a projektek egymás hatását esetleg gyengítő beavatkozásait. A Kormányhivatal közlése alapján ebben a projektben már csak a Kecskemét MJV által megvalósított főtevékenység zajlik, támogatások kihelyezésére már nem kerül sor.

A vármegyei munkaerőpiaci kereslet-kínálat kiegyenlítését – Kecskemét MJV projektjén túl – járásközi szinten szerveződő helyi foglalkoztatási paktumok is segítették. Ezek mindegyike lezárult már, időbeli és térbeli összefonódásuk nincs a jelenlegi projekttel. A korábbi területi szinten fragmentált beavatkozásokban a Kormányhivatal szakmai megvalósítóként és egyben konzorciumi partnerként részt vett, így azok tapasztalatait integrálni tudja jelen projekt megvalósításába.

A projektterület fizikai kiterjedésének áttekintésekor, a gazdaságfejlesztési eszközök hatékony és területi adottságokat szem előtt tartó alkalmazása szempontjából fontos a vármegye különböző szempontok szerint csoportosított, a munkaerőpiac fejlesztését meghatározó terület- és gazdaságfejlesztési térségeinek a feltárása is.

Térségtípusok és települési körök a vármegye területén

A vármegye területén a következő térségtípusok, települési körök azonosíthatóak:

- A 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet a Területfejlesztési tv. felhatalmazása alapján kijelöli az ún. **kedvezményezett településeket**. A komplex mutató alapján kijelölt települések két – egymással esetleg átfedő – csoportot alkotnak: jelentős munkanélküliséggel sújtott települések (melyekben a munkanélküliségi ráta meghaladja az országos átlag 1,75-szörösét); illetve társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések (melyek a komplex mutató alapján rangsorolt települések legkedvezőtlenebb harmadába tartoznak). Bács-Kiskun vármegyében a kormányrendelet legutóbbi felülvizsgálata során 41 kedvezményezett települést azonosítottak: ebből 22 település jelentős munkanélküliséggel sújtott volt, illetve közülük 17 egyben társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból is kedvezményezett.
- A 290/2015. (XI.26.) Korm.rendelet a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről tartalmazza a komplex programokkal fejlesztendő járásokat is. A kormányrendeletben meghatározott komplex mutató alapján két bács-kiskuni járás kapott

fejlesztendő járás besorolást: a Kiskunmajsai és a Kunszentmiklósi (összesen 15 település). További kettő, a Jánoshalmi és a Bácsalmási járás **komplex programokkal fejlesztendő járásként** lett azonosítva (további 15 település).

- A komplex programokkal fejlesztendő járásokban található települések körét a 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet további – terület- és gazdaságfejlesztési, valamint foglalkoztatáspolitikai szempontok alapján – hátrányos helyzetűnek minősített településekkel egészíti ki, melyeket együttesen **szabad vállalkozási zónának** minősít. A zóna területére betelepülő, illetve az ott működő vállalkozások az alaptámogatáson és a kiegészítő támogatásokon kívül – az éves pályázati felhívásban meghatározott formában, támogatási mértékben – többlettámogatást igényelhetnek.

A szabad vállalkozási zóna Bács-Kiskun vármegyei települései a 2027. december 31-ig érvényes kijelölés alapján: Apostag, Bácsalmás, Bácsbokod, Bácsborsód, Bácsszőlős, Borota, Csikéria, Csólyospálos, Dunaegyháza, Dunavecse, Jánoshalma, Jászszenzlászló, Katymár, Kelebia, Kéleshalom, Kiskunmajsza, Kisszállás, Kömpöc, Kunadacs, Kunbaja, Kunfehértó, Kunpeszér, Kunszentmiklós, Madaras, Mátételke, Mélykút, Móricgát, Rém, Szabadszállás, Szalkszentmárton, Szank, Tass, Tataháza, Tompa.

- A 1403/2019. (VII. 5.) számú, a Magyarország egyes területei közötti **gazdasági egyenlőtlenség csökkentése érdekében szükséges fejlesztési programcsomagról** szóló kormányhatározat alapján 6 vármegyei település érintett: Csengőd, Dunavecse, Homokmégy, Kunadacs, Kunbaja, Sükösd.

A kormányrendelet a gazdasági mutatók alapján elmaradott településeknek azon körét határozza meg, ahol az önkormányzatok, valamint az ott működő, székhellyel vagy telephellyel rendelkező mikro-, kis- és középvállalkozások, továbbá az állami vagy helyi önkormányzati közvetlen vagy közvetett tulajdonban álló gazdasági társaságok támogatásra jogosultak.

- A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (továbbiakban Tftv.) 2020. július 1-én hatályba lépett módosítása alapján létrehozott **Közép-Duna Menti Kiemelt Fejlesztési Térség** 99 települést foglal magában, közülük 29 település található Bács-Kiskunban: Akasztó, Bátya, Császártöltés, Drágszél, Dunaegyháza, Dunapataj, Dunaszentbenedek, Dunatetőtlen, Dusnok, Fajsz, Foktő, Géderlak, Hajós, Harta, Homokmégy, Kalocsa, Kecel, Kiskőrös, Miske, Nemesnádudvar, Ordas, Öregcsertő, Sükösd, Szakmár, Újsolt, Újtelek, Uszód.

A térség központi települései: Kalocsa, Paks és Szekszárd – a Duna-völgyi terület mellett az egymással szorosabban együttműködő Mezőföldi és Kiskunsági településeket foglalja magában. Nem csupán három vármegye, hanem ezáltal három régió közös metszetét is jelenti. Létrehozásának célja, hogy ezt a meghatározott területegységet egységes tervezés és fejlesztés alá lehessen vonni, dedikált forrás ugyanakkor az 1457/2022. Korm. határozattal elfogadott program esetében nem áll biztosított. A térség területfejlesztési koncepciójának forrástérképe a közvetett és közvetlen európai uniós források lehetőségét körültekintően számba veszi, ezek azonban kizárólag sikeres támogatási kérelmek benyújtása esetén állnak a végső kedvezményezettek rendelkezésére.

- A Kormány **Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna** komplex fejlesztéséért felelős kormánybiztos kinevezéséről és feladatairól 1272/2022. (V.27.) Korm. határozata értelmében ebbe a Zónába tartozik Bács-Kiskun vármegye 119 települése is – Békés és Csongrád-Csanád vármegye teljes területe mellett. A kinevezett kormánybiztos figyelemmel kíséri a Gazdaságfejlesztési Zónát

érintő ágazati európai uniós és nemzeti forrásból megvalósuló fejlesztési koncepciók, tervek – így jelen Stratégia – előkészítését és végrehajtását is.

- Magyarország egyes területei közötti gazdasági egyenlőtlenség csökkentése érdekében szükséges fejlesztési program, továbbá a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának kiterjesztéséről szóló 1057/2021. (II.19.) Korm. határozata megnevezi a Felzárkózó települések hosszútávú programba (a továbbiakban: FETE) és a **Gazdaságélénkítő Programba javasolt** (a továbbiakban: GÉP) települések körét. Bács-Kiskun vármegyét a GÉP 1-2. ütemébe javasolt településük között nyolc képviseli: Csengőd, Dunavecse, Homokmégy, Kunadacs, Kunbaja, Madaras, Mélykút, Sükösd. A GÉP 3. ütemébe két vármegyei település került besorolásra: Dunapataj és Harta. A GÉP későbbi ütemeibe további 41 bács-kiskuni település részvételét javasolja a kormányhatározat – a 4. ütem keretében Izsák és Tass kapott támogatást. A FETE-programban nem érintett egyetlen vármegyei település sem.
- A **Magyar Falu Program** kedvezményezett körébe 99 bács-kiskuni település tartozik bele, köztük három város: Dunavecse, Hajós és Tompa is. A programban 2021-22 során 29 pályázat került meghirdetésre. Ezek közül a helyi gazdaságfejlesztést közvetlenül szolgálta a kistelepülési üzletek működésének támogatására irányuló Felhívás, valamint a Vállalkozás-újraindítási Program.
- Bács-Kiskun vármegye 67 települése található **tanyás térségben**, melyek specializált vidékfejlesztési forrásokra pályázhatnak.
- Bács-Kiskun megye Területrendezési Terve (a továbbiakban: TrT) szintén rendel területi lehatárolásokat (forrásfelhasználási módok) a prioritásokban meghatározott tevékenységekhez. Továbbá meghatározza a vármegyén belül a **különleges eszközökkel fejlesztendő területet**, mely olyan több település meghatározott településrészeiből álló térség, amelynek társadalmi, gazdasági és környezeti helyzetének javítása sajátos, különleges gazdaságfejlesztési és befektetésösztönzési eszközök fokozott alkalmazását igényli. A területek övezete 40 település meghatározott részeire terjed ki.
- A TrT kijelöli továbbá a **gépjárműgyártási beszállítói terület övezetét**, melybe a következő települések tartoznak: Ágasegyháza, Ballószög, Bugac, Bugacpusztaháza, Felsőlajos, Fülöpháza, Fülöpjakab, Helvécia, Izsák, Jakabszállás, Kecskemét, Kerekegyháza, Kiskunfélegyháza, Kunszállás, Ladánybene, Lajosmizse, Lakitelek, Nyárlőrinc, Orgovány, Szentkirály, Tiszakécske, Városhőd. Az övezet a gépjárműgyártási beszállítást szolgáló létesítmények számára alkalmazható.
- Szintén a vármegyei Trt jelöli ki a kivitelezés alatt álló, Kalocsa-Paks közötti **Duna-híd gazdaságfejlesztési körzetét**, melybe Bátya, Drágszél, Dunapataj, Dunaszentbenedek, Dusnok, Fajszt, Foktő, Géderlak, Homokmégy, Kalocsa, Miske, Ordas, Öregcsertő, Szakmár, Újtelek, Uszód települések egyes részei (a híd irányából a lakott területek terhelése nélkül elérhető belterületek vagy barnamezős területek) tartoznak bele.
- Mezőgazdasági tevékenységhez, illetve a mezőgazdasági termékek feldolgozásához és az ezekkel összefüggő raktározáshoz, kereskedelemhez kapcsolódó építmények létesítésére jelöli ki a Trt **az együtt élő négy város térségének övezetét**: Akasztó, Balotaszállás, Bócsa, Császártöltés, Csengőd, Harkakötöny, Homokmégy, Imrehegy, Kaskantyú, Kecel, Kiskőrös, Kiskunhalas, Kunfehértó, Öregcsertő, Páhi, Pirtó, Soltvadkert, Szakmár, Tabdi, Tázlár és Zsana felsorolásával.

- A Trt kijelöl továbbá egy ún. **kötött pályás gazdasági terület övezetét** is, mely a vármegye vasúthálózata mentén, a működő vasútállomások 500 méteres körzetét fedi le a következő településeken: Bácsalmás, Bácsbokod, Baja, Balotaszállás, Csengőd, Felsőlajos, Fülöpszállás, Gátér, Harkakötöny, Jánoshalma, Jászszenzlászló, Kecskemét, Kelebia, Kiskőrös, Kiskunfélegyháza, Kiskunhalas, Kiskunmajsa, Kisszállás, Kunfehértó, Kunszentmiklós, Lajosmizse, Lakitelek, Mélykút, Nyárlőrinc, Petőfiszállás, Pirtó, Soltszentimre, Soltvadkert, Szabadszállás, Tiszaalpár, Tiszakécske, Városföld. Ezen területek fejlesztése a napi munkahelyi ingázó- és a teherforgalom közútról vasútra terelése miatt kap hangsúlyt a Tervben.

1.2.2. Finanszírozási lehatárolás

Jelen projekt támogatási összegét az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásban biztosítja – ez tekinthető a projekt elsőszámú finanszírozási forrásának. A projekt támogatási intenzitása 100%-os, önerő bevonására nincs szükség. További támogatási forrás bevonása nem indokolt.

A megítélt támogatás teljes összege: 3 347 000 000 Ft. Ennek az összegnek legfeljebb 8,5%-a fordítható a projekt-előkészítés, közbeszerzés és a projektmenedzsment együttes költségeire, további 0,5% a nyilvánosság biztosítására, valamint 1% a felmerülő rezsiköltségekre a pályázati Felhívás alapján. A projekt költségvetése során ennél kisebb arányok kerültek betervezésre: a projekt-előkészítés, közbeszerzés és a projektmenedzsment együttes költségei 6,89%-ot; a nyilvánosság biztosítása 0,03%-ot; míg a rezsiköltségek mindössze 0,2%-ot tesznek ki. Ennek köszönhetően a finanszírozási keretből arányosan magasabb összeg jut a szakmai tevékenységek megvalósítására. A célcsoport személyi jellegű ráfordításai a teljes költségvetés 51,6%-át teszik ki.

A célcsoport számára nyújtható pénzügyi eszközök a következők lehetnek: bértámogatás, mobilitási támogatás, munkaerőpiaci alkalmazkodás támogatása, vállalkozóvá válást elősegítő támogatás.

1.2.3. Célcsoport lehatárolása

A Projekt-előkészítő Tanulmányban meghatározásra került a projekttevékenységek által megcélzott két csoport: ezek a 30 év feletti inaktívok és az 50 év feletti regisztrált álláskereső. A célcsoportok előzetes egyeztetése és jóváhagyása az ITM FFÁT részéről megtörtént. A további, foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetű célcsoportok (pl. 30 év alatti pályakezdők) bevonását a Kormányhivatal a jelen projekttel párhuzamosan futó GINOP-projektek végrehajtása során tervezi.

1.2.4. Végrehajtási keretek, időhorizont

A projektkezelés alapvető keretét – csakúgy, mint az összes 2021-27-es programozási ciklusban végrehajtandó uniós társfinanszírozású projektnél – a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet határozza meg. A kormányrendelet tisztázza a technikai lebonyolítás minden kérdéskörét – így a szakmai tevékenységek beszerzésének, elszámolásának, módosításának és monitoringjának módját is.

A Kormányhivatal által végzendő szakmai tevékenységek szabályozásáért a 100/2021. (II. 27.) Korm. rendelet a foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokról és támogatásokról rendelkezik. A rendelet hatálya a foglalkoztatást elősegítő szolgáltatások és támogatások igénybevételére és azzal kapcsolatos eljárásra és tevékenységre terjed ki. Rendelkezik többek között az egyéni cselekvési tervről, a munkaerőigény nyilvántartásáról, a foglalkoztatást elősegítő szolgáltatások ideje alatt nyújtható pénzügyi juttatásokról, a munkaközvetítésről, információnyújtásról és a tanácsadásról.

A végrehajtás esetében a pályázati Felhívás által támogatható tevékenységek jelentik az elvi kereteket. A projektkezelés során végrehajtandó tevékenységek a pályázati anyagban szereplő Projekt-

elkészítő Tanulmányban már felsorolásra kerültek. *Ezek részletezését jelen dokumentum 3. Intézkedések bemutatása c. fejezete tárgyalja!*

A teljes végrehajtási időhorizont esetében fontos kiemelni, hogy a 2014-20-as programozási ciklusban zajló, TOP keretében támogatott vármegyei paktum projekt zárása (2021.06.30.) megelőzte – a TOP Plusz keretében támogatott – jelen projekt indulását (2022.07.01.), így közöttük időbeli összefonódás nem áll fenn.

Jelen Stratégia felvázolása a projekt-előkészítés szakaszában történik meg, így már a végrehajtás időhorizontján belül járunk, ugyanakkor a Stratégia megállapításai a projektmegvalósítás tevékenységeit hivatottak bemutatni. A projektmegvalósítás az 1. mérföldkő elérését (2023.03.29.) követően kezdődik meg. A projekt szakmai tevékenységei végrehajtásának hatályos időbeli korlátját a támogatási kérelemben megjelölt fizikai befejezés dátuma (2027.12.31) jelenti. A TOP_Plusz-3.1.1-21 pályázati Felhívás összességében 72 hónapos projektidőtartamot engedélyez a konstrukcióban résztvevők számára, ami a projekt meghosszabbítására is lehetőséget ad (jelen esetben akár 2028.06.30-ig) abban az esetben, ha külső körülmények vagy belső döntések ebbe az irányba mozdítanak el a projekt lebonyolítását. A pályázati Felhívás meghatározza a záró kifizetés legkésőbbi benyújtási dátumát (2029.06.29.), mely kijelöli a legkésőbbi, elméletben lehetséges projektbefejezési dátumot is (2029.04.29.).

1.3. Tervezési folyamat bemutatása

1.3.1. Háttér, előzmények

A jelen projekt keretében kidolgozott Bács-Kiskun Vármegye Foglalkoztatási-Gazdaságfejlesztési Stratégia a TOP Plusz-3.1.1-21 Felhívás mellékleteként kiadott Útmutató² szakmai-módszertani előírásai és ajánlásai alapján került kidolgozásra. A projekt közvetlen szakmai előzménye a 2016-ban elkészített vármegyei Foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési stratégia³, valamint ennek a 2018. évi felülvizsgálata⁴. Továbbá, számos kapcsolódó tematikájú, párhuzamosan megvalósult térségi projekt (PI. GINOP, EFOP, TOP keretében) is hozzájárult a munkaerőpiaci beavatkozások szinergiájához.

1.3.2. Stratégia tervezése során alkalmazott főbb alapelvek, szempontok

A stratégiaalkotás az alábbi főbb alapelvek továbbvitele mentén történt:⁵

Területileg kiegyenlített fejlődés

Bács-Kiskun vármegye egyes térségei közt jelentős fejlettségbeli különbségek vannak, ezért olyan foglalkoztatási-gazdasági együttműködések kell kidolgozni, melyek figyelembe veszik az egyes területek speciális adottságait. Törekedni kell a helyben foglalkoztatás szintjének növelésére a szükséges feltételek kialakításával.

² Útmutató a területi foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési stratégiák készítéséhez és felülvizsgálatához a TOP_Plusz-3.1.1-21 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések című felhíváshoz (készítette: Pro Tender System Kft., é.n.)

³ Együttműködés a helyben foglalkoztatásért – Bács-Kiskun megyei foglalkoztatás- és gazdaságfejlesztési együttműködés FOGLALKOZTATÁSI ÉS GAZDASÁGFEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2021 (készült: 2016.09.26.)

⁴ Együttműködés a helyben foglalkoztatásért – Bács-Kiskun megyei foglalkoztatás- és gazdaságfejlesztési együttműködés FOGLALKOZTATÁSI ÉS GAZDASÁGFEJLESZTÉSI STRATÉGIA felülvizsgálata 2016-2021 (készült: 2018. december)

⁵ Forrás: Együttműködés a helyben foglalkoztatásért Bács-Kiskun megyei foglalkoztatás- és gazdaságfejlesztési együttműködés FOGLALKOZTATÁSI ÉS GAZDASÁGFEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2016-2021 (2016.09.26.)

Területi szemlélet

Helyi és térségi elképzelésekből alulról építkező vármegyei foglalkoztatási együttműködések, programok kidolgozása szükséges.

Helyi munkavállalás lehetőségeinek kialakítása

A települések lakossága, különösen a hátrányos helyzetű foglalkoztatási célcsoportok számára biztosítani szükséges a helyben történő munkavállalás lehetőségét is, ennek vállalászási, intézményi feltételeit, az ezt támogató szolgáltatásokat ösztönözni, fejleszteni szükséges.

Esélyegyenlőség

Nők és férfiak, a fogyatékossgal élők és egyéb esélyegyenlőségi szempontból sérülékenyebb célcsoportok (50+ életkor, alacsony iskolázottság, megváltozott munkaképesség, kisebbséghez tartozás stb.) egyenlő munkaerőpiaci esélyének megteremtése. Az álláskereső célcsoport hátrányos helyzetű tagjai egyforma esélyekkel, sőt kiemelten kerüljenek bevonásra az egyes programokba, hangsúlyozottan a nehezen megszólítható, valóban rászoruló rétegekre. Lényeges, hogy a helyi munkaerőpiacon eddig meg nem jelenő, inaktív rétegek is kerüljenek bevonásra a rendszerbe.

Fenntarthatóság

A stratégia tervezett elemei, szolgáltatásai gazdasági, társadalmi, környezeti szempontból fenntartható módon kerüljenek kidolgozásra, megvalósításra, elvárás a fenntartható intézményrendszer kialakítása.

Gazdasági igényeknek megfelelés

A munkaerőpiacon megjelenő vagy a munkaerőpiaci trendkutatások által előre látható gazdasági igényeknek megfelelően szükséges a hiányszakmák azonosítása, minél több szakmai területen és ágazatban. Lehetőség szerint a tényleges szűkebb regionális igényeket tartsák szem előtt, és ne a külföldön keresett szakmákra koncentráljanak. Fontos szempont a helyi munkaerő vármegyében tartása.

Partnerség, nyilvánosság

Minden releváns érintetti kör, szereplő (stakeholder) bevonása lényeges a közös stratégia kidolgozásába és megvalósításába. A foglalkoztatási együttműködések a közvetlen résztvevőkön kívül minél szélesebb körben kapjanak nyilvánosságot, hogy a tervezett tevékenységekhez minél szélesebb körben tudjanak további intézmények, szakmai és civil szervezetek csatlakozni, kapcsolódni saját tevékenységükkel. Rendkívüli fontossággal bír az együttműködési tevékenységek területi szintű összehangolása, vármegyei szintű koordinációja.

Innováció

Nyitottnak kell lenni és lehetőséget kell teremteni a munkaerőpiaci és foglalkoztatáspolitikai problémák megoldásának újabb, korszerű módszereire.

1.3.3. A teljes tervezési folyamat szervezeti keretei

Konzorcium

A projektet három konzorciumi partner tervezi és valósítja meg: Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata (BKVÖ), BKVÖ Hivatala, Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal (BKVKH). A projektgazda BKVÖ beszerzési eljárás keretében külső szakértőként a HBH Stratégia és Fejlesztés Kft.-t vonta be a tervezésbe. Feladatuk a pályázati Útmutató szakmai-módszertani elvárásai alapján a Bács-Kiskun Vármegye Foglalkoztatási és Gazdaságfejlesztési Stratégiájának teljes körű kidolgozása írásban.

Koordinációs Munkacsoport

Az összetett tervezési folyamat sikeres megvalósítása: a stakeholderek minél szélesebb körű bevonása, a különböző vélemények, szempontok becsatornázása, a határidők ütemezett tartása érdekében egy Koordinációs Munkacsoport (KCS) került felállításra munkaindító, első megbeszélés keretében. A KCS a konzorciumi tagok képviselőiből - a projektvezetői és operatív szakmai feladatokat ellátó munkatársakból -, valamint a bevont külső szakértőkből alakult meg. A KCS a Stratégia teljes tervezési szakaszában ellátta a koordinációs és vezetői döntés-előkészítő feladatokat, rendszeres online megbeszélések (Zoom Meeting felületen történő) lebonyolításával. A KCS működési-kommunikációs eljárásrendjét az érintettek az első, munkaindító megbeszélésen egyeztették. Az indulási feladatok egyike egy olyan közös Munkaterv létrehozása volt, mely sorvezetőként szolgált a teljes tervezés során a fő feladatok, felelősök és belső határidők megnevezésével. A Munkaterv alapján a KCS rendszeres, előre rögzített időpont és napirend alapján beszélte meg az aktuális kérdéseket, melyekről mindig írásos Emlékeztető is készült. (Az Emlékeztető elkészítése mindig a külső szakértő cég feladata volt, a KCS többi tagja ezt véleményezte, illetve jóváhagyta.) Az Emlékeztetőben egy jól áttekinthető táblázat összegezte az aktuális feladatokat, a belső határidők és a felelősök rögzítésével. A soron következő találkozó napirendjében az előzőben meghatározott feladatok teljesülése képezte az egyik fő napirendi pontot, így a tervezés aktuális állása, előrehaladása minden érintett szereplő számára világos és transzparenssé követhető volt, beleértve az elmaradásokat és a szükséges korrekciókat.

Stakeholderek, kontaktlista

Fontos előkészítő tevékenység volt továbbá egy előzetes Kontaktlista összeállítása írásban a KCS tagok körében elvégzett stakeholder-analízis keretében, melynek során minden szervezet azonosította azokat a szereplőket (típusonként, illetve potenciális felelősönként), akik közvetlen vagy közvetett bevonását szükségesnek tartotta. Az így kialakított Kontaktlista (pontos elérhetőségekkel: szervezet, beosztás és/vagy név, telefonszám, e-mai cím) a tervezési folyamat előrehaladásával folyamatosan bővült. Ez képezte alapját a megszervezendő terepmunkának: interjúknak, workshopoknak.

A támogatási kérelem Szervezeti kereteinek megvalósítását a 4. fejezet mutatja be, mely magában foglalja a Konzorcium tagjainak (4.1.), a Projektmenedzsment (4.2.) és a Partnerség (4.3.), ezen belül a felállított és működtetendő Paktumszervezet részletesebb ismertetését!

1.3.4. Alkalmazott módszertan

Módszertani szempontból a teljes kidolgozás során az alábbi főbb eszközök kerültek alkalmazásra:

Adat- és információgyűjtés, elemzés, értékelés

A szükséges adatok és információk dokumentumelemzés (korábbi rendelkezésre álló, vonatkozó stratégiák, felülvizsgálatok, projektdokumentumok, háttéranyagok, tanulmányok stb.) és statisztikai adatok összegyűjtése (KSH, TeIR, BKVKH stb.), elemzése, értékelése révén történt (kutatómunka).

A 2018-ban felülvizsgált vármegyei foglalkoztatási stratégia a pályázati Útmutatóban megadott módszertan szerint került aktualizálásra: a vonatkozó friss statisztika adatok, azóta elkészült releváns háttérdokumentumok, aktuális hatályos jogszabályok, illetve a különböző, érintetti csoportok széles körű, közvetlen bevonása útján szerzett információk alapján újratervezte jövőképét, a 2021-2027-es időszak gazdasági, munkaerőpiaci kihívásaira reflektáló, középtávú célrendszerét, cselekvési tervét. Ugyanakkor a tervezés figyelemmel volt arra, hogy biztosítsa az összhangot a különböző, kapcsolódó hatályos európai uniós, hazai és regionális fejlesztési dokumentumokkal, alapelvekkel is.

Napjainkban Bács-Kiskun vármegyének is alkalmazkodni kell a folyamatosan változó gazdasági-technológiai környezethez, az éghajlatváltozás kihívásaihoz, a digitalizáció folyamataihoz, valamint 2020-tól egy világjárvány okozta, váratlan külső veszélyhelyzethez; illetve lehetőségeihez mérten kezelnie kell mindezen tényezőknek a helyi társadalomra gyakorolt foglalkoztatási-szociális hatásait. A Stratégia jövőképét, átfogó és specifikus célrendszerét, illetve a lehetséges beavatkozási intézkedéseket, tevékenységeket mindezekre tekintettel tervezte meg.

Emellett kiemelten fontos szerepet kapott a különböző érintetti körök azonosítása (stakeholder-analízis módszerrel) és aktív bevonása, mely változatos módszerekkel: fókuszcsoportos műhelytalálkozók, mélyinterjúk és kérdőíves vizsgálatok útján történt.

Fókuszcsoportos műhelytalálkozók és interjúk lebonyolítása

A projektkidolgozás fontos elemeként fókuszcsoportos műhelytalálkozók kerültek lebonyolításra, melyeken az azonosított főbb érintetti körök mindegyike: térségi munkaadók, nagyfoglalkoztatók, munkaerőkölcsönzők, kamarák, egyházi és civil szervezetek (szociális, oktatási-nevelési, képzési, karitatív), valamint a vármegye döntéshozói, illetve a konzorciumi tagok egyaránt képviseltették magukat. A találkozót a külső szakértők moderálták. A workshopok mellett mélyinterjúk lebonyolítására is sor került elsősorban a térségi meghatározó foglalkoztatókkal, illetve szakpolitikai szereplőkkel. A HBH Kft. a projektdokumentáció részeként minden rendezvényről Beszámolót készített.

Kérdőíves felmérések

A Bács-Kiskun vármegyében működő vállalkozások konkrét munkaerőpiaci igényeinek, fejlesztési elképzeléseinek, valamint lehetséges együttműködési szándékainak feltérképezését szolgálta a vármegyei Foglalkoztatási Paktum keretein belül elvégzett, átfogó online anonim felmérés. Főként a BKVKH és a vármegyei kereskedelmi és iparkamara jeleskedett igen aktívan a kiküldésben (meglévő címlistáik alapján), így jelentős számú, összesen 247 db teljes kitöltés érkezett.

A vármegye 11 járása 119 településének gazdasági-foglalkoztatási helyzete: adottságai, szükségletei szintén online kérdőíves vizsgálat útján került feltérképezésre a vármegyei Önkormányzat felkérésére, önkéntes válaszással. A településektől 47 db kitöltés érkezett vissza.

A fentebb részletezett kutató- és terepmunka során nyert adatok és primer információk rendszerező, összesített feldolgozása alapján készült el a Helyzetelemzés- és értékelés, illetve a SWOT-analízis. A megfogalmazott problémák, fejlesztési szükségletek és az azonosított jövőbeni lehetőségeken alapuló jövőkép és rövid-középtávú célkitűzések alapján alakult ki a Stratégia Intézkedési fejezete, illetve az ezt részletesen kibontó Cselekvési terv és a hozzá tartozó Pénzügyi terv. A Foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési stratégia szerkezetét az Útmutató nyolc fő fejezetbe javasolja rendezni, melyet jelen Stratégia készítői szorosán követtek.

1.4. Stratégiai (szakmapolitikai) háttér, illeszkedés

1.4.1. Területi Agenda 2030

Az Európai Unió országainak területfejlesztésért felelős miniszterei 2020 decemberében fogadták el a Területi Agenda 2030 dokumentumot⁶, mely cselekvésközpontú keretet biztosít az Európán belüli területi kohézió elősegítéséhez. A Kiegyensúlyozott Európa fejezetben az Agendát elfogadó országok

⁶ A 2020-as dokumentum a legutóbbi, 2011-es felülvizsgálatot követően frissíti ismét az unió területi célkitűzéseit.

arra ösztönzik a különböző hierarchiaszinten álló területi egységeket – a lakóközösségektől a régióig –, hogy közösen kutassák a globális társadalmi kihívásokra adandó válaszokat. Így Európa-szerte minden térségben a munkafeltételek, az élet- és vállalkozási körülmények, a társadalmi-gazdasági jólét, az innovációs kapacitások, a globális értékláncokban elfoglalt pozíciók, valamint a globális versenyképesség javításán munkálkodjanak.

Jelen projekt mellett, hogy azonosítja az elmúlt időszak globális eredetű válságait (COVID-világjárvány, ukrajnai háborús konfliktus, erős inflációs hatás, aszály) és szembenéz az azokból fakadó kedvezőtlen gazdasági folyamatokkal, egyúttal NUTS-2 területi szinten lépéseket tesz a munkafeltételek, élet- és vállalkozási körülmények, valamint a társadalmi-gazdasági jólét előmozdítása érdekében. A foglalkoztatottság további növelésével egyben pozitívan befolyásolja a vármegye, Magyarország, illetve tagállamként egyúttal az Európai Unió globális versenyképességét is.

1.4.2. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) jövőképe szerint az ország lakossága fizikailag és mentálisan is egészséges, illetve munkaerőpiaci helyzetének megfelelően képzett. A munkaerőpiacon versenyképes tudással, képzettséggel, készségekkel rendelkezik, önmaga biztonságos megélhetését képes megteremteni.

Az OFTK célrendszere a 2014-2020-as időszak nemzeti prioritásai között fordulatot, elmozdulást irányoz elő a teljes foglalkoztatottság és a tudásalapú társadalom megteremtése érdekében. Teljes foglalkoztatottság az, ha a munkaerő-kínálat és -kereslet kiegyenlíti egymást, és munkanélküliség csak gazdaságszerkezeti okokból fordul elő. Ebben az értelmezésben a 2022. III. negyedéves Bács-Kiskun vármegyei munkanélküliségi ráta (3,5%) kínálati oldalról teljes foglalkoztatottnak tekinthető. Azonban a keresleti oldalon még azonosítható munkaerőhiány – elsősorban a képzettek körében, amely az OFTK prioritás elérését árnyalja, illetve továbbra is aktuálissá teszi. A teljes foglalkoztatás állapota tankönyvi példa-szerűen nem valósulhat meg a statisztikai felmérésekben szereplő éves, negyedéves időtartamokban. Mindazonáltal a foglalkoztatáspolitikai szereplőinek folyamatosan szükséges a teljes foglalkoztatottság elérére törekedni, melynek jelen projekt is egy eszközét képezi.

Az OFTK a középtávon megvalósítani szükséges társadalom-, illetve térségstratégiai feladatok közé sorolja a következő, jelen projektben is szereplő célokat:

- a megélhetést, jövedelmet biztosító foglalkoztatási lehetőségek biztosítása;
- a képzettségnek, készségeknek megfelelő foglalkoztatási lehetőségek biztosítása;
- a foglalkoztathatóság fejlesztése, a képzésben, és foglalkoztatásban való részvételt segítő személyes szolgáltatások biztosítása;
- a hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése;
- a leszakadó térségek, vidéki térségek, külső és belső perifériák, foglalkoztatási és szociális problémáinak kezelése.

A hosszú távú fejlődést megalapozó társadalomstratégiai területként szerepel még a dokumentumban a munkaerő-kínálat minőségének javítása, foglalkoztathatóságának növelése.

1.4.3. TOP Plusz

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) a 2019. országjelentés alapján a területi kihívások között kulcsfontosságú beavatkozásként azonosítja a lemaradó térségeket, valamint a hátrányos helyzetű csoportokat célzó foglalkoztatási, szociális, oktatási és egészségügyi beruházásokat. Célkitűzésként deklarálja a foglalkoztatáshoz való hozzáférés javítását, különös tekintettel a tartósan álláskeresőkre és az inaktív személyekre.

Az operatív program egyedi célkitűzésként ('Az aktív befogadás ösztönzése, többek között az esélyegyenlőség, a megkülönböztetésmentesség és az aktív részvétel előmozdítása, valamint a foglalkoztathatóság javítása érdekében, különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára') és beavatkozásként is azonosítja a vármegyei foglalkoztatási-gazdaság fejlesztési együttműködések. Cselekvési szinten a TOP-Plusz-3.1.1-21 pályázati Felhívásban jelennek meg az operatív program tervezett beavatkozásai. Jelen projekt fejlesztésekor a Felhívás céljainak való megfelelés prioritást jelentett, míg a továbbiakban a végrehajtás kereteit biztosítja.

A pályázati szakaszban az alább részletezett célkitűzéseket tartotta szem előtt a támogatásigénylő:

- A Felhívás célja, hogy a vármegyei önkormányzatok vezetésével, az egész vármegyére kiterjedően létrejövő és/vagy már működő foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések (paktumok) hozzájussanak azon forrásokhoz, melyek segítségével – kialakított stratégiájuk mentén – képzési és foglalkoztatási programjaikat megvalósíthatják és koordinálhatják a vármegye gazdasági- és foglalkoztatási fejlesztéseit. A Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata mint konzorciumvezető irányításával futó projekt a vármegye egészére kiterjed, beleértve Kecskemét és Baja MJV-k területét is. A 2014-2020-as programozási ciklusban létrejött vármegyei paktum megújítása jelen projekt előkészítése során megtörténik, csakúgy, mint a foglalkoztatás- és gazdaságfejlesztés tevékenységeinek összefogása jelen Stratégia keretében.

A TOP Plusz Felhívás kiemelte továbbá, hogy a vármegyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködésekben építeni kell az előző programozási időszakban a TOP forrásaiból finanszírozott együttműködések tapasztalataira. Mivel jelen projekt Konzorciumának tagja a vármegyei Önkormányzat és a vármegyei Kormányhivatal is, így lebonyolítói oldalról a folyamatosság biztosított. A partnerek abban is egyetértenek, hogy az eddigi szervezeti és működési eljárások megfelelő kereteket kínálnak a további sikeres munkához. A partnerségen túl a megelőző projekt szakmai eredményei között több olyan elem is van, amelyek felhasználhatók a TOP Plusz-3.1.1 konstrukció keretében is – mint pl. a befektetés-ösztönzési adatbázis és kiszolgáló felület (www.bacsinvest.hu), amely a vármegyében elérhető iparterületeket gyűjtötte össze.

A Felhívás további célja a munkaerő kereslet és kínálat vármegyei szintű összehangolása, kiemelten az országos átlagnál alacsonyabb foglalkoztatási szinttel rendelkező, kevésbé fejlett régiókban és járásokban. Habár a vármegye egésze az országos átlaghoz közeli foglalkoztatási rátával bír, az egyes járások eltérő foglalkoztatási sajátosságokat mutatnak. Ebből adódóan a kereslet és kínálat összehangolása érdekében a kötelező tevékenységek ellátását szolgáló eszközök között a projekt alkalmazni kívánja a munkaerő mobilitását elősegítő támogatásokat, illetve a társadalmi vállalkozások ellenállóképességét erősítő beavatkozásokat – melyek együttesen hozzájárulhatnak az inaktívak minél szélesebb körű bevonásához.

1.4.4. Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Programja

1.4.5. Bács-Kiskun Megye Integrált Területi Programja

Bács-Kiskun Megye Integrált Területi Programja (ITP) a 2021-2027-es időszakban a vármegyei területfejlesztés beavatkozásait összefoglaló operatív dokumentum. Tartalmát tekintve a stratégiai szinten 2030-ig tervező vármegyei területfejlesztési program megvalósítási eszközének tekinthető. A területfejlesztési program meghatározza a Bács-Kiskun előtt álló középtávú célokat és fejlesztési prioritásokat, az ITP pedig teljes egészében átveszi azokat és beavatkozásokkal egészíti ki.

Három átfogó célja között megtalálható a gazdaságfejlesztés, illetve az emberi erőforrás és közösségek fejlesztése, melyekhez jelen projekt is kapcsolódik. Stratégiai céljai a vármegye különböző típusú területegységeire fókuszálnak, melyek így teljes átfedésben vannak a projekt akcióterületével, azaz a vármegye teljes területével. Az ITP öt fejlesztési célterületéből négyet érint a vármegyei paktum: a Kiemelt város agglomerációját, a Közép-Duna Menti fejlesztési Térséget, a Klímaváltozással fokozottan érintett térséget, valamint a Különleges eszközzel fejlesztendő térséget. Az ötödik, Fenntartható város célterületet a vármegyében kiemelt városok jelentik, melyek külön projektsomagban foglalták össze fejlesztéseiket, aminek természetesen nem része a vármegyei irányítású projekt; de ahogyan a vármegye minden településére, úgy az ágazati megközelítésből fakadóan ezekre is irányulhatnak a projekt forrásai.

Hét horizontális célkitűzése körül jelen projekt az inaktív réteg foglalkoztatásán keresztül hozzájárul a területi kohézió elősegítéséhez, az esélyegyenlőséghez és a társadalmi, gazdasági és környezeti szempontból fenntartható fejlődéshez.

A beavatkozási struktúra hét prioritása közül a vármegyei foglalkoztatási együttműködés a gazdaság- és foglalkoztatás élénkítését szolgálja elsősorban. Az ITP a területi kiválasztási eljárásrenddel érintett felhívások esetében külön nevesíti jelen projektet, illetve kiemeli, hogy a helyi igények ismeretében a hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatására, foglalkoztatásának elősegítésére, szociális gazdaság támogatására a vármegyei Önkormányzat a Kormányhivatallal együttműködve tudja a leghatékonyabban a rendelkezésre álló forrást felhasználni.

1.4.6. A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Területfejlesztési koncepciója 2021-2035

A KDMKT Területfejlesztési Koncepciója tartalmazza az elérendő célokat, az ehhez kapcsolódó komplex (átfogó) célokat, fejlesztési elveket, a területi sajátosságokat, a belső és a külső koherenciavizsgálatot, illetve a területfelhasználás alapelveit.

A területfejlesztési koncepció kiindulópontja, hogy a térség gazdasági stabilitása az erős helyi vállalkozásokon nyugszik, melyeknek köszönhetően a térségben élők életszínvonalának javulása, illetve a család- és otthonalapítási kedvének növekedése várható. A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség szervesen illeszkedik a magyar térszerkezetbe, és egyik felsőoktatási központjának tekinti Kecskemétet.

A térség települései, vállalkozói, lakosai számára a vizsgált időszakban kiemelt fontosságúak a paksi nagyberuházás gerjesztette lehetőségek, melyek beruházási, üzemeltetési, tudástranszfer- és infrastruktúra-fejlesztéseket is teremtenek a térségben. A koncepció átfogó célja ezt a következőképp rögzíti: „A Közép-Duna menti Kiemelt Fejlesztési Térség (KDMKT) fejlesztésének célja a KDMKT következő évtizedeit meghatározó paksi erőmű-bővítés generálta lehetőségek kihasználása és kihívások kezelése oly módon, amely egyrészt biztosítja a KDMKT harmonikus, kiegyensúlyozott és fenntartható fejlesztését, másrészt hozzájárul ahhoz, hogy a KDMKT a helyi ambíciókra, értékekre és együttműködésekre építve képes legyen javítani vonzerejét és értékteremtő képességét.”

A koncepció által megfogalmazott jövőkép a „zöld zóna” kialakítása köré épül, amelynek köszönhetően a térségben innovatív, környezetileg fenntartható megoldások használata és fejlesztése jellemez valamennyi szektort, illetve valamennyi szektoron belüli szereplőt. A jövőkép szerint egy magas minőségű életet kínáló, vonzó, identitásait és közösségeit a világhoz nyitottan kapcsolódva megtartani képes térség jön így létre, mely a fejlett technológia, a fenntartható környezet, a helyi összefogás és identitás hármására épít, és modern megoldásokat alkalmaz, ezáltal is megteremtve egyedi szerepét Magyarországon belül.

A térségfejlesztés horizontális céljai (elvei) a következők:

- Területi és környezeti fenntarthatóság erősítése;
- Helyi értékteremtő képesség javítása;
- Alkalmazkodóképesség javítása; térségi és egyéni szinten egyaránt;
- Helyi identitás és együttműködés erősítése;
- Korszerű információs és kommunikációs technológiák (ICT) alkalmazása;
- Mindennapi élet biztonságának javítása.

A térségfejlesztés átfogó céljához kapcsolódó fejlesztési elvek a következők:

- Életminőség javulása;
- Fenntarthatóság biztosítása;
- Helyi értékek fenntartható használata (kiaknázása);
- Egyediség, kiválóság inspirálása;
- Megfelelő háttér és lehetőség biztosítása minden érintett személynek és szervezetnek a KDMKT területén;
- Hálózatos, klaszteralapú működés biztosítása.

A koncepcióban megfogalmazott, az átfogó célok megvalósítását szolgáló középtávra szóló specifikus, illetve területi céljaihoz kapcsolódó ágazati prioritások között az infrastruktúra-fejlesztés; a gazdaságfejlesztés; az innováció, környezetbarát (zöld) fejlesztés; a település- és intézményfejlesztés és a humánfejlesztés szerepel. A területi prioritások közé a szabad vállalkozási zónákban található, FETE és GÉP programban résztvevő települések, ill. a kedvezményezett járássok és települések célzott fejlesztése; a periféria infrastrukturális, közszolgáltatási és szociális hátrányainak csökkentése; a gazdasági ökoszisztémák értékteremtő és innovációs képességeinek erősítése; a turisztikai fejlesztések megvalósítása; illetve a Gazdaságfejlesztési Zónák mentén történő fejlesztések (ide kapcsolódik a Dél-alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna) megvalósítása szerepel. Az azonosításra került 6-6 prioritás egymással szoros kölcsönkapcsolatban áll.

A KDMKT főbb települései közé tartozik Kalocsa és környéke. A térséghez rendelt fejlesztési elvek, ill. kapcsolódásuk az átfogó célhoz az alkalmazkodó képesség javítása, valamint az innovációs képesség és együttműködés fejlesztése. Ágazati specifikus célokként azonosításra kerültek a gazdaságfejlesztés a vállalkozások technológiájának fejlesztésével, technológia- és termékfejlesztésének erősítésével, az együttműködések bátorításával, illetve a gazdasági termelés bővítésének bátorításával. Területi specifikus célként szerepel az erőmű generálta lehetőségekre épülő innovációs-technológiai klaszter létrehozása, illetve az erőműbővítéssel egyidőben megvalósuló infrastruktúra teremtette új gazdasági lehetőségek kihasználása.

1.4.7. A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Fejlesztési Koncepciójához kapcsolódó Stratégiai és Operatív Program (2021-2027)

A KDMKT Területfejlesztési Koncepciójában meghatározott szempontok figyelembevételével került kialakításra a KDMKT Stratégiai Programja a 2021-2027-es időszakra vonatkozóan (ennek háttérét az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról szóló 1/2014. (I.3.) OGY határozat képezi, amely rendelkezett a kiemelt térségek létrehozásáról).

A Stratégiai Program (és az Operatív Program) összeállítása során a legfontosabb jogszabályi háttérrel a Területfejlesztési Koncepció, a Területfejlesztési Program és a Területrendezési Terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 5. számú mellékletében szereplő tartalmi elemek jelentik.

A KDMKT Területfejlesztési Koncepciójában azonosított és megfogalmazott specifikus célok, valamint a tervezett intézkedések, tevékenységek közötti kapcsolat részletes bemutatását a Stratégiai Program tartalmazza.

A Stratégiai Program keretében részletesen kifejtett ágazati prioritások mentén bemutatott alcélok, intézkedésterületek és intézkedések adják az Operatív Program legfontosabb, bemeneti információs bázisát, hiszen az Operatív Programban kerülnek bemutatásra a Kiemelt Térség hatályos stratégiai programjában meghatározott prioritások, kapcsolódó intézkedésekkel, programokkal, projektekkel és konstrukciókkal. Az Operatív Program olyan programokat mutat be, melyeken belül több, tartalmilag és az ütemezés tekintetében egymásra épülő projekt is megvalósítható a 2021-2027-es időszakban, az ágazati prioritások alá besorolt intézkedések mentén.

Míg az ágazati prioritások, illetve a specifikus és/vagy területi célok a Fejlesztési Koncepcióban, valamint a KDMKT Stratégiai Programjában kerülnek részletes bemutatásra, az Operatív Program a kapcsolódó intézkedéseket, projekteket részletezi, a jogszabályi előírásoknak megfelelő struktúrában.

1.5. Kapcsolódás egyéb projektek végrehajtásához

Jelen Stratégia előkészítése és végrehajtása során kiemelt jelentőségű a céljait, megvalósítóit, területi lefedettségét, illetve célcsoportjait tekintve hasonló, potenciálisan kapcsolódó projektekkel való összhang vizsgálata: a szinergiák megteremtése mellett a kettős finanszírozás lehetőségét feltétlenül el kell kerülni.

A 2014-2020-as európai uniós ciklusban a TOP-5.1.2-16-BK1 azonosítószámú, Helyi foglalkoztatási együttműködések című konstrukció keretében finanszírozott projektek mindegyike lezárult (az utolsó projekt 2022. március 31-én), így ezek végrehajtásával való koordináció nem releváns. Ugyanez igaz a konzorcium saját projektjére (TOP-5.1.1-15-BK1-2016-00001 Együttműködés a helyben foglalkoztatásért - Bács-Kiskun megyei foglalkoztatási- és gazdaságfejlesztési együttműködés), mely 2021. június 30-án fejeződött be. Kecskemét Megyei Jogú Város TOP-6.8.2-15-KE1-2016-00001 azonosítószámú projekt zárása 2023. szeptember 30-án tervezett, ugyanakkor elmondható, hogy 2023-ban a célcsoport számára forráskihelyezés már nem történik, kizárólag az 1. főtevékenység „Foglalkoztatási megállapodások (paktumok)” programrészéhez kapcsolódó tevékenységek megvalósítása zajlik.

Az illetékes minisztérium⁷ és a vármegyei kormányhivatalok konzorciális együttműködésében megvalósuló GINOP-5.1.1-15 Út a munkaerőpiacra kiemelt projekt 2015. október 1-jén kezdődött. Célja a 25 év feletti álláskereső és inaktív, különösen az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztathatóságának javítása, nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedésének támogatása, a munkaerőpiaci eszközök hatékonyságának javítása, valamint a közfoglalkoztatásból a versenyszférába való átlépés elősegítése. Kiemelt célcsoportként kerültek nevesítésre:

- a 25-64 év közötti nyilvántartott álláskereső;
- a 25-30 év közötti pályakezdő álláskereső;
- az alacsony iskolai végzettségű álláskereső;
- a gyermekgondozást és hozzátartozó ápolását követő újrakezdés nehézségeivel küzdő nyilvántartott álláskereső (a projektbe való belépést megelőző 12 hónapon belül TGYÁS/CSED-ben részesültek; illetve GYES-ben, GYED-ben, GYET-ben, ápolási díjban részesültek, vagy jelenleg is részesülnek);
- a tartós, legalább 6 hónapja álláskeresőként nyilvántartottak;
- az 50 év feletti álláskereső;
- a közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethetők.

A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal 15 673 842 020 Ft támogatási kerettel rendelkezett a 2022. december 31-ig tartó időszakra vonatkozóan.⁸

Szintén a munkaügyben illetékes minisztérium és a vármegyei kormányhivatalok közös kiemelt projektjeként valósul meg a 2015. január 1-jén indult GINOP-5.2.1-14-2015-00001 Ifjúsági Garancia munkaerőpiaci program. Ennek célja, hogy a 25 év alatti álláskereső és inaktív fiatalok minél rövidebb időt töltsenek munkanélküliségben, inaktivitásban vagy tanulás nélkül; illetve, hogy személyre szabott segítséget kapjanak munkaerőpiaci helyzetük javításához. A projekt célcsoportját alkotják:

- a 15-25 év közötti sem nem tanuló, sem nem dolgozó fiatalok, kiemelten a legalább hat hónapja nyilvántartott álláskereső;
- azon fiatalok, akiknek támogatásra van szükségük ahhoz, hogy a munka vagy a tanulás világába be- és visszailleszkedjenek.

A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal 10 752 135 537 Ft támogatási kerettel rendelkezett a 2022. december 31-ig tartó időszakra vonatkozóan.⁹

Az 5.1.1 és 5.2.1 projektek döntően csak célcsoportjukat tekintve különböznek, ugyanis az adható támogatások között mindkét esetben a bértámogatások, bérköltség-támogatások, helyközi utazás támogatása, lakhatási támogatás, képzési támogatás, illetve vállalkozóvá válás támogatása szerepelt.

Mindkét sikeresen megvalósított program 2023. december 31-ig meghosszabbításra került, mely a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal esetében további 1 300 000 000 Ft-os együttes keretet eredményezett. Az újabb bevonások a tervek szerint 2023. 4. negyedévig lezajlanak, a Paktum Plusz projekt Kormányhivatal általi forráskihelyezése a belső ütemterv alapján csak ezt követően kezdődik, így az átfedésmentesség biztosított.

⁷ Eredetileg a Nemzetgazdasági Minisztérium (később Pénzügyminisztérium néven), majd a terület átkerült az Innovációs és Technológiai Minisztériumhoz (később Technológiai és Ipari Minisztérium), 2023-tól pedig a Gazdaságfejlesztési Minisztériumhoz.

⁸ Forrás: <https://www.kormanyhivatal.hu/download/3/9f/95000/GINOP-511.pdf>

⁹ Forrás: <https://www.kormanyhivatal.hu/download/0/af/95000/GINOP-521.pdf>

A BKVKH által a 2014-2020-as időszakban megvalósított további projekt főbb jellemzői a 4.1.1 alfejezetben olvashatók!

A 2021-2027-es ciklus tervezési szakaszában az operatív programok közötti egyeztetési mechanizmus keretében meghatározásra került, hogy a TOP-3.1.1-21 konstrukció esetében a 30 év feletti, elsődlegesen az álláskereső és inaktív körébe tartozó célcsoportok támogatására van lehetőség. *(Részletes ismertetésük a 2.4 fejezetben olvasható!)* A TOP_Plusz-3.1.1-21 keretében támogatott vármegyei projekteket – célcsoportját tekintve – a GINOP Plusz keretében folytatólagosan finanszírozásra kerülő Ifjúsági Garancia program fogja kiegészíteni, mely a korábbiakhoz képest kiterjesztett módon, a 15-29 év közötti nem dolgozó és nem tanuló fiatalok (köztük a 15-29 év közötti átmeneti védelemre jogosultak) munkaerőpiaci támogatását célozza. A tervezett GINOP Plusz kiemelt projekt még nem indult el, de várhatóan személyre szabott szolgáltatások (pl. mentorálás), gyakornoki lehetőségek és munkalehetőségek biztosításával, valamint képzéshez, alapkompenciák fejlesztéséhez vagy vállalkozóvá váláshoz adott támogatás, továbbá mobilitási és lakhatási támogatás formájában segíti majd a fiatal célcsoportot¹⁰.

A korábbi időszak projektgyakorlatának megfelelő továbbra is elmondható, hogy a Kormányhivatal valamennyi foglalkoztatást elősegítő projektje esetében rendelkezik projekt megvalósító kollégákkal, akiknek a munkaköri leírásában rögzítésre kerül a konkrét feladatkörük. A projekteken foglalkoztatott munkatársak munkaidejük 100%-át az adott projekt megvalósításával töltik, így nem lehetséges az átjárás az egyes projektek között, továbbá kettős finanszírozás sem következhet be. Minden projekt saját módszertani útmutatóval rendelkezik, amely megfelelő részletességgel szabályozza az egyes projektek, illetve programok közötti átjárhatóságot, egzakt feltételek teljesülése mellett engedélyezi csak a projektekbe való belépést, így elkerülhető az, hogy egy ügyfél egy időben akár több projekt egyidejű résztvevője legyen. Ezt a Foglalkoztatási Osztályok fejlett informatikai háttere is támogatja, ebben az integrált rendszerben ugyanis az ügyfél azonosítását követően azonnal láthatóvá válik az adott időponti státusza, azaz, hogy regisztrált álláskereső-e, közfoglalkoztatásban van-e, vagy éppen egy támogatott projekt résztvevője-e, ezzel is kizárva a kettős finanszírozás lehetőségét.

1.6. TOP Plusz projekt végrehajtásának koordinálása

A Felhívás 2.1.1 pontjában felsorolt önállóan támogatható tevékenységek, a 2.1.1.1 pontban sorolt kötelezően megvalósítandó önállóan támogatható tevékenységek, a 2.1.2.1. pontban részletezett kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek, valamint a 2.3. pontban részletezett műszaki, szakmai elvárások egyértelműen lehatárolják a vármegyei önkormányzat és a vármegyei kormányhivatal feladatkörét. Előbbi (BKVÖ és BKVÖH együttesen) a „Foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések projektrész” megvalósításáért felel, míg utóbbi feladata a „Munkaerőpiaci programok, a célcsoport képzéséhez, foglalkoztatásához, foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásához kapcsolódó projektrész” sikeres lebonyolítása.

A Konzorciumi Megállapodás 3.3. pontjában megállapodtak a Paktum tagok, hogy mely tevékenységet mely tag valósítja meg, és arra mennyi elszámolható költség áll rendelkezésre. A költségigények meghatározása a Felhívás 7.5 pontjában rögzített költségkorlátok, valamint a korábbi közös paktum projekt megvalósítási tapasztalatai alapján történt. A projekt megvalósításához kapcsolódó feladat-, felelősségi- és hatásköröket, valamint az együttműködés koordinációs mechanizmusait és kommunikációs csatornáit jelen stratégia 4. fejezete részletezi. A 6. fejezet a tervezett intézkedések

¹⁰ Forrás: Az Európai Bizottsághoz 2022 novemberében hivatalosan benyújtott Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz

pénzügyi megoszlását mutatja (konzorciumi tagonként és költségtypusonként bontva), míg az ütemezés, a 7. fejezetben olvasható.

A projektmenedzsment és az általános szakmai koordináció mellett legszorosabb együttműködést a BKVÖ által (külső szolgáltató bevonásával) megvalósítani tervezett foglalkoztatást elősegítő tevékenységek (döntő részben szociális szolgáltatások), valamint a BKVKH által megvalósítandó, a célcsoport közvetlen támogatásához, illetve részükre nyújtott foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokhoz kapcsolódó tevékenységek összehangolása igényli. A foglalkoztatást elősegítő szolgáltatást kormánytisztviselői jogviszony keretében felvett szakmai megvalósítók (tanácsadók) nyújtják.

A kiemelt célcsoportot jelentő 30 év feletti inaktívak és 50 év feletti álláskereső felkutatásának és programba vonásának lépéseit, lehetséges forgatókönyveit, a konzorciumi tagok közötti feladatmegosztást a 2.4.2 alfejezet foglalja össze. A folyamat lépéseinek sorrendjét és pontos tartalmát az határozza meg, hogy a BKVÖH által bevont szolgáltatón keresztül azonosított inaktív személy, az NFSZ látókörében kerülő inaktív személy vagy foglalkoztatást elősegítő szolgáltatást igénylő nyilvántartott álláskereső válik ügyfélle.

2. STRATÉGIAI KERET

2.1. Jövőkép, küldetés

Bács-Kiskun vármegye komplex fejlesztési jövőképét részletes helyzetelemzésre alapozva a 2020-ban párhuzamosan készült BácsKiskun2030 Stratégiai program (mely Bács-Kiskun vármegye területfejlesztési programja), valamint a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat gazdasági programja 2020-2024 című dokumentumok fogalmazták meg – szoros együttműködésben a települési önkormányzatokkal, a vármegye vállalkozásaival és civil szervezeteivel. Eszerint a térség víziója 2040-re: „Bács-Kiskun [vár]megye egy olyan hely, amely élő és élhető, ahol jó élni és ahová jó érkezni, amely értéket, egészséget és élményt nyújt az itt élőknek és az ide érkezőknek, valamint amely biztonságos otthon, kiszámítható gazdasági térség.”

A hangsúlyosan emberközpontú szemlélettel megfogalmazott vízió az élhetőséget, a lakosság jóllétének fokozását tűzte zászlajára, ugyanakkor számos eleme közvetlen vagy közvetett formában is megnevez olyan tényezőket, melyek foglalkoztatás- és gazdaságfejlesztési célállapotot tükröznek. Bár jelen stratégia időhorizontja rövidebb, a célrendszert olyan jövőkép szolgálatába kell állítani, mely a hosszabb távon elérendő reális állapot megvalósulásának irányába mutat. A három hívószó, gondolat (él, érték-élmény-egészség, biztonság) köré épített jövőkép az alábbiak szerint épül fel:¹¹

ÉL – Bács-Kiskun vármegye egy élő és élhető hely, ahol jó élni és ahová jó érkezni.

- Bács-Kiskun vármegye falvaiban élet van, lakosságszámuk csökkenése lelassult és a városok fejlődése is élhetőbb léptékű. A fiatalok, gyermekes családok helyben maradnak. A fiatalok gyermekvállalási hajlandósága növekszik.
- A települések infrastruktúrája megfelelő minőségű a lakosaik kiszolgálására. A települések fejlődése kiegyenlített, a falvak funkcióval rendelkeznek a közeli város életében. A vármegye települései megfizethető és minőségi életfeltételeket biztosítanak.
- Bács-Kiskun vármegye lakossága szeret itt élni, büszke otthonára. A jóllét index növekszik. Az ide látogató turisták számos lehetőség közül választhatnak a szabadidő hasznos eltöltésére.
- Nem csak a társadalom, de a környezet és a gazdaság is jól reagál a változó folyamatokra, alkalmazkodási képességének köszönhetően pozitív folyamatok indulnak el térségben mind a lakosságszám megtartása, mind az értékteremtő gazdasági fejlődés, mind a természeti erőforrások és értékek megőrzése terén.

ÉRTÉK-ÉLMÉNY-EGÉSZSÉG - Bács-Kiskun vármegye értéket, egészséget és élményt nyújtó térsége Magyarországnak.

- Bács-Kiskun vármegye számos természeti, épített és kulturális örökséggel rendelkezik. Az itt élők őrzik a helyi tradíciókat és élnek a hagyományaikat.
- A helyi társadalmat az alulról jövő önszerveződések, együttműködések és az aktív társas kapcsolatok jellemzik. Bács-Kiskun vármegye híres vendégszeretetéről.
- Az itt előállított termékek és nyújtott szolgáltatások egyediek, innovatívak és valódi hozzáadott értéket képviselnek, a belső- és külső piacon egyaránt jól értékesíthetők. A vármegye vállalkozásai között aktív együttműködések élnek.
- Bács-Kiskun vármegye a szabadidő hasznos eltöltésére élményeket nyújtó látnivalókat, eseményeket és lehetőségeket kínál, úgy az itt lakóknak, mint az ide érkező turistáknak.

¹¹ A dokumentumon belüli egységes szóhasználat és stílusztika érdekében apróbb módosításokkal közölve.

- A Bács-Kiskun vármegyei emberek harmonikusan élnek együtt a környezettel, a testi és a lelki egészségük megóvására tudatos figyelmet fordítanak. A települések fejlesztése során kiemelten fontos az egészséges életkörülmények biztosítása. Kiváló minőségű, egészséges mezőgazdasági termékeket állít elő a vidék, a feldolgozó élelmiszeripari üzemek. A vállalkozói szféra a termelés és a szolgáltatás terén is folytonosan képes megújulni. A vidéki gazdaság és infrastruktúra fejlődése fenntartható, nem jár környezetszennyezéssel, az építési beruházások a táj arculatához illeszkedve valósulnak meg.

BIZTONSÁG - Bács-Kiskun vármegye biztonságos otthon, turisztikai célpont és befektetési környezet.

- Bács-Kiskun vármegye olyan hely, amely a családalapításhoz és gyermekneveléshez biztonságos otthont képes nyújtani. Erős a közbiztonság és a szociális ellátások rendszere is kiépült a térségben.
- A vármegye kiszámítható, dinamikus gazdasági környezetet biztosít a vállalkozásoknak és tisztességes megélhetést lehetővé tevő jövedelmet nyújt a munkavállalóknak. A fogyasztókat, a gazdálkodó és az önkormányzati szektort a pénzügyi tudatosság jellemzi. Az itt előállított termékek és szolgáltatások biztonságosak, felhasználói alapúak, azaz a fogyasztók elégedettségére válnak.
- Bács-Kiskun a klímavédelmi innovációk és a térségi, települési alkalmazkodási programok megvalósításának élen járó vármegyéje. Innovatív és tiszta technológiákat vezet be és klímabarát jó példákat terjeszt el. Bács-Kiskun vármegye megvédi a klímaváltozás káros hatásaitól természeti erőforrásait, természeti és épített környezetét, valamint lakossága és szervezetei alkalmazkodnak a vármegyét érintő klimatikus változásokhoz.

Mindebből a következő tömör foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési jövőkép fogalmazható meg:

Bács-Kiskun vármegye értékalapú, fejlett gazdaságának, vonzó vállalkozási környezetének, területileg kiegyenlített fejlettségének és a széles spektrumon elérhető, tisztességes megélhetést biztosító térségi munkalehetőségeknek köszönhetően élő és élhető hely, melynek társadalma és gazdasága egyaránt jól reagál a változó folyamatokra. A helyi termékek és szolgáltatások egyediek, innovatívak és valódi hozzáadott értéket képviselnek; a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek egészségesek és kiváló minőségűek; a gazdasági élet szereplői aktívan együttműködnek és nagy hangsúlyt fektetnek a fenntarthatóságra, a természeti adottságok és a sokrétű épített és kulturális örökség emberléptékű hasznosítására.

A jövőkép ebben a formában egyértelműen támogatja a hierarchiában felette álló BácsKiskun2030 Stratégiai programban, illetve azon keresztül a Nemzeti Fejlesztés 2030 (Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció) dokumentumban rögzített célállapot elérését.

A Stratégia jövőképe mellett a konzorciumvezető Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata saját küldetéséhez való kapcsolódást is fontos rögzíteni. Ennek alapját a már hivatkozott 2020-2024-es időszak gazdasági programja jelenti, melynek releváns elemei a következők:

A Vármegye Önkormányzata Bács-Kiskun vármegye területfejlesztési, területrendezési és egyéb fejlesztési folyamatainak motorja. Munkavégzését szakmaiság és megbízhatóság, működését szabályosság és átgondolt pénzügyi gazdálkodás jellemzi. Széleskörű az együttműködés a lakossággal, a szakmai szervezetekkel, a vállalkozásokkal, a települési önkormányzatokkal és a helyi, illetve térségi közösségekkel.

2.2. Célrendszer, eredmények

A stratégiai célrendszere a hosszabb időhorizonton meghatározott jövőkép eléréséhez rövid és középtávon hozzájáruló célokat rögzíti. Az átfogó és a horizontális célok megfogalmazása a jövőképhez hasonlóan a BácsKiskun2030 Stratégiai program és a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat gazdasági programja 2020-2024 című dokumentumok közös célrendszerén alapul, míg a stratégiai célok jelen dokumentum helyzetelemzés és -értékelő alfejezeteinek főbb megállapításaira, továbbá a TOP Pluszban rögzített, a Felhívás esetében releváns céljaira tekintettel kerültek megfogalmazásra.

Átfogó célok

1. Élhető város - élő vidék (Település- és térségfejlesztés)

Az 1. átfogó cél egyértelműen a terület- és településre helyezi a hangsúlyt, mely esetünk (gazdaság- és foglalkoztatásfejlesztési vonatkozásban) inkább egyfajta peremfeltételként értelmezhető. Ide sorolható a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése, a természeti és épített környezet fejlesztése, a térség megközelítésének és belső közlekedési hálózatának javítása, a településeken elérhető, színvonalas köz- és kényelmi szolgáltatások körének bővítése, a fenntartható közlekedési módok előnyben részesítése és a magas szintű digitalizáció feltételeinek megteremtése.

2. Intelligens gazdaság (Gazdaságfejlesztés)

A 2. átfogó cél szinte minden eleme szorosan illeszkedik a gazdaság- és foglalkoztatásfejlesztéshez, ugyanis a vármegye gazdasági szerkezetének átalakításával a vármegye termelékenységének fenntartható módon való növelését célozza. Kedvező földrajzi és logisztikai elhelyezkedéséből fakadó erősségekre és kedvező természeti, kulturális adottságaira épít, mint kitörési pontra. Erre alapozottan a beruházások növekedését, az innováció két meglévő centrumból történő további terjedését, a KKV-szektor megerősödését, és a munkaerő utánpótlás biztosítását célozza meg 2030-ra úgy, hogy a fejlődés során a megyében élő különböző társadalmi csoportok a változás haszonélvezői lehessenek.

Kiemelt cél a már működő kis- és középvállalkozások megerősítése, a digitalizációs folyamatok támogatása és a turizmus gazdasági szerepének növelése. A változás pozitív elemeinek esélyteremtő jellegét akkor lehet kihasználni, ha a munkaerőpiaci integrációból eddig alacsony mobilitásuk vagy egyéb hátrányaik miatt kimaradt emberek felzárkóztatásával segíthető a helyi gazdaság, közszolgáltatások, szolgáltatások fejlődése. A szektorok közötti partnerség megfelelő közeg a társadalmi tőke növekedéséhez és ennek pozitív hozadékainak (iskolázottság, egészségi állapot, bűnmegelőzés stb.) megjelenéséhez a fejlesztéspolitika által generált beavatkozások mellett.

3. Belülről vezérelt ember és közösség (Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése)

A 3. átfogó cél relevanciája szintén megkérdőjelezhetetlen, hiszen egyrészt a vármegye Európai Közöségi NUTS 3 térségeinek átlagához történő közeledését kívánja elérni, másrészt a vármegyén belüli leszakadó térségek, társadalmi csoportok integrációját a vármegye társadalmi-gazdasági kapcsolatrendszerébe. A cél elérését szolgáló beavatkozások a vidéki térségek népességmegtartó-képességének javulását és az elvándorlás, valamint az elöregedés csökkenését eredményezik a várostérségek könnyebben elérhető szolgáltatásaival megtámogatva.

A célkitűzés a társadalom mentális egészségének és fizikai állapotának javítására irányul annak érdekében, hogy az aktív korú népesség foglalkoztathatósága javuljon, a szociális és egészségügyi ellátórendszer képes legyen preventív és védőháló funkciót is betölteni a problémák következményeinek kezelése mellett. A társadalmi befogadás, a készségfejlesztés és a nagy

ellátórendszerekhez egyenlő hozzáférés révén meg kell akadályozni a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek leszakadását, segíteni kell a felzárkóztatásukat, biztosítva számukra a minőségi élet és az annak alapfeltételét képező minőségi foglalkoztatás és a szociális ellátórendszerek lehetőségét. A munkaerőpiaci helyzet javítását a családi és munkahelyi kötelezettségek összehangolását segítő intézmények férőhelyszámának növelésével (bölcsődei és idősek nappali és bentlakásos otthonainak férőhelyei) is támogatni kell, javítva az emiatt inaktív munkavállalási esélyeit. A foglalkoztatás feltételeinek javítása érdekében a cél a rugalmas munkavégzési formák támogatása, amely hozzájárul a munka és a magánélet megfelelőbb egyensúlyához, növelve a munkáltatók és a munkavállalók alkalmazkodóképességét. Támogatandó az atipikus foglalkoztatást elősegítő intézkedések bevezetése a kisgyermekes szülők számára.

A megújuló társadalom a vármegye jól kiépült alap-és középfokú oktatási bázisán, és a bővülő és minőségi képzést nyújtó felsőoktatás kereteihez illeszkedően az élethosszig tartó tanulás formális, informális és non-formális alkalmi révén képes a társadalmi-gazdasági kihívásoknak megfelelni, a modernizálódó gazdaság foglalkoztatási igényeit teljesítve. A megújuló társadalom egyik ismérve, hogy a hagyományos területi struktúrára, gazdasági és kommunikációs modellekre irányuló kihívásokra új készségekre alapozottan képes reagálni (pl. hálózatos együttműködések megvalósítása, formálódó térségi modellekben való gondolkodás és cselekvés).

Új, innovatív marketingstratégia kidolgozásával és megvalósításával cél a vármegyei identitás és önálló vármegyemárka kialakítása, erősítése, fejlesztése a vármegyén belül a lakosság, a vállalkozások, intézmények, civil szervezetek, önszerveződő közösségek révén. További cél, hogy Bács-Kiskun mint egységes márka és identitási fogalom jelenjen meg országosan és nemzetközi szinten, legyen ismert és elismert.

Specifikus célok

A specifikus célok megfogalmazása során az átfogó célok projektspecifikus vonatkozásainak kiemelésére kerül sor. Ezek már nem a Bács-Kiskun 2030 Stratégiai program, hanem az előző ciklus paktumprojektjének keretében elkészített Foglalkoztatási és Gazdaságfejlesztési Stratégia 2016-2021 átfogó és tematikus céljaihoz illeszkednek, ugyanis a fejlesztés fő irányai vonatkozásában nem történt jelentős változás, a Felhívás céljai és támogatható tevékenységei is hasonlóak, így a második célszint esetében kizárólag a hangsúlyok módosítására volt szükség – ennek során öt specifikus cél került rögzítésre, melyek mindegyike több átfogó cél megvalósulását is támogatja közvetlen vagy közvetett módon.

Vállalkozás- és befektetésösztönzés, a gazdasági környezet javítása

A vármegyei gazdaság megerősítésének egyik alapfeltétele a foglalkoztatásban és a munkahelyteremtésben jelentős arányt képviselő mikro-, kis- és középvállalkozások indításának támogatása, a működő vállalkozások fejlesztése, új vállalkozások térségbe vonzása és a (lehetőség szerint innovatív) befektetések ösztönzése. Segíteni kell mind a helyi, mind a külső piacra termelő, már helyben lévő vállalkozások megerősödését, ösztönözni együttműködéseiket és elősegíteni az új piacokon való megjelenésüket. Az induló vállalkozások számára kiemelten fontos, hogy hatékonyan tudjanak piaci információkhoz és szolgáltatásokhoz jutni üzleti stratégiájukat kialakításához.

A vármegyében működő és beruházást tervező vállalkozások működéséhez egyaránt szükséges az üzleti környezet infrastrukturális fejlesztése, beleértve az iparterületek, logisztikai központok fejlesztését, az ipari parkok elérhetőségének javítását, valamint a vállalkozási és munkabajárási mobilitást elősegítő közlekedési infrastruktúra, valamint a korszerű digitális infrastruktúra fejlesztését.

Mindezeket vármegyei hatókörű ágazati fejlesztési stratégiákra, illetve tervekre, programokra szükséges alapozni.

A vállalkozások számának növeléséhez hozzájárul a vállalkozói szemlélet kialakítása, a fiatalok vállalkozási kedvének javítása, illetve vállalkozásuk elindításának támogatása. Ehhez segíti a vállalkozással kapcsolatos információk nyújtása, a vállalkozói készségek fejlesztése, vagy akár a vállalkozások beindításának pénzügyi támogatása, azt követően a folyamatos tanácsadás és mentorálás.

A helyi termékek és szolgáltatások továbbfejlesztése, piacra jutásuk támogatása

Bács-Kiskun vármegye gazdag az egyes településekre vagy térségekre jellemző, ott megtermelt/előállított élelmiszerekben, egyéb helyi termékekben és szolgáltatásokban is, amelyek a helyi lakosság számára szintén jövedelemszerzési lehetőséget jelentenek. A helyi termékek előállítása, helyi szolgáltatások kialakítása hozzájárul a helyi környezet gazdasági fejlődéséhez, az élhető, fenntartható vidéki élethez és a vidék népességmegtartó erejének növeléséhez. A helyi termékek egyediségük, egészségre gyakorolt hatásuk miatt egyre keresettebbek, azonban az őket előállító termelők értékesítési lehetőségei gyakran gyengék, támogatásra szorulnak. Ennek érdekében érdemes a termelői együttműködéseket, valamint a termelési/értékesítési jó gyakorlatok, tapasztalatok megismerhetőségét, átvételét erősíteni. A helyi termékek iránti kereslet növelése érdekében ezek ismertségét mind a vármegye lakossága, mind a turisták minél szélesebb körében elő kell segíteni rendezvényeken, vásárokon történő bemutatással, illetve egyéb marketing eszközökkel, márkaépítéssel. Cél a szemléletformálás, a fogyasztói szokások megváltoztatása, hogy a vásárlók tudatosan előnyben részesítsék a (a jellemzően kiváló minőségű) helyi termékeket, szolgáltatásokat.

Bács-Kiskun vármegye turisztikai potenciálja – kitűnő természeti és kulturális adottságai ellenére – kihasználatlan. A helyi fejlődést elősegítő cél a vármegye földrajzi adottságaira épülő turizmus jövedelempotenciáljának erősítése az idegenforgalmi és a hozzá kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése révén, mely növeli a szálláshelyek vendégforgalmát és a tartózkodási időt is. A nagyobb léptékű fejlesztések (kiemelten az aktív- és fürdőturizmus infrastrukturális feltételeinek javítása) mellett a kisléptékű, helyi adottságokon és települési együttműködésekben alapuló turisztikai szolgáltatások kialakítását, a helyi látnivalók, értékek, hagyományos mesterségek minél szélesebb körű megismertetését érdemes ösztönözni. Elengedhetetlen továbbá a marketing és az értékesítés ösztönzése; a munkahelyteremtés támogatása a helyi, turizmussal foglalkozó és a szolgáltató funkciókat ellátó vállalkozások számára; a turisztikai kínálat és a tervezett fejlesztések térségi összehangolása; idegenforgalmi vonzerejű, helyi identitást erősítő és kulturális rendezvények lebonyolítása és támogatása.

A szociális gazdaság erősítése

A társadalmi vállalkozások száma az elmúlt években számottevően csökkent, jelentőségük és összesített árbevételük ugyanakkor folyamatosan növekszik – további megerősítésükhöz azonban erős szakmai (módszertani, üzleti) támogatás szükséges. A szociális gazdaság témakörében már rendelkezésre álló szakmai tudás, valamint a már kialakult jó gyakorlatok, illetve know-how terjesztése, településeken történő megismertetése, átvétele hozzájárul a helyi társadalmi vállalkozások kialakulásához, megerősödéséhez, ezáltal a foglalkoztatottság javításához – különösen a társadalmi-gazdasági szempontból hátrányosabb helyzetű térségekben. A szociális szövetkezetek termékeinek, szolgáltatásainak értékesítési lehetőségeit támogatni szükséges, emellett érdemes vizsgálni a közintézményekben történő hasznosíthatóság lehetőségét is. A szociális szövetkezeti formában rejlő

lehetőségeket a települések egymás közötti együttműködéssel is kihasználhatják (pl. élelmiszeripari egymásra épülő tevékenységekkel), melyet a közfoglalkoztatottak számának jelentős csökkenése még inkább indokol. A szociális gazdaság egyik kiemelt területe lehet Bács-Kiskun vármegyében a helyi vagy térségi közétkeztetésben való megjelenés (beszállítóként vagy közétkeztetőként), illetve a mikrogazdasági léptékű borászatok fejlesztése.

A foglalkoztatási szint javítása, a hátrányos helyzetű célcsoporttagok munkaerőpiacra lépésének és tartós ottmaradásának támogatása

Bár az elmúlt években az alkalmazásban állók száma a COVID-19 miatti kisebb visszaesést leszámítva folyamatosan növekedett és a nyilvántartott álláskereső létszáma is jelentősen csökkent, a továbbiakban is az elsődleges célok között szerepel a foglalkoztatás növelése, különösen a hátrányos helyzetű térségekben (a területi különbségek mérséklése érdekében), valamint a leginkább rászoruló, hátrányos helyzetben lévő álláskereső és inaktív körében. Évek óta egyre komolyabb kihívást jelent a munkaerőhiány a magasan kvalifikált, a szakképzettséget igénylő és a képzettséget nem igénylő munkakörökben egyaránt, miközben az aktivitási arány még egyértelműen fokozható.

A munka nélkül maradás elkerülése érdekében szükséges a vállalkozói szemlélet kialakítása a fiatal pályakezdők, illetve álláskereső körében, valamint a munkavállalási hajlandóság és a képzésekben való sikeres részvétel iránti motiváció növelése. Lényeges a szemléletformálás, a hazai értékek hangsúlyozása a külföldi és fővárosi munkavállalás megelőzése szempontjából is.

A vármegyei foglalkoztatottsági arány javulása alapvetően a munkahelyek megőrzésének és új munkahelyek létrehozásának eredménye, amely a beruházások ösztönzése mellett jelentős részben foglalkoztatási támogatások folytonosságának megőrzésével tartható fenn. A foglalkoztatás növelésében egyre nagyobb szerepe lehet az atipikus, rugalmasabb foglalkoztatási formáknak (pl. részmunkaidős munka, távmunka), melyek előnyt jelenthetnek mind a munkáltatónak, mind a munkát keresőknek – a minél szélesebb körben való alkalmazásuk érdekében tájékoztatásra, szemléletformálásra, a munkáltatók érzékenyítésére van szükség. A munkavállalást megkönnyítik a családbarát munkahelyek is, hiszen így a hátrányosabb helyzetben levők, pl. GYES-ről visszatérők munkavégzése is biztosabb lehet. Szélesebb körben történő elterjedésük érdekében érdemes a családbarát munkahelyeket, szolgáltatásokat ösztönözni, tájékoztatni a munkáltatókat a kialakítás lehetőségeiről.

Az emberi erőforrás fejlesztése során figyelembe kell venni a bevont célcsoport személyes adottságait, képességeit, meglévő képzettségét, szociális hátterét. Különösen fontos a hátrányos helyzetű álláskereső és inaktív visszavezetése a munka világába, esetükben különösen figyelni kell a munkaerőpiaci szolgáltatások személyre szabására az eredményesség érdekében.

A térségi gazdaság működtetésében érintett szereplők együttműködéseinek előmozdítása

Az elmúlt időszak vármegyei és helyi, illetve térségi foglalkoztatási együttműködései egyértelműen igazolták, hogy a foglalkoztatási helyzet javítása a vármegyei munkaerőpiaci szereplők összefogásával eredményesebb lehet, mint az egyes szereplők egyedi tevékenységeinek hatékonysága. A társadalmi-gazdasági együttműködések folytatása során érdemes a partneri kört minél inkább szélesíteni – különösen annak figyelembe vételével, hogy helyi vagy térségi paktumok finanszírozására nem áll rendelkezésre európai uniós forrás a 2021-2027-es pénzügyi ciklusban. Az együttműködések hatékonyságának fokozásához különösen fontos az érdekképviseleti és civil szervezetek támogatása, erősítése.

A foglalkoztatási helyzet javításához a foglalkoztatási jellegű együttműködések mellett egyéb formális vagy informális helyi szintű ágazati jellegű és ágazatok közötti együttműködések (pl. klaszterek, stratégiai együttműködések, energiaközösségek) is hozzájárulhatnak, akár határon átnyúlóan is; a települési önkormányzatok, vállalkozások turisztikai jellegű együttműködést is kialakíthatnak pl. az érkező turisták egymáshoz irányításával, közös beruházásokkal, tematikus útvonalak kialakításával. Az összefogások eredménye a foglalkoztatást elősegítő közös projektek generálása, kidolgozása is lehet.

Horizontális célok

A horizontális célok olyan alapvető megfontolások, elvárások és kritériumok összessége, melyeket a megvalósítást szolgáló eszközök és intézkedések kialakításánál, majd ezek egyaránt következetesen érvényesíteni kell. Az alább bemutatásra kerülő horizontális célok az átfogó célokhoz hasonlóan a korábban már rögzített vármegyei célokat szűkítik a jelen stratégia vonatkozásában releváns elemekre.

Erőforrások megőrzése és hatékony használata

A fejlesztések kidolgozásánál, ahol releváns, törekedni kell a Bács-Kiskun Vármegyei Értéktárban lévő értékek széles körű megismertetésére hagyományos és innovatív eszközökkel. A vármegyei brandet erősítő projekteknél, projektelemeknél önálló, egyedi arculati elem¹² megjelenése. A vármegyei identitástudat kialakítása, fejlesztése, kulturális hagyományok ápolása. Ezen értékek a projekt kommunikációban, a projekt céljával szolgáló terméken vagy a termék csomagolásán is érvényesíthetők.

Szemléletformálás szelíd marketinggel

A releváns fejlesztéseknél meg kell jelennie a társadalmi szemlélet formálásának többek között a helyi termék- és szolgáltatásfogyasztás, a társadalmi/munkahelyi befogadás és az atipikus foglalkoztatási formák alkalmazási körének bővítése területén.

Környezetvédelem és klímasemlegesség

Minden fejlesztés előkészítése, kivitelezése, valamint fenntartása során figyelembe kell venni a klímaváltozás és a fejlesztések környezetvédelmi hatásait és azokra reagáló műszaki és szemléletformáló megoldásokat alkalmazni. Minden projektnél figyelembe kell venni a környezeti fenntarthatóságot, ahol releváns vizsgálni kell sok egyéb mellett a működését tekintve karbonsemleges műszaki megoldásokat, az energiahatékonyságot, a fenntartható közlekedési és szállítási módok alkalmazását, az online kommunikációt és a nyomtatástakarékos adminisztráció lehetőségét.

Esélyegyenlőség

Az esélyegyenlőség érvényesítésén a Közösségi Támogatási Rendelet tervezetében foglalt nők és férfiak egyenlő esélyeit biztosító fejlesztéspolitika mellett a hátrányos helyzetűekkel szembeni diszkriminációmentesség és a területi különbségekből adódó hátrányok felszámolása is értendő.

Területi kohézió

A területi kohézió a 2021-27-es időszakban a perifériák további leszakadásának megakadályozására kell, hogy irányuljon: a TOP Plusz kiemelt kihívásként nevesíti a komplex programmal fejlesztendő

¹² Jelenleg zajlik az új fi200 brand arculati kézikönyvének és marketingstratégiájának kidolgozása, melyről további részletek a 3.1 *alfejezetben* olvashatók.

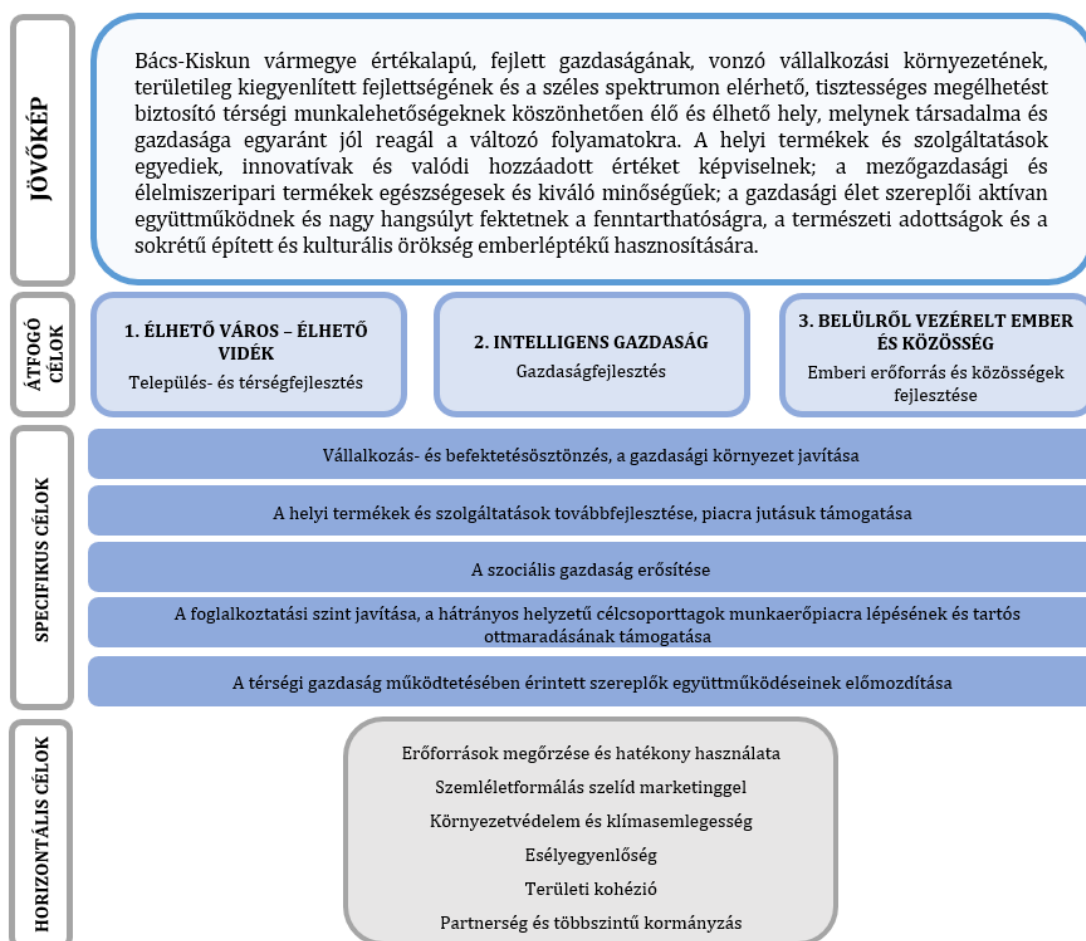
járások helyzetét. Az ország 36 legrosszabb helyzetű járása¹³ közé tartozik a Jánoshalmi és a Bácsalmási járás is – ezek fejlesztése során többek között a versenyképes térségek révén megnyíló lehetőségekre (innováció, foglalkoztatási potenciál) szükséges támaszkodni. A felzárkózás további kulcselemei az infrastruktúra fejlesztése, az oktatási-képzési és a helyben foglalkoztatási szint emelése. A TOP Plusz végleges változata a területi kihívásokra reagálva területi forrásallokációt és célzást alkalmaz, mely alapján a vármegyékre jutó indikatív forráskeret 10%-át a komplex programmal fejlesztendő járásokra irányítja – ez a vállalás a közvetlenül a leghátrányosabb helyzetű járásokban megvalósítandó projektekhez kapcsolódóan is teljesül.

Partnerség és többszintű kormányzás

A fejlesztési programok előkészítése és nyomon követése során is alkalmazandó a partnerségi szemlélet. A többszintű kormányzás szellemében a tervezés felelőseként a külső érintettekkel egyeztetést kezdeményezünk. Az európai uniós források megfelelő abszorpciójának eléréséhez a vármegyei kapacitások optimalizálása szükséges.

Célfa

A jövőkép, az átfogó és specifikus célok, valamint a horizontális célok rendszerét célfa foglalja össze.

1. ábra: A stratégia célrendszere

¹³ Komplex mutató alapján, mely a társadalmi és demográfiai helyzet, a lakás- és életkörülmények, a helyi gazdaság és munkaerőpiac, valamint az infrastruktúra és környezet számos releváns mutatószámát egyesíti.

Eredmények

A projekt célértékei a TOP Plusz releváns indikátoraihoz kapcsolódóan kerültek meghatározásra. A támogatási kérelem benyújtása során még alacsonyabbak voltak ezek az értékek, azonban a támogató döntések során került meghatározásra az a feltétel, hogy adott kedvezményezett a TOP_PLUSZ projektben vállalt indikátorértékek meghatározásakor vegye figyelembe az előző TOP paktumokban (TOP-5.1.1., TOP-5.1.2. és TOP-6.8.2 konstrukciójú projektekben) elért eredményeket és – szükség esetén – ezek alapján vizsgálja felül vállalásait.

A jelen stratégiához kapcsolódó Útmutató kimondja, hogy „Az indikátorérték meghatározásához viszonyítási pont lehet a TOP paktumprojektek tapasztalata, miszerint egy résztvevőre átlagosan 1,5 millió Ft, míg egy álláshoz jutó személyre átlagosan 4 millió Ft támogatás jutott.”.

A Módszertani Útmutató alapján a bértámogatás legfeljebb 6 hónapra nyújtható és mértéke legfeljebb a kötelező legkisebb munkabér 150%-áig terjedhet. Ez esetben a fajlagos költség a 2023. évi minimálbér szerint 2.088.000 Ft.

A vállalkozóvá válási támogatás fajlagos költsége a TOP programokban 1.200.000 Ft volt 2022-ben. A TOP Plusz programban 1.392.000 Ft a 2023-as minimálbérrrel számolva 6 havi konstrukcióban, ami kötelezően kiegészül akár 3.480.000 Ft tőkejuttatással. Ezzel összesen 4.872.000 Ft fajlagos költséget tesz ki. Tekintve, hogy kötelező legkisebb munkabér alapú, ez az összeg növekvő tendenciájú.

Ugyancsak minimálbér alapú juttatás az álláskeresőt ösztönző juttatás, melynek mértéke elérheti a minimálbér 150%-át havonta a képzés teljes időtartama alatt. További releváns információk a 3.3 és a 6.1 alfejezetekben olvashatók.

A fentiek és a 2022 decemberében elfogadásra került TOP Plusz országos célértékeinek forrásarányos allokációja alapján a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal által teljesítendő indikátorok felülvizsgálatra kerültek az alábbiak szerint:

Indikátor neve	Mérték-egység	Célérték 2024	Célérték projekt-zárás	Azonosító
Programban résztvevő munkanélküliek száma	fő	85	1683	TPO05
Programban résztvevő inaktív személyek száma	fő	10	198	TPO06
Munkaerőpiaci alkalmazkodást segítő támogatásban részesülők száma	fő	7	123	TPO23
Foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokban és tevékenységekben résztvevők száma	fő	104	2066	TPO24
Program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – álló résztvevők száma	fő	-	1061	TPR02

1. táblázat: A projekt keretében vállalt célértékek

Indikátor neve	<u>Programban résztvevő munkanélküliek száma (TPO05)</u>
Indikátor definíciója	Az indikátor alatt jelen felhívás keretében támogatott projektben megvalósult, az álláskereső munkába állását segítő munkaerő-piaci programokban résztvevők számát értjük.
Indikátor számítás módja:	A munkanélküliek munkát általában nem végző, ugyanakkor munkára kész és aktívan munkát kereső személyek közül a munkanélküliek, beleértve tartósan munkanélküliek számát kell megadni.
Indikátor igazolásának módja:	Munkaerőpiaci szolgáltatás igénybevételét igazoló hiteles dokumentum, hiteles dokumentumok alapján készített kimutatás, adatbázis.
Indikátor neve	<u>Programban résztvevő inaktív személyek száma (TPO06)</u>
Indikátor definíciója	Az indikátor alatt jelen felhívás keretében támogatott projektben megvalósult, az inaktív munkába állását segítő munkaerő-piaci programokban résztvevők számát értjük.
Indikátor számítás módja:	A program célcsoportjába tartoznak az inaktív személyek, akik a programba való bevonás előtt nem dolgoztak, illetve nem volt rendszeres jövedelmet biztosító munkájuk, és nem is kerestek munkát, vagy kerestek, de nem tudtak volna munkába állni. Ők jellemzően nem regisztrált álláskereső, de az aktivitás erősítésével és támogatásokkal a program esetükben is hozzájárul a munkaerőpiaci beilleszkedéshez. (pl. rehabilitációs ellátásban, valamint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban nem részesülő vagy gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban, csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban, ápolási díjban vagy gyermekek otthongondozási díjában részesülő személyek esetén).
Indikátor igazolásának módja:	Munkaerőpiaci szolgáltatás igénybevételét igazoló hiteles dokumentum, hiteles dokumentumok alapján készített kimutatás, adatbázis.
Indikátor neve	<u>Munkaerőpiaci alkalmazkodást segítő támogatásban részesülők száma (TPO23)</u>
Indikátor definíciója	<i>központi kidolgozás alatt</i>
Indikátor számítás módja:	<i>központi kidolgozás alatt</i>
Indikátor igazolásának módja:	<i>központi kidolgozás alatt</i>
Indikátor neve	<u>Foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokban és tevékenységekben résztvevők száma (TPO24)</u>
Indikátor definíciója	<i>központi kidolgozás alatt</i>
Indikátor számítás módja:	<i>központi kidolgozás alatt</i>
Indikátor igazolásának módja:	<i>központi kidolgozás alatt</i>

Indikátor neve	<u>Program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – álló résztvevők száma (TPR02)</u>
Indikátor definíciója	Az indikátor alatt jelen felhívás keretében támogatott projektben, vagy annak hatására elhelyezkedett résztvevők számát értjük.
Indikátor számítás módja:	Munkanélküli vagy inaktív személyek, akik megkapták az ESZA+ támogatást, és akik az ESZA+ művelet elhagyásakor azonnal foglalkoztatásban vesznek részt, beleértve az önfoglalkoztatást is.
Indikátor igazolásának módja:	Munkaszerződés, önfoglalkoztatást igazoló okmány.

2. táblázat: Az indikátorok bemutatása

A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal 2014-2020 programozási időszakban megvalósult TOP projektjeinek összesített PO25 indikátor (a foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma) értéke 4.056 fő volt, azonban a 2021-2027-es időszakra jelentősen változott a célcsoport merítési lehetőség az előző TOP prioritásokhoz viszonyítva. A TOP prioritásokban a célcsoport a hátrányos helyzetű álláskeresők voltak, ami viszonylag széles skálán fedi le az álláskeresői réteget, míg a TOP Plusz célcsoportja az 50 év feletti álláskeresők és a 30 év feletti inaktívak körére csökkent, azon elvárás alapján, hogy a GINOP Plusz programokkal nem lehet fedésben a célcsoport.

Kigyűjtésre került a korábbi TOP teljesítések alapján, hogy a teljes bevont létszámból az 50 év felettek 18%-ot képviseltek, az inaktívak 26%-ot. A fennmaradó 56% olyan célcsoportot tesz ki, amely a TOP Plusz programban nem elérhető merítési alap, munkaerőpiaci szempontból tehát egyértelműen indokolt a szűkítés.

A vállalt indikátor célértékek teljesítése a teljes megvalósítási időszak során a korábbi teljesítési tapasztalatok alapján reális. A kötelezően rögzítendő 2024. év végi időpontra minden releváns mutató esetében a teljes célérték 5%-a került meghatározásra.

A projekt munkaerőpiaci programjainak keretében a vármegye minden járásában elérhetőek lesznek a támogatások, ezen projektrész esetében is hangsúlyos cél ugyanis a területi különbségek csökkentéséhez való hozzájárulás: a vármegyei forrásallokáció kialakítása a területi különbségekre, munkaerőpiaci sajátosságokra tekintettel fog megtörténni.

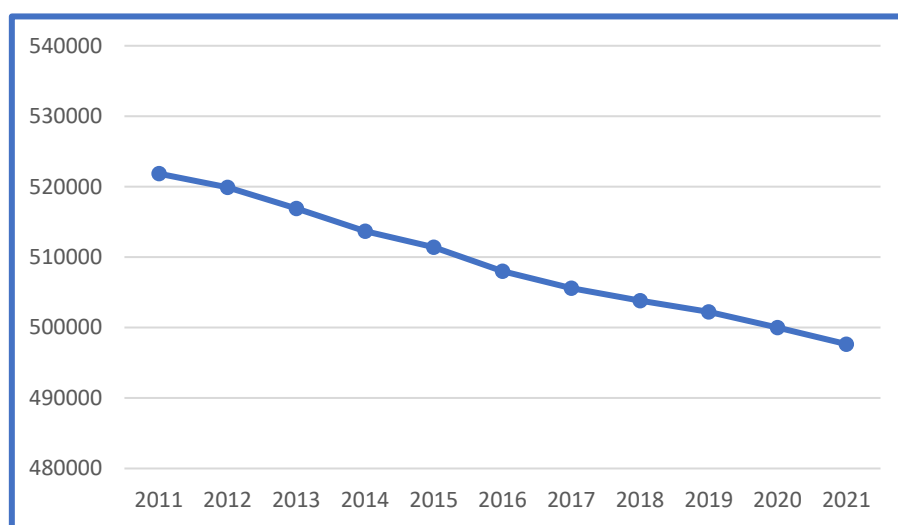
2.3. Helyzetelemzés (földrajzi, gazdasági, foglalkoztatási helyzet bemutatása)

2.3.1. A vármegye társadalmi-gazdasági helyzete

Demográfia

Népmozgalom

Bács-Kiskun vármegye lakónépessége – az országos trendeknek megfelelően – jelentősen csökkent az elmúlt években: 2011-ben még 521 852 fő élt a vármegyében, míg a 2021. december 31-i adatok szerint már csak 497 660 fő volt a lakosok száma (ez az első év amikor a lakónépesség a félmillió határ alá süllyedt). Ez a 10 év alatt végbemenő változás a népesség 4,6%-os csökkenését eredményezte.

2. ábra: Bács-Kiskun vármegye lakónépességének változása, 2011-2021 (forrás: TeIR)

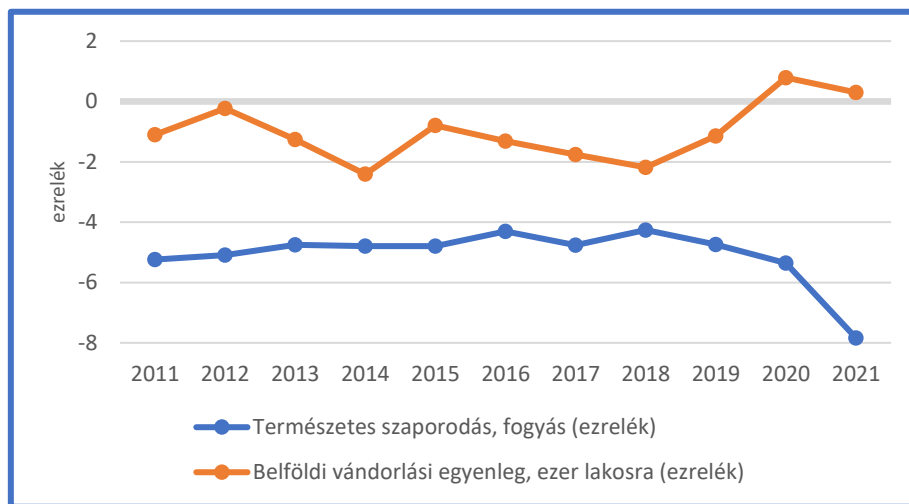
A vármegye járásait vizsgálva egyedül a Tiszakécskei járás képez kivételt a csökkenő lakosságszám tekintetében, melynek a 10 éves időtávlatban 4%-kal nőtt a népessége. Kiemelendő még a Kecskeméti járás, amely csupán 0,3%-ot (509 fő) veszített lakónépességéből ebben az időszakban. A legrosszabb trendek a Bácsalmási (12,8%-os népességcsökkenés), a Kalocsai (10,2%), valamint a Jánoshalmi (9,7%) járásokban figyelhetők meg 2011-2021 között.

Járás/év	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bajai	66,94	66,60	66,14	65,58	65,04	64,48	63,83	63,21	62,69	62,36	61,81
Bácsalmási	20,34	19,98	19,78	19,42	19,06	18,74	18,53	18,29	18,10	17,98	17,74
Jánoshalmi	17,46	17,30	17,00	16,66	16,43	16,25	16,09	15,88	15,94	15,79	15,77
Kalocsai	51,53	51,03	50,39	49,62	49,12	48,50	47,85	47,48	47,09	46,63	46,26
Kecskeméti	155,7	156,4	156,5	156,6	156,6	155,7	155,7	156,0	155,9	155,5	155,2
Kiskőrösi	55,46	55,12	54,68	54,40	54,15	53,75	53,36	53,03	52,70	52,40	52,19
Kiskunfélegyházi	37,26	36,86	36,54	36,27	36,18	36,20	36,24	36,19	36,08	35,77	35,50
Kiskunhalasi	44,06	43,74	43,33	43,07	42,81	42,55	42,27	42,12	41,71	41,43	40,90
Kiskunmajsai	19,21	19,21	19,14	18,98	18,75	18,60	18,37	18,09	18,17	18,06	18,25
Kunszentmiklósi	30,11	29,91	29,76	29,49	29,39	29,26	29,16	29,10	29,20	29,42	29,29
Tiszakécskei	23,83	23,79	23,67	23,63	23,85	24,00	24,26	24,45	24,68	24,72	24,78

3. táblázat: A lakónépesség változása Bács-Kiskun vármegyében, 2011-2021, ezer fő (forrás: TeIR)

Bács-Kiskun vármegye népességének zsugorodásáért leginkább a természetes fogyás a felelős: 2011-2021 között minden évben negatív, legalább 4,2 ezrelék volt a természetes szaporodás értéke, ami erős és igen gyors természetes fogyásnak minősíthető.

Ezt a folyamatot a belföldi vándorlás sem tudta kompenzálni, sőt tovább súlyosbította: az időszakban csupán 2020-ban és 2021-ben volt pozitív a belföldi vándorlási egyenleg – mely tendencia azonban némi bizakodásra adhat okot a közeljövő vándorlási helyzetét tekintve).

3. ábra: Bács-Kiskun vármegye természetes szaporodása és belföldi vándorlási egyenlege, 2011-2021 (forrás: TeIR)

Korösszetétel

Bács-Kiskun vármegye korszerkezetéről elmondható, hogy 2021-ben a fiatakorúak aránya 14,5% (pontosan megegyező az országos értékkel), az aktív korosztály részesedése 65,0%-os (országos érték alatti), míg az időskorúak a társadalom 20,5%-át képezik (magasabb az országosnál). Ezen adatokat az öregedési index is alátámasztja: Bács-Kiskun vármegye hagyományosan magasabb öregedési indexszel rendelkezik az országos átlagnál.

Év	Az állandó népesség száma korcsoportok szerint (fő)			Öregedési index		Eltartottsági ráta	
	Fiatakorúak (15 év alattiak)	Aktív korúak (15-64 évesek)	Időskorúak (64 év feletti)	Bács-Kiskun vármegye	Magyarország	Bács-Kiskun vármegye	Magyarország
2015	73 743	359 146	95 655	129,7%	123,9%	47,2%	47,1%
2016	73 616	355 400	97 055	131,8%	125,9%	48,0%	48,0%
2017	73 605	352 224	97 964	133,1%	127,7%	48,7%	48,7%
2018	74 008	348 096	99 748	134,8%	130,5%	49,9%	49,8%
2019	73 965	343 319	102 354	138,4%	134,3%	51,4%	51,2%
2020	74 348	339 163	104 357	140,4%	136,9%	52,7%	52,3%
2021	74 460	334 908	105 262	141,4%	138,1%	53,7%	53,0%

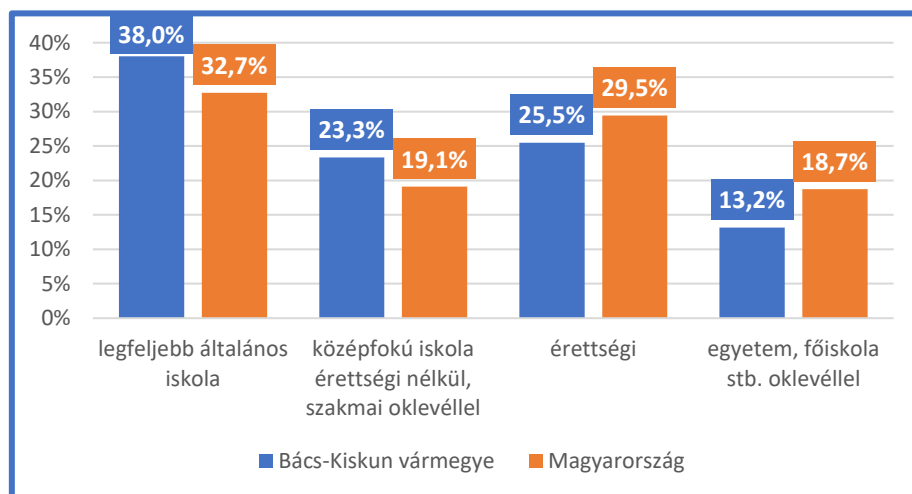
4. táblázat: Bács-Kiskun vármegye korösszetételének, öregedési indexének és eltartottsági rátájának változása, 2015-2018 (forrás: TeIR)

Az utóbbi években a fiatakorúak száma kismértékben emelkedett a vármegyében (lásd 4. táblázat!). Ez és a 64 év feletti korosztály jelentős növekedése eredményezi, hogy a gazdaságilag aktív korúak (15-64 évesek) népéségen belüli aránya az országos átlagot enyhén meghaladó ütemben zsugorodik a vármegyében. Ez az eltartottsági ráta gyors növekedését (meghaladva az országos trendet) jelenti, amely egyre több terhet ró Bács-Kiskun vármegye évről-évre csökkenő létszámú munkaképes korú lakosságára.

Képzettség

A lakosság képzettségének vizsgálatára a 2016-os mikrocenzus adatai állnak rendelkezésre, ami alapján Bács-Kiskun vármegye iskolázottsági helyzete nem optimális. A 7 éves és annál idősebb népesség

legmagasabb befejezett iskolai végzettsége jelentősen elmarad az országos átlagtól mind az érettségi, mind a felsőfokú képzettség terén: előbbinél 4 százalékpont, míg utóbbi esetén 5,5 százalékpont a különbség (lásd 4. ábra!). Pozitívum azonban, hogy 2011-hez képest javultak az iskolázottsági viszonyok, hiszen ekkor még csak 22,8% volt az érettségivel rendelkezők aránya a vármegyében (országos átlag 25%), valamint 11,2% a felsőfokú képzettségűek aránya (országos átlag 18,1%). Így nem csupán nőtt a magasabb képzettségűek aránya, hanem az országos átlaghoz viszonyított különbség is csökkent.

4. ábra: A 7 éves és annál idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint, 2016 (forrás: 2016 mikrocenzus)

Gazdaság

Történeti áttekintés

Bács-Kiskun vármegye területe századok óta Magyarország egyik kiemelkedő agrárvidéke, annak ellenére, hogy a térség régóta küzd a homokos talajjal, az elsivatagosodással. A vármegyét és környékét már több évszázaddal ezelőtt is az ország kulcsfontosságú gyümölcsstermesztő területeként tartották nyilván: az őszi- és kajszi-barack, valamint a kertgazdálkodás mellett a szőlő- és bortermelés is kiemelt jelentőséggel bírt. A gazdálkodási formához hozzátartozott az erre a vidékre jellemző tanyavilág, ami mára nagymértékben veszített jelentőségéből.

A vármegye gazdasági szerkezetét – a szocializmus időszakáig – egyértelműen a mezőgazdaság dominálta, így a gazdaság különösképpen függött a természeti viszonyoktól, folyamatoktól. A talaj és vízrajzi tényezők alapján két nagyobb termelési körzet rajzolódott ki: a Homokhátság és a Dunamellék – mely utóbbi felosztható a Dunavölgyi-síkságra és Bácskára. Minden egyes területből eltérő, sajátos agrárvidék alakult ki, melyek gazdasági-társadalmi jellemzői ennek megfelelően elváltak egymástól. A szocializmus évtizedei sem törték meg számottevően a mezőgazdasági jelleg meghatározó szerepét. A vármegye természeti adottságainak köszönhetően a mezőgazdasági karakter továbbra is igen jelentős – a rohamos ipari fejlődés mellett. A 19. században országsszerte meginduló fejlődéssel összhangban, a térség országos és nemzetközi kereskedelembé való becsatlakozását tette lehetővé a vasútfejlesztés. Ennek hatására nem csupán a mezőgazdaság és a kertgazdaság vált kiemelkedővé, hanem a gazdaság egyéb területeit is serkentette: Baja ekkor pezsgő kereskedővárossá, Kalocsa pedig vallási központtá vált, míg például Kecskemét vagy Kunszentmiklós fontos mezővárosok lettek.

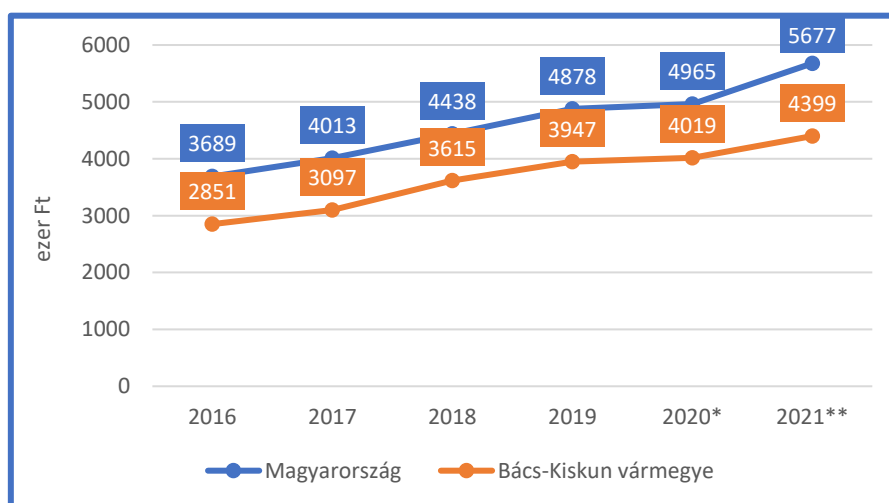
A világháborúkat, majd a szocializmus időszakának megpróbáltatásait követően elindult a vármegye modernizációja: a mezőgazdasági hagyományokra építő gazdaságban végbemegy az ipari megújulás,

melynek húzóágazatát a járműipar jelenti. Ennek területi elhelyezkedése fejlettebbé teszi a vármegye északi részét. A járműipar mellett kiemelkedő az építő- és a feldolgozóipar is, elsősorban az élelmiszeriparnak köszönhetően.

Bács-Kiskun vármegye gazdasági jelentősége

Az utóbbi években a 100 lakosra jutó adófizetők száma tekintetében Bács-Kiskun vármegye (2011: 42,32 fő; 2020: 49,18 fő) felzárkózott az országos átlaghoz (2011: 43,52 fő; 2020: 49,32 fő). Ezzel párhuzamosan az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft) változásában is rögzíthető kiegyenlítődés, azonban e mutatóban nagyobb maradt a differencia: míg 2020-ban az országos érték 1 425 334 Ft, addig a vármegyei 1 230 536 Ft volt, ami 13,7%-os különbséget jelent.

Szignifikáns az eltérés továbbá az egy lakosra jutó bruttó hazai termék (GDP) vizsgálatában, mivel a legutóbbi rendelkezésre álló adatok (2021 – előzetes adat) szerint a Bács-Kiskun vármegyei GDP/fő (4 399 000 Ft) az országos átlag 77,5%-át teszi ki. Az ezt megelőző években, 2016-tól (77,3%) 2020-ig (80,9%) jelentősen növekedett a GDP/fő értéke az országos átlag százalékához képest. Pozitívum, hogy régiós szinten első helyezett a vármegye e tekintetben, míg országos szinten a hetedik legnagyobb GDP/fő értékkel rendelkezik a vármegyék közül.

5. ábra: Az egy főre jutó bruttó hazai termék (GDP) változása 2016 és 2021 között, ezer Ft (forrás: TeIR, KSH) *revidált adat, ** előzetes adat

Ez alapján kijelenthető, hogy Bács-Kiskun vármegye gazdasági súlya egyre inkább megszilárdul és tényezővé válik – főként régiósan, valamint az ország déli és keleti részét tekintve –, azonban az országos átlagtól még számottevő a lemaradás a gazdasági mutatók tekintetében.

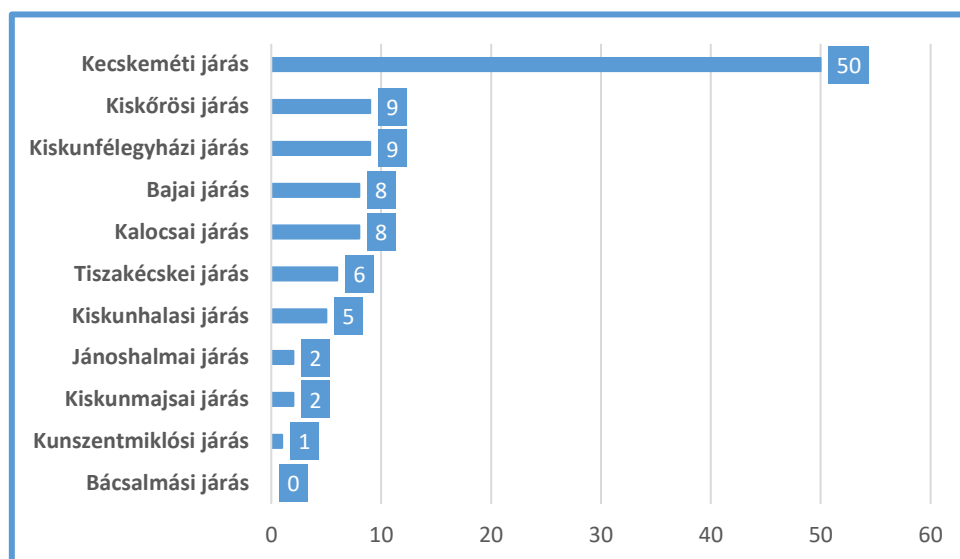
A járásként egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelmét vizsgálva még pontosabb kép rajzolódik ki a vármegye gazdasági súlyának eloszlásáról. A legutóbbi (2020-as) adatnak megfelelően a vármegyei átlag 1 230 537 Ft volt, amelyet mindössze két járás múlt felül: a Kiskunfélegyházi járás enyhén (1 278 514 Ft), míg a Kecskeméti járás jelentősen (1 526 180 Ft) – a Mercedes-gyár hatásának köszönhetően. Kiemelendő továbbá a Kunszentmiklósi járás, amely értéke (1 226 933) kis híján megfelel a járási átlagnak. (A megyén belüli további járáskénti különbségek feltárására a későbbiekben kerül sor a jelentős cégek vizsgálatán keresztül.)

Bács-Kiskun vármegye egyre jelentősebb gazdasági horderejének hátterében a nemzetközi szinten is meghatározó vállalatok állnak. Az értékesítés 2021-es nettó árbevétele alapján a vármegye 30 legfontosabb vállalatát a következő táblázat mutatja be.

Sorrend		Vállalat neve	Székhely	Létszám (fő)		Értékesítés nettó árbevétele (eFt)	
2021	2020			2020	2021	2020	2021
1	1	Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft.	Kecskemét	4213	4535	1 241 526 903	1 142 658 189
2	8	Duna Aszfalt Zrt.	Tiszakécske	1135	1258	43 272 744	252 126 162
3	3	AXIÁL Kft.	Baja	789	810	91 324 455	104 455 668
4	4	Hungary-Meat Kft.	Kiskunfélegyháza	232	228	65 416 266	71 801 827
5	7	NT Kft.	Kiskunfélegyháza	179	194	49 970 374	68 938 033
6	5	KNORR-BREMSE Fékrendszerek Kft.	Kecskemét	930	882	55 836 220	68 299 307
7	25	SOLTÚT Kft.	Solt	199	209	20 360 537	65 641 550
8	6	ACPS Automotive Kft.	Kecskemét	871	972	54 188 948	64 706 380
9	15	AUTÓFLEX-KNOTT Kft.	Kecskemét	336	448	33 256 618	47 985 220
10	10	TRIGO Kft.	Baja	215	230	39 533 438	44 641 650
11	13	ALFÖLD PRO-COOP Zrt.	Kecskemét	133	140	35 737 472	37 422 770
12	36	MERKBAU Zrt.	Kiskunhalas	349	378	10 281 612	37 043 603
13	12	MOGYI Kft.	Baja	541	539	36 421 243	36 489 531
14	9	HBPO Manufacturing Hungary Kft.	Kecskemét	77	79	42 789 866	36 387 047
15	19	Hovány Prémium Automotive Kft.	Kecskemét	100	113	26 907 241	34 006 741
16	17	Univer-Product Zrt.	Kecskemét	674	669	28 007 196	30 505 600
17	18	FORNETTI Kft.	Kecskemét	751	723	27 932 195	30 315 086
18	16	STI Petőfi Nyomda Kft.	Kecskemét	650	661	27 957 314	29 791 990
19	21	DUVENBECK IMMO Kft.	Kecskemét	458	943	24 474 659	27 377 634
20	20	Hódút Freeway Kft.	Tiszakécske	93	101	25 068 897	27 128 498
21	22	HOVÁNY Kft.	Kecskemét	193	172	23 938 468	25 045 064
22	26	CabTec Kft.	Kecskemét	644	655	19 884 714	22 369 503
23	27	MASPEX OLYMPOS Kft.	Nyárlőrinc	185	186	18 809 271	22 224 720
24	-	DewertOkin Kft.	Kecskemét	320	321	4 247 484	21 999 572
25	49	KALO-MÉH TRANS Kft.	Kalocsa	67	74	11 543 146	21 279 802
26	24	Freudenberg Sealing Technologies Kft.	Kecskemét	564	514	21 185 440	21 066 974
27	11	Hódút Kft.	Tiszakécske	76	50	38 643 755	20 836 894
28	23	Vakond Via Kft.	Tiszakécske	81	97	23 080 263	20 432 701
29	30	PROTOKON Kft.	Kiskőrös	394	382	17 519 041	19 555 834
30	54	HUNENT Zrt.	Mélykút	439	498	10 473 144	19 077 500

5. táblázat: Bács-Kiskun vármegye legnagyobb árbevételű vállalkozásai, 2021 (forrás: TOP 100 Bács-Kiskun megye gazdasága 2022)

A vármegyei TOP 100-as cégek nemzetgazdasági ág szerinti megoszlása néhány tevékenységre korlátozódik: mindösszesen hét nemzetgazdasági ágban operálnak, ezekből a legfontosabb a feldolgozóipar (50 cég), a kereskedelem, gépjárműjavítás (29), valamint az építőipar (12).

6. ábra: A Bács-Kiskun vármegyei TOP 100-as cégek járások közötti eloszlása, 2022 (forrás: TOP 100 Bács-Kiskun megye gazdasága 2022)

A legfontosabb vármegyei gazdasági cégek egyenetlen területi eloszlása megfigyelhető a 6. ábrán: pontosan 50%-uknak (50 cég) a Kecskeméti járásban található a székhelye, míg a Kunszentmiklósi járás csupán egyetlen céget jegyez a TOP 100-as listán, a Bácsalmási járás pedig egyet sem.

A létszám kategóriák szerinti megoszlás kiegyensúlyozottabb a területi aspektusnál: 250 fő feletti létszámú 36 db cég, 51-250 fő közötti 49, 11-50 fő közötti 11, valamint 4 kis cég (0-10 fő) képviselteti magát.

A vármegyében található vállalatok közül kiemelkedik Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft., amelynek nettó árbevétele négy és félszer nagyobb, mint az azt követő második helyezett Duna Aszfalt Zrt-nek. A Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. nem csupán Bács-Kiskun legjelentősebb vállalata, 2021-ben a Magyarországon működő cégeket rangsoroló lista (HVG TOP 500) legjobb tíz helyezettje közé került, negyediként végezve.

2017-ben a Forbes elkészítette a TOP 100 legértékesebb teljesen magyar vállalat listáját, amelyen tíz Bács-Kiskun vármegyei cég is helyet kapott, rámutatva ezzel a térség gazdasági jelentőségére. A cégeket a következő táblázat részletezi.

Helyezés a listán	Vállalat neve	Létszám (fő)	Székhely
83.	Hódút Kft.	310	Tiszakécske
80.	Poli-Farbe Kft.	292	Bócsa
79.	König Kft.	288	Kerekegyháza
78.	Bács-Tak Kft.	417	Mélykút
74.	Agrikon KAM Kft.	518	Kiskunmajsa
52.	Univer Product Zrt.	710	Kecskemét
51.	Hovány Kft.	188	Kecskemét
28.	Mogyi Kft.	557	Csávoly
23.	Axiál Kft.	719	Baja
11.	Duna Aszfalt Kft.	357	Tiszakécske

6. táblázat: A Forbes TOP 100 legértékesebb teljesen magyar vállalat listáján szereplő Bács-Kiskun vármegyei vállalatok, 2017. (forrás: A 100 legértékesebb 100 százalékban magyar vállalat.)

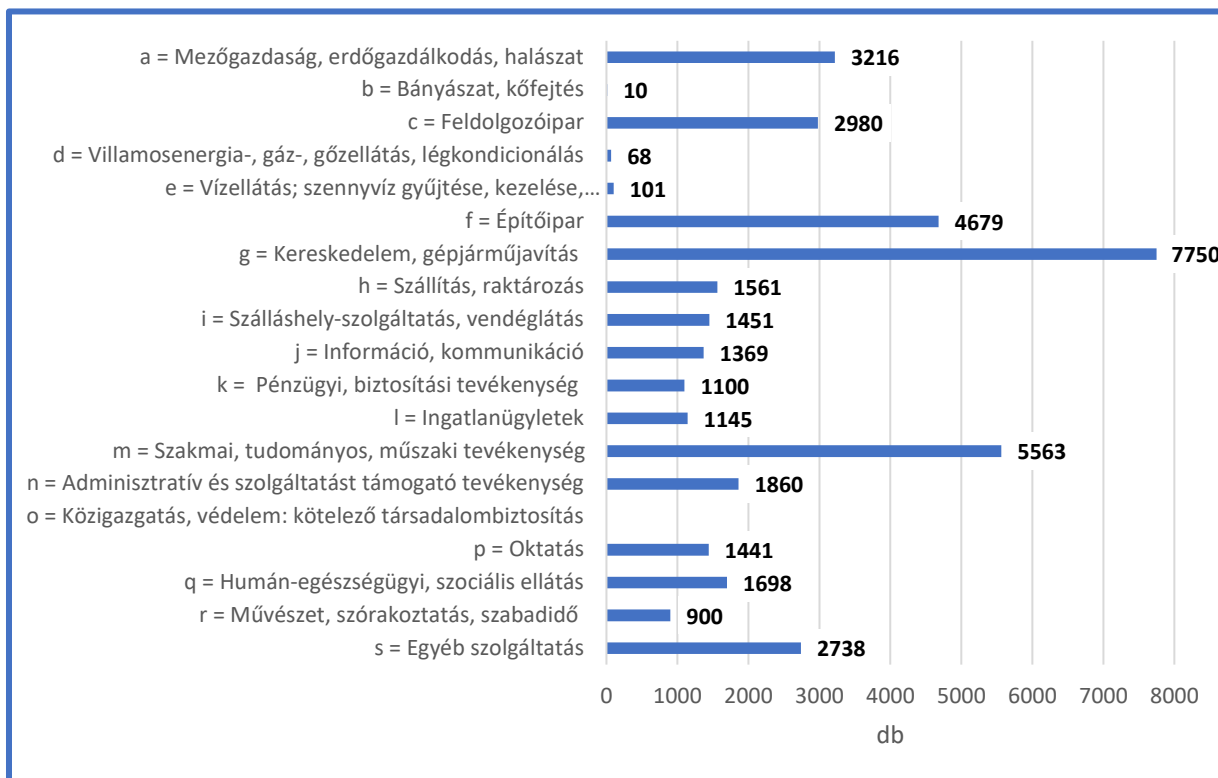
A vármegyei gazdasági szervezetek főbb adatai

A Bács-Kiskun vármegyében regisztrált vállalkozások száma 2021-ben 105 875 db, ami a magyarországi regisztrált vállalkozások 5,7%-át adja. Ezzel Bács-Kiskun a negyedik legtöbb regisztrált vállalkozással bír vármegyei szinten Budapest, Pest és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye után. 2016 óta 6,3%-os növekedést realizált Bács-Kiskun vármegye e tekintetben – ami megfelel az országos trendeknek – azzal a kiegészítéssel, hogy a magyarországi emelkedés 9,4%-os. A regisztrált vállalkozások járások közötti eloszlásáról szintén megállapítható Kecskemét (és járásának) dominanciája, hiszen a vármegyében regisztrált vállalkozások 30%-ának (2021-ben 31 496 db) itt található a székhelye. A vármegyeszékhelyen kívül kiemelendő még a Kiskőrösi (14%), valamint a Bajai járás (10%) is.

A 2021-es adatokat tekintetében a gazdasági életet a mikro-, kis- és középvállalkozások dominálják, ugyanakkor Bács-Kiskun vármegyében számos nagyobb foglalkoztató is megtalálható. 250 és 500 fő közötti foglalkoztatotti létszámmal 27 cég rendelkezik (ebből 12 a Kecskeméti, 4 a Kiskunfélegyházi járásban székel) – ebben a kategóriában csak Budapesten és Pest vármegyében van több, míg 500 főt meghaladó munkavállalóval 15 vállalat bír (11 a Kecskeméti, 2 a Bajai, valamint 1-1 a Kiskunfélegyházi és Tiszakécskei járásokban). Az alapvetően a mikro-, kis- és középvállalkozásokra építő gazdasági bázis reziliens lehet a globális trendekkel szemben, azonban a vármegye gazdasági profilját nagymértékben meghatározó multinacionális vállalat (Mercedes) jelenléte miatt Bács-Kiskun vármegye kitettsége nem elhanyagolható.

A ténylegesen működő vállalkozások száma a vármegyében stagnált, enyhén csökkent 2011-2016 között, majd ezt követően jelentős (23%-os) növekedés következett 2019-ig, amikor összesen 39 231 vállalkozás működött Bács-Kiskun vármegyében (ami magyarországi működő vállalkozások 4,6%-a). Ezen cégek kevesebb, mint fele volt társas vállalkozás (15 377 db). A működő vállalkozások vármegyén belüli eloszlása nagyon hasonló a regisztrált vállalkozásokéhoz, viszont különbség, hogy a Kecskeméti (14 647) után a Bajai járás (4870) rendelkezik a legtöbb valóban működő vállalkozással.

A működő vállalkozások szektorok szerinti vizsgálata alapján egyértelműen kidomborodik a szolgáltató szektor túlsúlya (72,1%) – ezen belül is kiemelkednek: a kereskedelem és gépjárműjavítás (7 750 db); a szakmai, tudományos, műszaki tevékenységek (5 563 db); valamint az egyéb szolgáltatások (2 738 db) kategóriába sorolt vállalatok száma. Megjegyzendő, hogy Bács-Kiskun vármegyében a vállalatok több mint 40%-a ezekben az alszektorokban tevékenykedik. A szekunder szektor részaránya (19,8%) hozzávetőlegesen megfelel az átlagosnak, amelyet főként az építőipari (4 679 db) és feldolgozóipari cégek (2980 db) adnak. A terciér szektor enyhébb dominanciája annak köszönhető, hogy a vármegyében még mindig nagyobb a primer szektor (8,1%) jelentősége a működő vállalatok számának ágazatonkénti megoszlásában, mint átlagosan az ország többi részén. A többi alszektor szerepét a 7. *ábra* szemlélteti.

7. ábra: Bács-Kiskun vármegyében működő vállalatok számának szektoronkénti megoszlása, 2019 (forrás: TeIR)

Főbb gazdasági ágak és foglalkoztatók

Mezőgazdaság

Bács-Kiskun hagyományos mezőgazdasági térség, ennek nyomai ma is jól érzékelhetőek a vállalkozások (3 216 db működő mezőgazdasági vállalkozás) és a foglalkoztatottak (2021-ben 25 400 fő)¹⁴ számán keresztül. A vármegyében a mezőgazdaság kulcsfontosságú az élelmiszertermelés, a turizmus, a természet- és környezetvédelem, valamint a föld- és vízhasználat, a gazdaság alapvető működése szempontjából.

A szántóföldi termelésre a klasszikus gabonatermelés a jellemző, a leginkább termesztett fajták a kukorica, búza és őszi árpa. A szántóföldi növénykultúrák közül kiemelkedik továbbá a borsó, a burgonya és a cukorrépa.

Annak ellenére, hogy súlya egyre kisebb, a vármegye mezőgazdasági karakterét meghatározza a kertészet, melynek egyik magyarországi központja a térség. A talajadottságoknak, a homoki kultúrának köszönhetően továbbra is hangsúlyos a szőlőtermesztés, emellett a gyümölcsfajtákból a meggy, a szilva és a (kajszi)barack a legfontosabbak. A kertészeti terményekből megemlítendő még a zöldbab, a zöldpaprika és a gomba.

A mezőgazdasági alszektorok közül az állattenyésztést érte a legnagyobb termelésesökkenés – a rendszerváltozás előtt a legnagyobb állattenyésztő vármegye volt –, ugyanakkor így is jelentős maradt. Ezt az is mutatja, hogy erős bázisként szolgál az élelmiszeripari cégeknek (melyek bemutatására a következő alfejezetben kerül sor).

¹⁴ 2021-ben 25 400 fő – Bács-Kiskun foglalkoztatottjainak 11%-a, magasan a magyarországi vármegyék átlaga felett, a régió mezőgazdasági dolgozóinak csaknem felét adva.

Ipar

A vármegyében működő cégek 19,8%-a, pontosan 7 828 db szervezet tevékenykedik a szekunder szektorban, amelyek 86 100 főt foglalkoztatnak a vármegyében (ez megközelítőleg a munkavállalók 36%-a).

Az építőipar jegyzi a legtöbb (4 679) vállalatot az ipari alszektorok közül. A két legfontosabb építőipari vállalat az útépítésben érdekelt: a vármegye, illetve az ország egyik legdinamikusabb növekedő cége a tiszakécskei székhelyű Duna Aszfalt Zrt. 2021-ben a cég 1 258 főt foglalkoztatott és nettó árbevétele alapján a második legerősebb Bács-Kiskun vármegyében. A szintén egyre nagyobb árbevételt generáló SOLTÚT Kft. pedig a hetedik e tekintetben a vármegyében.

A TOP100¹⁵ értékelése alapján a vármegyei építőipari termelés helyreállt 2021-ben a járványhelyzet okozta jelentős visszaesést követően, köszönhetően az olyan programoknak, mint a lakásfelújítási támogatások vagy a kedvezményes vállalkozói hitelek. 2022-re lassult a növekedés a kiugró alapanyagárak és az üzleti környezet miatt, illetve további lassulást és visszaesést prognosztizálnak az építőipar szerződésekre vonatkozó adatok: „a vállalkozások szerződésállományának volumene 2022. június végén 59%-kal volt kisebb az egy évvel korábbinál.”¹⁶

Az iparon belül a másik nagy alszektor a feldolgozóipar, ahol 2019-ben 2 980 db vállalkozás tevékenykedett. A feldolgozóipari termelés törzsét a gépipar adja Bács-Kiskun vármegyében: az elsősorú húzóágazatnak számító járműipar dominanciája vitathatatlan a termelés 59%-ának biztosításával, amely mögött nagyrészt a vármegye 1. számú vállalata, a Mercedes áll. A 2021-ben megközelítőleg 4 500 főt foglalkoztató multinacionális cég nettó árbevétele meghaladja az egy billió Ft összeget, amely egyenértékű a Mercedest követő 20 legnagyobb árbevételű vármegyei vállalat összbevételével. Bács-Kiskun szintén kiemelkedő árbevételű járműipari vállalatai a fékrendszereket gyártó KNORR-BREMSE (6. legnagyobb), az ACPS Automotive (8.) és az AUTÓFLEX-KNOTT (9.) gépjármű-karosszériával foglalkozó cégek. A járműipart kísérve 4% körüli a gép, gépi berendezés gyártása, valamint a Gumi-, műanyag- és építőanyag-ipar alszektorok részesedése a feldolgozóipari termelésből. Azonban a feldolgozóipari termelés egyötödét a szintén húzóágazatnak számító élelmiszeripar adja, melynek legfontosabb két piaci szereplője kiskunfélegyházi: a vármegye 4. legnagyobb árbevételű vállalata a húsfeldolgozással és -tartósítással foglalkozó Hungary-Meat Kft., valamint az olajat gyártó NT Kft. A vármegye TOP 100-as listáján előkelő helyen álló további élelmiszeripari cég a gabona, dohány, vetőmag, takarmány nagykereskedő TRIGO Kft.; a gyümölcsöket, zöldségeket tartósító, feldolgozó MOGYI Kft.; valamint a két híres bács-kiskuni élelmiszeripari cég az Univer és a Fornetti.

Szolgáltatások

A 2019-es adatok alapján a szolgáltatási ágazat részaránya a vármegyében a működő vállalkozásokat tekintve 72%-os, míg a foglalkoztattak számában csupán az 53%-ot éri el. A nagyvállalatok körében sem kiemelkedő a szolgáltató cégek fölénye: a 15 legnagyobb árbevételű cégből csak kettő képviseli ezt a szektort, közülük pedig egyik sem számít nagyfoglalkoztatónak. Emellett fontos hangsúlyozni, hogy a legjelentősebb foglalkoztatók nagyobb része közszolgáltatásokat lát el, így a közsférához kötődik (vasúti személyszállítás, vízszolgáltatás, településüzemeltetés). Bács-Kiskun vármegyében a

¹⁵ TOP100 Bács-Kiskun megye gazdasága

¹⁶ TOP100 Bács-Kiskun megye gazdasága

magánszektor legjelentősebb alterületei a térségben a gépjárműjavítás, a kereskedelem és a szakmai, tudományos, műszaki tevékenységek.

Bács-Kiskun vármegye turizmusának karakterisztikáját a tökéletes síkság és a táj nyújtotta gasztronómiai különlegességek adják. A homoki borok, a gyümölcsösök adta különféle pálinkák, a helyi paprikától ízes bajai halászlé vagy a kunszentmiklósi birkapörkölt mellett az aktív és a zöld turisztikai lehetőségek csábítják az idelátogatókat: a zarándokút, a kerékpáros túrák, a lovaglás vagy éppen a horgászat és a különféle vízi sportok.

Az érintettek széles körének bevonásával lebonyolított fókuszcsoportos műhelytalálkozók és interjúk vonatkozó tapasztalatai, főbb megállapításai

A fókuszcsoportos találkozókon részt vett szervezetek megerősítették, hogy a vármegye gazdasági erejét továbbra is a feldolgozóipar (azon belül a járműipar és az élelmiszeripar) adja. Ezen kívül a turisztikai ágazatot emelték még ki, mint olyan területet, amelyben még jelentős fejlesztési potenciál rejlik és a vármegye gazdaságának egy jövőbeli pillére lehet. Ehhez a termásvíz meglétére alapozott gyógyturizmust erősítő fürdő-fejlesztések, a gemenci vadászturizmus, illetve az egyházi turizmus (Kalocsán és térségében) célzott fejlesztésére volna szükség – meglátásuk szerint.

Az országos logisztikában is érintett helyi nagyfoglalkoztató és a kamara (KIK) véleménye szerint a vármegye az általános gazdasági teljesítményét tekintve a középmezőnybe tartozik, az elérhetősége országos viszonylatban jó (amiben szerepet játszanak a nagyfoglalkoztatókat kísérő infrastrukturális fejlesztések), de az M8 és M9 autópálya teljes kiépítése még sokat javíthatna a vármegye növekedésén. Mivel az autópályán nem megközelíthető telephelyek elérése jelentős lassulást, csúszást eredményeznek a cégek mindennapi működésében. A megkérdezettek összeségében közepesnek ítélték meg a megyében tapasztalható bürokrácia szintjét, a régóta működő szervezeteknek van bejáratott kapcsolatrendszerük, amelyeket tudnak használni (ha pl. fejlesztésbe kezdenek), de egy építési vagy használatbavételi engedély megszerzése az ügymenet lassúsága miatt országosan mindenhol nehézkes.

A térségi munkaadókat képviselő interjúalanyok szerint a vármegyei iskolarendszer és a képzőhelyek szerepe a foglalkoztatottságban kimagasló, ezen belül a szakképzés intézményi lefedettsége jónak nevezhető. A felsőoktatás követi a helyi piac igényeit. Bács-Kiskun vármegyében 3 szakképzési centrum található bajai, kecskeméti és kiskunhalasi székhellyel.

Az iskolarendszerű szakmai képzés a piac igényeihez mérten rugalmatlan: a keresleti oldal, vagyis a foglalkoztatók sokkal gyorsabb reakcióidőt várnának el az állami szervektől, hogy kielégítsék a felmerült képzési igényeiket. Korábban az OKJ képzéseken alapuló rendszer erre alkalmasabb volt (hamarabb megszerezték a kellő tudást a munkavállalók, rugalmas átképzési lehetőségeket is nyújtott), a mostani rendszer egyelőre erősen problematikus, pl. felnőttképzők piacát jelentősen visszaszorította. Jelenleg a gazdasági szervezeteknek már a képzőintézményekkel kell szerződniek, hogy a tanulók hozzájuk menjenek gyakorlatra és így idővel teljes munkaidős alkalmazásba kerüljenek. Ezáltal komoly háttér munkát és forrást (pl. ösztöndíj) is igényel egy cégnél, hogy odairányítsák a tanulókat (képzőket), majd mentorálják a dolgozók a gyakorlati oktatásban résztvevőket. További kedvezőtlen foglalkoztatói tapasztalat, hogy a szakképzési centrumok igyekeznek minél hamarabb átirányítani a tanulókat a gyakorlati képzésre, akkor is, ha láthatóan még lenne feladatuk az alapkészségek, előzetes szakmai tudás átadásával. Egyes résztvevők szerint ez már az általános iskolában felhalmozott lemaradásból, az alapfokú oktatás minőségi hiányosságából eredeztethető.

A kedvező tapasztalatok között megemlítsre került a megyén belüli szakmai centrumok munkája: az egyik országos működésű nagyfoglalkoztató kiemelte, hogy a vármegyében működő szakképzők jellemzően agilis oktatói gárdával és vezetőkkel rendelkeznek – ami általában országos szinten kevésbé jellemző. Ennek a pozitív tényezőnek köszönhető, hogy a helyi gazdasági szereplők szakmailag jól felkészített diákokból válogathatnak. Ugyanakkor aggasztó a jelenlegi szakoktatói gárda elöregedése, mely akár a térségi jó szakemberek utánpótlását is megnehezítheti idővel.

A munkavállalói oldalon azonosítható probléma, hogy a komolyabb szakmák megszerzése érettségéhez kötött. Ez által a diákok képzési ideje elnyúlik, mely kihat az önálló pénzkereset megkezdésének idejére, így a családoknak nagyobb beruházást jelent a tanulás időszaka. A munkavállalás kezdetének kitolódása a foglalkoztatói keresleti oldalra is kihat. A tanulókkal, pályakezdőkkel kapcsolatban több foglalkoztató is kiemelte a motivátlanságot mint általános problémát, amit elsősorban a szakmai tudás tökéletesítése és a kiválóságra való törekvés hiányában látnak megtettesülni. Ezzel kapcsolatban az oktatási intézmények mellett a család szerepét is megemlítették, mivel az a tapasztalatuk, hogy egy adott foglalkozáshoz, ágazathoz kötődő család jellemzően át tudja örökíteni a szakmához való kötődést, a „szakma szeretetét”. Az oktatási szereplőknek viszont abban kellene meglátásuk szerint nagyobb energiákat mozgósítani, hogy a mai generáció számára is érdekessé tegyék a szakma művelését; megmutassák, hogy milyen előnyökkel jár kimondottan számukra a szakmai tudás – a hagyományos tankönyvi és élőszavas leírással szemben interaktív és a fiatalok számára is befogadható módon, akár a közösségi média különböző platformjain képes-videós formában.

Az oktatási rendszernek további szerepet szánának abban a tekintetben is, hogy orientálja a tanulókat aszerint, kinek vannak meg a készségei és ötletei saját vállalkozás indítására, illetve kik azok, akik munkavállalóként tudnának jobban beilleszkedni a munkaerőpiacra. Ezeket a csoportokat pedig speciálisan kellene fejleszteni, például átadva a szükséges vállalkozási ismereteket és aktuális tudnivalókat a jogi szabályozókról vállalkozói, illetve munkavállalói szemszögből egyaránt.

A munkaerő toborzó cég képviselője a duális képzést jól működőnek és gyakorlatiasnak tartja, ugyanakkor további erősítést szorgalmazna a műszaki felsőoktatás terén a munkáltatók és a képzők együttműködése esetében – akár a hallgatók kutatás-fejlesztésbe való bevonásával is. A duális képzés mindennapi gyakorlatára rámutat, hogy a megkérdezett nagyfoglalkoztatók közül a vármegyeszékhelyen működő vállalatnál úgy látják, hogy jellemzően jó képességű tanulók érkeznek hozzájuk – akiket emiatt nehéz is sokáig megtartaniuk. Egy Baján működő nagyfoglalkoztató azt emelte ki, hogy az egyetemekhez közelebb működő kecskeméti cégek válogatni is tudnak a hallgatók között, miközben hozzájuk a távolság miatt már csak kevesen jelentkeznek. További problémát jelent, hogy bár egybehangzóan a vármegye húzóágazataként azonosították a mezőgazdaságot, ilyen típusú felsőoktatási intézmény nem működik a megyében. A térségből leginkább elérhető agrár tematikájú felsőoktatási intézmény Gödöllőn található Pest vármegyében (MATE).

2.3.2. A területre ható főbb nemzetközi és hazai folyamatok, trendek

***Klíma*változás**

Az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás egzisztenciális fenyegetést jelent egész Európa és a világ számára. E problémák kezelésére jött létre az Európai Zöld Megállapodás (European Green Deal¹⁷), amely az Európai Unió gazdaságának modern, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdasággá való alakítását célozza.

¹⁷ Forrás: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

A Megállapodás magában foglalja azt a vállalást, mely szerint az EU mostantól 2050-ig drasztikusan csökkenti üvegházhatású gáz-kibocsátását, illetve megkeresi a fennmaradó, elkerülhetetlen kibocsátás ellentételezésének lehetséges módzatait. A nulla nettó kibocsátás egyensúlyi állapotának elérése az emberek és a környezet javát szolgálja, korlátok között tartva a globális felmelegedést.

Az egyezmény biztosíthatja továbbá a gazdaság növekedésének függetlenségét az erőforrás-felhasználástól. A klímasemlegesség elérése elősegíti a növekedést, munkahelyeket teremt, csökkenti az energiaszegénységet és a külső energiafüggőséget. Fontos célkitűzés továbbá, hogy az átállás úgy menjen végbe, hogy annak se egyének, se térségek ne legyenek vesztesei.

ESG

Az ESG az angol Environmental (környezeti), Social (társadalmi) és Governance (irányítási) szavak rövidítése.¹⁸ Ez a három fő pillér azt a keretrendszert jelöli, melynek célkitűzése, hogy a pénz- és tőkepiac szereplői a gazdálkodó szervezetek tevékenységeit a fenntarthatóság szempontjából objektíven ítélhessék meg. A keretrendszer szemléletének három kulcsterülete a környezeti hatások vizsgálata, a társadalmi kérdések kezelése és a vezetői döntéshozatal folyamata. A rendkívül összetett, gyakran nehezen értelmezhető működési sajátosságokat a rendszeren belüli minősítések (ratings) segítségével lehet számokra lefordítani. Az ESG-stratégiát követő pénzügyi szakemberek a cégeket már a fenntarthatósági aspektusok szerint osztályozzák, és befektetési döntéseiket ez alapján hozzák meg.

A növekvő fenntarthatósági elvárások mind a pénzügyi szektor, mind pedig a társadalom felől érzékelhetők, ez a szabályozások szigorodásában is megnyilvánul. A vállalatok számára ez a tendencia egyrészt kihívást jelent, ám ugyanakkor komoly növekedési lehetőségeket is rejt magában. A versenyelőny eléréséhez elengedhetetlen a gyors alkalmazkodás és rugalmasság, ennek érdekében pedig külső szakértők bevonása gyakran már a folyamat elején célszerű lehet.

Az ESG szemlélet néhány eleme sok vállalat esetében már most is érvényben van, ezek a szegmensek például a munkakörülmények javítása, a kisebbségvédelem vagy a gyerekbarát munkahely. A fenntarthatósági nézőpont már a kötvénypiacon is megjelenik. Zöld kötvényeket a nemzetközi irányelveknek megfelelően kimondottan az éghajlati és környezetvédelmi szempontból releváns projektek finanszírozására lehet kibocsátani. Az EU által létrehozott európai zöldkötvénystandard hasznos eszköz lehet az EKB számára annak érdekében, hogy az éghajlati kockázatokat jobban beépítse a monetáris politikai működés keretrendszerébe.

Koronavírus-járvány és utóhatása

A 2019 végén kitört és 2020. március elejére világméretűvé vált koronavírus-járvány számos emberélet áldozata mellett a gazdasági folyamatokban is jelentős, hosszú távú visszaesést okozott. A járvány kirobbanása után az Európai Unió közös fellépéssel tett annak érdekében, hogy megerősítse az egészségügyi ellátórendszereket, és enyhítse a társadalmi-gazdasági hatásokat.

A világjárvány európai szintű negatív gazdasági hatásai között szerepel a turizmus, a vendéglátás és a hozzájuk kapcsolódó iparágak, például a közlekedési szolgáltatások visszaesése, amely munkahelyek százezreinek megszűnését vonta maga után. A járvány terjedésének lassítása érdekében hozott globális intézkedések gyárbezárásokat, szolgáltatások leállítását, ellátási nehézségeket és összességében a globális ellátási láncok szakadozását vonta maga után. Ezek a kihívások a közvetlen gazdasági hatásokon túlmutatnak, és egyéb, turizmuson kívüli szektorokat is veszélyeztetnek.

¹⁸ Lásd még: <https://www2.deloitte.com/hu/hu/pages/energia-energiatorozok/articles/esg-explained-1-what-is-esg.html>

Európa koronavírus-járvány utáni újjáépítését célozza a NextGenerationEU (NGEU)¹⁹, az EU történetének legnagyobb ösztönző csomagja. A program hatására Európa környezetkímélőbbé, digitalizáltabbá és ellenállóbbá válik. A hosszú távú költségvetés és az NGEU több mint 50%-a a korszerűsítést támogatja. Ennek része a kutatás és innováció (az Európai Horizont program révén), a méltányos éghajlatvédelmi és digitális átállás (az Igazságos Átmenet Alap és a Digitális Európa programokkal), illetve a felkészültség, a helyreállítás és az ellenálló képesség javítása (a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, a rescEU és az új uniós egészségügyi cselekvési program keretében).

Digitizáció

A digitalizáció korunk egyik legaktuálisabb és egyben leginkább felkapott témája is, mely a digitális távközlési és számítástechnikai eszközök egyre szélesebb körben történő használatát foglalja magában. Mivel a digitalizáció számos cég, gazdasági szereplő életében központi szerepet játszik, ezért a gazdaságra is jelentős befolyással van.

Az EU Digitális stratégiája²⁰ négy területen fogalmaz meg mérhető célokat, ezek: a digitális készségek, a biztonságos, jól teljesítő és fenntartható digitális infrastruktúrák, a vállalkozások digitális átalakulása és az e-közzolgáltatás. Az egyes tagországok digitális fejlettségét és előrehaladását az ún. DESI-indexszel mérhetjük, amelynek elemei a következők:

- hálózati összekapcsoltság és internethozzáférés (a nagy kapacitású, vezetékes és mobil széles sávú hálózatok kiépítettsége);
- humán tőke (a lakosság alapszintű és fejlett digitális készségei, illetve az infokommunikációs területen foglalkoztatott szakemberek száma);
- internetes szolgáltatások (online tartalmak, kommunikáció, elektronikus szolgáltatások és tranzakciók) használata;
- digitális technológiák integráltsága (a vállalkozások digitalizálása és az e-kereskedelem);
- digitális közzolgáltatások (e-kormányzati szolgáltatások, vállalkozásoknak nyújtott digitális közzolgáltatások, e-egészségügy).

A 2019-es adatok alapján Magyarország az internethozzáférést illetően az élmezőnyben van, míg az internetes szolgáltatások elterjedtsége az uniós átlag körül mozog. A többi területen azonban az utolsó harmadban helyezkedik el. Összesítésben az EU-országok között hazánk jelenleg csak a 22. helyen áll.

Magyarországon a Digitális Jólét Program²¹ és a Nemzeti Digitalizációs Stratégia²² alapozzák meg a digitális átalakulásra való felkészülést. A cél, hogy hazánk a digitalizáció terén 2030-ra az európai országok rangsorában a legjobb tíz ország között szerepeljen. A Stratégia 2030-ra elérendő, számszerűsíthető célokat fogalmaz meg, a DESI-index témakörei mentén.

Az elmúlt években az EU számos, közös célú intézkedése hatására közvetlen és jelentős előnyökhöz juthattak a magyar állampolgárok is. Ilyen például a barangolási (roaming) díjak megszüntetése, amelynek következményeként az EU-n belül utazó európaiak otthoni árat fizetnek a hívásokért, sms-ekért és adatokért. Az önkormányzatok új wifi hotspotok kialakítására kaptak támogatást a közösségi élet helyszínein – városházán, könyvtárakban, egészségügyi központokban –, Magyarországon több mint 300 település jutott így egyenként 15 000 euró értékű utalványhoz. 2018 óta az online tartalmak

¹⁹ Forrás: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/nextgenerationeu_en

²⁰ Forrás: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_hu

²¹ Lásd még: <https://digitalisjoletprogram.hu/hu/tartalom/djp20-strategiai-tanulmany>

²² Lásd még: <https://2015-2019.kormany.hu/download/f/58/d1000/NDS.pdf>

hordozhatósága is garantálttá vált az EU-n belül, a magyarországi előfizetéses tartalmak más tagállamokból is ugyanúgy elérhetők, mint otthon. Az uniós digitális Covid-igazolvány szintén egy pozitív eredménye az elmúlt évek fejlesztéseinek, hiszen az egységes dokumentum a járványhelyzet idején nagyban megkönnyítette az Európán belüli mozgást.

A digitalizáció fontosságát jelentősen megnövelte és érzékelhetőbbé tette az elmúlt évek pandémiás időszakában. Egyre több vállalat kényszerült arra ezáltal, hogy hibrid vagy teljesen otthoni, digitális munkakörülményeket alakítson ki. A pandémia végével úgy tűnik, ezek a változtatások végérvényesen velünk maradtak, hiszen nagyon sok cég számára előrelépést jelentett az ezáltal kialakult nagyobb rugalmasság.

Infláció

Az elmúlt évek komplex globális folyamatainak hatására évtizedek óta nem látott inflációs hullám söpört végig a világon, jelenleg történelmi csúcsponton állnak az infláció szintjei. A világgazdaságot az elmúlt egy-két évben ért sorozatos behatások – a koronavírus-járvány, az ellátási láncok szakadozása, az orosz-ukrán háborús konfliktus, a nyersanyagár-robbanás – a fogyasztói árak nagymértékű, gyakran kétszámjegyű növekedését okozta. A hazai fogyasztói árakra is hatással vannak a külső, világgazdasági folyamatok. 2022-ben az Európai Unióban a magyarországi infláció mértéke volt a legmagasabb, az uniós statisztikai hivatal által vizsgált harmonizált árindex (HICP) 25 százalék volt Magyarországon.

A magas inflációs nyomás a globális nyersanyaghiány és a növekvő energiaárak mellett lassítja a gazdasági növekedést. Az ilyen mértékű infláció negatív hatással van a lakosság életszínvonalára, és lassítja az építőipart is. 2023-ban azonban inflációs fordulat várható: az erősödő globális recessziós kockázatok és a mérséklődő nyersanyagárak miatt valószínűsíthető az infláció mértékének csökkenése az árupiacokon.

Kiugróan növekedő élelmiszerárak

A magyarországi infláció 2022 második felében bekövetkezett emelkedésének több mint fele az élelmiszerárakhoz kötődik, amelyet a globális folyamatokon túl a magyar élelmiszeripar hatékonysági és termelékenységi problémái is indokolhatnak. Az Európai Unió tagországai közül 2021 és 2022 augusztusa között hazánkban nőtték legnagyobb mértékben az élelmiszerárak, átlagosan 34%-kal. Ez az érték az EU-s átlagnak a 2,3-szorosa.

Az élelmiszerek közül itthon legkirívóbban a kenyér ára növekedett, 2021 és 2022 augusztusa között 65,5%-kal. Magyarország ezzel szintén első helyen áll az EU-ban, az uniós átlag árnövekedés a kenyér esetében 18%-os volt. A vizsgált időszakban Magyarországon a rizs átlagosan 36,9%-kal, a húskok 27,7%-kal, a sajtok és a túró 60,7%-kal, a tojás pedig átlagosan 42%-kal drágult. Ezen adatok alapján hazánk az élelmiszerdrágulás tekintetében európai rangsor legrosszabbjai között helyezkedik el.

Fontos megjegyezni azt is, hogy a hazai árakra az euró-árfolyam rendkívüli mértékben van hatással. Az EU statisztikai hivatala az adatokat euróban számolja, így a különösen gyenge magyar valuta a termékek – elsősorban az importált élelmiszerek – áraira ezen felül is rányomja a bélyegét.

Orosz-ukrán háborús konfliktus

A lassan egy éve húzódó orosz-ukrán háború rendkívüli mértékben felbolygatta a már több évtizede békéhez szokott európai kontinentet, kihatva szinte minden lehetséges területre, mint pl. a politika, gazdaság, diplomácia, energiaszektor vagy a fegyverkezés.

Magyarországot legnagyobb mértékben valószínűleg a háború által kiváltott energetikai válság érinti. Az elmúlt években egyre szorosabb függőségi viszonyt alakítottunk ki az orosz forrású energiákkal szemben, amely most nagyban kihat a hazai gazdaságra. Az országban fellelhető, számos energiaigényes ipari ágazatot eddig az olcsón érkező orosz energia szolgáltatta ki. A háború azonban nagyban megnövelte az orosz kőolaj és földgáz árát, így az ezt használó iparágak előállítási költségei is jelentősen növekedtek. Ez a jelenség nemcsak az iparra fejtette ki hatását, de lakossági szinten is megjelent. A háborúból következő energiaár-növekedés által az infláció is tovább emelkedik.

Energetikai szempontból hosszabb távú dilemma, probléma lehet Paks 2 kérdése is. Bár a Roszatom nem került szankciós listára, de a pénzügyi működését biztosító szervezet igen – így hozzáférésük sincs a SWIFT-rendszerhez²³.

A háború nemcsak az energetikai ágazatra van negatív befolyással, hanem az élelmiszerpiacra is. Ukrajna Európa éléskamrájának számít. Békeidőben havonta 6 millió tonna gabonát exportált az ország, ez a háborúra lecsökkent havi 1 millió tonnára. Az emiatt kialakuló hiány tovább növeli az élelmiszerek árát, ez a jelenség pedig ismét csak tovább növeli az inflációt az országban.

Energiaválság

A Magyarországon és Európában tomboló energiaválság egyenes következménye az orosz-ukrán háborúnak. Magyarország azonban jobban érintett az európai átlagnál: mivel az elmúlt időszakban nem fordított kellő hangsúlyt az energetikai függetlenség kiépítésére, illetve a függőségi viszony még erősebbé vált az orosz energiahordozóktól. Ez az energiaválság nagyban érinti a lakossági szintet is: részben a lakhatást érintő, növekvő energiaárak kapcsán, részben pedig az ipari termelést érintő energetikai költségek a fogyasztói árakba történő begyűrzése révén.

Az energiaválság, a növekvő energiaárak azonban még nagyobb hatást gyakorolnak a vállalatok életére. 2022 ősze és tele főleg a szignifikáns mértékben növekvő áram- és gázköltségekről szólt a vállalatok számára. A növekedési mérték kiszámíthatatlanságának, valamint a jelenség szezonális jellegének köszönhetően a vállalatoknak nem volt esélyük felkészülni és proaktívan reagálni a növekvő energiaárakra. Így a legtöbb vállalat már csak reaktív megküzdési stratégiákhoz tudott folyamodni, mint például a takarékoskodás, tudatosabb energiafelhasználás vagy rosszabb esetben a téli zárvatartás a magas fűtésszámlák elkerülése érdekében. Ezeket követően, végső esetben számos cég dolgozói elbocsátására is rákényszerült.

A Magyar Szakszervezeti Szövetség 2022 őszi prognózisa szerint 2023 tavaszára akár már félmillió munkanélküli is lehet Magyarországon az energiaválság miatt – veszélyeztetett szektorokként külön kiemelve az építőipart, a vegyipart, a turizmust és a vendéglátást.

²³ A Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (S.W.I.F.T.) és tagjai által működtetett, olyan nemzetközi elektronikus kommunikációs rendszer, amely keresztül annak tagjai egymás között bankközi üzenetforgalmat bonyolítanak, és amely rendszer segítségével fizetéseket teljesíthetnek, illetőleg elszámolhatnak egymással. Forrás: <https://www.bankszovetseg.hu/fogalomtar/s.cshml>

Ipar 4.0

Az elmúlt évtizedek fejlődései az informatika, a telekommunikáció és a digitalizáció területén forradalomszerű változásokat hoztak. Kiemelkedő terület a dolgok internete (Internet of Things), azaz a hálózathoz kötött eszközök összessége, amely nem csak az egyének életét változtatta meg, de a termelési struktúrákat és az üzleti modelleket is. Azzal, hogy a termelési folyamatokban is egyre nagyobb szerepet játszanak a hálózatba kapcsolt, egymással kommunikálni, sőt akár döntéshozatalra is képes eszközök, az ipari termelésben is elindult egy forradalom, melyet Ipar 4.0²⁴ néven emlegetnek.

Fontos terület az Ipar 4.0 kapcsán a digitalizáció, amelynek jelentősége fokozottan nőtt a pandémiás időszak alatt. Ami akkoriban sok cég számára kényszermegoldás volt, mint például a hibrid vagy a teljesen otthoni munkavégzés, a felhőrendszerek egyre aktívabb alkalmazása vagy az online telekommunikációs eszközök előtérbe helyezése, az mára már bevált gyakorlattá vált – mivel jól vizsgáztak éles helyzetben. A vállalatok számára a digitalizáció nagyobb hatékonyságot, flexibilitást, gyorsaságot és egyszerűséget jelenthet.

A másik fontos terület az Ipar 4.0 kapcsán a robotizáció. A vállalatok számára ez a technológia rengeteg előnyt jelent. A termelési láncban a robotizáció nagyobb hatékonysághoz és ezáltal nagyobb termelékenységet eredményeznek, a folyamatok jobban felügyelhetőek, kontrolálhatóak és standardizálhatóak. Emellett pedig arra is megoldást kínál, hogy betöltsék az olyan területeket, ahol korábban munkaerőhiány volt a jellemző, ezáltal pedig hosszú távon akár költséget is megtakaríthatnak a vállalatok. Ezzel párhuzamosan a munkavállaló ezekben a technológiákban veszélyforrást láthat, hiszen a robotizáció által bizonyos feladatkörök eltűnhetnek a munkaerőpiacról. Különösen fontos ez a kérdéskör Magyarország szempontjából, hiszen a robotizációt előszeretettel használják az autópárhuzamban, amely jelentős szerepet tölt be a magyar gazdaságban.

Az érintettek széles körének bevonásával lebonyolított fókuszcsoporthoz műhelytalálkozók és interjúk vonatkozó tapasztalatai, főbb megállapításai

A stratégiaalkotást kísérő műhelybeszélgetések során több ízben felmerült a koronavírus-járványt kísérő lezárások és az újraindítás gazdasági szerepe. A foglalkoztatókra rálátó szereplők szerint leginkább a vendéglátást érintette érzékenyen a vármegye ágazatai közül. A lezárások alatt a vendéglátóipari dolgozók többsége a munkaerőhiánynak is köszönhetően hamar talált új munkahelyet, de az éttermek, szálláshelyek megnyitását követően már csak egy részük tért vissza az ágazatba. A vírushullámok lecsengése óta itt nincsenek tömegeket érintő tendenciák, az energiaválság kapcsán egyelőre viszonylag kevés vendéglátóipari vállalkozás zárt be/bocsátott el munkavállalókat.

Egybehangzó tapasztalat volt, hogy a napjainkban zajló energiaválság negatív hatással van minden vállalkozásra, amit egyénileg igyekeznek kezelni (energiahatékonyság-javítással, észszerűsítésekkel), de ennek mértéke ágazatspecifikus eltéréseket mutat. A mezőgazdaságban változó időszakot jelentett az utóbbi néhány év, a szektor képviselője szerint 2023. viszont vízváltó lehet az ágazatban, mert a növekvő üzemanyagárak begyűrzése ellen már nincs védettsége az agráriumnak. A 2-3-szorosával megnövekedett energiaárak pedig a hűtőházi raktározás jelentős drágulását – esetenként felfüggesztését – eredményezhetik, ami a termékek árában, piaci elérhetőségében is meg fog jelenni.

A kereskedelmi- és iparkamara képviselői szerint az aktuális gazdasági helyzet nehéznek mondható: a megnövekedett infláció és energiaköltségek a vállalkozási költségek számottevő növekedését

²⁴ Lásd még: http://www.mkt.hu/wp-content/uploads/2017/09/informatika_Nick_Gabor_Andras.pdf

eredményezik. A napi gazdasági folyamatokat jellemző kiszámíthatatlanság erősen visszafogja a fogyasztást, ami miatt akár a vállalkozások 10-20%-a is megszűnhet. A negatív folyamatokat ellensúlyozza ugyanakkor az enyhe tél és a javuló nemzetközi kilátások. Nem elhanyagolható továbbá annak a szerepe sem, hogy az általános gazdasági helyzet kényszere, egyúttal az új, gazdaságosabb termelési megoldások keresését, bevezetését is indukálja. Az agráriumban 2022-ben már látszott egy ilyen tendencia: a termelők az aszálykatasztrófát megtapasztalva gépbeszerzéssel, az eszközpark modernizációjával próbáltak előre menekülni. Az elhangzott egybehangzó vélemények alapján a mezőgazdasági termelési ciklusok 3-4 éves hossza miatt a tavalyi kimondottan rossz évet még képes kezelni az ágazat, de amennyiben 2023-ban újabb aszály vagy egyéb előre nem látható tényező tizedeli meg a termést, úgy a gazdálkodók között bezárási hullám fog elindulni – ez a szektort kiszolgáló ágazatokat is komolyan fogja érinteni.

Az inflációs teherből és a sokakat érintő adózási változásokból adódó költségnövekmény hátrányosan érinti a mikro- és kisvállalkozásokat. Az alacsony állományi létszámból következően náluk jellemző a leginkább, hogy külső szakembereket vesznek igénybe a vállalkozás-működtetési feladatokhoz (pl. könyvelő, jogász, pályázatíró stb.). A költségek ilyen irányú növekedése miatt várható a kilenc fő alatti vállalkozások esetében egy sokkhelyzet, ami számos esetben a vállalkozás megszüntetéséhez fog vezetni. A fókuszcsoportos beszélgetésen elhangzott továbbá, hogy a kisvállalkozók számára ideiglenes védekezési megoldást jelent, hogy amíg tudják, családi alapon oldják meg a mindennapi működést/helyettesítést – (mely visszafogja a létszám- és kapacitásbővítéseiket).

A pandémiát követő lezárások kevés pozitív hatásának egyike volt a távmunka elterjedése, majd néhány ágazatban az állandósulása. A megkérdezett foglalkoztatók egyike hívta fel a figyelmet arra, hogy a kvalifikált munkaerőt (pl. IT-szakembereket) foglalkoztató gazdasági szervezetek is egyrésztől hasznélvezői lettek a globális folyamatnak, mivel megfelelő bérezés esetén tudnak foglalkoztatni olyan „digitális nomádokat”, akik akár nem is Magyarországon élnek. Másrésztől viszont élhetőségi szempontból a vármegyének – és az országnak is – komoly kihívást fog jelenteni a munkavállalók mobilitásának fokozódása. Vagyis az, hogy egy minden szempontból kedvező környezetet alakítson ki és tartson fenn, hogy a magasan kvalifikált munkaerő akkor is itt a régióban akarjon maradni, élni, ha nem köti ide helyileg a munkahelye. A térség élhetősége így a jövőben a cégek számára is egyre fontosabb beruházástelepítő tényező lesz. Az országokon átívelő távmunka a lehetőségek szélesedése mellett új kihívásokat is jelent a cégeknek (pl. az adójogi szabályok, eljárások esetében).

Egyes gazdasági szereplők – kiemelten az építőipar és a feldolgozóipar – az orosz-ukrán háború mellékhatásaként a nyersanyagok, alkatrészek terén érzékelnek piaci hiányt, amire új, drágább beszerzési csatornák keresése vagy rosszabb esetben a termelésük visszafogása révén tudnak reagálni. A külföldről érkező alkatrészek, gépek esetében a pandémia első szakaszában tapasztalt leállások óta a gyártókapacitások nagyon lassan hozzák be a lemaradásukat, kevésbé termelékenyek a globális szereplők, ami azonos kereslet mellett áremelkedést generál. Ezt súlyosbítja a magyarországi import esetében a kedvezőtlenül alakuló euró-forint árfolyam. A mezőgazdasági nagygépek esetében még mindig fennáll a helyzet, hogy azonnali gépszállítás helyett többéves előrendelésre kell várnia a gazdáknak. Az építőiparban is problémát jelent a nyersanyaghiány és az ezek mentén növekvő alapanyagköltség-növekedés, ami kihat más szektorokra is, mert ezáltal csúszásban vannak a további gazdasági szereplők kapacitásbővítései is.

2.3.3. A vármegye gazdasági szempontból összetartozó területi egységei

A vármegye gazdasági szempontból összetartozó területi egységeinek lehatárolását a Stratégia 1.2.1. Területi lehatárolás című alfejezete tartalmazza.

2.3.4. A vármegyében korábban megvalósult foglalkoztatási paktumok

A 2014-2021-es időszakban Bács-Kiskun vármegyében megvalósult foglalkoztatási paktumokat az alábbi táblázat összegzi:

Fő kedvezményezett	Azonosító	Cím	Felhívás azonosítója	Összköltség	Támogatás-intenzitás	Társfinanszírozási forrás és arány	Kérelem benyújtása	Támogatás megítélése	Szerződés hatályba lépése
Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat	TOP-5.1.1-15-BK1-2016-00001	Együttműködés a helyben foglalkoztatásért - Bács-Kiskun megyei foglalkoztatási- és gazdaságfejlesztési együttműködés	TOP-5.1.1-15-BK1 - Megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	2 500 000 000 Ft	100%	ESZA - 85%	2016.03.31.	2016.07.28.	2016.09.20.
Kecskemét MJV Önkormányzata	TOP-6.8.2-15-KE1-2016-00001	Foglalkoztatási paktum Kecskeméten	TOP-6.8.2-15-KE1 - Helyi foglalkoztatási együttműködések a megyei jogú város területén és várostérségében	1 778 950 000 Ft	100%	ESZA - 88%	2016.03.31.	2016.07.20.	2016.09.20.
Bácsalmás Város Önkormányzata	TOP-5.1.2-16-BK1-2017-00004	Bácsalmási - Jánoshalmi - Kiskunhalasi járások foglalkoztatási együttműködése, partnersége	TOP-5.1.2-16-BK1 - Helyi foglalkoztatási együttműködések	800 000 000 Ft	100%	ESZA - 85%	2017.07.25.	2017.12.20.	2018.05.16.
Baja Város Önkormányzat	TOP-5.1.2-16-BK1-2017-00005	Helyi foglalkoztatási együttműködések a Bajai járásban	TOP-5.1.2-16-BK1 - Helyi foglalkoztatási együttműködések	280 285 005 Ft	100%	ESZA - 85%	2017.07.28.	2018.06.18.	2018.11.19.
Kiskőrös Város Önkormányzata	TOP-5.1.2-16-BK1-2017-00001	Együttműködés a helyben foglalkoztatásért Kiskőrös Járásban	TOP-5.1.2-16-BK1 - Helyi foglalkoztatási együttműködések	279 130 000 Ft	100%	ESZA - 85%	2017.07.20.	2018.04.04.	2018.09.25.
Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata	TOP-5.1.2-16-BK1-2017-00007	Kiskunfélegyházi és Kiskunmajsai járási Foglalkoztatási Paktum	TOP-5.1.2-16-BK1 - Helyi foglalkoztatási együttműködések	421 610 000 Ft	100%	ESZA - 85%	2017.07.31.	2017.12.20.	2018.03.28.
Solt Város Önkormányzata	TOP-5.1.2-16-BK1-2017-00002	Partnerségi alapú foglalkoztatási program a Kalocsai Járásban	TOP-5.1.2-16-BK1 - Helyi foglalkoztatási együttműködések	299 370 000 Ft	100%	ESZA - 85%	2017.07.24.	2018.06.18.	2018.10.05.
Tiszakécske Város Önkormányzata	TOP-5.1.2-16-BK1-2017-00003	Helyi foglalkoztatási együttműködés megvalósítása a Tiszakécskei és Kecskeméti Járásban	TOP-5.1.2-16-BK1 - Helyi foglalkoztatási együttműködések	331 830 000 Ft	100%	ESZA - 85%	2017.07.25.	2018.04.04.	2018.09.27.

7. táblázat: a 2014-2021-es időszakban Bács-Kiskun vármegyében megvalósult foglalkoztatási paktumok.
Adatok forrása: palyazat.gov.hu

Megvalósult vármegyei paktumok együttműködő partnerei

A 2014-2020-as programozási időszakban a vármegyében 8 foglalkoztatási paktum valósult meg, melyek támogatása mindösszesen 6 691 175 005 Ft volt. Közülük egy paktumnak volt a kedvezményezettje Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata.

A Bács-Kiskun megyei foglalkoztatás- és gazdaságfejlesztési együttműködés Foglalkoztatási és Gazdaságfejlesztési Stratégia 2016-2021 c. dokumentum alapján a TOP-5.1.1-15-BK1-2016-00001 projekt keretében létrejött együttműködésben részt vevő partnerek az alábbiak voltak (a projektinduláskor hatályos elnevezésük szerint):

- Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat;
- Bács-Kiskun Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.;
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület;
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal;
- Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara;
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Bács-Kiskun Megyei Igazgatósága;
- Bácsalmási Önkormányzati Közszolgáltatási Közhasznú Nonprofit Kft.;
- Főplébániai Karitás Alapítvány;
- Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete;
- Bajai Szakképzési Centrum
- Kecskeméti Szakképzési Centrum
- Kiskunhalasi Szakképzési Centrum;
- AlmásFlóra Szociális Szövetkezet;
- Bács-Kiskun Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány;
- Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége Bács-Kiskun Megyei Szervezete;
- Hetednapi Adventista Egyház;
- Kiskőrösi Evangélikus Egyházközség;
- Bács-Kiskun Megyei Turizmusfejlesztési és Marketing Nonprofit Kft.
- Üde-Kunság Vidékfejlesztési Egyesület;
- Szabadszállási Gazdakör;
- Homokhátság Fejlődéséért Vidékfejlesztési Egyesület;
- Kolon Menti Leader Egyesület;
- Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület.

Célkitűzések

Az együttműködés azzal a céllal jött létre, hogy a vármegye foglalkoztatásban érintett szereplői:

- megismerjék Bács-Kiskun vármegye foglalkoztatási nehézségeit, a munkanélküliség okait,
- ezek enyhítésére foglalkoztatást elősegítő programokat valósítsanak meg;
- összehangolják a térségi szereplők gazdasági és humánerőforrás-fejlesztési elképzeléseit és céljait, megoldást keressenek a problémákra, valamint
- összehangolják a pénzügyi forrásokat a foglalkoztatáspolitikai célok eredményes megvalósításának érdekében.

A megállapodás célkitűzései: a foglalkoztatási színvonal növelése, és a munkanélküliség csökkentése; képzési és foglalkoztatási programok megvalósítása; új munkahelyek teremtése, meglévők megőrzése a vállalkozói szektor erősítésével; munkaerőpiaci szolgáltatások hatékonyabbá tétele; vállalkozási tanácsadás rendszerének fejlesztése és befektetés ösztönzés; a vármegyei és helyi foglalkoztatási és menedzsment kapacitások erősítése; hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatásának elősegítése; a tanácsadói és mentori lehetőségek bővítése olyan személyek részére, akiket a munkanélküliség érint; társadalmi vállalkozások fejlesztése; a gazdaság és a munkaerőpiac szereplői közötti kommunikáció hatékonyságának növelése; illetve helyi termék-és szolgáltatásfejlesztés voltak.

Bevont célcsoportok

A megállapodás célcsoportjai: a Bács-Kiskun vármegyében foglalkoztatottak, továbbá munkát vállalni szándékozók és álláskeresők, különös tekintettel a hátrányos helyzetű személyekre és az inaktívakra voltak. A vármegyei foglalkoztatási paktum szervezeti működését az „Együttműködés a helyben foglalkoztatásért – Bács-Kiskun megyei foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési együttműködési megállapodás ügyrendje” szabályozta. A megállapodásban foglaltak végrehajtása érdekében Irányító Csoportot (ICS) hoztak létre, mely a végrehajtás során a legfőbb kérdésekben döntést hozó testületként működött, illetve felelős volt a megállapodásban foglaltak hatékony és eredményes végrehajtásáért.

Elért számszerű eredmények, monitoring mutatók

A foglalkoztatási paktum keretében a munkaerőpiaci programba 2021. április 30. napjáig mindösszesen 1 122 fő ügyfél (587 fő férfi és 535 fő nő) került bevonásra. A bevontak közül 1 fő képzésben vett részt, 182 fő bértámogatással (8+4 havi 70%), 645 fő bérköltség (8+4 havi 100%) támogatással, 112 fő munkatapasztalat-szerzés (90 nap 100%) céljából nyújtott támogatással került foglalkoztatásba, valamint 68 fő részesült vállalkozóvá válási támogatásban. Ezen időszakban a bevont személyek közül 114 fő kizárólag szolgáltatásban vett részt. A programot 2021. április 30 napjáig mindösszesen 920 fő fejezte be sikeresen. A projekt keretében, illetve a program hatására összesen 770 fő helyezkedett el²⁵, továbbá az álláshoz jutók közül a programból való kilépést követő 180. napon 683 fő volt foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást is.

A támogatási szerződésben vállalt kötelező monitoring mutatók teljesültek, az alábbiak szerint:

- A foglalkoztatási paktum keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők számának alakulása – vállalt érték: 1 059 fő; teljesített érték: 1 122 fő.
- A foglalkoztatási paktum keretében álláshoz jutók száma – vállalt érték: 295 fő, teljesített érték: 770 fő.
- A foglalkoztatási paktum keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma – vállalt érték: 148 fő, teljesített érték: 683 fő.²⁶

²⁵ Akiknél a foglalkoztatás időtartama elérte a hat hónapos időtartamot.

²⁶ Forrás: Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Hivatala: Kihívások és megoldások: együttműködés a gazdaság- és foglalkoztatás-fejlesztésben (Projekt-előkészítő Tanulmány)

A Foglalkoztatás és Gazdaságfejlesztési stratégia az alábbi hét helyi paktumszervezet létrehozását javasolta (vö. *megvalósult projektek, 7. táblázat!*):

1. Kunszentmiklósi járás;
2. Kecskeméti és Tiszakécskei járások (Kecskemét Megyei Jogú Város és a TOP-6.8.2 projektjéhez csatlakozott 4 település – Fülöpháza, Jakabszállás, Kunszállás, Városföld – kivételével);
3. Kiskőrösi járás;
4. Kiskunfélegyházi-Kiskunmajsai járások;
5. Kalocsai járás;
6. Bácsalmási-Jánoshalmi-Kiskunhalasi járások;
7. Bajai járás.²⁷

A vármegyei önkormányzat és a Kecskemét Megyei Jogú Város által felügyelt paktumok a vármegye egész területét lefedték. Az együttműködés utóbbi esetben még nem zárult le, várható befejezési időpontja: 2023. szeptember 30. A 17 szervezet részvételével működő, a vármegyeszékhely által koordinált projektbe 2021. augusztus 15-ig 1 191 főt sikerült bevonni, túlteljesítve a program keretein belül vállalt 1 115 fős létszámot.

A résztvevők közül 555 fő 100%-os (8+4 havi) bérköltség-támogatásban, 245 fő munkaerőpiaci szolgáltatásban, 223 fő vállalkozóvá válási támogatásban, 111 fő 70%-os (8+4 havi) bértámogatásban, 50 fő 90 napos bértámogatásban és 7 fő képzésben részesült.

A 2022. februári mutatók alapján a három legnagyobb célcsoport tagjai közül az inaktívak 320-an, a tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek 318-an, az 50 év feletti 215-en részesültek valamilyen munkaerőpiaci támogatásban.

A jelen projekt előkészítéseként elkészített, elfogadott Projekt Előkészítő Tanulmány az alábbiak szerint összegzi a korábbi tapasztalatokat és rögzíti, hogy hogyan kellene a jövőben folytatni az együttműködéseket:

1. „A vállalt mutatók teljesítéséhez szükséges szakmai együttműködés minősége és gördülékenysége, a konzorcium vezetését irányító menedzsment hatékonysága: ez az eredmények alapján kiemelkedő. Változás a Szeretetszolgálat pályázati felhívásban foglalt követelmények miatti kimaradása a konzorciumból, továbbá a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat és a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzati Hivatal külön megjelenítése a tevékenységükhöz szorosan illeszkedő területek hozzárendelése miatt.
2. A paktum együttműködés tagjainak szektorális sokfélesége magával a tudást, és a kommunikáció és megértés közös alapjait. A pandémia során beállt változásokra ezen a területen is jól és gyorsan reagáltak a szakmai megvalósítók. Ezek a tapasztalatok és a változásra adott hatásos reakciók biztosítják azt, hogy a folytatásra tervezett területeken is innovációt alkot az együttműködés és képes lesz reagálni a pandémia tapasztalatai alapján előrejelezhető szemléletváltási igényre. A paktum együttműködés haszna a gyorsan változó környezetben a leginkább egyértelmű: a résztvevők első kézből származó megosztott tudása alapján sokkal

²⁷ Bács-Kiskun megyei foglalkoztatás- és gazdaságfejlesztési együttműködés. Foglalkoztatási és Gazdaságfejlesztési Stratégia 2016-2021

hamarabb lehet jó döntéseket hozni, mint azt a statisztikákból származó elemzésekre támaszkodva tehetnénk (ezek időigénye miatt).”²⁸

Az érintettek széles körének bevonásával lebonyolított fókuszcsoportos műhelytalálkozók és interjúk vonatkozó tapasztalatai, főbb megállapításai

A Kormányhivatal és Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata projektben résztvevő szakemberei szerint a 2014-2020-as időszakban megvalósított vármegyei foglalkoztatási paktum szervezeti keretrendszer a működtethetőség szempontjából jól vizsgázott, így azok jelen együttműködéshez is átültethetők, továbbvihetők. A korábbi helyi paktumokat összefogó 11 járási szintű Foglalkoztatási Osztály jelentős tapasztalattal bővült a megelőző járási projektekben. Jelen projekt keretében együttesen végzik majd a feladatukat – a konzorciumi tag Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztályának koordinációja-irányítása alatt. Az együttműködések terén a korábbiakban is hasznos tanulságokkal szolgáltak azok a helyi projektek, melyekben több járás együttesen valósította meg tevékenységeit.

A korábbi paktumban nem voltak képzések, és most sem tervezettek, csak bértámogatás nyújtása. (Eddig a bértámogatást jellemzően a kkv-k vették igénybe, nem a nagyfoglalkoztatók. A Paktumszervezet szélesítésével, és célzott tájékoztatással ez a kör tovább bővíthető.)

A fókuszcsoportos műhelytalálkozókban a munkaadók oldaláról elhangzott, hogy elsősorban a kevés képzettséget igénylő munkakörök esetében tartják hasznosnak a bértámogatási konstrukciót. Tartósan állást keresőket és 180 napon belül állást keresőket egyaránt alkalmaztak a megkérdezettek. Míg a kisebb cégeknél esetleg problémát jelent a projektelvárásokkal kapcsolatban megnövekedő adminisztráció, addig a nagyobb foglalkoztatók jellemzően kiszervezik az ezzel járó feladatokat könyvelőknek, így az adminisztratív teher rajtuk kisebb.

A kkv-kat képviselő alapítvány meglátása szerint a korábbi foglalkoztatási paktum tevékenységei közül az önálló vállalkozásindítás támogatása népszerű akció volt. Főképp azok a fiatalok vették igénybe, ahol már a családban volt már működő vállalkozás, ezáltal ismerték a kereteket, de szerettek volna valami más, új dologba belevágni. Ez a támogatási forma segítséget nyújtott a saját szárnypróbálgatásaikhoz, és számos esetben az ezt követő visszatérésük a családi cégbe elősegíti a rendszerváltás után létrejövő, de mára kiöregedő vállalkozói réteg sikeres generációváltását a mikro- és kisvállalkozások körében. A Kormányhivatal jelzése alapján Kecskeméten 2022-ben 60 fő vállalkozóvá válását támogatta a települési paktum, ahol a támogatást közvetlenül az álláskereső kapta meg.

²⁸ Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Hivatala: Kihívások és megoldások: együttműködés a gazdaság- és foglalkoztatás-fejlesztésben (Projekt Előkészítő Tanulmány)

2.3.5. A vármegye foglalkoztatási helyzete

A vármegyei népesség gazdasági aktivitása

A KSH adatai alapján a következő számokkal írható le a vármegye 15-64 éves népességének gazdasági aktivitása a vizsgált időszakban:

Foglalkoztatottak (ezer fő)	Munkanélküliek (ezer fő)	Gazdaságilag aktívak (ezer fő)	Gazdaságilag nem aktívak (ezer fő)	15–64 éves népesség (ezer fő)	Ebből: Potenciális munkaerő-tartalék (ezer fő)	Aktivitási arány (%)	Munkanélküliségi ráta (%)	Foglalkoztatási ráta (%)
2016								
227,6	14,8	242,4	94,2	336,6	25,0	72,0	6,1	67,6
2017								
233,3	9,7	242,9	88,8	331,7	17,3	73,2	4,0	70,3
2018								
235,8	6,5	242,3	86,0	328,3	11,8	73,8	2,7	71,8
2019								
236,3	7,1	243,4	81,6	325,0	12,7	74,9	2,9	72,7
2020								
228,5	11,5	240,1	81,2	321,2	18,7	74,7	4,8	71,1
2021²⁹								
230,8	11,0	241,7	75,0	316,8	18,8	76,3	4,5	72,8

8. táblázat: A 15–64 éves népesség gazdasági aktivitása Bács-Kiskun vármegyében 2016 és 2021 között.

Adatok forrása: KSH³⁰

A központi statisztikai adatok alapján 2016-21 között a vármegyében a foglalkoztatottak összlétszáma több mint 3 ezer fővel emelkedett, míg a munkanélküliek³¹ száma közel 4 ezer fővel csökkent. A munkanélküliek száma a 2020-as évben jelentősen nőtt, és 2021-ben sem csökkent érdemben, mely valószínűleg a koronavírus-járvány negatív munkaerőpiaci hatásával mutat összefüggést. A gazdaságilag aktív népesség létszáma a teljes vizsgált időszakban nem változott jelentősebben – bár 2020-ban megfigyelhető egy 3 ezer főt meghaladó csökkenés 2019-hez viszonyítva. Az inaktívak esetében már számottevő a 2016-21 közötti változás mértéke: közel 20 ezer fővel voltak kevesebben 2021-ben. Itt megjegyzendő, hogy a vármegye 15-64 éves korú lakossága is közel 20 ezer fővel lett kevesebb a vizsgált időszakban, mely csökkenés nyilván hatással van a foglalkoztatottsági mutatókra is. A vizsgált populációban munkaerő-tartalék majd 7 ezer fővel csökkent ezen időszak alatt – látható azonban, hogy a pandémiát megelőző évben a 2016-os szint felére is csökkent ez mutató. A 2020-as drasztikus, közel 50%-os emelkedés után ez az érték 2021-ben sem konszolidálódott. A munkanélküliségi ráta³² érdemben csökkent 2019-ig, azonban azt követően ismét emelkedést mutatott. A foglalkoztatási ráta emelkedő pályán volt a 6 évet felölelő vizsgált időszakban.

Az összefoglaló adatok szerint a vármegyében 2021-ben körülbelül 75 ezer fő, 15-64 éves korú gazdaságilag nem aktív személyt tartottak nyilván, azonban életkori megoszlásukról nincs elérhető további információ. A KSH módszertana szerint a gazdaságilag nem aktívak „azok, akik nem sorolhatók sem a foglalkoztatottak, sem a munkanélküliek csoportjába. Idetartoznak többek között a nem dolgozó

²⁹ 2021-től az Eurostat módszertan szerint kerül meghatározásra a potenciális munkaerő-tartalék.

³⁰ https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0077.html

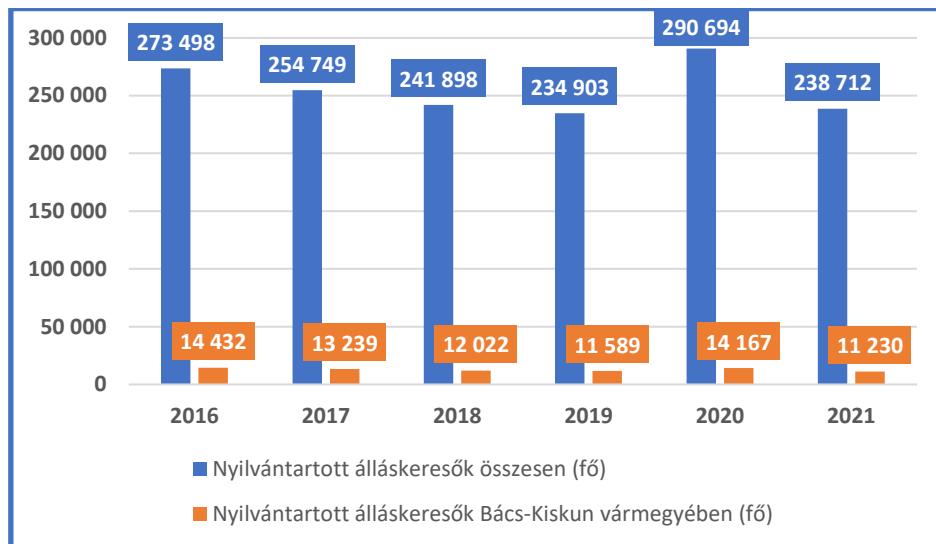
³¹ A KSH definíciója szerint: „Munkanélkülinek tekintendő az a személy, akire egyidejűleg érvényesek a következő feltételek: - az adott héten nem dolgozott (s nincs olyan munkája, amelytől átmenetileg távol volt), - aktívan keresett munkát a kikérdezést megelőző négy hét folyamán, - rendelkezésre áll, azaz két héten belül munkába tudna állni, ha találna megfelelő állást vagy talált már munkát, ahol 90 napon belül dolgozni kezd.” Tehát nem azonos a „nyilvántartott álláskereső” fogalommal.

³² A KSH definíciója szerint: „A munkanélküliségi ráta a munkanélkülieknek a gazdaságilag aktív népességen belüli aránya.”

tanulók, nyugdíjasok, a háztartásbeliek, az idenymunkások (az idenyen kívül, három hónapot meghaladó távollét esetén), ha nem kerestek munkát.”³³

Nyilvántartott álláskeresők

Az országosan nyilvántartott álláskeresők, illetve a Bács-Kiskun vármegyében nyilvántartott álláskeresők 2016-2021 közötti létszámának alakulását mutatja be a következő ábra:

8. ábra: Az országosan és Bács-Kiskun vármegyében nyilvántartott álláskeresők létszáma 2016-2021 között.
Adatok forrása: TeIR

Az adatok arra mutatnak rá, hogy a pandémiát megelőző időszakban a nyilvántartott álláskeresők száma országosan és vármegyei szinten is trendszerű csökkenést követett. A COVID-járvány beköszöntésével a 2020-as év érthető emelkedést hozott mindkét létszámban, azonban a 2021-ben már ismét a járványt megelőző szint közelében mozogtak. Az utolsó vizsgált évben az összes álláskereső 4,7%-a volt a vármegyében regisztrált álláskereső. Ugyanakkor a vármegyét és a fővárost – tehát 20 területi egységet – is figyelembe véve, Bács-Kiskun vármegye csak a 11. a rangsorban a nyilvántartott álláskeresők tekintetében, az országos átlaghoz viszonyítva azonban valamivel alacsonyabb a vármegyében nyilvántartott álláskeresők száma, ahogy az a 9. táblázatban is látható.

Nyilvántartott álláskeresők (2021)					
1	Győr-Moson-Sopron	3428	11	Bács-Kiskun	11230
2	Vas	4040	12	Békés	11565
3	Komárom-Esztergom	4712	13	Somogy	11597
4	Csongrád	5181	14	Jász-Nagykun-Szolnok	12959
5	Tolna	5891	15	Baranya	13186
6	Veszprém	6516	16	Budapest	17865
7	Zala	6562	17	Hajdú-Bihar	18206
8	Fejér	7631	18	Pest	18343
9	Nógrád	10069	19	Szabolcs-Szatmár-Bereg	24118
10	Heves	10962	20	Borsod-Abaúj-Zemplén	34651
Átlag: 11 936					

9. táblázat: A 19 vármegye és Budapest nyilvántartott álláskeresőinek létszáma 2021-ben.
Adatok forrása: TeIR

³³ https://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/mun_modsz.html

A 10. táblázat tartalmazza, hogy a vármegye járásában hogyan alakult a nyilvántartott álláskeresők létszáma a vizsgált időszakban:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bajai	1241	1045	1019	991	1201	994
Bácsalmási	528	541	494	503	577	562
Jánoshalmi	694	899	687	560	696	442
Kalocsa	1764	1621	1638	1461	1920	1527
Kecskeméti	4359	3724	3308	3350	4050	3160
Kiskőrösi	1508	1253	1197	1082	1333	1108
Kiskunfélegyházi	841	859	782	759	902	735
Kiskunhalasi	1260	1265	1041	1002	1296	992
Kiskunmajsai	595	591	463	497	556	401
Kunszentmiklósi	1084	992	1018	909	1092	937
Tiszakécskei	558	449	375	475	544	372
Bács-Kiskun vármegye	14432	13239	12022	11589	14167	11230

10. táblázat: A vármegye járásában nyilvántartott álláskeresők létszámának alakulása 2016 és 2021 között.

Adatok forrása: TeIR

A Bácsalmási járás kivételével az összes vármegyei járásban alacsonyabb volt a nyilvántartott álláskeresők létszáma 2021-ben, mint 2016-ban. A 2020-as év minden járásban emelkedést hozott, azonban 2021-re az álláskeresők száma ismét a 2019-es szint körül volt mérhető, sőt, hat járásban (Jánoshalmi, Kecskeméti, Kiskunfélegyházi, Kiskunhalasi, Kiskunmajsai és Tiszakécskei járás) a 2019-es évhez képest is alacsonyabb volt 2021-ben a nyilvántartott álláskeresők száma.

A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal 2022 decemberében készült kiadványa³⁴ alapján összefoglalhatóak a legfrissebb adatok és arányok a nyilvántartott álláskeresők létszámát illetően, illetve az előző év azonos időszakához képest történt változások, melyeket a 11. táblázat tartalmaz.

Járás	Nyilvántartott álláskeresők létszáma, 2022. december (fő)	Változás 2021. decemberhez képest (index)	Nyilvántartott álláskeresők aránya a vármegyében a munkavállalási korú népességhez viszonyítva, (%) 2022. december
Bajai	1035	5,1%	2,6%
Bácsalmási	372	-34,7%	3,3%
Jánoshalmi	412	-7,6%	4,0%
Kalocsa	1362	-10,8%	4,6%
Kecskeméti	2978	-5,7%	2,9%
Kiskőrösi	1060	-3,6%	3,2%
Kiskunfélegyházi	746	0,5%	3,2%
Kiskunhalasi	1005	0,0%	3,7%
Kiskunmajsai	393	-3,2%	3,4%
Kunszentmiklósi	896	-4,2%	4,8%
Tiszakécskei	358	-1,1%	2,2%
Bács-Kiskun vármegye	10617	-5,5%	3,3%

11. táblázat: A vármegye járásában nyilvántartott álláskeresők létszáma és aránya 2022 decemberében.

Adatok forrása: Munkaerőpiaci helyzetkép Bács-Kiskun vármegyében, 2022. december

2022-ben összesen 5,5%-kal csökkent a nyilvántartott álláskeresők létszáma a vármegyében, ahol az év végén a nyilvántartott álláskeresők aránya a munkavállalási korú népességhez viszonyítva 3,3% volt.

³⁴ Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Foglalkoztatás-felügyeleti és Munkavédelmi Főosztály, Munkaerőpiaci helyzetkép Bács-Kiskun vármegyében, 2022. december. http://bacs-kiskun.munka.hu/engine.aspx?page=bacs_statistika_munkaeropiaci_tajekoztato

A járási szinteken is általános csökkenés volt megfigyelhető 2021 decemberéhez képest. A legnagyobb változást a Bácsalmási járásban (34,7%) mérték. A Kalocsai (10,8%), a Jánoshalmi (7,6%), a Kecskeméti járásban (5,7%) is jelentősen csökkent az álláskeresők száma. Enyhén nőtt a létszám a Kiskunfélegyházi járásban, és annál jelentősebb mértékben a Bajai járásban (5,1%).

A vármegyében a munkavállalási korú népességhez viszonyítva a nyilvántartott álláskeresők aránya a Kunszentmiklósi járásban a legmagasabb (4,8%), második helyen a Kalocsai járás áll (4,6%), míg a harmadik legmagasabb arány a Jánoshalmi járásban (4%) volt megfigyelhető.

A nyilvántartott álláskeresők életkori sajátosságai

Az elérhető adatok alapján Bács-Kiskun vármegye nyilvántartott álláskeresőinek életkori eloszlása a 2016-2021 között időszakban a következőképpen alakult:

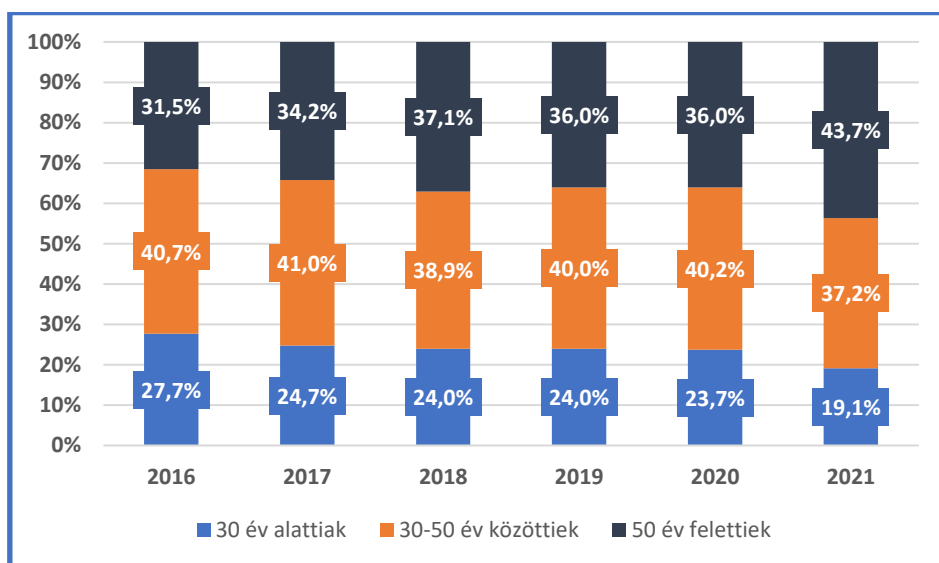
Életkori csoportosítás	2016	2017	2018	2019	2020	2021
0-18	270	219	184	145	170	94
19-20	527	433	389	415	507	336
21-25	1810	1367	1169	1106	1306	825
26-30	1393	1256	1142	1115	1381	895
30 év alatti álláskeresők	4000	3275	2884	2781	3364	2150
31-35	1206	1105	1009	1069	1309	954
36-40	1511	1358	1070	1105	1300	923
41-45	1600	1522	1342	1277	1610	1132
46-50	1564	1447	1261	1180	1477	1167
30-50 év közötti álláskeresők	5881	5432	4682	4631	5696	4176
51-55	1440	1273	1184	1085	1337	1101
56-60	1732	1522	1372	1301	1432	1186
61+	1379	1737	1900	1791	2338	2617
50 év feletti álláskeresők	4551	4532	4456	4177	5107	4904
Összes nyilvántartott álláskereső	14432	13239	12022	11589	14167	11230

12. táblázat: A vármegye nyilvántartott álláskeresőinek életkori sajátosságai 2016-2021 között.

Adatok forrása: TeIR

Az életkor szerinti részletes csoportosítás rávilágít, hogy a koronavírus-járványt megelőző négy évben a nyilvántartott álláskeresők száma minden korcsoportban lassan, de fokozatosan csökkent, kivéve a 60 évnél idősebb álláskeresők esetében, ahol az évenkénti bontás során ingadozó értékeket figyelhetünk meg. A 2020-as év kivétel nélkül minden korcsoport számaiban növekedést hozott, ami az összes nyilvántartott álláskereső számának növekedését is figyelembe véve nem meglepő. A 2021-es év a 60 évnél idősebbek csoportjának kivételével minden egyéb korcsoportban létszámcsökkenést eredményezett. A 60 év feletti korcsoport tagjai azonban rekordmagas számot hoztak a nyilvántartott álláskeresők körében 2021-ben.

Az életkor több kisebb kategóriát összevonó (30 év alattiak, 30-50 év közöttiek, 50 év felettek) csoportosítása alapján megfigyelhető, hogy a vizsgált időszakban a legtöbb esetben a 30-50 év közöttiek összesített létszáma nagyobb (természetesen szélesebb aktív korosztályt is fog át), mint a másik két csoport létszáma. Az arányokat tekintve azonban már szembetűnő, hogy az elmúlt években az összes nyilvántartott álláskereső körében jelentősen csökkent a fiatalok, és náluk is nagyobb mértékben nőtt az 50 év felettek részaránya, ahogy azt a következő, 9. ábra szemlélteti.

9. ábra: A vármegye nyilvántartott álláskeresőinek életkor szerinti eloszlása kategóriák szerint 2016-2021 között.
Adatok forrása: TeIR

A BKVKH 2022. decemberi összefoglalójából kiderült, hogy az adott hónapban – amikor is a nyilvántartott álláskeresők létszáma 10 617 fő volt – a 25 év alatti korosztályba 893 fő (az álláskeresők 8,4%-a), míg az 55 év és a feletti korosztályba 4.126 fő (38,9%) tartozott.³⁵ A módszertani eltérés miatt egyértelmű következtetés levonása nem lehetséges, azonban feltételezhető, hogy az összlétszám csökkenése mellett valamelyest javult a fiatalok álláskeresési helyzete a vármegyében.

A vármegye járásaiban a nyilvántartott álláskeresők létszáma korosztálonkénti bontásban a 2016 és 2021 közötti periódusban a következőképpen alakult:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021-es arányok
Bajai járás							
30 év alatti álláskeresők	348	224	196	219	272	181	18,2%
30-50 év közötti álláskeresők	435	386	385	347	425	336	33,8%
50 év feletti álláskeresők	458	435	438	425	504	477	47,9%
Összes álláskereső	1241	1045	1019	991	1201	994	-
Bácsalmási járás							
30 év alatti álláskeresők	163	149	124	130	138	121	21,5%
30-50 év közötti álláskeresők	198	191	175	200	219	201	35,8%
50 év feletti álláskeresők	167	201	195	173	220	240	42,7%
Összes álláskereső	528	541	494	503	577	562	-
Jánoshalmi járás							
30 év alatti álláskeresők	240	265	173	144	196	92	20,8%
30-50 év közötti álláskeresők	292	389	285	204	261	142	32,1%
50 év feletti álláskeresők	162	245	229	212	239	208	47,1%
Összes álláskereső	694	899	687	560	696	442	-
Kalocsai járás							
30 év alatti álláskeresők	544	441	426	371	487	312	20,4%
30-50 év közötti álláskeresők	680	651	598	554	722	526	34,4%
50 év feletti álláskeresők	540	529	614	536	711	689	45,1%
Összes álláskereső	1764	1621	1638	1461	1920	1527	-

³⁵ Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Foglalkoztatás-felügyeleti és Munkavédelmi Főosztály, Munkaerőpiaci helyzetkép Bács-Kiskun vármegyében, 2022. december.
http://bacs-kiskun.munka.hu/engine.aspx?page=bacs_statistika_munkaeropiaci_tajekoztato

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021-es arányok
Kecskeméti járás							
30 év alatti álláskeresők	1103	883	770	807	895	583	18,4%
30-50 év közötti álláskeresők	1851	1537	1326	1426	1787	1238	39,2%
50 év feletti álláskeresők	1405	1304	1212	1117	1368	1339	42,4%
Összes álláskereső	4359	3724	3308	3350	4050	3160	-
Kiskőrösi járás							
30 év alatti álláskeresők	408	301	276	288	340	240	21,7%
30-50 év közötti álláskeresők	625	529	512	440	537	437	39,4%
50 év feletti álláskeresők	475	423	409	354	456	431	38,9%
Összes álláskereső	1508	1253	1197	1082	1333	1108	-
Kiskunfélegyházi járás							
30 év alatti álláskeresők	217	198	191	162	192	143	19,5%
30-50 év közötti álláskeresők	347	359	287	298	349	251	34,1%
50 év feletti álláskeresők	277	302	304	299	361	341	46,4%
Összes álláskereső	841	859	782	759	902	735	-
Kiskunhalasi járás							
30 év alatti álláskeresők	384	352	251	243	336	187	18,8%
30-50 év közötti álláskeresők	548	549	432	418	574	430	43,3%
50 év feletti álláskeresők	328	364	358	341	386	375	37,8%
Összes álláskereső	1260	1265	1041	1002	1296	992	-
Kiskunmajsai járás							
30 év alatti álláskeresők	154	140	118	101	117	59	14,7%
30-50 év közötti álláskeresők	262	264	179	217	217	150	37,4%
50 év feletti álláskeresők	179	187	166	179	222	192	47,9%
Összes álláskereső	595	591	463	497	556	401	-
Kunszentmiklósi járás							
30 év alatti álláskeresők	299	227	258	200	265	173	18,5%
30-50 év közötti álláskeresők	419	406	373	338	409	351	37,5%
50 év feletti álláskeresők	366	359	387	371	418	413	44%
Összes álláskereső	1084	992	1018	909	1092	937	-
Tiszakécskei járás							
30 év alatti álláskeresők	140	95	101	116	126	59	15,9%
30-50 év közötti álláskeresők	224	171	130	189	196	114	30,6%
50 év feletti álláskeresők	194	183	144	170	222	199	53,5%
Összes álláskereső	558	449	375	475	544	372	-

13. táblázat: A vármegye járásainak nyilvántartott álláskeresői korosztályos bontásban 2016-2021 között.

Adatok forrása: TeIR

A járási szintű bontás hasonló tendenciát követ, mint az összesített vármegyei adatok: az esetek többségében az 50 év felettek képviselik magukat a legnagyobb arányban a nyilvántartott álláskeresők közt. Kivételt képez ez alól a Kiskőrösi és a Kiskunhalasi járás, ahol a 30-50 év közötti álláskeresők aránya a legnagyobb a három korcsoport tekintetében.

A 30 év alattiak aránya 14,7% (Kiskunmajsai járás) és 21,7% (Kiskőrösi járás) mozog. A Tiszakécskei járásban mért 15,9%-os értéken és a szélsőértékeken túl látható, hogy körülbelül az összes álláskereső körében 18-21% közötti arányban voltak reprezentálva a 30 év alattiak³⁶.

A 30-50 év közöttiek az összes vármegyei nyilvántartott álláskeresőnek 30,6% (Tiszakécskei járás) és 43,3% (Kiskunhalasi járás) közötti részét adták. Az 50 év feletti álláskeresők aránya 37,8% (Kiskunhalasi járás) és 53,5% (Tiszakécskei járás) között volt mérhető 2021-ben. A Kiskőrösi járásban mért 38,9%-os

³⁶ Fontos hangsúlyozni, hogy a 30 év alattiak nem képezik jelen projekt fő célcsoportját.

arányon és a szélsőértékeken túl megállapítható, hogy a korcsoport általában körülbelül 42-48%-át teszi ki a vizsgált évben a nyilvántartott álláskeresők összességének.

A következő táblázat a 2022 decemberében regisztrált számokat tartalmazza, melyek a Kormányhivatal összefoglalójában érhetőek el.

Járás	25 év alatti nyilvántartott álláskeresők létszáma, 2022. december (fő)	25-54 év közti nyilvántartott álláskeresők létszáma, 2022. december (fő)	55 év feletti nyilvántartott álláskeresők létszáma, 2022. december (fő)	Összes nyilvántartott álláskereső, 2022. december (fő)
Bajai	114	483	438	1035
Bácsalmási	32	153	187	372
Jánoshalmi	35	206	171	412
Kalocsai	119	676	567	1362
Kecskeméti	225	1 683	1 070	2978
Kiskőrösi	101	585	374	1060
Kiskunfélegyházi	69	379	298	746
Kiskunhalasi	84	615	306	1005
Kiskunmajsai	12	163	218	393
Kunszentmiklósi	88	490	318	896
Tiszakécskei	14	165	179	358
Bács-Kiskun vármegye	893	5 598	4 126	10 617

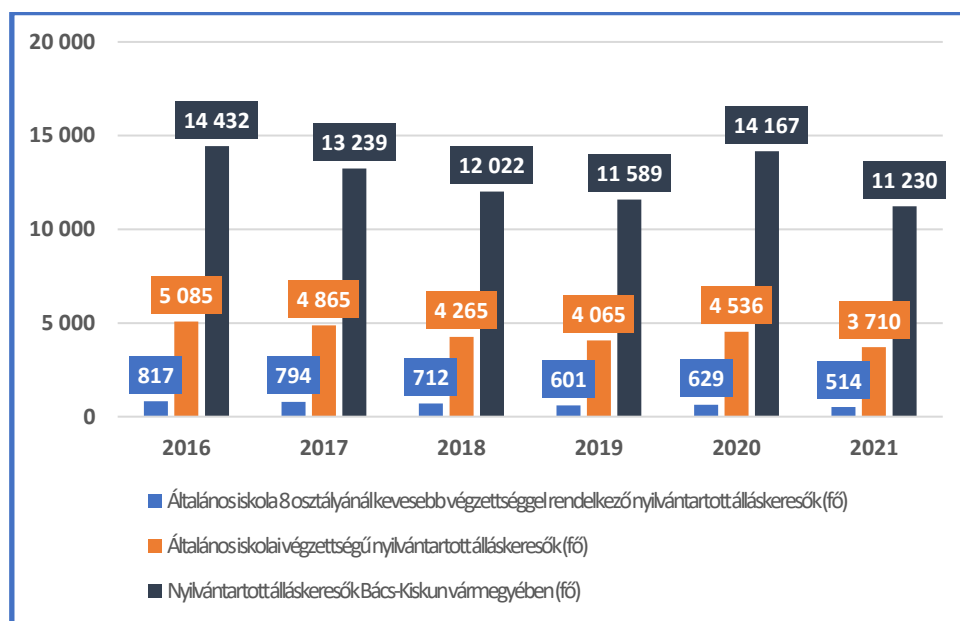
14. táblázat: A vármegye járásainak nyilvántartott álláskeresői korosztályos bontásban 2022 decemberében.
Adatok forrása: Munkaerőpiaci helyzetkép Bács-Kiskun vármegyében, 2022. december

A módszertani eltérések miatt³⁷ nincs lehetőség egyértelműen összevetni a 2022 decemberi járási szintű adatok életkori sajátosságait a 2016-2021 közötti időszak feldolgozott adataival.

Nyilvántartott álláskeresők iskolai végzettség szerinti eloszlása

A vármegyei nyilvántartott álláskeresők iskolai végzettség szerinti elemzése (lásd a 10. ábrát!) azt mutatja, hogy a pandémia a 8 általános iskolai osztálynál kevesebbet végzettek körében nem eredményezett jelentős létszámnövekedést, míg a 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők körében igen, de nem szignifikáns mértékben. 2021-re mindkét csoport létszáma csökkent.

³⁷ Jelenleg nincs rendelkezésre álló adat 2022. egészéről; a helyzetkép 25 év alattiakkal, míg az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) 21-25 és 26-30 év közöttiek számol.

10. ábra: Az összes, a 8 általánosnál kevesebb, illetve az általános iskolai végzettségű nyilvántartott álláskeresők létszáma 2016-2021 között.

Összevetve a két csoportot az összes nyilvántartott álláskereső létszámával, a következő megállapítások tehetők: az elemi végzettség nélküliek elenyésző részét, a 8 általánossal rendelkezők pedig tendenciózusan körülbelül az egyharmadát adják az összes nyilvántartott álláskeresőnek. A 8 osztállyal nem rendelkezők ezen időszakban 4,6-6% közötti részét tették ki az összes álláskeresőnek (legalacsonyabb arány: 2020; legmagasabb arány: 2017). A 8 osztállyal rendelkezők körében ez arány 32-36,7% között mozgott 2016 és 2021 között. Esetükben a legkisebb és a legnagyobb arányszám is ugyanazon években volt mérhető, mint az előző csoport esetében.

Ebből következik, hogy a vizsgált időszakban a nyilvántartott álláskeresők nagyjából 60%-át a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettségű személyek adták Bács-Kiskun vármegyében. A 2022. év zárónapi jelentése is ezt támasztja alá: legfeljebb általános iskolával 37,3%, középfokú végzettséggel 56,4%, míg felsőfokúval 6,3% rendelkezett.³⁸

A következő táblázat összegzi a 2016 és 2022 közötti évek zárónapjain rögzített százalékos eloszlást a nyilvántartott álláskeresők körében:

	2016. dec.	2017. dec.	2018. dec.	2019. dec.	2020. dec.	2021. dec.	2022. dec.
Legfeljebb 8 általános	40,8%	42,7%	41,4%	40,3%	36,4%	37,6%	37,3%
Középfokú	54,5%	52,9%	53,9%	54,3%	57,7%	56,6%	56,4%
Felsőfokú	4,7%	4,5%	4,7%	5,4%	5,9%	5,8%	6,3%

15. táblázat: A nyilvántartott álláskeresők végzettség szerinti eloszlása a zárónapokon 2016-2022 között.
Adatok forrása: Munkaerőpiaci helyzetkép Bács-Kiskun vármegyében, 2016. december - 2022. december.

A 16. táblázat összegzi a vizsgált időszak során a járásokban regisztrált álláskeresők iskolai végzettséggel és létszámával kapcsolatosan elérhető információit. Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerben ezek az általános iskolai vagy a 8 osztállyal alacsonyabb

³⁸ Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Foglalkoztatás-felügyeleti és Munkavédelmi Főosztály, Munkaerőpiaci helyzetkép Bács-Kiskun vármegyében, 2022. december.
http://bacs-kiskun.munka.hu/engine.aspx?page=bacs_statistika_munkaeropiaci_tajekoztato

végzettségűekre terjednek ki. Az utolsó oszlop a 2021-es adatok arányait (az általános iskola 8 osztályánál kevesebb végzettséggel és az általános iskolai végzettségű nyilvántartott álláskeresők arányát az összes álláskereső körében) tartalmazza.

Járás	Iskolai végzettség/létszám	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021-es arányok
Bajai	Általános iskolai	337	308	279	280	321	257	25,9%
	8 osztálynál kevesebb	32	35	32	28	27	17	1,7%
	Összes álláskereső	1241	1045	1019	991	1201	994	-
Bácsalmási	Általános iskolai	205	210	217	206	235	238	42,3%
	8 osztálynál kevesebb	22	24	19	18	9	8	1,4%
	Összes álláskereső	528	541	494	503	577	562	-
Jánoshalmi	Általános iskolai	256	357	272	195	234	137	31%
	8 osztálynál kevesebb	51	96	74	57	51	33	7,5%
	Összes álláskereső	694	899	687	560	696	442	-
Kalocsai	Általános iskolai	599	572	583	464	576	486	31,8%
	8 osztálynál kevesebb	71	69	93	70	81	60	3,9%
	Összes álláskereső	1764	1621	1638	1461	1920	1527	-
Kecskeméti	Általános iskolai	1524	1296	1112	1161	1223	1004	31,8%
	8 osztálynál kevesebb	158	151	120	107	124	103	3,3%
	Összes álláskereső	4359	3724	3308	3350	4050	3160	-
Kiskőrösi	Általános iskolai	578	484	410	359	422	356	32,1%
	8 osztálynál kevesebb	118	93	92	70	76	74	6,7%
	Összes álláskereső	1508	1253	1197	1082	1333	1108	-
Kiskunfélegyházi	Általános iskolai	269	315	277	257	291	243	33%
	8 osztálynál kevesebb	27	16	20	23	27	19	2,6%
	Összes álláskereső	841	859	782	759	902	735	-
Kiskunhalasi	Általános iskolai	389	459	315	344	403	327	33%
	8 osztálynál kevesebb	134	125	105	86	95	75	7,6%
	Összes álláskereső	1260	1265	1041	1002	1296	992	-
Kiskunmajsai	Általános iskolai	215	251	191	190	197	136	33,9%
	8 osztálynál kevesebb	70	80	52	68	56	47	11,7%
	Összes álláskereső	595	591	463	497	556	401	-
Kunszentmiklósi	Általános iskolai	528	466	489	441	472	420	44,8%
	8 osztálynál kevesebb	102	85	92	64	69	62	6,6%
	Összes álláskereső	1084	992	1018	909	1092	937	-
Tiszakécskei	Általános iskolai	185	147	120	168	162	106	28,4%
	8 osztálynál kevesebb	32	20	13	10	14	16	4,3%
	Összes álláskereső	558	449	375	475	544	372	-

16. táblázat: A járásokban nyilvántartott álláskeresők iskolai végzettség szerinti eloszlása 2016-2021 között.

Adatok forrása: TeIR

A részletes területi adatok és a 2021-es év adataiból számolt arányok rávilágítanak, hogy járási szinten is a vármegyeiekhez nagyon hasonló tendenciák figyelhetőek meg. Az általános iskolai végzettséggel rendelkezők minden esetben jóval nagyobb arányban reprezentáltak az összes álláskereső körében, mint a 8 osztálynál alacsonyabb végzettséggel rendelkező személyek összessége.

2021-ben a 8 osztálynál alacsonyabb végzettséggel rendelkezők elhanyagolható arányát tették ki az összes nyilvántartott álláskeresőnek a Bajai, a Bácsalmási, a Kalocsai, a Kecskeméti, a Kiskunfélegyházi és a Tiszakécskei járásban (1,4-4,3%); valamivel nagyobb arányát tették ki az álláskeresőknek a Jánoshalmi, a Kiskőrösi, a Kiskunhalasi és a Kunszentmiklósi járásban (6,6-7,6%), és nagyobb arányban voltak jelen az összes álláskereső közt a Kiskunmajsai járásban (11,7%).

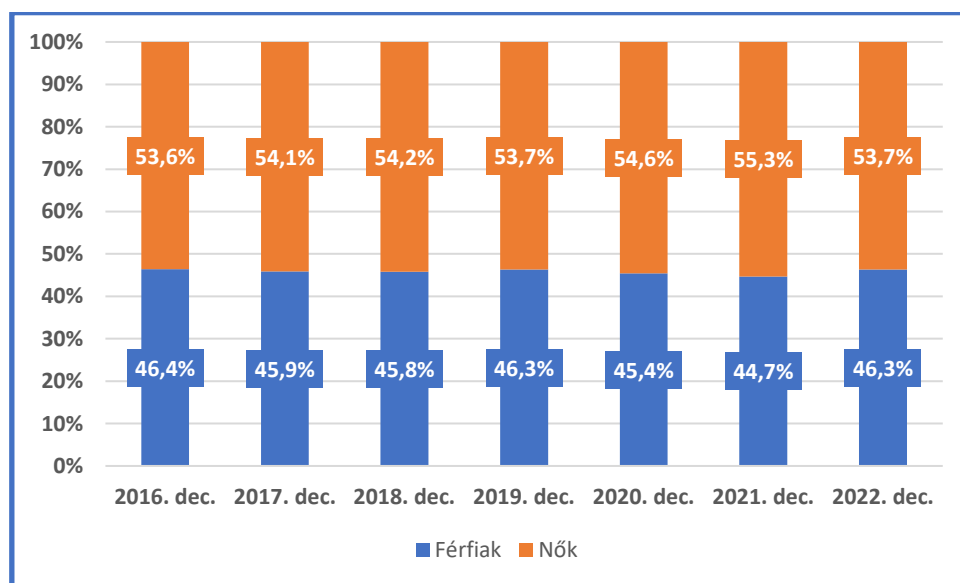
A legalább általános iskolai végzettséggel rendelkező nyilvántartott álláskeresők legkevésbé a Bajai, (25,9%) illetve a Tiszakécskei járásban (28,4%) kerültek nyilvántartásba. A legtöbb járásban (Jánoshalmi, Kalocsai, Kecskeméti, Kiskőrösi, Kiskunfélegyházi, Kiskunhalasi, Kiskunmajsai) 31-33,9% közti arányban szerepeltek a 8 osztállyal rendelkezők. A legnagyobb arányban a Bácsalmási (42,3%) és a Kunszentmiklósi (44,8%) járásban kerültek a nyilvántartott álláskeresők közé a csak alapfokú iskolai végzettséggel rendelkező személyek 2021-ben.

Összességében 2021-ben a két csoport alkotta álláskeresők a Bajai járásban 30% alatti, a Bácsalmási, Kiskunhalasi, Kiskunmajsai járásokban arányuk 41-45% közötti, míg a Kunszentmiklósi járásban a legmagasabb értéket, 51,4%-át adta az összes vármegyei álláskeresőnek. A felsoroltakon túl, a legtöbb járás esetében ez az arány 30-40%-os volt.

A nyilvántartott álláskeresők nemek szerinti eloszlása

Bács-Kiskun vármegye nyilvántartott álláskeresőinek nemek szerinti eloszlása vizsgálatához a kiindulópontot a BKVKH által készített Munkaerőpiaci helyzetképek jelentették, melyek a 2016-2022 között időszak évvégi zárónapjain rögzített számokat mutatják be.

Az itt elérhető adatok alapján a vizsgált időszak decemberi zárónapjain nem volt érdemi eltérés a nemek között, ugyanakkor mind a hét év során a nők felé billent inkább a mérleg az összes vármegyei nyilvántartott álláskereső tekintetében. Általánosságban megállapítható, hogy a nők valamivel több mint a felét (míg a férfiak valamivel kevesebb mint a felét) tették ki az álláskeresőknek. Az arány közöttük lényegében állandónak mondható, nagyjából 55-45%-os a mérleg a vizsgált időszakban a nők javára, ahogy az a következő ábrán is látható:

11. ábra: A nyilvántartott álláskeresők nemek szerinti eloszlása a zárónapokon 2016-2022 között.
Adatok forrása: Munkaerőpiaci helyzetkép Bács-Kiskun vármegyében, 2016. december - 2022. december.

A járási szintű adatok is ugyanezt a tendenciát követik, tehát minden járásban, illetve minden évben valamivel magasabb volt a nők aránya a nyilvántartott álláskeresőik körében.

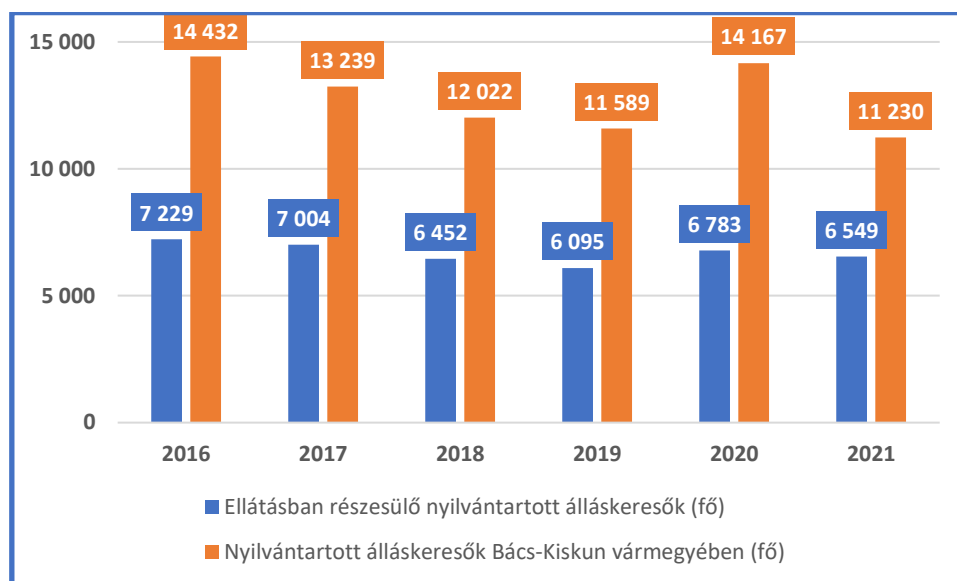
Járás	Nyilvántartott álláskereső 100 főre vetítve	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bajai	Férfi	2,69	2,25	2,3	2,2	2,62	2,13
	Nő	2,8	2,44	2,35	2,42	3,04	2,64
Bácsalmási	Férfi	3,77	3,88	3,45	3,8	4,11	4,3
	Nő	4,17	4,4	4,28	4,22	5,23	4,92
Jánoshalmi	Férfi	5,62	7,77	5,52	4,61	6,01	3,54
	Nő	6,55	8,15	6,83	5,58	6,77	4,65
Kalocsai	Férfi	4,55	4,47	4,52	4,12	5,34	4,21
	Nő	5,65	5,05	5,25	4,79	6,61	5,47
Kecskeméti	Férfi	3,76	3,18	2,85	2,92	3,59	2,78
	Nő	4,35	3,77	3,39	3,46	4,2	3,36
Kiskőrösi	Férfi	3,6	2,84	2,82	2,61	3,15	2,56
	Nő	4,52	3,98	3,75	3,4	4,36	3,77
Kiskunfélegyházi	Férfi	3,01	2,97	2,7	2,83	3,46	2,91
	Nő	3,6	3,83	3,58	3,34	3,97	3,26
Kiskunhalasi	Férfi	3,79	3,89	3,18	3,03	4,03	3,17
	Nő	4,42	4,43	3,76	3,77	4,93	3,83
Kiskunmajsai	Férfi	4,42	4,12	3	3,59	3,51	2,68
	Nő	4,77	5,14	4,29	4,28	5,44	3,84
Kunszentmiklósi	Férfi	4,67	4,07	4,29	3,87	4,47	3,72
	Nő	5,86	5,7	5,82	5,27	6,59	5,9
Tiszakécskei	Férfi	3,09	2,33	2,21	2,73	3,04	1,88
	Nő	3,8	3,25	2,46	3,18	3,78	2,81

17. táblázat: A nyilvántartott álláskeresőik nemek szerinti eloszlása 100 főre vetítve.

Adatok forrása: TeIR

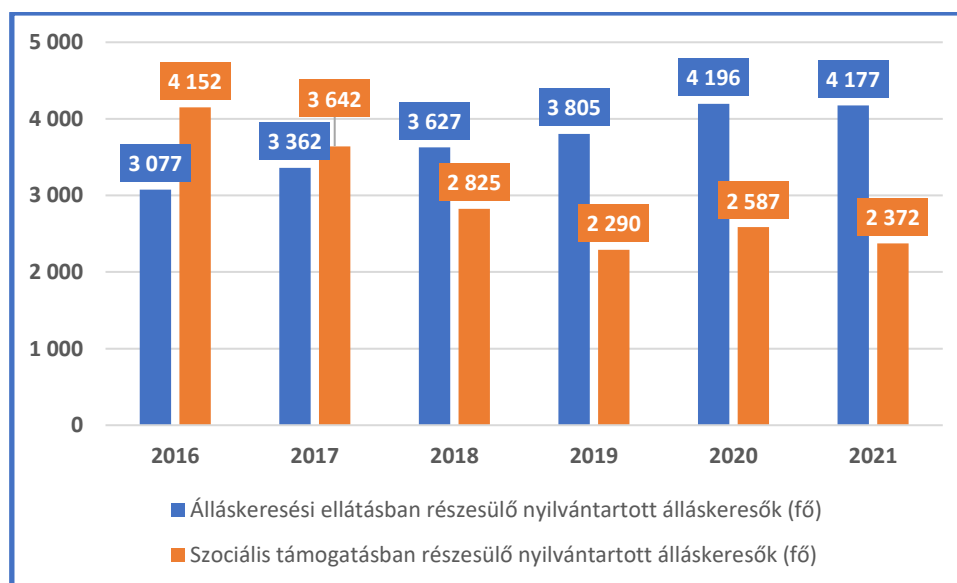
A nyilvántartott álláskeresőik pénzübeli támogatása

A vármegyében a nyilvántartott álláskeresőik körében ellátásban is részesülő személyek összesítése révén megállapítható, hogy a vizsgált időszakban átlagosan az álláskeresőik nagyjából fele részesült ellátásban, az arányszámok a következőképpen alakultak – 2016: 50,1%; 2017:52,9%; 2018: 53,7%; 2019: 52,6%, 2020: 47,9%; 2021: 58,3%.

12. ábra: A vármegyében ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők létszáma 2016-2021 között.
Adatok forrása: TeIR

A következő ábrán látható az ellátásban részesülő álláskeresők megoszlása aszerint, hogy álláskeresési vagy szociális támogatásban részesültek a vizsgált időszakban:

13. ábra: Az álláskeresési és a szociális támogatásban részesülő álláskeresők létszáma 2016 és 2021 között.
Adatok forrása: TeIR

A diagram alapján látható, hogy a 2016-2021 közötti időszakban a szociális ellátásban részesülő álláskeresők aránya folyamatosan csökkent (57,4%-ról 36,2%-ra); míg az álláskeresési támogatásban részesülők száma évről évre nőtt (42,6%-ról 63,8%-ra). 2022 decemberében 4 643 fő (43,7%) álláskeresési ellátásban, 1 628 (15,3%) fő szociális jellegű támogatásban részesült, míg az álláskeresők 40,9%-a, 4 346 fő, semmilyen pénzbeli ellátást nem kapott.

A járási szintű adatokat a támogatások formájáról a következő táblázat összegzi:

Járás	Támogatás formája	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021-es arányok
Bajai	Álláskeresési	371	360	457	433	453	495	49,8%
	Szociális támogatás	259	227	150	117	130	81	8,1%
	Nem részesül	611	458	412	441	618	418	42,1%
	Összes álláskereső	1241	1045	1019	991	1201	994	-
Bácsalmási	Álláskeresési	125	165	148	162	196	199	35,4%
	Szociális támogatás	130	125	118	91	95	113	20,1%
	Nem részesül	273	251	228	250	286	250	44,5%
	Összes álláskereső	528	541	494	503	577	562	-
Jánoshalmi	Álláskeresési	88	142	142	144	187	169	38,2%
	Szociális támogatás	192	302	219	118	161	99	22,4%
	Nem részesül	414	455	326	298	348	174	39,4%
	Összes álláskereső	694	899	687	560	696	442	-
Kalocsai	Álláskeresési	388	421	487	506	552	609	39,9%
	Szociális támogatás	359	353	338	308	365	327	21,4%
	Nem részesül	1017	847	813	647	1003	591	38,7%
	Összes álláskereső	1764	1621	1638	1461	1920	1527	-
Kecskeméti	Álláskeresési	850	881	921	1026	1064	1012	32%
	Szociális támogatás	1566	1130	841	670	806	794	25,1%
	Nem részesül	1943	1713	1546	1654	2180	1354	42,8%
	Összes álláskereső	4359	3724	3308	3350	4050	3160	-
Kiskőrösi	Álláskeresési	306	332	358	357	408	385	34,7%
	Szociális támogatás	433	372	256	199	183	217	19,6%
	Nem részesül	769	549	583	526	742	506	45,7%
	Összes álláskereső	1508	1253	1197	1082	1333	1108	-
Kiskunfélegyházi	Álláskeresési	232	267	272	279	328	307	41,8%
	Szociális támogatás	167	189	143	122	130	105	14,3%
	Nem részesül	442	403	367	358	444	323	44%
	Összes álláskereső	841	859	782	759	902	735	-
Kiskunhalasi	Álláskeresési	187	213	261	272	303	308	31%
	Szociális támogatás	419	381	294	213	217	178	17,9%
	Nem részesül	654	671	486	517	776	506	51%
	Összes álláskereső	1260	1265	1041	1002	1296	992	-
Kiskunmajsai	Álláskeresési	124	121	121	160	185	190	47,4%
	Szociális támogatás	192	189	121	130	140	122	30,4%
	Nem részesül	279	281	221	207	231	89	22,2%
	Összes álláskereső	595	591	463	497	556	401	-
Kunszentmiklósi	Álláskeresési	204	247	274	264	306	304	29,3%
	Szociális támogatás	346	318	315	262	282	280	29,9%
	Nem részesül	534	427	429	383	504	353	37,7%
	Összes álláskereső	1084	992	1018	909	1092	937	-
Tiszakécskei	Álláskeresési	202	213	186	202	214	199	53,5%
	Szociális támogatás	89	56	30	60	78	56	15,1%
	Nem részesül	267	180	159	213	252	117	31,5%
	Összes álláskereső	558	449	375	475	544	372	-

18. táblázat: A nyilvántartott álláskeresők támogatási formájának eloszlása a járásokban 2016 és 2021 között.

Adatok forrása: TeIR

A járásokban mértek alapján megállapítható, hogy az itteni arányok hasonlóak a vármegyei arányokhoz. Kivétel a Kiskunhalasi járás, ahol 2021-ben magasabb arányban (51%) voltak azok, akik nem részesültek semmilyen támogatásban; illetve kivételt képeznek a Kiskunmajsai (22,2%) és a Tiszakécskei járások (31,5%), melyekben alacsonyabbak voltak ezek az arányok.

A szociális támogatásban részesültek aránya láthatóan alacsony a Bajai, (8,1%) a Kiskunfélegyházi (14,3%) és a Tiszakécskei (15,1%) járásban. Magasabb arányú az álláskeresési támogatásban

részesültek aránya a Bajai (49,8%), Kiskunfélegyházi, (41,8%) Kiskunmajsai (47,4%), illetve a Tiszakécskei járásokban (53,5%).

A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők

A pályakezdő álláskeresők összlétszáma és a vármegyei létszámuk is érzékelhetően csökkent a vizsgált időszakban. A 2020-as év magasabb számai után a helyzet konszolidálódott és a járványt megelőző időszaknál is kedvezőbb számokat hozott. A táblázat alapján továbbá látható, hogy nemcsak egyre kevesebb nyilvántartott pályakezdőt regisztrálnak a vármegyében, hanem az országos arányuk is folyamatosan csökken. Ezt a képet tovább erősíti a 2022. decemberi összegzés, mely összesen 479 nyilvántartott pályakezdő álláskeresőről számol be.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Magyarország (fő)	29904	24681	21497	19231	22390	16600
Bács-Kiskun vármegye (fő)	1686	1202	937	857	982	665
Arány	5,6%	4,9%	4,4%	4,5%	4,4%	4%

19. táblázat: Az országos és vármegyei nyilvántartott pályakezdő álláskeresők létszáma és aránya 2016-2021 között.

Adatok forrása: TeIR

Ha a vármegye összes nyilvántartott álláskeresőjét és a pályakezdő álláskeresők adatait vetjük össze, akkor az országos trendekhez hasonló képet kaphatunk: a pandémia évében a számok megemelkedtek, azonban az azt követő évben már rekordalacsony szinten voltak. A pályakezdő álláskeresők egyre kisebb részét teszik ki az összes nyilvántartott álláskeresőnek Bács-Kiskun vármegyében. A 2022. decemberi zárásakor számarányuk már csupán 4,5% volt.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nyilvántartott álláskereső	14432	13239	12022	11589	14167	11230
Nyilvántartott pályakezdő álláskereső	1686	1202	937	857	982	665
Arány	11,7%	9,1%	7,8%	7,4%	6,9%	5,9%

20. táblázat: A vármegyében nyilvántartott álláskeresők és pályakezdő álláskeresők létszáma és aránya 2016 és 2021 között.

Adatok forrása: TeIR

2021-ben a vármegyei átlagnál magasabb volt a pályakezdők aránya a Bajai, a Jánoshalmi, a Kalocsai, a Kiskőrösi, a Kiskunfélegyházi, és a Kiskunhalasi járásokban. Míg az öt másik járásban a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők a vármegyei átlagnál kisebb arányt képviseltek.

Járás	Csoport	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021-es arány
Bajai	Álláskeresők	1241	1045	1019	991	1201	994	-
	Pályakezdők	165	85	55	72	87	74	7,4%
Bácsalmási	Álláskeresők	528	541	494	503	577	562	-
	Pályakezdők	82	56	43	43	39	29	5,2%
Jánoshalmi	Álláskeresők	694	899	687	560	696	442	-
	Pályakezdők	124	121	76	60	71	28	6,3%
Kalocsai	Álláskeresők	1764	1621	1638	1461	1920	1527	-
	Pályakezdők	242	189	158	129	172	118	7,7%
Kecskeméti	Álláskeresők	4359	3724	3308	3350	4050	3160	-
	Pályakezdők	348	256	208	216	211	135	4,3%

Járás	Csoport	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021-es arány
Kiskőrösi	Álláskeresők	1508	1253	1197	1082	1333	1108	-
	Pályakezdők	214	109	90	110	98	93	8,4%
Kiskunfélegyházi	Álláskeresők	841	859	782	759	902	735	-
	Pályakezdők	98	87	60	60	63	46	6,3%
Kiskunhalasi	Álláskeresők	1260	1265	1041	1002	1296	992	-
	Pályakezdők	189	147	92	72	118	72	7,3%
Kiskunmajsai	Álláskeresők	595	591	463	497	556	401	-
	Pályakezdők	77	57	40	18	30	11	2,7%
Kunszentmiklósi	Álláskeresők	1084	992	1018	909	1092	937	-
	Pályakezdők	89	68	90	53	67	50	5,3%
Tiszakécskei	Álláskeresők	558	449	375	475	544	372	-
	Pályakezdők	58	27	25	24	26	9	2,4%

21. táblázat: A járásokban nyilvántartott álláskeresők és pályakezdő álláskeresők létszáma és aránya 2016-2021 között.
Adatok forrása: TeIR

A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők nemek és iskolai végzettség szerinti eloszlását 2016 és 2022 zárónapján a következő táblázat tartalmazza.

Időszak zárónapján	Nem		Iskolai végzettség		
	Férfi	Nő	Alapfokú	Középfokú	Felsőfokú
2016	43,7%	56,3%	37,5%	57,5%	5%
2017	44,8%	55,2%	42,4%	54%	3,6%
2018	43,8%	56,2%	34,8%	61,6%	3,6%
2019	43,9%	56,1%	32,4%	63%	4,6 %
2020	43,3%	56,7%	30,2%	63,6%	6,2%
2021	38,2%	61,8%	25,2%	71,1%	3,7%
2022	44,1%	55,9%	25,9%	68,3%	5,8%

22. táblázat: A vármegyében nyilvántartott pályakezdő álláskeresők nemek és iskolai végzettség szerinti eloszlása 2016 és 2022 között.

Adatok forrása: Munkaerőpiaci helyzetkép Bács-Kiskun vármegyében, 2016. december - 2022. december.

A fenti táblázat ugyan módszertanilag eltérő módon – a decemberi zárónapon mért adatokkal – mutatja be a pályakezdők nemek és iskolai végzettség szerinti eloszlását, azonban így is hasonló trendeket figyelhetünk meg, mint az éves összesített értékek tekintetében. Hasonlóan az összes álláskereső nemek szerinti eloszlásához, a pályakezdő álláskeresők nemek szerinti eloszlása is arra mutat rá, hogy a nők képviseltetik magukat nagyobb arányban. A végzettségek szerinti kategóriák is hasonló képet mutatnak: a pályakezdő álláskeresők döntő hányadát a közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkező személyek adják, míg az alapfokú végzettséggel rendelkezők szórása 25,2-42,4% között mozog.

Nyilvántartásba vett álláskeresők

A Kormányhivatal 2016-2022. (decemberi zárónapi) adatai alapján az álláskeresői nyilvántartásba belépők és az újonnan belépők számai az alábbiak szerint alakultak:

Zárónapon	2016. dec.	2017. dec.	2018. dec.	2019. dec.	2020. dec.	2021. dec.	2022. dec.
Belépő álláskereső	2461	2138	2121	2053	1881	1493	1593
Első alkalommal belépő álláskereső	239	198	155	160	126	130	172
Összes álláskereső	14442	13224	12020	11578	14179	11237	10617
Belépők/összes álláskereső aránya	17%	16,2%	17,6%	17,7%	13,3%	13,3%	15%
Első alkalommal belépők/összes álláskereső aránya	1,7%	1,5%	1,3%	1,4%	0,9%	1,2%	1,6%
Első alkalommal belépők/belépők aránya	9,7%	9,3%	7,3%	7,8%	6,7%	8,7%	10,8%

23. táblázat: Az álláskeresők létszáma, akik kérték a nyilvántartásba vételüket, 2016-2022. zárónapi adatok.
Adatok forrása: Munkaerőpiaci helyzetkép Bács-Kiskun vármegyében, 2016. december - 2022. december.

Tartósan nyilvántartásban lévő álláskeresők

A TeIR-ben elérhető adatok alapján a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők százalékos aránya az összes álláskeresőhöz képest az alábbiak szerint alakult országos, vármegyei és járási szinteken:

Területi szint	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Átlag
Magyarország	47,25	47,97	48,08	46,79	52,09	57,96	50,0
Bács-Kiskun vármegye	49,1	49,18	45,32	43,73	52,36	54,81	49,1
Bajai	42,63	49,19	40,73	40,46	52,54	45,57	45,2
Bácsalmási	38,45	42,51	44,33	39,36	52,17	53,38	45,0
Jánoshalmi	46,97	46,16	50,95	54,46	57,47	50,45	51,1
Kalocsai	45,8	46,39	43,89	44,76	52,6	56,52	48,3
Kecskeméti	55,04	50,19	45,04	41,46	52,15	56,17	50,0
Kiskőrösi	55,37	54,51	45,11	44,45	51,39	56,32	51,2
Kiskunfélegyházi	37,57	38,3	40,15	40,58	44,79	49,25	41,8
Kiskunhalasi	50,95	54,94	48,03	44,81	48,61	55,44	50,5
Kiskunmajsai	49,58	50,25	44,28	44,06	58,45	63,34	51,7
Kunszentmiklósi	51,38	59,38	56,39	57,87	60,35	61,69	57,8
Tiszakécskei	31,54	30,73	32,53	29,05	47,98	46,51	36,4

24. táblázat: a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők százalékos aránya országos, vármegyei és járási szinteken 2016 és 2021 között.
Adatok forrása: TeIR

A vizsgált időszakban az országos átlag 50% volt, amihez nagyon hasonló a vármegyei átlag (49,1%). A járásokban javarészt ehhez hasonlóan alakultak az átlagok: tehát az álláskeresők nagyjából fele volt 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső. Elhanyagolható mértékben, de magasabb volt az arány a Jánoshalmi, a Kiskőrösi, a Kiskunhalasi és a Kiskunmajsai járásban. A legmagasabb arány a Kunszentmiklósi járásban figyelhető meg, itt 57,8%-a volt az álláskeresőknek fél évnél hosszabb ideje álláskereső. Az országos és a vármegyei átlagnál jelentősen alacsonyabb volt ezen személyek aránya a Tiszakécskei járásban (36,4%).

Eltérő módszertant használ ezúttal is a BKVKH által kiadott összefoglaló, amelyben a tartósan, egy éven túl nyilvántartásban lévő álláskeresők összesített, azaz vármegyei adatai és arányai láthatók.

	2016. dec.	2017. dec.	2018. dec.	2019. dec.	2020. dec.	2021. dec.	2022. dec.
Tartósan nyilvántartásban lévő álláskeresők	4596	3860	3298	3105	3922	4395	3679
Arányuk az összes álláskereső körében	31,8%	29,2%	27,4%	26,8%	27,7%	39,1%	34,7%

25. táblázat: A vármegyében tartósan regisztrált álláskeresők létszáma és aránya az összes álláskeresőhöz viszonyítva 2016-2022 közt.

Adatok forrása: Munkaerőpiaci helyzetkép Bács-Kiskun vármegyében, 2016. december - 2022. december.

A nyilvántartás adatai szerint 2016 zárónapjától 2020 zárónapjáig ütemesen csökkent az egy évnél régebb óta tartósan állást keresők aránya a vármegyében, azonban 2021 és 2022 zárónapján ez az érték már emelkedést mutat, melynek valószínűsíthető okozója a koronavírus-járvány.

A nők százalékos arányát a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül a következő táblázat összegzi:

Területi szint	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Átlag
Magyarország	52,74	52,71	53,38	53,33	53,41	53,1	53,1
Bács-Kiskun vármegye	56,56	56,92	55,98	56,43	56,82	57,29	56,7
Bajai	51,42	54,47	49,4	52,87	53,72	54,97	52,8
Bácsalmási	53,69	57,39	57,53	56,57	56,81	56,67	56,4
Jánoshalmi	56,13	53,01	54,29	55,74	53,25	54,71	54,5
Kalocsai	63,12	56,25	53,27	55,05	57,43	57,36	57,1
Kecskeméti	56,02	55,64	55,64	55,58	56,68	54,76	55,7
Kiskőrösi	55,69	58,71	60,56	59,88	59,12	62,34	59,4
Kiskunfélegyházi	56,96	58,97	57,01	54,22	55,69	55,52	56,4
Kiskunhalasi	56,7	58,13	54,6	52,56	53,49	55,27	55,1
Kiskunmajsai	54,92	62,63	60	61,64	62,15	61,42	60,5
Kunszentmiklósi	56,01	60,44	61,15	61,6	60,09	62,46	60,3
Tiszakécskei	60,8	50,72	52,46	60,87	57,47	61,85	57,4

26. táblázat: A nők százalékos aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül országos, vármegyei és járási szinten 2016 és 2021 között.

Adatok forrása: TeIR

A rendelkezésre álló adatok alapján 2016-2021 között országos átlagban a 180 napnál régebb óta nyilvántartott álláskeresők 53,1%-át tették ki a nők. Ennél valamivel magasabb a vármegye átlaga (56,7%). Az országos átlagnál csak a Bajai járásban alacsonyabb a nők aránya. A vármegyei átlagnál magasabb az arányuk a Kalocsai, a Kiskőrösi, a Kiskunmajsai, a Kunszentmiklósi, valamint a Tiszakécskei járásban is.

Közfoglalkoztatottak

A vármegyei közfoglalkoztatásban résztvevők létszáma és az országos értékhez viszonyított aránya is egyértelműen csökkent 2016-2021 között.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Közfoglalkoztatásban részt vevők (országosan/fő)	222 430	179 041	135 201	106 229	92 661	87 970
Közfoglalkoztatásban részt vevők (vármegyében/fő)	10 134	8311	5995	4311	3591	3283
Arány	4,6%	4,6%	4,4%	4,1%	3,9%	3,7%

27. táblázat: A közfoglalkoztatottak országos és vármegyei létszáma 2016 és 2021 között.

Adatok forrása: TeIR

A közfoglalkoztatásba bevontak létszáma minden járás esetében egyértelműen csökkent a vizsgált időszakban. 2021-ben az összes vármegyei közfoglalkoztatott közül legtöbben a Kalocsai és a Bajai járásban éltek.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021-es arány
Bajai	1480	1264	930	677	559	519	15,8%
Bácsalmási	960	783	616	461	402	366	11,1%
Jánoshalmi	777	551	390	275	240	227	6,9%
Kalocsai	1597	1316	921	697	585	542	16,5%
Kecskeméti	1393	1116	768	496	398	369	11,2%
Kiskőrösi	929	857	598	423	354	324	9,9%
Kiskunfélegyházi	462	415	319	230	197	180	5,5%
Kiskunhalasi	1030	879	633	456	369	321	9,8%
Kiskunmajsai	352	281	213	157	138	122	3,7%
Kunszentmiklósi	813	612	446	319	264	234	7,1%
Tiszakécskei	341	237	161	120	85	79	2,4%

28. táblázat: A közfoglalkoztatottak eloszlása a járásokban 2016 és 2021 között.

Adatok forrása: TeIR

Bejelentett betöltetlen álláshelyek

A vármegyei betöltetlen álláshelyek száma és azok támogatásban való részesülése a következőképpen alakult 2016 zárónapja és 2021 zárónapja között:

	Meglévő álláshelyek	Bejelentett álláshelyek	Összes álláshely	Megszűnt álláshelyek	Záró állomány
2016. dec.	3006	2435	5441	2678	2763
Támogatott	1312	1598	2910	1662	1248
Nem támogatott	1694	837	2531	1016	1515
2017. dec.	2826	1926	4752	1983	2769
Támogatott	963	930	1893	934	959
Nem támogatott	1863	996	2859	1049	1810
2018. dec.	2911	1696	4607	2260	2347
Támogatott	772	745	1517	1001	516
Nem támogatott	2139	951	3090	1259	1831
2019. dec.	1456	1234	2690	1533	1157
Támogatott	480	619	1099	845	254
Nem támogatott	976	615	1591	688	903
2020. dec.	1012	773	1785	805	980
Támogatott	310	256	566	326	240
Nem támogatott	702	517	1219	479	740
2021. dec.	2059	947	3006	1230	1776
Támogatott	360	361	721	440	281
Nem támogatott	1699	586	2285	790	1495
2022. dec.	2099	886	2985	1252	1733
Támogatott	288	231	519	309	210
Nem támogatott	1811	655	2466	943	1523

29. táblázat: A vármegyében bejelentett betöltetlen álláshelyek részletei 2016-2022 zárónapjain.

Adatok forrása: Munkaerőpiaci helyzetkép Bács-Kiskun vármegyében, 2016. december - 2022. december.

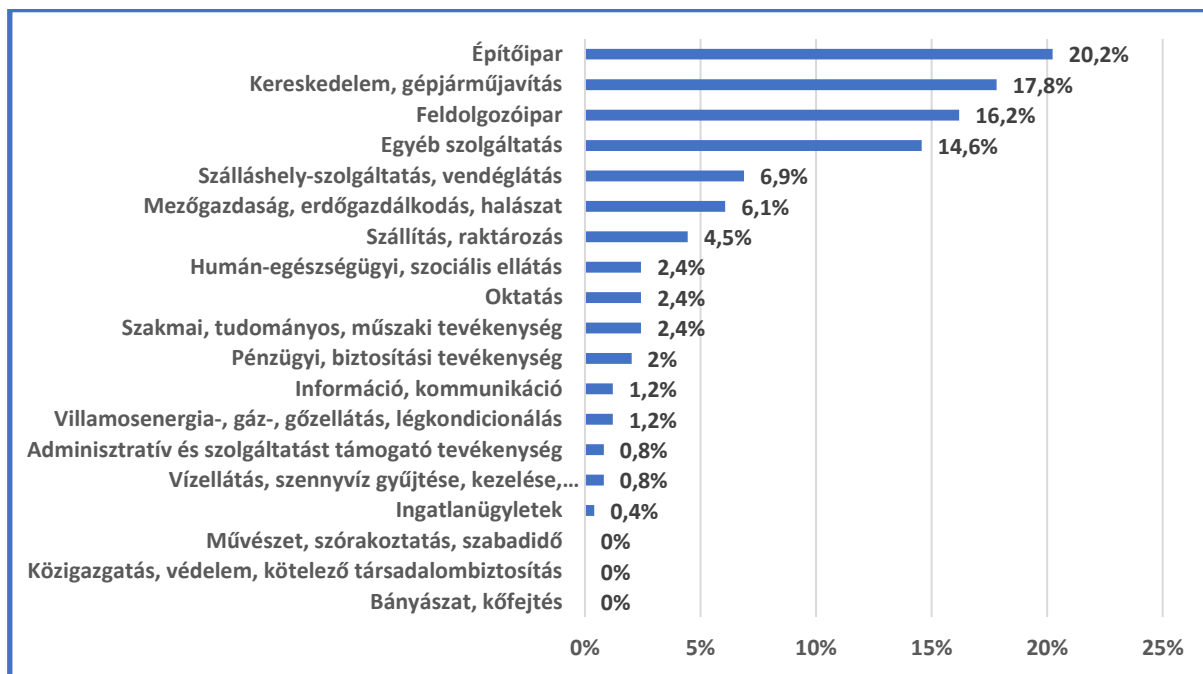
Az érintettek széles körének bevonásával lebonyolított fókuszcsoportos műhelytalálkozók és interjúk vonatkozó tapasztalatai, főbb megállapításai

- A Kormányhivatal (BKVKH) rendszeresen (negyedévente) készít munkaerőpiaci felmérést, prognózist. A Foglalkoztatási Főosztály munkatársainak meglátása alapján a COVID-járványt követő gazdasági változások hatására kiugróan magas lett Bács-Kiskunban is a regisztrált álláskeresők száma, de ez a többlet 2022. decemberre teljesen felszívódott a munkaerőpiacon. Jelenleg a valaha látott legalacsonyabb számú álláskeresőt (10.600 fő), valamint 2.900 fő közfoglalkoztatott látnak az adatsoraikban. Szezonális munkaerőpiaci hatásokat a turizmust, az építőipar és a mezőgazdaság területén azonosítanak. A feldolgozóiparban a nagyobb munkáltatóknál jelenleg stagnálást észlelnek, míg közép-hosszú távon fejlődést prognosztizálnak. Az utóbbi 4-5 évben nem volt nagylétszámú csoportos leépítés a vármegyében. Mivel nagy a munkaerő-kereslet, fontos feladat a még inaktívak azonosítása és bevonása a munkaerőpiacra. A jelenlegi folyamatok azt mutatják, hogy a munkanélküliség jelentős növekedése nem várható. A fókuszcsoportos megbeszéléseken résztvevők véleménye, hogy gyakorlatilag szinte bármelyik szakma hiányszakmának nevezhető – bizonyos szempontból –, így konkrét nevesítésük hosszú lenne.
- A foglalkoztatási helyzet a vármegye északi, gazdaságilag fejlettebb járásaiban kedvezőbb – főleg Kecskemét és térségében –, míg délebbre rosszabb. Ezen két területi egység között gazdasági-foglalkoztatási szempontból számottevő a különbség: mérhető munkaerő-tartalék a vármegye déli részén található, azonban a befektetők ezt a részt kevésbé preferálják.
- A Kormányhivatal véleménye alapján komoly probléma, hogy a regisztráltak 38%-a alacsony iskolai végzettségű (legfeljebb 8 általános iskolai osztály) és arányuk növekvő tendenciát mutat. Esetükben jellemző, hogy több alapkompenciát (számolás, olvasás, írás) tekintve is hiányosságokkal küzdenek. Az alapkészségek hiányát gyakran szociális és mentális problémák is kísérik, így komplex szakmai szolgáltatások: felkészítés, támogatás stb. nélkül csekély eséllyel integrálhatók az elsődleges munkaerőpiacra. A foglalkoztatóknál mindeközben alapkritérium, hogy önállóan dolgozni tudó és megbízható, illetve szükség esetén átképezhető legyen a munkavállaló. A kereslet és kínálat közelítésében játszanak szerepet a Kormányhivatal kötelékében dolgozó munkavállalási tanácsadók, akiknek a munkájára nagy szükség mutatkozik.
- A vármegyében egyszerre tetten érhető az álláskereső lakosság és a munkaerőhiánnyal küzdő foglalkoztatás is. Ugyanakkor a vármegyei munkanélküliségi arány 3,3%, melyet a szakma már teljes foglalkoztatottságként értelmez. Ezt visszaigazolta az interjúk során megkérdezett nagyfoglalkoztató is. Náluk a sofőr, raktáros, betanított munkás munkakörökbe folyamatos a jelentkezés, míg szakképzett dolgozót csak lassan találnak.
- Toborzói szempontból a vármegyei munkanélküliség alacsony mértéke azt jelenti, hogy azok az állást kereső belföldi munkavállalók, akik képesek kielégíteni a cégek elvárásait toborzáskor már alig találhatóak meg. Különösen, hogy többségében önállóan váltanak munkahelyet, illetve választják a külföldi munkalehetőségeket. Egy toborzást és munkaerő-kölcsönzést is végző cég képviselője szerint kijelenthető, hogy már nincs ténylegesen bevonható hazai munkaerő-tartalék, csak egy statisztikailag azonosítható csoport, aminek a tagjai vándorolnak a munkáltatók között. Őket a magasabb bérek keresése, valamint a lojalitás és a munkáltatóhoz való kötődés hiánya tartja folytonos mozgásban. A kölcsönzött, nem állandó munkaerő alkalmazása is jelen van a térségben, jellemzően szállás biztosításával együtt – nagyobb vállalatok számára.

- A képzetlen, hátrányos helyzetű álláskeresőknek elvben alkalmasak lennének a gyártást kiegészítő munkakörök, amelyeket a nagyobb cégek jellemzően kiszerveznek – gyakran olyan gazdasági szervezeteknek, amelyek nem fordítanak kellő figyelmet a célcsoport speciális igényeire. Ugyanakkor ennek a célcsoportnak az alkalmazására munkaerő-kölcsönzők sem tudnak belépni a foglalkoztatási projektekbe, mert a működési modelljük miatt nem tudják vállalni a létszámbővítési kötelezettségeket.
- Toborzó céges tapasztalatok alapján Bács-Kiskun vármegyében magasabb a kvalifikáltabb munkaerőt kereső, többéves tapasztalatot elváró cégek aránya. Jellemzőbb hiányszakmaként a következőket azonosították: targonca- és nehézgépkézeltő, sofőr, hegesztő, lakatos, ács, raktáros, CNC-forgácsoló. Ágazati megoszlását nézve a logisztikában folyamatos a munkaerő-kereslet, de már a gyártósori összeszerelést, gépkezelést célzó munkakörök is munkaerőhiányosak. A vendéglátásban és a kereskedelemben hiány tapasztalható a bolti eladók, szobalányok, séfek, felszolgálók terén, továbbá a mezőgazdasági fizikai munkát végzőknél is. A vármegyében működő cégek jellemzően inkább toborzást, mint kölcsönzést igényelnek.
- Az agráriumban – a kamara képviselője szerint – foglalkoztatási szempontból problémát jelent az, hogy az öröklés miatt elaprózódott birtokszerkezetű földeket használó gazdaságok nehezen gépesíthetők (ezáltal relatíve magas élőmunkaigénnyel dolgoznak); továbbá az is, hogy a fiatalok jövőjüket nem a mezőgazdaságban képzelik el. Ezáltal a kereslet és kínálat távolodik egymástól, amit visszaigazol, hogy az agráriumban a munkaerőhiány a többi szektorhoz viszonyítva éveken korábban jelent meg és továbbra is fennáll: elsősorban a kétkezi munkások, és a szarvasmarha- és sertéstartó telepi állatgondozók hiányoznak, akiket idénymunkásokkal próbálnak meg pótolni, akár külföldről is. Kihatással van az állattenyésztésre a haszonállatokkal foglalkozó, elérhető állatorvosok hiánya is.
- Vannak termelők, akik a munkaerőhiányos helyzetet felismerve gépesítésbe kezdtek (leginkább a csomagolási folyamatnál), de nehéz prognosztizálni a megtérülést. Fontos kitörési pont lehet viszont a digitalizálás, ami a képzett munkaerő számára is vonzóvá teheti az agráriumot, így a munkaerőhiányt is ellensúlyozhatja némileg. Ehhez viszont szemléletformálásra is szükség van a fiatalok körében, például annak a bemutatásával, hogy a korszerű mezőgazdasági gépek milyen fejlett technológiákat alkalmaznak. A munkaerőhiány által okozott kedvező foglalkoztatási folyamat, hogy a mezőgazdasági munkáknál is visszaszorulóban van az idényjellegű foglalkoztatás. Mivel kevesebb az elérhető munkaerő, így általános gyakorlattá kezd válni, hogy a téli szezonban is megtartják a gazdálkodók a dolgozóikat.

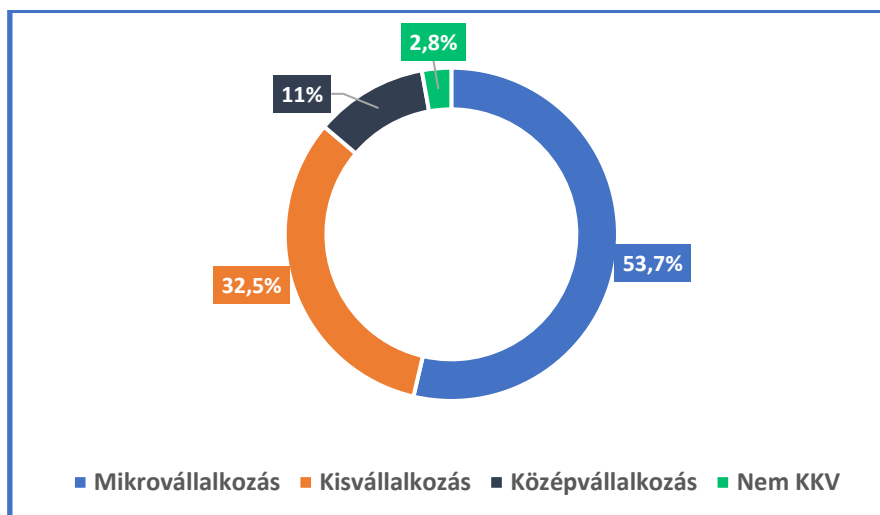
A 2023. évi vármegyei munkaerőpiaci, gazdaságfejlesztési fókuszú kérdőíves felmérés vonatkozó eredményeinek összegzése

A kérdőívet kitöltő 247 vállalkozás főtevékenységének nemzetgazdasági ág szerinti besorolása a következő:

14. ábra: A kérdőívet kitöltő vállalatok főtevékenységének nemzetgazdasági ág szerinti besorolása.

A résztvevők ötöde építőipari vállalkozás, de közel hasonló arányban szolgáltatott adatot a kereskedelem, gépjárműjavítás, illetve a feldolgozóiparban tevékenykedő vállalatok. A kitöltők választ adtak jelenlegi statisztikai állományukkal kapcsolatban is.

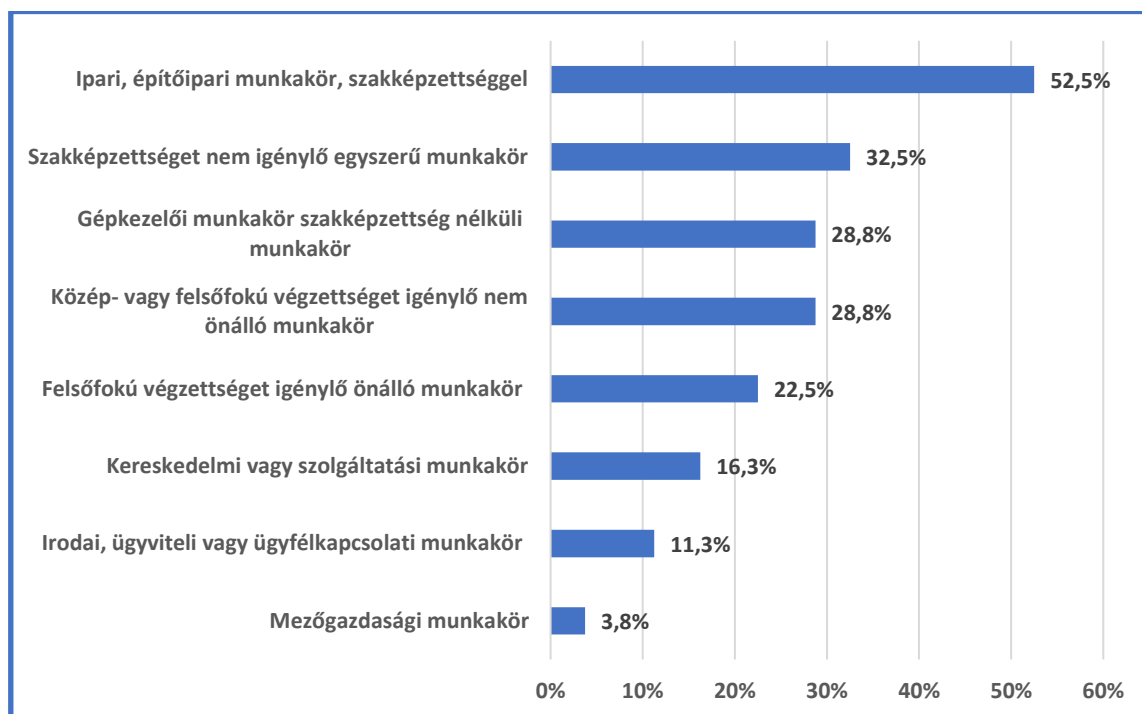

15. ábra: A vállalkozás mérete a jelenlegi statisztikai állományi létszám alapján.

A 0 és 9 fő közötti létszámmal működő vállalatok mikro-, a 10 és 49 fő közöttiek kis-, az 50 és 249 fő közöttiek középvállalatnak minősülnek. A 250 főnél nagyobb statisztikai állománnyal rendelkezők már tartoznak a KKV-k közé a 2004. évi XXXIV. törvény alapján.³⁹

A kitöltők több mint fele mikrovállalkozás volt, míg a kisvállalkozások a mintánk 32,5%-át tették ki. A középvállalkozás 11%-a mellett 2,8%-os arányban jelentek meg a nagyobb vállalatok. A teljes munkaidőben foglalkoztatottak tekintetében a létszám 0 és 517 fő között mozgott a mintában, míg átlagosan 30,5 főt foglalkoztattak a válaszadó vármegyei vállalkozások. Megváltozott munkaképességű dolgozók tekintetében ez az arány 0 és 14 fő, átlagosan pedig 0,7 a létszámuk a vármegyei kitöltők körében.

'Az alábbi kategóriák közül milyen munkakörökben van betöltetlen álláshely a vállalkozásnál?' kérdés esetében több válasz is megjelölhető volt. A válaszadó vállalatok 32,8%-nál vannak tartósan betöltetlen munkahelyek.

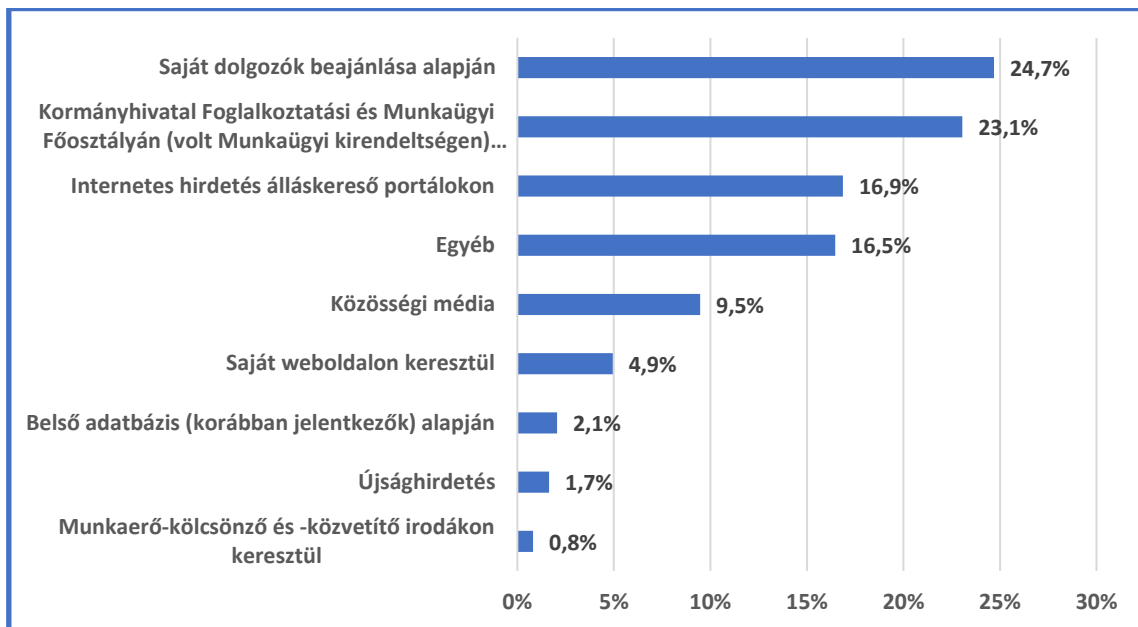

16. ábra: Munkaköri kategóriák, melyekben tartósan betöltetlen álláshelyeket tartanak számon a vármegyei munkáltatók (több válasz is megjelölhető volt).

Az összesítés alapján látható, hogy a legtöbben az ipari, építőipari munkakör, szakképzéssel (pl.: esztergályos, villanyszerelő, lakatos, ács stb.) címkét jelölték meg. Itt a kitöltők 52,5%-a jelezte, hogy tartósan betöltetlen álláshelyekkel kénytelen működni a vállalkozása. A második helyen a szakképzetséget nem igénylő egyszerű munkakörök végeztek (32,5%), míg a harmadik helyen a gépkezelői munkakör szakképzetség nélkül, illetve a közép- vagy felsőfokú végzettséget igénylő nem önálló munkakörök osztoztak 28,8-28,8%-kal. A felsőfokú végzettséget igénylő önálló munkaköröket a kitöltők 22,5%-a jelölte meg tartósan betöltetlen munkakörként.

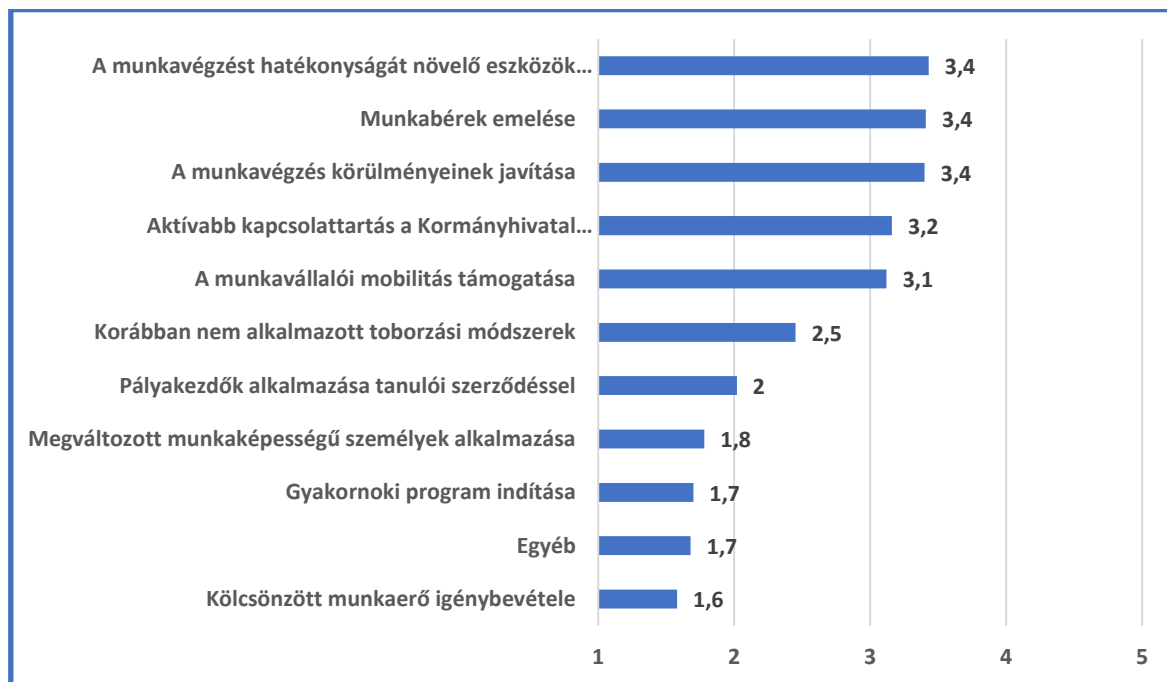
³⁹ Forrás: https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/asset_publisher/-/asset_publisher/J1q1NxT6idbc/content/tajekoztato-a-mikro-kis-es-kozepvallalkozasok-kkv-minosites-megallapitasahoz-es-a-partner-es-kapcsolt-vallalkozasok-meghatározasahoz?inheritRedirect=false

Toborzási szempontból előkelő helyet foglal el a kitöltők körében a Kormányhivatal, melyet a kitöltők 23,1%-a jelölt meg mint elsődleges toborzási forrást. Ahogy az a következő ábrán is látható, egyedül a vállalatok saját, beajánlásokon alapuló rendszere tölt be fontosabb szerepet a vármegyei vállalatok munkaerőtoborzási folyamataiban.

17. ábra: Mely elsődleges forrásból szerzik be munkatársaikat?

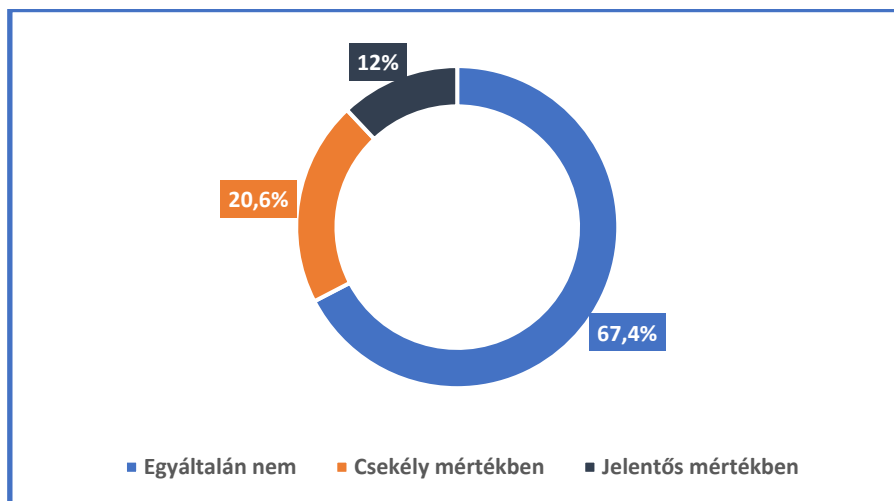
Munkaerőhiányról számolt be a kitöltők 70,4%-a. Az ehhez való alkalmazkodást összegzi a következő ábra.

18. ábra: A vállalkozásuk eddigi tapasztalatai alapján az alább felsorolt lépések mennyire segítik/segítették a munkaerőhiányhoz való alkalmazkodást? (Kérjük, jelölje egyenként az egyes pontoknál 1-5 közötti skálán: 1-egyáltalán nem, 5-jelentős mértékben.)

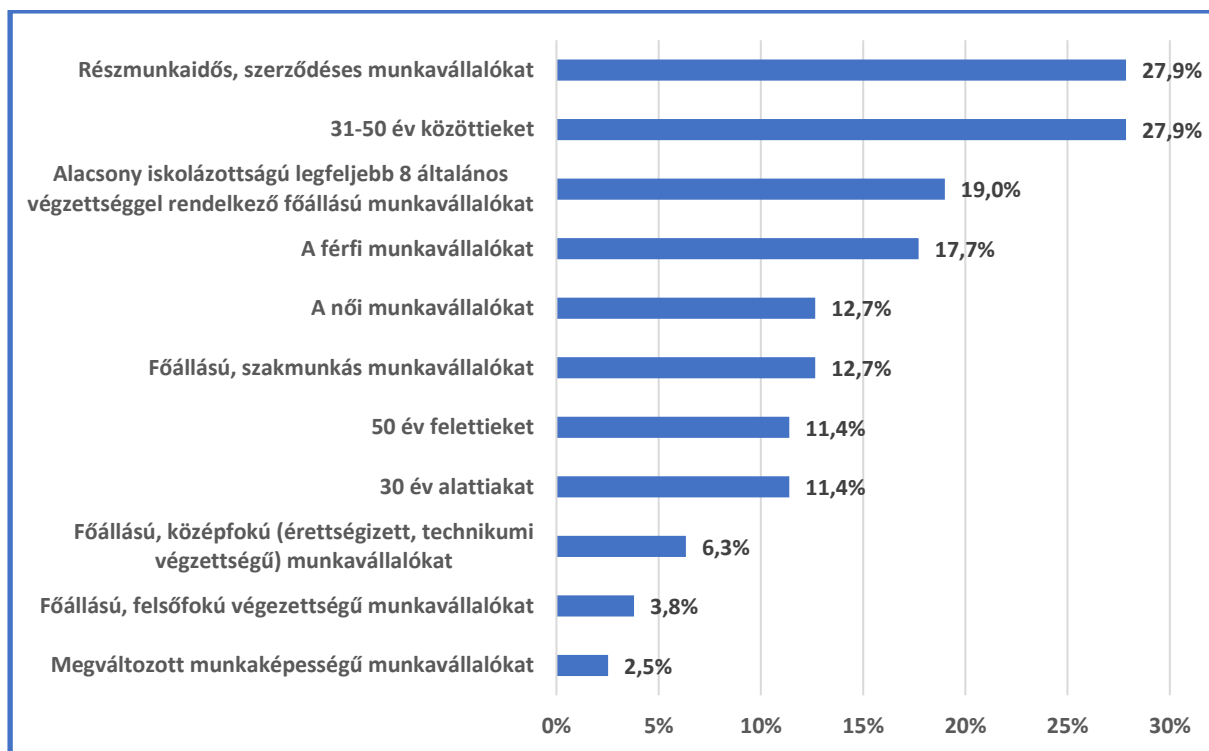
A válaszaik átlagai alapján a munkavégzést hatékonyságát növelő eszközök beszerzése, a munkabérek emelése, a munkavégzés körülményeinek javítása segítették leginkább az alkalmazkodást, de fontos szerepet kapott a Kormányhivatallal való együttműködés is.

A koronavírus-járvány összességében kevésbé érintette a kitöltőket a foglalkoztatási helyzet szempontjából.

19. ábra: A koronavírus-járvány (COVID-19) 2020-22 között negatív hatással volt-e vállalkozásuknál a foglalkoztatási helyzetre, szükségessé vált-e a munkavállalói létszám csökkentése?

A pandémia miatt szükséges létszámcsökkentés leginkább a részmunkaidős és a 31-50 év közötti dolgozókat érintette.

20. ábra: Amennyiben a koronavírus-járvány miatt szükségessé vált a létszámcsökkentés, melyik munkavállalói csoportokat érintette leginkább kedvezőtlenül? (Több válasz is megjelölhető!)

2.3.6. A tervezett infrastrukturális fejlesztések foglalkoztatási hatása

A jelenlegi gazdasági környezetet több szempontból is bizonytalanság övezi: a jövőbeli infrastrukturális fejlesztéseket megkérdőjelezheti a forráshiány, a munkaerőhiány, a magas alapanyagárak, valamint egyéb gazdasági hatások.

A Bács-Kiskun vármegyét érintő, várható nagyobb infrastrukturális beruházások a következők lehetnek:

- 2022 nyarán jelentette be a Mercedes, hogy 2025-ig megközelítőleg 400 milliárd Ft-os beruházás keretein belül bővíti gyárát: összeszerelő és karosszériagyártó sor is épül. Az új üzemrészleg futószalagjairól tisztán elektromos meghajtású modellek fognak legurulni 2024-től. Ehhez a megújuláshoz keres a cég munkatársakat, akár teljesen új pozíciókba is. A német vállalat már 2022 decemberében megindította a toborzást, első körben mérnököket, karbantartókat, logisztikai szakembereket és HR-es kollégákat keresnek, ezután pedig nagyszámú, a termelésben dolgozó munkatársakat alkalmaznának.⁴⁰
- Az elmúlt évek egyik legnagyobb és egyben legvitatottabb tervezett beruházása a Paks II projekt, azaz a paksi atomerőmű bővítése. Bár Paks nem Bács-Kiskun vármegyében található, azzal közvetlenül határos, így jelentős hatással van, lehet a jövőben is a vármegyére. A projekt meglehetősen régen, már 2007-ben elindult a megvalósíthatósági tanulmányok kidolgozásával. A folyamatos engedélyezési eljárások után mára eljutott a projekt a létesítési és építési engedélyek megszerzéséig. A tervek szerint a két új blokk megépítése 2030-ra fog megvalósulni. A projekt honlapján már számos pozíció került meghirdetésre, ahol főként szakmai tapasztalattal és diplomával rendelkező szakmérnököket, és egyéb területeken szakértőnek számító munkavállalókat keresnek. Várhatóan a jövőben egyre nagyobb számban fognak új munkatársakat toborozni a Paks II projekt előrehaladásával.⁴¹
- Bács-Kiskun vármegyét jelentősen érinthetik a jövőben a közlekedési infrastruktúra új elemei. A Magyar Koncessziós Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. 2022 szeptemberében jelentette be, hogy 272 kilométerrel növeli meglévő hálózatát a következő 11 évben. Ezen fejlesztések közül a leginkább releváns az M8-as autópálya építése: a vármegye északi részét átszelő út Sárbogárdtól, az M6-os autópályát érintve, a Dunán át egészen Kecskemét északi részéig halad majd, 76 km hosszan.⁴² Az M9-es autópálya bővítéséhez kapcsolódó nyomvonal tervezés ugyan még zajlik, de a koncepciók alapján a vármegye déli részén haladna keresztül az új autópálya-szakasz.⁴³ E két beruházás számos munkalehetőséggel szolgálhat a bács-kiskuni lakosok részére.
- További közlekedéshez kapcsolódó részlet a 2021 januárja óta épülő Kalocsa-Paks Duna-híd, amely előreláthatóan 2023. végére készülhet el. A NIF Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. beruházásában megvalósuló projektben a Duna Aszfalt Zrt. kivitelezésében – valamint a Hídépítő Zrt. alvállalkozásában – közel 1 km-es híd épül.⁴⁴ A projekt szintén generálhat munkahelyeket a 2023-as év során.
- Mindemellett a Budapest-Belgrád vasútvonal fejlesztése is fontos a vármegye szempontjából. A Kiskőröst és Kiskunhalast érintő, stratégiai, hazai és nemzetközi szempontból is kiemelt jelentőségű, kínai-magyar fejlesztésű projekt a kivitelezés végéig, 2025-ig szállíthat munkaerőpiaci lehetőségeket a térség számára.

⁴⁰ <https://hiros.hu/megkezdt-e-kecskemeti-mercedes-gyar-a-munkatarsak-felvetele/>

⁴¹ <https://www.paks2.hu/web/guest/a-projekt-tortenete>

⁴² <https://www.vg.hu/vilaggazdasag-magyar-gazdasag/2022/09/nyilvanossagra-hoztak-hol-epulhet-autopalya-a-kovetkezo-evtizedben>

⁴³ <https://szeged365.hu/2022/10/14/szeged-fele-hoznak-az-m9-es-autopalyat/>

⁴⁴ <https://magyarepitok.hu/utepites/2022/10/megkezdodott-a-kalocsa-paks-duna-hid-szabadszerelése>

2.3.7. Egyéb gazdasági tényezők

Az alfejezet alapvetően az érintettek széles körének bevonásával lebonyolított fókuszcsoportos műhelytalálkozók és interjúk vonatkozó tapasztalataira, főbb megállapításaira épít, az így összegyűjtött információk kerültek kiegészítésre egyéb adatokkal.

Befektetésösztönzés

A vármegyei iparkamara véleménye szerint a befektetővonzás a térségbe továbbra is kiemelten fontos feladat. A területért felelős Nemzeti Befektetési Ügynökség (HIPA)⁴⁵ példás munkát végez: 2014-es létrehozása óta 1 914 pozitív beruházási döntésben működött közre, ezáltal 36 milliárd eurónyi beruházási volumen és több mint 130 ezer új munkahely jött létre országszerte. 2022-ben pedig minden korábbi beruházási rekordot megdöntött: ekkor 92 projekt keretében 6,5 milliárd eurónyi beruházásról született döntés. Az önkormányzatok, a kamarák és a kormányzat is törekednek a befektetésösztönzésre, működnek stratégiai partnerségek is közöttük. Ugyanakkor a további infrastruktúrafejlesztés szükséges feltétele ennek: a már itt működő nagyfoglalkoztatókkal együtt várják az M8, M9 autópályák megépítését, továbbá újabb ipari park/ok létrehozását.

Az agrárkamara szerint a szektort lényegében nem érinti a befektetésösztönzés. A fő cél itt jelenleg a hazai gazdaságok hatékonyabbá tétele, amire a szétaprózott birtokszerkezet egységesítésének elősegítésével próbál hatni a jogalkotás. A következő 10 évben ezáltal nagy változás prognosztizálható: a piac letisztul és a sok kicsi helyett nagyobb birtokok alakulnak ki, melyek ily módon alkalmasabbakká válnak a korszerűsítésre, gépesítésre.

A Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna létrehozása keretében az iparkamara, önkormányzatok és a Szegedi Tudományegyetem kidolgoztak projektjavaslatokat, viszont azóta ezeket illetően nem történt érdemi előrelépés.

Az iparkamara szerint fontos szemléletbeli változást szükséges ahhoz, hogy a térségben ne az alacsony hozzáadott értékű befektetések betelepülése történjen a jövőben. Annak érdekében, hogy komolyabb befektetők érkezzenek, további infrastrukturális (közlekedés, ipari park) és humánerőforrásbeli (korszerű képzettség, fejlett kompetenciák) fejlődésre együttesen van szükség. Jó példa erre a Mercedes és a Knorr-Bremse betelepülése, melyeket a könnyű megközelíthetőség elősegített. A vármegye egyébként – a középső területektől eltekintve – jól lefedett ipari parkokkal, azonban kiépültségük, feltöltöttségük, az általuk nyújtott szolgáltatások még fejleszthetőek.

A vármegye versenyképességi helyzetét regionális kontextusba helyező kitekintéssel egy nagyfoglalkoztató tudott szolgálni. A környező országokat tekintve azt tapasztalják, hogy Romániában az elmúlt évtizedben lezajlott egy szemmel látható fejlődés: az úthálózat egyértelműen sokat javult, ami a logisztikai tevékenységet nagyban segíti számukra is. Másrésztől az ottani bővülésükhöz a szakemberek felvétele folyamatos, de eddig még nem tapasztaltak munkaerőhiányt. A szlovákiai helyzetet tekintve az elmúlt évek kis gazdasági visszaesése után újból fellendülést látnak, főleg az európai uniós támogatások nyomán. Az ottani kereskedésben, importban az euró használata fontos versenyelőnyt jelent számukra is.

⁴⁵ <https://www.i40platform.hu/hu/szervezet/tagok/nemzeti-befektetesi-ugynokseg>

Beszállítói láncok

A mezőgazdasági ágazatban a KITE⁴⁶ és az IKR Agrár⁴⁷ is folytat integrátori tevékenységet, ami Bács-Kiskun vármegyéjét is érinti. Termeltetési szerződéssel állapodnak meg a gazdálkodókkal, pl. a takarmány egy meghatározott részéért cserébe adnak műtrágyát. Az agráriumban korábbi beszállítói jellegű szervezetek voltak a BÉSZ⁴⁸-ek és a TÉSZ⁴⁹-ek, de ezek már meghaladtak.

A Hírös Beszállítói Klaszter 2008-tól működik többek között iparkamarai kezdeményezéssel. Három korábbi klasztert integrált magába: így ágazati szempontból sokrétűvé vált az összetétele és viszonylag sok taggal működik jelenleg is. Vannak pályázataik, de a koronavírus-járvány óta nem túl aktívak. A tapasztalat azt mutatja, hogy a tagok többsége a közös pályázati lehetőségek és előnyök miatt akart tag lenni, de azok kifizetését követően már kevésbé aktivizálhatók.

Értékesítési csatornák

A mezőgazdaságon belül a Bonafarm-csoport⁵⁰ van jelen nagyobb terményfelvásárlóként és az Alföldi Tej⁵¹ Kft. fog még össze kistermelőket a vármegyében. A helyi termékek vonatkozásában az agrárkamara az Univer⁵² nevezi meg fontos térségi felvásárlóként. A cég saját részére szervezi meg a termelőknél a felvásárlást, így koordinálva például a paradicsomtermesztést.

A helyi termékek előállítását, a kézműves termelést főleg a (családi) kisvállalkozások végzik, gyakran csak kiegészítő tevékenységként. A biotermékek leginkább a nagyvárosi (budapesti, kecskeméti) piacokon tudnak megjelenni, néhány termelőnek van csak helyi ügyfélköre. Az őstermelő mikro- és családi vállalkozások jellemzően maguk értékesítik a termékeiket. A mezőgazdasági termékek értékesítésénél több probléma is fennáll: a piac instabilitása, az ár fontossága a minőség felett, a 2022-es aszálykár súlyossága, továbbá az olcsóbb ukrán termékek megjelenése. A háborús segítségnyújtás miatt az ukrain mezőgazdasági termények minőségi elvárások nélkül kerültek be a hazai piacra, dokumentáció nélkül (sok esetben rossz minőségű, fuzáriummal fertőzött gabonával), miközben a magyar termelőknek változatlanul szigorú európai követelményeknek kell megfelelnie. Ez felborította a piacot és veszélyezteti a hazai áru értékesítését.

A védjegy- és a minősítési rendszerek létrehozása elvben segítséget nyújthatnának több problémára, de a tapasztalatok szerint nem igazán hoznak többletbevételt. Nehézséget jelent továbbá a kisvállalkozóknak, hogy ehhez állandó minőséget és egy bizonyos mennyiséget folyamatosan kellene biztosítani.

Az értékesítési csatornák esetében ki kell emelni továbbá az online értékesítési lehetőségeket is, amelyek már nemcsak az ételkiszállítás és a kisméretű lakossági áruk vásárlására korlátozódnak, hanem széles ágazati körben alkalmazhatók. Előnyük, hogy háttérbe helyezik a földrajzi kötöttségeket és rugalmassá teszik a szolgáltató elérhetőségét. Az e-kereskedelem a kizárólag „offline” működő vállalkozások forgalmát növelheti, ugyanakkor attól eltérő üzleti tervezést kíván meg az alkalmazottak, a marketing, a vásárlói szokások követése, illetve a raktározás és a logisztika terén is. Végző soron

⁴⁶ <https://www.kite.hu/>

⁴⁷ <https://ikragrar.hu/>

⁴⁸ <https://www.agrotrend.hu/tag/besz/>

⁴⁹ <https://2015-2019.kormany.hu/hu/foldmuvelesugyi-miniszterium/mezogazdasagert-felelos-allamtikarsag/hirek/zoldseg-gyumlcs-termeloi-szervezodesek-tesz-ek>

⁵⁰ <https://bonafarmcsoport.hu/>

⁵¹ <https://www.alfolditej.hu/>

⁵² <https://www.univer.hu/hu>

párhuzamos kapacitások kiépítését várja el a gazdasági szervezettől, további alkalmazottak, illetve külső szakértők (IT: webáruház-fejlesztés, marketing, adatelemzés; csomagküldő) megbízásával.

Húzóágazatok

A húzóágazatok (járműipar, élelmiszeripar) bemutatását lásd a 2.3.1. alfejezetben!

Az ágazatra rálátó ipari szereplő szerint a mezőgazdaságon belül a zöldségtermesztés önállóan is lehetne a vármegye húzóágazata, hiszen a rendelkezésre álló földterület mennyisége és minősége is megfelelő. Emellett hagyományai vannak a konyhakerti növénytermesztésnek (főként paprikatermesztés), ami külső támogatással tudna még tovább fejlődni. Kiemelte, hogy ahol pozitív kitermelésű termálkutak vannak, ott már nyereségesen lehetne termelni fólia alatt és egyre több ilyen látnak már Bács-Kiskunban is – bár jellemzően még mindig kevesebben vannak, mint Csongrád-Csanádban. A kézműves termékek piaca egyre nagyobb, ezért a nagytermelők is kezdenek nyitni, valamilyen kiegészítő tevékenység (sajtkészítés, borászat) felé.

Esélyegyenlőség

Bács-Kiskun vármegyében egyre fontosabb és hangsúlyosabb terület az esélyegyenlőség. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos vármegyéhez kötődő stratégiákat, dokumentumokat az alábbi táblázat összesíti:

Dokumentum címe	Hatályba lépés éve	Érvényesség
Bács-Kiskun Megyei Felzárkózási Stratégia és Terv	2020	2020-2027
Bács-Kiskun Megye Esélyegyenlőségi Terve - Helyzetértékelés	2019	
Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Esélyegyenlőségi Terve	2022	
Bács-Kiskun Megyei Cigány Felzárkózási Program	2019	
Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló terve	2020	2020-2022

30. táblázat: Bács-Kiskun vármegye esélyegyenlőséghez kapcsolódó dokumentumai

Ezentúl minden Bács-Kiskun vármegyei járás rendelkezik Szolgáltatási út térképpel (SZÚT), valamint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvtv.) 31. § (1) bekezdése értelmében minden települési önkormányzat ötévente öt évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programot (HEP) fogad el, amelyet kétévente felül kell vizsgálnia. 2013 óta az aktualizált HEP megléte kritériumként szolgál a települési önkormányzatok hazai, uniós társfinanszírozású vagy egyéb forrásból fedezett pályázatokon történő indulásához.

A fókuszcsoportos beszélgetésen résztvevő toborzó szervezetnek jó tapasztalataik vannak a gyári és bedolgozó körülményű megváltozott munkaképességű munkavállalókkal: motiváltak a munkában és így lojálisak is a céghez. A munkaadóknak ugyan nem egyszerű kiszervezni munkafolyamatokat, ugyanakkor rehabilitációs járulékkötelezettségük van, ha nem alkalmaznak meghatározott létszámban megváltozott munkaképességű munkatársakat. Megfelelő információk hiányában több cég is inkább a létszámra jutó rehabilitációs járulék megfizetését választja, mert költségesebbnek gondolják a munkakörök ilyen szempontú felülvizsgálatát és a munkakörnyezet esetleges átalakítását. Kapcsolódó, további problémát jelent, hogy a munkavállalók gyakran nem merik jelezni, ha megváltozott munkaképességűek, nehogy ez hátrányt jelentsen számukra a toborzásnál. A cégeknek eközben szükséges volna tudni ezt az információt, egyebek mellett a rehabilitációs létszámelvárások teljesítéséhez is.

Kedvezőtlen tapasztalat, hogy az esélyegyenlőségi kérdéseknek továbbra is van relevanciája, mert egyes munkáltatók verbálisan még mindig kifejezik a toborzók felé, hogy 45 év felettieket, nőket, kisebbségi munkavállalókat nem keresnek, még ha láthatóan el is tudnák látni a célzott munkakört.

A toborzó cég képviselője kiemelte, hogy a munkahelyi érzékenyítés szerepe nagyon fontos az új munkavállalók integrálásakor – az eltérő országrészből érkező belföldi és a külföldi munkavállalók esetében egyaránt. Elsősorban a cégek HR-es részlegének a felelőssége, hogy felkészítse a munkavállalókat, hogy pontosan milyen új munkavállalók érkeznek a dolgozói közösségbe, illetve, hogy a gyáron belüli táblákat, munkautasításokat, előírásokat többnyelvűsítsék.

A lakosság érzékenyítése is lényeges, ami a gyakorlatban főleg a szállásadókon keresztül valósulhat meg. Tényekre alapuló, meggyőző kommunikációval a lakosság befogadókészsége is erősíthető, pl. a lehetséges gazdasági előnyök hangsúlyozásával (azaz a külföldi munkavállaló szerepe nem az, hogy a helyiektől munkát vegyen el, hanem gazdaságélénkítő, befektetésösztönző). A tömegszállásoknál minden érdekelt fél szempontjából szerencsésebb elhelyezést kínálnak azok az apartmanok, melyek közösségi helyiségekkel is rendelkeznek. Az új munkavállalók beilleszkedésének támogatásában is szerepe van a munkaerőközvetítőknek. Hasznos megoldás, ha „kisokost” kapnak az adott ország ügymeneteiről (pl. orvosi ellátás, hivatali ügyintézés) és nem elhanyagolható a folyamatos kapcsolattartás biztosítása sem részükre.

A fókuszcsoportos találkozón résztvevő egyik foglalkoztató képviselője is kitért a külföldi munkaerő alkalmazására: náluk a gyártásban dolgozó fizikai állománynál is elvárt a képzettség, így a hazai munkaerőhiány miatt külföldi munkatársakat kellett bevonniuk: eleinte határon túli magyarok, később szerbek, ukránok és kazahok érkeztek. A külföldi munkavállalókkal jellemzően kedvezőek a munkatapasztalataik, kellően motiváltak és jó a hozzáállásuk, így a fordítás-tolmacsolás miatti többletköltségek megtérülnek a cég számára. Egy vállalkozókat tömörítő szervezet képviselője kiemelte, hogy a harmadik országból érkező munkavállalók toborzásában kiemelt szerepe van a munkaerő-közvetítőknek, mivel ismerik a jogszabályi hátteret, illetve a küldő országban vannak kapcsolataik, melynek segítségével jelentősen le tudják rövidíteni a toborzási fázis időtartamát.

A hátrányos helyzetűeket tekintve a szociális szektor képviselője úgy látja, hogy a koronavírus-válság kezdete óta eltelt időszakban a hajléktalanok száma nem nőtt, ugyanakkor az adományosztások során megjelenő szegénységben élők száma 3-4-szer akkora, mint azt megelőzően. Az ukrán-orosz háború kitörését követően az adományosztások esetében már a térségben élő ukránokkal is találkoztak; ők jellemzően 'feketén' foglalkoztatottak vagy alkalmi munkából élnek és csak eseti szinten beszélnek magyarul. Meglátása szerint a vármegyén belül szociális szempontból a leginkább problémás területek a Kunszentmiklósi, Bajai, és Bácsalmási járások, ezeket sújtja a legnagyobb elvándorlás is. (A munkaerő-közvetítő cég szerint ugyanezek a helyeken tapasztalható a legmagasabb munkanélküliség is).

Szociális gazdaság

„A civil szervezetek, azaz alapítványok, egyesületek, egyéb nonprofit szervezetek többségének szerepe az oktatáshoz, szociális ellátáshoz és kulturális, művelődési tevékenységhez köthető. A szabadidős és sportegyesületek, a karitatív szervezetek helyi képviselői, a szakmai érdekképviseletek, nemzeti értékeinket óvó, hagyományainkat őrző, vagy a falusi turizmusért ténykedő civil szervezetek egymással és az önkormányzatokkal együttműködve hatékonyan lépnek fel az egyenlő esélyek, a közösségépítés, a helyi és vármegyei identitástudat erősítése jegyében. Szerepük egyre jelentősebb és államilag támogatott, uniós forrásra épülő pályázatokból is lehetőséget kapnak feladataik, céljaik

megvalósítására. Tevékenységük nagymértékben segíti a települési önkormányzatok munkáját a helyi közösségek és értékeik védelmét, a közösséghez tartozók mozgósítását.

A 2011. évi CLXXV. törvény értelmében 2012. július 1 napjától kezdték meg a működésüket a Civil Információs Centrumok az ország 19 megyéjében és a fővárosban. Ezek az adott megyében működő civil szervezeteket látják el a működésükhöz és tevékenységeik végzéséhez szükséges információkkal, tanácsokkal, ennek érdekében szakmai fórumokat tartanak. Bács-Kiskun Megyében a centrumként működő Főnix Kulturális és Ifjúsági Egyesület Kecskeméten, Kiskőrösön és Bácsalmáson is működtet irodát. A megyében körülbelül 2 000 aktív civil szervezet működik, amelyek rendkívül széles skálán munkálkodnak.”⁵³

A civil szervezetek száma stagnált az elmúlt időszakban Bács-Kiskun vármegyében. 2020-ban az 1 000 lakosra eső civil szervezetek száma 4,79 volt, ami jelentősen elmarad az országos átlagtól (5,45). A járásokat tekintve a Bajai bír a legtöbb, 1 000 főre jutó civil szervezettel (5,77), ezt követi a Kiskunmajsai (5,26), valamint a Bácsalmási (5,12) járás.

A 2023. évi vármegyei munkaerőpiaci, gazdaságfejlesztési fókuszú kérdőíves felmérés vonatkozó eredményeinek összefoglalása

Az elvégzett kérdőíves felmérés során a kitöltő térségi munkaadó cégek 1-5-ig terjedő skálán értékelték elégedettségüket a jelen fejezethez kapcsolódó, több kérdéskörben. Az előre megadott, számos válaszlehetőség közül harmadik legjobbnak (3,3) értékelték a (helyi) beszállítók minőségét/hozzállását (a beszállítók fontossága 3,4-es értékelést kapott).

Ugyanakkor, a befektetésösztönzésre vonatkozó opciókat kevésbé értékelték pozitívan a felmérésben résztvevők. *(Az alábbi felsorolásban a zárójelben először az elégedettségi (félkövér kiemelés), majd a fontossági pontszám kerül bemutatásra.)*

- A település/térség megközelíthetősége **(3,2; 3,4)**;
- Hálózati infrastruktúra állapota **(3,2; 3,5)**;
- Fejlesztési források elérhetősége **(3,0; 3,8)**;
- Vállalkozásokat támogató szolgáltatások jelenléte/működése **(2,9; 3,8)**;
- Településmarketing tevékenység, befektetésösztönzés **(2,8; 3,1)**;
- Jól képzett, felkészült munkaerő rendelkezésre állása **(2,8; 4,1)**;
- Olcsó munkaerő rendelkezésre állása **(2,6; 3,1)**.

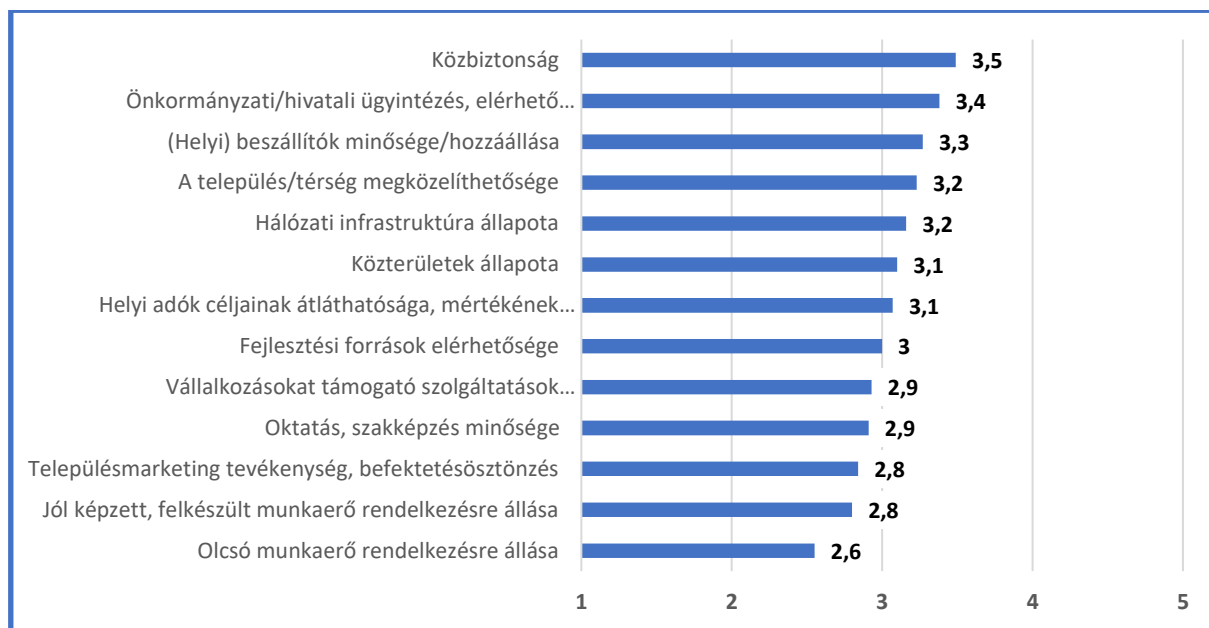
A kapott értékelések arra világítanak rá, hogy minden egyes vizsgált szegmenst fontosabbnak gondolnak a kitöltők, mint amennyire aktuálisan elégedettek az adott terület helyzetével a vármegye életében.

A befektetésösztönzés szegmenseit átlagosan közepesre ítélték, ami azt jelzi, hogy mindenképpen szükséges volna a jelzett területek további fejlesztése, azonban a jelenlegi helyzet működőképessé foglalkoztatási szempontból.

A legrosszabb minősítést a rendelkezésre álló munkaerő attribútumai kapták, ugyanakkor a résztvevők épp a jól képzett, felkészült munkaerő rendelkezésre állását tartják a legfontosabb tényezőnek. A kapott eredmény jól mutatja az oktatás (stabil alapkompenciák kialakítása) és képzés (gyakorlat-orientált, korszerű, rugalmas) szak- és felsőfokú képzések szerepének munkaerőpiaci jelentőségét, így fejlesztésének szükségességét; illetve ezzel szoros összefüggésben a képzett térségi munkaerő helyben

⁵³ Forrás: BÁCSKISKUN2030 Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Konceptiója, 2020 – idézet.

tartásának, motiválásának fontosságát. A válaszadók többi szempontot érintő elégedettségi értékelését a 21. ábra mutatja be.

21. ábra: Mennyire elégedett az alábbiakkal Bács-Kiskun vármegyében, illetve működése szűkebb térségében?

Az önkormányzatok, a kormányhivatal és kiemelt partnereik együttműködésének jellemzőit és továbbfejlesztési lehetőségeit, a vármegyei szintű együttműködésbe bevonásra javasolt partnerek listáját, valamint a partnerek kiválasztásának szakmai szempontjait a 4.3. fejezet dolgozza fel.

2.3.8. A foglalkozást elősegítő tevékenységek: szociális városrehabilitáció

A 2014-2020-as programozási időszakban 9 szociális városrehabilitációval foglalkozó projekt valósult meg a vármegyében, melyek támogatása összesen 2 660 082 233 Ft volt. A vármegyei ITP 2021-2027 ütemezése alapján a vármegyére eső forráskeret 98,427 Mrd Ft, amelyből a Szociális célú városrehabilitáció (ERFA) felhívásra eső összeg 0,24 Mrd Ft, Szociális városrehabilitáció (ESZA+) felhívásra eső összeg 0,585 Mrd Ft, míg a Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése felhívásra eső összeg 4,437 Mrd Ft.⁵⁴

Ezek pontos felhasználásra még nem ismert, ugyanakkor Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata az érintett, projektet megvalósító helyi önkormányzatokkal a tervezési és megvalósítási fázisban egyaránt egyeztetni fog a célcsoportok és a konkrét tevékenységek lehatárolása, ugyanakkor az elérhető szinergikus hatások mind teljesebb kiaknázása érdekében.

Fontos megjegyezni, hogy a fentebb említett, már megvalósult fejlesztési projektek jelentősebb mértékben infrastrukturális fejlesztéseket foglaltak magukban, azonban valamilyen mértékben mindegyikükhöz kapcsolódtak társadalmi-gazdasági célú ún. szoft projektelemek is, melyeknek szociálisan és/vagy munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű és/vagy sérülékeny célcsoportjai számottevő átfedést mutatnak a paktum projektek aktív korú (16-64 éves), de inaktív célcsoportjaival. Az alábbi táblázat ezeket a vármegyében megvalósult fejlesztési projekteket összegzi:

⁵⁴ Forrás: Bács-Kiskun megye Integrált Területi Programja 2021-2027

Kedvezményezett	Azonosító	Cím	Felhívás azonosítója	Összköltség	Támogatás-intenzitás	Társ-finanszírozási forrás és arány	Kérem benyújtása	Támogatás megítélése	Szerződés hatályba lépése
Kecskemét MJV Önkormányzata	TOP-6.7.1-16-KE1-2017-00001	Kecskemét szegregált területeinek integrált szociális városrehabilitációja	TOP-6.7.1-16-KE1 - Megyei jogú városok leromlott városi területeinek rehabilitációja	548 000 000 Ft	100%	ERFA - 69,76%	2017.09.29.	2017.11.24.	2018.01.17.
Jánoshalma Városi Önkormányzat	TOP-4.3.1-15-BK1-2020-00008	Megújuló városrészek Jánoshalmán I. ütem	TOP-4.3.1-15-BK1 - Leromlott városi területek rehabilitációja	250 000 000 Ft	100%	ERFA - 85%	2020.12.11.	2021.04.13.	2021.06.18.
Kiskőrös Város Önkormányzata	TOP-4.3.1-15-BK1-2020-00009	Élhetőbb lakókörnyezet kialakítása Kiskőrösön	TOP-4.3.1-15-BK1 - Leromlott városi területek rehabilitációja	250 000 000 Ft	100%	ERFA - 85%	2020.12.17.	2021.04.13.	2021.06.17.
Kiskunhalas Város Önkormányzata	TOP-4.3.1-15-BK1-2016-00002	Szegregált városrészek felújítása Kiskunhalason	TOP-4.3.1-15-BK1 - Leromlott városi területek rehabilitációja	499 999 163 Ft	100%	ERFA - 85%	2016.07.22.	2017.09.20.	2018.01.18.
Kiskunhalas Város Önkormányzata	TOP-4.3.1-15-BK1-2020-00006	Szegregált városrészek felújítása Kiskunhalason 2.	TOP-4.3.1-15-BK1 - Leromlott városi területek rehabilitációja	307 000 000 Ft	100%	ERFA - 85%	2020.05.29.	2021.01.08.	2021.04.13.
Kiskunmajsa Város Önkormányzata	TOP-4.3.1-15-BK1-2020-00010	Kiskunmajsa szociális típusú városrehabilitációja	TOP-4.3.1-15-BK1 - Leromlott városi területek rehabilitációja	237 083 070 Ft	100%	ERFA - 85%	2020.12.23.	2021.04.13.	2021.08.31.
Kunszentmiklós Város Önkormányzata	TOP-4.3.1-15-BK1-2016-00005	Kunszentmiklós-Tasskertes újjászületik	TOP-4.3.1-15-BK1 - Leromlott városi területek rehabilitációja	70 000 000 Ft	100%	ERFA - 85%	2016.08.01.	2017.12.07.	2018.04.13.
Lajosmizse Város Önkormányzata	TOP-4.3.1-15-BK1-2016-00003	Leromlott városi területek rehabilitációja keretében Lajosmizse szociális bérlakásainak felújítása és közösségi ház létrehozása	TOP-4.3.1-15-BK1 - Leromlott városi területek rehabilitációja	113 000 000 Ft	100%	ERFA - 85%	2016.07.28.	2017.09.20.	2017.12.18.
Szabadszállás Város Önkormányzata	TOP-4.3.1-15-BK1-2016-00004	Leromlott városi területek rehabilitációja Szabadszálláson	TOP-4.3.1-15-BK1 - Leromlott városi területek rehabilitációja	385 000 000 Ft	100%	ERFA - 85%	2016.07.29.	2017.12.07.	2018.03.14.

31. táblázat: a Bács-Kiskun vármegyében megvalósult szociális városrehabilitációs projektek 2014-2020 között.

Adatok forrása: palyazat.gov.hu

2.3.9. Környezeti sajátosságok

Természeti környezet

Talaj

Bács-Kiskun vármegyében a talaj homok, homokos vályog és kismértékben agyagos vályog. A termőréteg vastagság a nyugati és a dél-nyugati területeken 100 cm feletti, míg a középső területeken nagyon változatos. A talaj kémhatása és mészállapota tekintetében elmondható, hogy az országos átlagnál jobb a helyzet. A domborzati adottságok miatt az országos átlagnál lényegesen kisebb az erózióveszély. Bács-Kiskun vármegye talajfajtaát több hatás is veszélyezteti. A vármegye területén kiemelt adottságok: az aszályhajlam és a szélsőséges időjárási időszakok megerősödése. A Duna-Tisza köze szélerózió által veszélyeztetett terület a gyengén kötött homok, illetve futóhomok talajok magas aránya miatt. További kockázati tényezőt jelent a szerves- és műtrágyák alkalmazása is. A talaj rétegeiben a nitrát, a vas és a sótartalom okoz nagy gondokat. A legjelentősebb káros hatások az állattartó telepek, az üzemanyag-töltő állomások, ipari tevékenységek, illegális hulladéklerakók területén jelentkeznek.⁵⁵

Bács-Kiskun vármegye összterülete az EU-átlagnál (2,13%) alacsonyabb, 0,75-1,5%-os arányban van vízzáró, nem természetes anyagokkal lefedve. A víz által előidézett pusztulás, a talajerózió mértéke az EU-országokban átlagosan 2,5 tonnát tett ki hektáronként. Bács-Kiskun vármegye vonatkozásában ez a mérték 0,7-2,5 tonna között mozgott, a talajerózió tehát kismértékű. Míg 2000-2019 között az EU-ban átlagosan 10,2%-kal csökkent a talaj nedvességtartalma, addig Bács-Kiskun vármegye a vizsgált időszakban a stagnáló vagy növekedést mutató (0-17,5%) körzetek egyike volt.⁵⁶

Vizek

A felszín alatti vizeknél a Duna-Tisza közti Homokhátság területén a száraz időjárás és a megnövekedett vízkivétel együttes hatására nagymértékű vízszintsüllyedés volt megfigyelhető. Így a felszín alatti vizek közül a talajvizet egyedi kutas vízhasználatok (pl. öntözés) kielégítésére használják fel, illetve még a külterületi (tanyai) vízellátásra is igénybe veszik. A vármegye településeinek belterületein a talajvizek szinte kivétel nélkül szennyezettek, így nem alkalmasak ivóvízellátásra. Az ivóvízellátást is szolgáló rétegvíz-készlet az Alföld és egyben a vármegye legnagyobb és leginkább védett helyzetű felszín alatti vízfélesége. A vármegye keleti részén fellelhető kiemelkedő természeti értéket képviselő hévizek, termálvizek, amelyek hőmérséklete széles skálán mozog (50-80°C).

A vármegye vízellátottsága és a csatornázottság közötti közműolló nagyon tág, a keletkező szennyvizeknek csak kis hányada kerül tisztítva a befogadóba. A kellően meg nem tisztított szennyvizek a folyók vízminőségét is számottevően rontják. A jelentős mezőgazdasági termelés miatti permetezőszerek-használat, szerves- és műtrágya-felhasználás is problémákat okozhat. Az Alföld e részein természetes, geológiai eredetű ivóvíz-minőségi problémák (arzen, mangán, vas) is megfigyelhetők. A Duna-Tisza közén az utánpótlódást meghaladó talajvíz-kitermelés is veszélyezteti a sekély víztestek állapotát. Még mindig sok az illegálisan működő fúrt kút, amelyek komoly veszélyt jelentenek a talajvízre – illetve egyes esetekben a vízzáró réteget átütve, a felszín alatti ivóvízbázisokra is.⁵⁷ Hazánkban a talajvíz átlagos terepszint alatti mélysége 2-5 méter, a vármegyében a talajvízszint

⁵⁵ Idézet az Együttműködés a helyben foglalkoztatásért. Bács-Kiskun megyei foglalkoztatás- és gazdaságfejlesztési együttműködés, Foglalkoztatási Helyzetelemzésből (2016)

⁵⁶ Eurostat Regional Yearbook, 2021, letölthető: <https://bit.ly/3ogelKS>

⁵⁷ Idézet az Együttműködés a helyben foglalkoztatásért. Bács-Kiskun megyei foglalkoztatás- és gazdaságfejlesztési együttműködés, Foglalkoztatási Helyzetelemzésből (2016)

nyugalmi szintje a felszín alatt 0-4 méter között mozog, de a déli részeken jellemzően 8 méternél is mélyebben helyezkedik el.⁵⁸

Levegő

Bács-Kiskun vármegye területének jelentős része nem tartozik az ország kiemelten terhelt területei közé. A kibocsátott légszennyező anyagok szerkezetében az ipari tevékenységgel összefüggő szennyezés részaránya csökkenő tendenciát mutat, melynek okai között szerepel az észszerűbb ipari energiafelhasználás, a korszerűbb ipari technológiák bevezetése, valamint teljes körű földgázprogram. A légszennyezettség elsősorban a városokban és a fő közlekedési útvonalak környezetében kifejezett, de jelentős terhelés származik a burkolatlan homokfelületekről is. A közvetlen szennyező forrásoktól mentes területek és települések levegőminősége megfelelő, jelentős területeken pedig kifogástalan. A városok fő szennyező forrásai a közúti közlekedés, a téli fűtés- energiafelhasználás és az ipari, illetve szolgáltatások kibocsátásai.⁵⁹

Hazánkban a levegőminőség mérését, értékelését az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (OLM) végzi. Kiemelendő, hogy hazánkban a levegőminőségromlás a fűtési időszakokra esik, hiszen a szállópor szennyezettség kétharmad részben a lakossági fűtésből ered. Bács-Kiskun vármegyében egyedül Kecskeméten található mérőhely. Az alábbi ábra tartalmazza a vizsgált komponensek légszennyezettségi index szerinti értékelését. A vizsgálatok során kapott eredmények értékelése szennyező anyagokként a 4/2011 (I.14.) VM rendelet szerinti éves egészségügyi határértékekhez, célértékekhez, illetve a 6/2011 (I.14.) VM rendeletben található alsó és felső vizsgálati küszöbértékekhez viszonyítva történt.

Mérőhely	Légszennyezettségi index						
	PM ₁₀	PM _{2,5}	As	Cd	Ni	Pb	BaP
Kecskemét, K-Pusztza	jó (2)	-	kiváló (1)	kiváló (1)	kiváló (1)	kiváló (1)	jó (2)
Kecskemét, Tóth László sétány 2.	jó (2)	-	kiváló (1)	kiváló (1)	kiváló (1)	kiváló (1)	megfelelő (3)

32. táblázat: 2021. év légszennyezettségi index szerinti értékelése a kecskeméti mérőhelyeken.
Adatok forrása: OLM⁶⁰

A PM₁₀ komponens „jóra” értékelése azt jelenti, hogy az éves átlag 16-32 µg/m³ között volt mérhető, tehát a komponens mért átlaga az éves egészségügyi határérték alatt mozgott 2021-ben. A PM_{2,5} komponens mérésére nem került sor ezeken a mérőhelyeken. Az egyéb komponensek tekintetében a „kiváló” értékelés azt jelenti, hogy a komponens éves átlag koncentrációja a határérték 0-40%-a között mozog, a „megfelelő” kategória esetében ez az érték 80-100% közötti.

Zajterhelés

A vármegye zajterhelését a forgalom nagysága, a forgalomáramlás és a forgalomintenzitás változó tendenciái, a beépítettségi viszonyok, a zöldfelületi rendszer, a felszínburkolat típusa és akusztikai tulajdonságai, valamint a légköri viszonyok határozzák meg. A számottevően legnagyobb közlekedési zajjal történő túlterhelés a városokban van: Kecskeméten, Baján, Kalocsán és Solton. A belvárosok közlekedési zaja a tömegközlekedés korszerűsítése (kerékpárút-fejlesztés, forgalomszabályozás,

⁵⁸ Magyarország talajvízterképei, <https://map.mbfisz.gov.hu/tvz/>

⁵⁹ idézet az Együttműködés a helyben foglalkoztatásért. Bács-Kiskun megyei foglalkoztatás- és gazdaságfejlesztési együttműködés, Foglalkoztatási Helyzetelemzésből (2016)

⁶⁰ Az OLM 2021. évi szállópor PM₁₀ és PM_{2,5} mintavételi programjának összesítő értékelése

forgalomelterelés, önkormányzati zajvédelmi szabályozás) és a települést elkerülő közutak kiépítése következtében több helyen csökkent, valamint az elkövetkezendő időszakban is javuló tendencia várható.⁶¹

Épített környezet

Bács-Kiskun vármegye lakásállománya csak minimálisan, egyre csökkenő ütemben (0,3-0,1%-kal) emelkedett 2010-2014 között. A lakásállomány 2014. év végén 240,2 ezer db, 1 400 db-bal több, mint 2010-ben – és ebből 449 db 2014 folyamán épült. Az újonnan épített lakások kilenczede közüzemi víz-, 76-90%-a gázvezetékekkel, 60-70%-a közcsatornával ellátott. A megfigyelt időszakban 2011-től visszaesett a kiadott építési engedélyek száma, majd 2014-ben ismét emelkedett. Ennek ellenére 2014-ben 225 db-bal kevesebb új lakás építésére adtak ki engedélyt, mint 2010-ben. Az öt év alatt épült lakások többsége (48-58%-a) négy és több szobás volt.

Bács-Kiskun megyében 2014-ben 300 ezer áramfogyasztót számláltak, 632-vel kevesebbet, mint 2010-ben, közülük 278 ezer háztartási fogyasztó volt. A háztartási fogyasztók száma öt év alatt emelkedett 776-tal. A szolgáltatott villamos energia mennyisége 2012. év kivételével emelkedő tendenciát mutat, öt év alatt egytizedével nőtt. Az energiaszolgáltatók 2014-ben 1.672 ezer Mwh-t villamos energiát nyújtottak, ebből a háztartások részére 564 ezer Mwh-t. A háztartások 2014-ben 3,5%-kal kevesebb villamos energiát használtak fel, mint 2010-ben.

Egy kivételével a vármegye valamennyi települése rendelkezik gázellátással. A teljes gázcsőhálózat 2014. évben 5.967,2 km hosszú, 66 km-rel hosszabb, mint öt évvel korábban. A gázfogyasztók 2014. évi száma 185,3 ezer volt: ebből háztartási vezetékes gázfogyasztók száma 172 ezer, amelyből 168 ezer fűtési fogyasztó. A gázfogyasztók száma öt év alatt 10,6 ezerrel csökkent, ezen belül a háztartási fogyasztóké hasonlóan, ellenben több lett a gázzal fűtők száma (4,6 ezerrel). A megyében 2014-ben az energiaszolgáltatók 278 millió m³ gázt szolgáltattak, ebből 138 millió m³-t a háztartásoknak. Az előbbi 23%-kal, az utóbbi egynegyedével kevesebb a 2010. évi mennyiségnél. A megyében 4 távfűtéssel és meleg víz hálózattal rendelkező település van, ily módon közel 16 ezer lakást fűtenek. A távfűtéses lakások száma csökken, öt év alatt 0,8%-kal (135 db).

Bács-Kiskun vármegye valamennyi települése rendelkezik közüzemi vízhálózattal, melynek hossza 3 788 km, a megfigyelt időszakban szinte nem is változott. Közüzemi vízhálózatba 2014-ig már 209,3 ezer lakást kapcsoltak be, 0,5%-kal (884-gyel) több, mint 2010-ben. Összességében a megyében 19,9 millió m³ vizet szolgáltattak, ennek háromnegyedét lakossági felhasználásra. A közüzemi vízhálózat hossza 3.788 km, míg a közüzemi szennyvíz csatorna-hálózaté 1.954 km. A vármegye közműollója fokozatosan záródik: 2014-ben 51,6 volt szemben a 2010. évi 47,1-gyel. A vármegyei lakásállomány több mint felét (52,4%-át) 2014-ben rákapcsolták a közüzemi szennyvízcsatorna-hálózatra, ezen lakások száma 126 ezer volt, egytizedével több, mint 2010-ben.⁶²

2.4. Célcsoportok bemutatása

A projekt során a célcsoportok kijelölése a TOP Plusz-3.1.1-21_ Célcsoportok meghatározása” című szakmai melléklet alapján készült, mely korábban az ITM FFÁT által is jóváhagyásra került. Ez alapján a TOP Plusz-3.1.1-21 konstrukció esetében a 30 év feletti inaktívák, valamint az 50 év felettiiek körébe

⁶¹ idézet az Együttműködés a helyben foglalkoztatásért. Bács-Kiskun megyei foglalkoztatás- és gazdaságfejlesztési együttműködés, Foglalkoztatási Helyzetelemzésből (2016)

⁶² idézet az Együttműködés a helyben foglalkoztatásért. Bács-Kiskun megyei foglalkoztatás- és gazdaságfejlesztési együttműködés, Foglalkoztatási Helyzetelemzésből (2016)

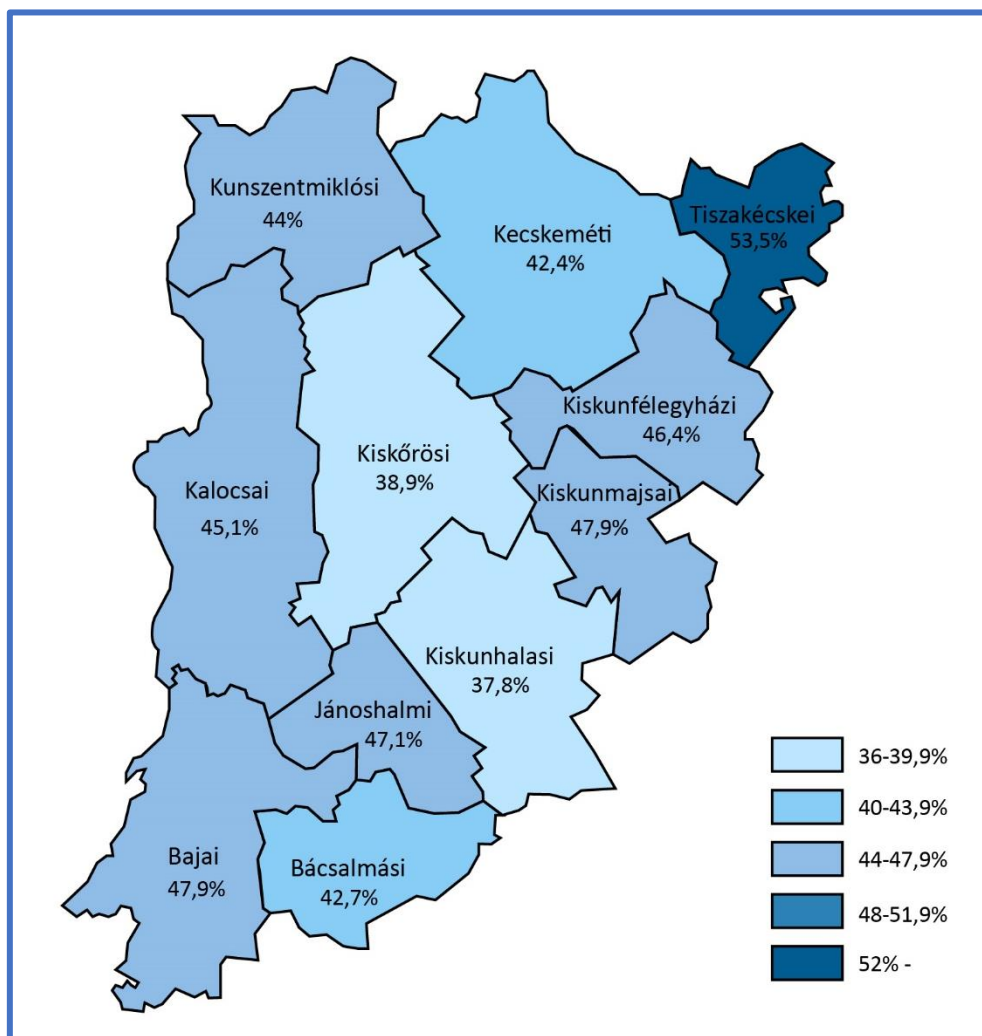
tartozó célcsoportok támogatására van lehetőség. Ennek tükrében jelen alfejezet ezen célcsoportok részletesebb bemutatását szolgálja.

A munkanélküliek, az alulfoglalkoztatottak, a dolgozni szándékozó, de munkát aktívan nem kereső, vagy a rendelkezésre állás kritériumát nem teljesítő inaktívak együtt jelentik a KSH által alkalmazott módszertan szerint az ún. potenciális munkaerő-tartalékot. Bács-Kiskun vármegye egészére vonatkozó munkaerőpiaci aktivitási adatokat a *2.3.5 alfejezet 88. táblázata* tartalmazza, szöveges bemutatása ugyanitt történik.

A célcsoporti vizsgálat esetében az álláskeresők, az inaktív népesség és a közfoglalkoztatottak kategóriák kerülnek fókuszba. A nyilvántartott álláskeresők létszáma Bács-Kiskun vármegyében 2021-ben 11 230 fő volt, amely lakosságárányosan valamelyest alacsonyabb az országos átlagnál. Az életkori megoszlás alapján elmondható, hogy a 30-50 év közötti álláskeresők száma 4 176 fő (37,2%-a az összes nyilvántartott álláskeresőnek), míg az 50 év feletti korosztályban 4 904 (43,7%) regisztrált álláskereső volt. A két korcsoport összesítve – a 30 feletti célcsoportját adva – 9 080 lakost számlál, ami 80,9%-a az összes nyilvántartott álláskeresőnek.

Az álláskeresők korosztályonkénti eloszlását bemutató *2.3.5 alfejezet 12. táblázatában* látható, hogy a 30-50 év közöttiek száma – 2020 kivételével – évről-évre csökkent, azonban az 50 év feletti álláskeresők száma a 2016-tól kezdődő időszakban közel 8%-kal nőtt. A két korosztály együttes létszáma 2016 és 2021 között 1 352 fővel csökkent. Fontos megjegyezni, hogy a 2020-as – koronavírus-járványnak köszönhető – kimagasló álláskeresői létszámok után 2021-re minden nagyobb korcsoport adatai visszaestek (így a két célcsoporté is), kivéve a 60 évnél idősebb alkorosztályt, amelyben 2020-ról 2021-re is gyarapodtak a regisztrált álláskeresők. A korcsoportok arányának az időszakban bekövetkezett változását a *2.3.5 alfejezet 9. ábrája* szemlélteti.

A nyilvántartott álláskeresők járások szerinti korosztályos (célcsoportokat ismertető) bontását a *2.3.5 alfejezet 13. táblázata* foglalja össze. A járások többségében megállapítható, hogy az 50 év feletti képviseltetik magukat a legnagyobb arányban a nyilvántartott álláskeresők közt. Kivételt képez ez alól a Kiskőrösi (39,4%) és a Kiskunhalasi (43,3%) járás, ahol a 30-50 év közötti álláskeresők aránya a legnagyobb a három korcsoport tekintetében. A 30-50 év közötti álláskeresők aránya a Kiskunhalasi járásban a legnagyobb (43,3%), az 50 év feletti részaránya a Tiszakécskei járásban a legmagasabb 53,5%-kal, míg a 30 év feletti álláskeresők összesített arányában kiemelkedik a Kiskunmajsai járás 85,3%-kal. Az *22. ábrán* látható térkép az 50 év feletti álláskeresők (összes álláskeresőhöz hasonlított) arányát szemlélteti Bács-Kiskun vármegye járásaiban (2021-ben).

22. ábra: Az 50 év feletti álláskereső aránya Bács-Kiskun vármegye járásaiban, 2021

A regisztrált álláskereső mellett a közfoglalkoztatottak is fontos célcsoportot alkotnak. Számuk az elmúlt évek során jelentősen csökkent, 2021-ben már csak 3 283 főt tartottak nyilván a vármegyében. Létszámuk folyamatos alakulását, valamint járási megoszlásukat mutatja a 2.3.5 *alfejezet* 27. és 28. táblázata.

Problémát jelent ugyanakkor, hogy a legnagyobb csoportot alkotó inaktívakra vonatkozó adatsorok sem korcsoportos, sem járási szintű területi bontásban nem elérhetők – hiteles, megfelelő részletzettséget biztosító adatfelvétel esetükben kizárólag a népszámlálások során történik. A 2011. évi népszámlálás adatai mostanra érvényüket veszítették, a 2022. évi census adatai pedig még nem állnak rendelkezésre – ez utóbbiak elemzésére jelen stratégia felülvizsgálata során lesz lehetőség.

Inaktívak a KSH Módszertani útmutatója alapján⁶³ a gazdaságilag nem aktívak és a passzív munkanélküliek együttesen. Gazdaságilag nem aktívak azok, akik nem sorolhatók sem a foglalkoztatottak, sem a munkanélküliek csoportjába. Ide tartoznak többek között a nem dolgozó tanulók, nyugdíjasok, a háztartásbeliek, az idénymunkások az idényen kívül (három hónapot meghaladó távollét esetén), ha nem kerestek munkát. A nappali tagozatos tanulói, hallgatói

⁶³ <https://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz21.html>

jogviszonnal rendelkezők és az öregségi nyugdíjas inaktívak nem vonhatók be a munkaerőpiaci programokba.

Passzív munkanélküli a gazdaságilag nem aktívak közül az, aki szeretne dolgozni, és két héten belül munkába tudna állni, ha találna megfelelő állást, de nem keres munkát, mert foglalkoztatását reménytelennek látja.

A Kormányhivatal PET-ben is rögzített tapasztalatai alapján elmondható, hogy az inaktívak elhelyezkedési esélyeit számos tényező korlátozza. Jellemzően ilyen az alacsony iskolai végzettség, a szakképzettség hiánya, az elavult szakmai ismeretek, a tartós betegség, az egészségkárosodás, a rokkantság, a fogyatékoság, esetleg más társadalmi hátrány. Sok esetben az inaktivitásból a munka világába vezető út – különösen tartós passzivitás után – csak speciális programok, rehabilitáció után válik lehetségessé, de az inaktívok egy csoportja számára nem a foglalkoztatás, hanem a szociális ellátórendszer tud életminőséget javító feltételeket biztosítani.

A foglalkoztatási szolgálat látókörében lévő közfoglalkoztatottak és álláskeresőket tekintetében az elhelyezkedést akadályozó tényezők járásoként eltérőek. Legkedvezőtlenebb helyzetűnek a Bácsalmási járás tekinthető, ahol a tőke hiánya és a hátrányos térségi szerkezet miatt nem lehet számítani a munkaerőpiac bővülésére az elkövetkező időszakban. Az infrastrukturális hiányosságok (közútkapacitás, országos úthálózati bekötöttség és a helyi szakképzett munkaerő, szakiskola hiánya) miatt nagyobb beruházás évtizedek óta nem volt a térségben. A munkaerő-mobilitás hiánya továbbra is megmaradt, ami miatt az országosan kiterjesztett foglalkoztatási lehetőségekre a térségben lakók nem, vagy csak igen kis mértékben reagálnak. Gyakran a szakképzettség mellett a motiváció is hiányzik. Jellemzően az építőipar, fémipar, faipar, feldolgozóipar, fuvarozás, vendéglátás területéről jelentkeztek betöltetlen álláshelyekkel a foglalkoztatók. Az állások betöltetlenségének okai, hogy vagy hiányszakmákra irányul, vagy nincs az elvárásoknak megfelelő álláskereső nyilvántartásban.

Fenti példákban is látható, hogy a TOP Pluszban érintett inaktív célcsoportok elérése és bevonása a legnehezebb helyzetűeket célozza, továbbá azoknak a bevonására lesz lehetőség, akik számára a paktum pl. rugalmas foglalkoztatási formákat tud felkínálni.

Az inaktív nők közül azok a 30 éven felüliek képezik a projekt tipikus célcsoportját, akik esetében a következő okok állnak fenn:

- gyermeket vagy ápolásra szoruló felnőttet látnak el. Bevonhatóságukat negatívan befolyásolja a szociális szférára nehezedő foglalkoztatási kihívást (létszámcsökkenés). Továbbá pl. a kalocsai járásban az országos átlagot meghaladóan alacsony az idősgondozási férőhelyek száma, így ez tovább nehezíti a célcsoport helyzetét;
- saját betegsége, fogyatékosága akadályozza (ebben az esetben a tartós betegség után rehabilitált személyeket célozhatja meg a program, a megváltozott munkaképességűek nem képezik a projekt célcsoportját;
- úgy gondolja, hogy nincs számára elérhető munka.

A felsoroltak alapján legalább két tényezőnek fenn kell állnia a női inaktivitás csökkenéséhez: 1.) az inaktívok kapacitásait felszabadító ellátások elérhetősége, 2.) rugalmas munkavégzés lehetőségeinek biztosítása (részmunkaidő, távmunka stb.), bízva abban, hogy a digitális átállás ezeket a lehetőségeket a vidéki térségekben élőkhez is reális közelségbe hozza. Fontos megjegyezni, hogy a részmunkaidő ebben az esetben kifejezetten a lehetséges munkavállalói igény szempontjából, választhatóként értelmezendő, nem pl. a koronavírus-járvány hatására alkalmazott munkaidő-csökkentési kényszerként.

A BKVKH lényeges tapasztalata, hogy a munkáltatókat sem lehet „magukra hagyni” a több év munkaerőpiaci távollét után visszatérő kollégákkal való foglalkozásban, hiszen a kiesés tartamától függően szükség lehet akár a saját szakmában is újrakezdőként foglalkozni a munkavállalóval.

Az inaktív férfiak közül tipikusan azok a 30 éven felüli inaktívak képezik a projekt célcsoportját, akik

- az elmúlt években tapasztalt növekvő munkaerőpiaci kereslet alapján az idősebb aktív korúak tapasztalatait, lojalitását értékelő foglalkoztatóknál üres állások betöltésére alkalmasak lehetnek tovább- vagy átképzéssel (motiváltak, de úgy gondolják, nincs számukra elérhető munka). Az idősebbek munkaejele iránti alacsony kereslet hosszú ideig jellemző volt, részben fizikai okokból, részben a foglalkoztatottaknál alacsonyabb képzettségük miatt – ugyanez tükröződik a nyilvántartott álláskeresők korcsoport szerinti megoszlásában is;
- munkavállalását saját betegsége, fogyatékossága akadályozza (ebben az esetben a tartós betegség után rehabilitált személyeket célozhatja meg a program, míg a megváltozott munkaképességűek nem képezik a projekt célcsoportját);
- nyugdíjkorhatárhoz közeli képzetlen, de képezhető, betanítható inaktívak;
- azok az inaktívak, akik a pandémia miatt megtapasztalták a szürke/fekete foglalkoztatás hátrányait.

Az utolsó pontban bemutatottak esetében kifejezett akadályt jelent, hogy a hitelciklusok nyomán rendszeresen keletkeznek nemteljesítő, lejárt hiteltartozások, egy-egy válságot követően általában fokozódó mértékben.⁶⁴ A bejelentett munkahely révén megszerezhető jövedelem a tartozások behajtásából eredő követelések miatt nem jelent anyagilag megfelelő vonzerőt. A vármegyei program nem tud – és nem is feladata – adósmentő tevékenységet biztosítani, ennek hiányában viszont számolni kell a célcsoport egy részének távol maradásával.

2.4.1. A projekt bevonandó, fő célcsoportjai életminőségének, munkaerőpiaci-társadalmi integrációjának javítása

A projekt fő átfogó célkitűzései között szerepel a bevonandó célcsoportok életminőségének javítása, mely az elsődleges munkaerőpiacra történő beilleszkedésük, sikeres integrációjuk elősegítésével valósulhat meg leginkább. Ez hosszabb távon hozzájárulhat az elvándorlás mérsékléséhez, a térség népességmentartó erejének erősítéséhez is.

Jelen projekt fő célcsoportját tehát a fent rögzítetteknek megfelelően Bács-Kiskun vármegye 30 év feletti inaktív és 50 év feletti álláskereső még aktív korú (azaz a 31-64 év közötti) lakosai képezik. A részletezett, bevonásukat nehezítő tényezőket is figyelembe véve kerültek meghatározásra a szervezeti keretek és a konkrét megvalósítandó tevékenységek.

A célcsoportok bevonásának szervezeti keretei

A foglalkoztatást elősegítő tevékenységeket Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata (mint a Konzorcium és a Paktumszervezet vezetője) biztosítja a – Bács-Kiskun Vármegye Kormányhivatalával (BKVKH) együttműködve –; míg a foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokat kizárólag a BKVKH nyújthatja a projektbe felvett szakmai megvalósítókon (tanácsadókon) keresztül.⁶⁵ A Konzorciumot alkotó szervezeteknek lehetősége van a saját munkatársaik mellett, adott speciális kompetenciák

⁶⁴<http://real.mtak.hu/128178/1/01Berlinger-Dobranszky-Bartus-MolnarA.pdf>

⁶⁵ A pályázati Felhívás műszaki, szakmai elvárások alpontjának lehatárolása alapján. Lásd TOP_Plusz-3.1.1-21 számú Felhívás 2.3. pontjánál, a 14. oldalon!

és/vagy kapacitások biztosítása érdekében (beszerzési eljárás keretében) külső szakértők bevonására a projekt előkészítési és a megvalósítási szakaszában egyaránt.⁶⁶

A célcsoportok bevonása a projektet megvalósító Konzorciumot alkotó szervezeteken, illetve a célcsoporttal rendszeres kapcsolatban álló szociális-egészségügyi-oktatási közfeladatokat ellátó intézmények, illetve a hasonló területen működő civil szervezetek, egyházak, egyházi karitatív szervezeteken keresztül valósul meg – elsősorban személyes hivatalos intézményes vagy bizalomra épülő, segítő civil kapcsolataikon keresztül.

Foglalkoztatást elősegítő tevékenységek

A foglalkoztatást elősegítő tevékenységek magukban foglalják azokat a szociális szolgáltatásokat is (pl. gyermekellátás, idősgondozás, családoknak tanácsadás, mentálhigiénés tanácsadás, szenvedélybetegek segítő csoportjai, adósságrendezési szolgáltatások), amelyeket a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Sztv.) kötelező feladatellátásként ír elő az önkormányzatok, illetve az általuk fenntartott szociális intézmények, család- és gyermekjóléti szolgálatok (CSGYSZ) számára⁶⁷. A TOP Plusz 3.1.1-21 sz. pályázat keretében megvalósítani tervezett szociális szolgáltatások köre a rendelkezésre álló pénzügyi keretek alapján határozta meg.

Foglalkoztatást elősegítő szolgáltatások köre

A foglalkoztatást elősegítő szolgáltatást a kormánytisztviselői jogviszony keretében felvett szakmai megvalósítókkal nyújtja a Kormányhivatal, mely szakmai megvalósítók a BKVKH foglalkoztatási és munkaerőpiaci feladatokat ellátó szervezeti egységeinél kerültek/kerülnek alkalmazásra.

A TOP Pluszba bevont célcsoportok – regisztrált álláskereső vagy regisztrált szolgáltatást kérő személyek – bevonását célzó főbb tevékenység-típusokat, ill. szolgáltatásokat az alábbi táblázat foglalja össze:

Rendezvényhez kötött szolgáltatás:	Állásbörze
Információnyújtás	1. Munkaerőpiaci információk nyújtása szolgáltatást kérők részére 2. Szociális információnyújtás
Egyéni tanácsadások:	1. Munkatanácsadás 2. Pályaválasztási tanácsadás 3. Pályamódosítási tanácsadás 4. Álláskereső tanácsadás 5. Mentori szolgáltatás 6. Munkavállalói készségek, képességek felmérése
Csoportos tanácsadások, fejlesztések:	1. Pályaorientációs csoportos foglalkozás 2. Munkaerőpiaci visszalépést és beilleszkedést segítő reintegráló csoportos foglalkozás 3. Motivációs csoportos foglalkozás 4. Vállalkozóvá válást elősegítő csoportos foglalkozás

⁶⁶ A paktum tagok Konzorciumi megállapodás keretében rögzítették a közöttük levő pontos feladat- és költségmegosztást.

⁶⁷ Sztv. 64.§ (4) bekezdés.

2.4.2. A célcsoportok szélesebb körű bevonásának lehetséges módozatai

Inaktívok felkutatása

- A Paktum Plusz partnerek saját alapfeladatuk ellátása során kapcsolatba kerülnek olyan inaktív személyekkel, akik a szociális ellátások igénybevétele, vagy gyermekvédelmi feladatok ellátása során kerülnek a szociális intézmények vagy a CSGYSZ látókörébe.⁶⁸
- Emellett egyéb olyan tevékenységek keretében, mint különböző települési rendezvények (közösségi programok, falunap, ingyenes szűrések stb.).
- A Kormányhivatal saját alapfeladata ellátása során kapcsolatba kerülhet inaktív személyekkel. Pl. rendezvény típusú szolgáltatások, vagy bemegy ügyet intézni – kísérőként, érdeklődőként (gyermekét kíséri nyilvántartásba vételre a háztartásbeli édesanya).

Inaktívok programba vonásának lehetőségei

A.) Önkormányzatnál és intézményrendszerénél (pl. nappali melegedő, CSGYSZ) megjelenő vagy az önkormányzat által bevont szolgáltatók által azonosított inaktív személyek estében:

- a foglalkoztatást elősegítő tevékenységek koordinálására mentor/ezetmenedzser kijelölése javasolt a szociális szolgáltatóknál;
- javasolt a szociális diagnózis alkalmazása.;
- az inaktív személy hozzájárul szociális diagnózis készítéséhez: ezzel mutatja, hogy motivált az elhelyezkedésre, akar tenni a saját sorsáért, ki akar lépni az inaktivitásból és/vagy hozzájárul álláskeresőként/szolgáltatást kérőként történő nyilvántartásba vételéhez (amennyiben elhelyezkedése nem igényli szociális szolgáltatások nyújtását).

B.) Az NFSZ látókörébe kerülő inaktív személy irányítása szociális ellátórendszer felé:

- A BKVKH valamennyi rendezvény típusú szolgáltatásán népszerűsíti a Paktum Plusz programot.
- Infokommunikációs eszközökkel biztosítja a széles körű tájékoztatást a programról az inaktív célcsoportok megszólításával.
- Érdeklődő tájékoztatása;
- Nyilvántartásba vétel álláskeresőként/szolgáltatást kérőként, profilozás, ECST készítés;
- Döntés Paktum Pluszba bevonásról;
- ECST megvalósítása, személyre szabott foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokban részesítés BKVKH-ügyfélként;
- szociális szükségletek esetén mentorhoz/ezetmenedzserhez irányítás (TOP Plusz megvalósító szervezet).

C.) Álláskeresők irányítása a szociális szolgáltatások felé Paktum partnerhez

- A célcsoportokból azok a személyek kerülhetnek átirányításra foglalkoztatást elősegítő tevékenységekbe, akik a „Komplex segítséget igénylő” profiling kategóriába tartozó regisztrált álláskeresők, és bevonhatók a Paktum Plusz programba.
- Az álláskeresőt a Kormányhivatal Paktum Plusz programba kívánja bevonni, tájékoztatja a feltételekről, és az ügyfél nyitott a részvételre, a szociális diagnózis készítésére.

⁶⁸ pl. Sztv. 57.§ szerinti alapellátások

- A TOP Plusz megvalósító irányítja az álláskeresőt a mentorhoz/ezetmenedzserhez, aki a szociális diagnózis elkészítését követően a foglalkoztatást elősegítő tevékenységekbe (egyeztetve a paktumszervezettel) irányítja az ügyfelet.

2.5. Következtetések – Helyzetértékelés és SWOT-elemzés

2.5.1. Helyzetértékelés

Társadalmi helyzet, adottságok

Bács-Kiskun vármegye lakónépessége az elmúlt 10 évben 4,6%-kal, több mint 24 000 fővel csökkent; arányait tekintve a délnyugati járások szenvedték el a legnagyobb veszteséget. A zsugorodásért leginkább a természetes fogyás volt felelős, melyet az időszak nagy részében vándorlási veszteség is súlyosbított. Munkaerőpiaci szempontból különösen kedvezőtlen tendencia, hogy a visszaesés leginkább az aktív korú⁶⁹ népesség körében következett be, míg az időskorúak⁷⁰ aránya az országos átlagot meghaladó mértékben emelkedett. Összegezve megállapítható, hogy az öregedési index és az eltartottsági ráta folyamatos emelkedése demográfiai és finanszírozási szempontból egyaránt előnytelen.

A képzettséget tekintve elmondható, hogy a 2016-os mikrocenzus idején a vármegye népességének legmagasabb befejezett iskolai végzettsége jelentősen elmaradt az országos átlagtól mind az érettségi, mind a felsőfokú képzettség terén – bár a 2011-es adatokhoz viszonyítva egyértelműen javult Bács-Kiskun helyzete. A vármegyei iskolarendszer és a képzőhelyek szerepe a foglalkoztatottság növelésében kimagasló, ezen belül a szakképzés intézményi lefedettsége kifejezetten jónak mondható, továbbá a felsőoktatás is egyre dinamikusabban követi a helyi piac igényeit. Az iskolarendszerű szakmai képzés és felnőttképzés ugyanakkor sok esetben rugalmatlan, lassan reagál a munkáltatók elvárásaira. Továbbá gyakran hiányos alapkompenciákkal is kibocsátanak tanulókat, melyet a vállalatok nem minden esetben tudnak tolerálni vagy utólag pótolni – emiatt komoly hatékonyságcsökkenést szenvedve el. A duális képzések alapvetően jól működnek, további kiterjesztésük, bővítésük javasolt, ugyanakkor a szakoktatói gárda elöregedése már a közeljövőben is problémát okozhat, melynek kezelésére már napjainkban figyelemmel kell lenni.

Gazdaság, infrastruktúra

A vármegye gazdasági szerkezetét tekintve elmondható, hogy az évszázadokon át domináns mezőgazdasági jelleg elsősorban a rendszerváltást követően kezdett oldódni: az agrárhagyományokra építő gazdaságban végbement ipari megújulás húzóágazatává egyértelműen a járműipar vált – különösen az északi részeken. Az elmúlt évtizedekben az építő- és feldolgozóipar is egyre növekvő súlyt képviselt. Részben ennek, illetve kiemelten a Mercedes-gyár országosan is kiemelkedő értéktermelésének köszönhetően Bács-Kiskun vármegye gazdasági súlya egyre inkább megszilárdul és tényezővé válik – különösen az alföldi régiókat tekintve –, azonban az országos átlagtól még így is számottevő a lemaradása az egy főre jutó bruttó hazai termék vizsgálva. Az elmúlt években a Duna Aszfalt Zrt. gazdasági és foglalkoztatási súlya megnövekedett, jelentősége már túlmutat a vármegye területén.

A vármegye 100 legnagyobb nettó árbevételű cégét ágazatilag vizsgálva a feldolgozóipar dominál (50 cég), de a kereskedelem és gépjárműjavítás (29), valamint az építőipar (12) is kiemelt jelentőséggel bír. A feldolgozóiparon belül a járműgyártást és az élelmiszeripart érdemes külön is nevesíteni. A

⁶⁹ 15-64 éves korcsoport

⁷⁰ 65 év felettek

legjelentősebb vállalatok eloszlása területileg nagyon egyenlőtlen: 50%-uk (50 cég) székhelye a Kecskeméti járásban található; míg ezzel szemben a Kunszentmiklósi járás csupán egyetlen céget jegyez a TOP 100-as listán, a Bácsalmási járás pedig egyet sem.

A Bács-Kiskunban regisztrált vállalkozások száma a vármegyék rangsorában az igen előkelő, negyedik helyet foglalja el. A járások közötti eloszlásról szintén megállapítható Kecskemét (és járásának) dominanciája, hiszen a vármegyében regisztrált vállalkozások 30%-ának itt található a székhelye. A Kecskeméti járás túlsúlya a működő vállalkozások esetében még magasabb, meghaladja a 37%-ot. A cégméretet tekintve alapvetően a mikro-, kis- és középvállalkozásokra építő gazdasági bázis reziliens lehet a globális trendekkel szemben, azonban a vármegye gazdasági profilját nagymértékben meghatározó multinacionális vállalat (Mercedes) jelenléte miatt Bács-Kiskun vármegye kitétsége nem elhanyagolható. A kisebb vállalatok sérülékenysége ugyanakkor kimagasló az extrém módon emelkedő energiaárak, valamint egyes esetekben a munkaerőhiány vonatkozásában. Emellett 2022-ben a kata-adózás jelentős átalakítása is számos egyéni vállalkozót és betéti társaságot hozott nehéz helyzetbe.

A működő vállalkozások szektorok szerinti vizsgálata alapján egyértelműen kidomborodik a szolgáltató szektor túlsúlya (72,1%) – ezen belül is kiemelkedik a kereskedelem és gépjárműjavítás; a szakmai, tudományos, műszaki tevékenységek; valamint az egyéb szolgáltatások. Komoly potenciál rejlik a turisztikai ágazatban is, mely a gazdaságfejlesztés egyik jövőbeli pillére lehet – a kedvező adottságok kihasználásához ugyanakkor számottevő infrastrukturális fejlesztések végrehajtása is elengedhetetlen. A vármegye logisztikai alapadottságai kedvezőek, a még hiányzó magasabb szintű úthálózati elemek kiépítése, valamint az alacsonyabb rendű úthálózat megújítása ugyanakkor elengedhetetlen a versenyképesség növelése érdekében.

Az ipari szektor részaránya közel 20%, míg a primer szektor 8%-ot meghaladó arányt képvisel – ez utóbbi számottevően meghaladja az országos átlagot. A mezőgazdaság kulcsfontosságú ágazat a vármegyében az élelmiszertermelés, a turizmus, a természet- és környezetvédelem, valamint a föld- és vízhasználat, a gazdaság alapvető működése szempontjából egyaránt – számos egyéni termelő, illetve családi gazdaság megélhetését is biztosítva.

A vármegye legnagyobb foglalkoztatói az építő- és feldolgozóipari vállalatok (a Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. 4 500 főt meghaladó átlagos statisztikai állományi létszáma itt is kimagasló, és ezres nagyságrendű munkavállalót foglalkoztatnak a kizárólagos beszállítóik is). A szolgáltató szektor legnagyobb foglalkoztatói a közszférához kötődnek (vasúti személyszállítás, vízszolgáltatás, településüzemeltetés).

Negatív globális tényezők és összetett gazdasági-munkaerőpiaci hatásai

Bács-Kiskun vármegye gazdasági-munkaerőpiaci folyamatait számos nemzetközi, illetve hazai folyamat, trend is befolyásolja. A mezőgazdaság és az élelmiszeripar, valamint a turisztikai potenciál tekintetében is kiemelt jelentőséggel bír a klímaváltozás problémaköre, ugyanis a mind szélsőségesebbé váló időjárási jelenségek, a gyakori extrémítások (tartósan aszályos időszakok, felhőszakadások, enyhe téli időjárás után kemény tavaszi fagyok) nagy mértékben befolyásolják ezek működését, profitabilitását. De nem csupán ezeket a szektorokat érinti, hiszen a hóhullámok, a természetes felszíni és felszín alatti vizek elapadása vagy a hirtelen lezúduló csapadék okozta villámárvizek mind olyan tényezők, melyek számos vállalat működését, illetve munkavállalóik mindennapjait is kedvezőtlenül befolyásolják.

2020-tól kezdődően a koronavírus-járvány, illetve a gyors terjedésének megakadályozása érdekében tett globális és nemzeti korlátozások számos negatív gazdasági hatást indukáltak Bács-Kiskun vármegyében is. Ezek között szerepel a turizmus, a vendéglátás, a rendezvényszervezés és a hozzájuk kapcsolódó iparágak, például a közlekedési szolgáltatások visszaesése, amely számos munkahely

megszűnését vonta maga után. Ugyanakkor elmondható, hogy az így felszabadult munkavállalói kapacitásokat néhány munkaerőhiányos szektor szinte azonnal felszívta: elsődlegesen itt az építőipart és a logisztikát érdemes kiemelni.

A pandémia mintegy mellékhatásaként az amúgy is rohamos terjedő digitalizációs eszközök és folyamatok jelentősége tovább nőtt: egyre több vállalat kényszerült arra, hogy hibrid vagy teljesen otthoni (home office), digitális munkakörülményeket alakítson ki. A pandémia végével úgy tűnik, ezek a változtatások végérvényesen megmaradtak, hiszen nagyon sok cég számára előrelépést jelentett az ezáltal kialakult nagyobb rugalmasság. A digitalizáció egy másik lényeges eleme az automatizálás – különösen a munkaerőigényes (és munkaerőhiányos) szektorokban megfontolandó egyes munkafolyamatok gépesítése, a tervezési, termelési, ellenőrzési és irányítási folyamatok lehetőség szerinti automatizálása, illetve robotizálása. Mindez általános hatékonyság-növekedéshez, a termelékenység javulásához, egyúttal a magas hozzáadott értékű, illetve magasabb végzettséget igénylő munkakörök arányának emelkedéséhez is hozzájárul – illeszkedve az Ipar 4.0 stratégiához.

A lassan egy éve húzódó orosz-ukrán háborús konfliktus a magyar gazdaságot legnagyobb mértékben az energiaárak növekedése, valamint az ellátásbiztonság drasztikus csökkenése kapcsán érinti, ugyanis a legfontosabb primer energiaforrások (kőolaj, földgáz, dúsított urán) döntően orosz importárúként érkeznek hazánkba. Ezen függőség csökkentése csak drága és időigényes infrastrukturális fejlesztések útján lehetséges, ami nagyfokú kiszolgáltatottságot eredményez az aktuális helyzetben. Az energetikai ágazat mellett az élelmiszeripar is nagy mértékben érintett, ugyanis békeidőben Ukrajna volt az egyik legnagyobb gabonaexportőr egész Európában. Továbbá a belföldi termelést is rendkívül megdrágítja az energiaárak növekedése – mivel magas a munkagépek üzemanyagigénye, valamint a műtrágyagyártás, fóliasátrak, üvegházak és hűtőházak energiaigénye.

A koronavírus-járvány utóhatásai, az ellátási láncok szakadozása, az orosz-ukrán háborús konfliktus és a nyersanyagár-robbanás együttesen a fogyasztói árak nagymértékű, gyakran kétszámjegyű növekedését okozta az elmúlt év végére. Az Európai Unión belül ez a hatás Magyarországot sújtotta a legnagyobb mértékben, melyben a forint általános gyengülése, az üzemanyagok hatósági árának megszüntetése és az átlagfogyasztás feletti rezsitámogatás kivezetése is komoly szerepet játszott. Számos negatív, egymás hatását erősítő folyamat következményeként az élelmiszerárak növekedése sokkolta leginkább a lakosságot. A magas infláció a gazdaság (különösen az építőipar, a vegyipar, valamint a turizmus-vendéglátás) lassulását, a lakosság életszínvonalának csökkenését eredményezi – biztató ugyanakkor, hogy az elemzői várakozások egyértelműen az infláció mérséklődését prognosztizálják.

Mindezen hatások egy része már a foglalkoztatási statisztikákat elemezve is látható. Néhány esetben azonban még csak a folyamat elején járunk, illetve nyilvántartott álláskeresők kivételével más adatsorok még nem állnak rendelkezésre a 2022. év vonatkozásában – ezért a ciklus közepén feltétlenül szükségessé válik jelen Stratégia felülvizsgálata.

Foglalkoztatási aktivitás és értékelése

Vármegyei foglalkoztatási mutatók

A KSH rendszeres munkaerőfelméréseinek adatai alapján a vármegye lakónépességének 2016-2021-es időszakra jellemző gazdasági aktivitását vizsgálva elmondható, hogy az öt év során a foglalkoztatottak összlétszáma több mint 3 ezer fővel emelkedett, míg a munkanélküliek száma közel 4 ezer fővel csökkent. A gazdaságilag aktív népesség száma a teljes vizsgált időszakban nem változott jelentősebben, ugyanakkor az inaktívok száma közel 20 000 fővel csökkent. Ez

nagyságrendileg megegyezik az aktív korú népesség számának csökkenésével: összességében az aktivitási arány 4,3 százalékponttal, a foglalkoztatási ráta pedig 5,2% százalékponttal növekedett.

Potenciális munkaerő-tartalék

A vármegye potenciális munkaerő-tartaléka 2016 és 2019 között felére csökkent (25 000 helyett 12 700 fő), majd 2021 év végére 18 800 főre emelkedett – ez utóbbi egyértelműen a pandémia gazdasági következményeként értékelhető. Fontos rögzíteni, hogy bár viszonylag nagyszámú népességről van szó, jelentős részük valós munkaerőpiaci (re)integrációja nehézségekbe ütközik, alapkompenciák fejlesztése és mentorálásuk komoly erőforrást igényelne a szociális és oktatási szféra részéről. A munkanélküliek számának és gazdaságilag aktív népességen belüli arányának változása a vizsgált időszak során nagyon hasonló tendenciát mutat, mint a munkaerő-tartalék vizsgálata.

A projekt fő célcsoportja - nyilvántartott álláskeresők

Ennél részletesebb és pontosabb adatok állnak rendelkezésre a nyilvántartott álláskeresők vonatkozásában – fontos ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a vármegyei Kormányhivataloktól származó konkrét számok az eltérő módszertan miatt nem vethetők össze a KSH lakossági munkaerőfelmérésének fentebb tárgyalt adataival. Bács-Kiskun vármegyében a regisztrált álláskeresők száma 2016 és 2022 között (a 2020. évi kiugrástól eltekintve) fokozatosan csökkent – 2022 év végén 10 617 fő szerepelt a regiszterben, ami a rendszerváltás óta a legalacsonyabb szám. Ez a munkavállalási korú népességhez viszonyítva 3,3%-os arányt jelent. A vármegyén belüli megoszlást vizsgálva a Kunszentmiklósi, Kalocsai és Jánoshalmi járásokban találkozunk a legmagasabb számokkal (4-5% között), míg a Tiszakécskei, Bajai és Kecskeméti járásokat 2-3% közötti értékek jellemzik. A vizsgált időszak során komoly horderejű, csoportos leépítés nem történt a vármegyében. Erőteljes szezonális leginkább a turizmus, az építőipar és a mezőgazdaság területén azonosítható.

A nyilvántartott álláskeresők száma a vizsgált időszak során eltérő arányban, de minden korcsoportban csökkent – egyetlen kivételként a 60 év felettiiek száma majdnem megduplázódott. Az összes regisztrálthoz viszonyított arányuk 9,5%-ról 23,3%-ra nőtt, az ő helyzetük tehát egyértelműen kedvezőtlenebb minden más korcsoporthoz képest. Ezzel ellentétben a fiatal, 30 év alatti regisztráltak aránya 8,6 százalékponttal csökkent – 2021-ben már csak a regiszterben szereplők 19,1%-át tették ki (és nekik is mindössze egyharmaduk volt pályakezdő).

A célcsoport fő jellemzői, megoszlása

A területi különbségeket vizsgálva elmondható, hogy a projekt nevesített célcsoportját jelentő 50 év feletti regisztráltak aránya a Tiszakécskei járásban a legmagasabb (53,5%), de a Bajai, a Jánoshalmi, a Kalocsai, a Kiskunfélegyházi és a Kiskunmajsai járásokban is 45-48% közötti ez az érték – miközben a vármegye átlaga 43,7%. Egyértelműen megállapítható, hogy az 50 év feletti regisztrált álláskeresők aránya jóval magasabb, mint azt a teljes, aktív korú népességen belüli számarányuk indokolná – egyértelműen hátrányos helyzetben vannak tehát a munkaerőpiacon.

A nyilvántartott álláskeresők iskolai végzettség szerinti eloszlását vizsgálva megállapítható, hogy a 2016-as mikrocenzus adatait figyelembe véve a teljes népességhez viszonyítva a legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkező regisztráltak egyértelműen felülreprezentáltak, miközben a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya alig harmada a teljes népességen belüli súlyuknak. Területileg vizsgálva a Kunszentmiklósi és Bácsalmási járásokban kiugróan magas, 40% feletti a legfeljebb 8 osztályt végzettek aránya. Utóbbi csoport esetében gyakran az alapkompenciák (írni-olvasni-

számolni tudás), illetve az alapvető szocializációs készségek is hiányoznak, melyet számos esetben mentális problémák is súlyosbítanak.

Nemek szerinti bontásban a regisztrált álláskereső nők minimális mértékben felülreprezentáltak az aktív korú teljes népességhez viszonyítva. A regiszterben szereplő nők relatív súlya a Kiskőrösi, a Kiskunmajsai, a Kunszentmiklósi és a Tiszakécskei járásokban a legmagasabb, 60% körüli.

A vármegyében a nyilvántartott álláskereső körében átlagosan az álláskereső nagyjából fele részesült pénzbeli támogatásban. A szociális támogatásban részesülők aránya fokozatosan csökkent; míg az álláskeresői járadékban részesülők aránya számottevően nőtt, ami azt jelzi, hogy egyre több az újonnan regisztrált álláskereső a rendszerben, hiszen utóbbira csak ők jogosultak (kizárólag az első 90 nap során folyósítható). Álláskeresői járadékban a Bajai, a Kiskunmajsai és a Tiszakécskei járás munkakeresői részesültek a legnagyobb arányban, míg a szociális támogatásban részesülők aránya a Kiskunmajsai és Kunszentmiklósi járásokban volt kimagasló.

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső százalékos aránya az összes álláskeresőhöz képest 2016 és 2019 között országosan és Bács-Kiskun vármegyében is számottevően csökkent, 2020-2021-ben azonban jelentősen megemelkedett. Bács-Kiskunban közel 55% a 2021. évi érték (3 százalékponttal kedvezőbb az országos átlagnál). A Kiskunmajsai és Kunszentmiklósi járásokban 60% feletti a tartósan álláskereső aránya, ugyanakkor másik végletként a Bajai és Tiszakécskei járásokban 47% alatti érték számítható.

A közfoglalkoztatás aktuális helyzete

2016 és 2021 között az aktivitási arány növekedésével és a munkanélküliségi ráta csökkenésével párhuzamosan a közfoglalkoztatásban részt vevők száma is alig harmadára, 3 283 főre csökkent. Ekkor már kizárólag a Kalocsai és a Bajai járásokban volt 500 fő fölött a közfoglalkoztatottak száma. A rendszerből kikerült közel 7 000 fő döntő többsége az elsődleges munkaerőpiacon tudott elhelyezkedni, az első időszakban jellemzően valamilyen támogatott formában. Amennyiben a közfoglalkoztatásból kilépést követően regisztrált álláskeresővé váltak, úgy ez a támogatott foglalkoztatás többek között a vármegye nyolc foglalkoztatási-együttműködési projektjének valamelyikében is történhetett.

Korábbi paktum projektek tapasztalatai

A foglalkoztatási paktumok hasonló célokkal és célcsoporttal, de különböző területi szinteken, illetve lehatárolt földrajzi egységekben jöttek létre – ugyanakkor közös pontot jelentett a Kormányhivatal, mint kötelező konzorciumi partner jelenléte minden esetben. A projektek mindegyike sikeresnek bizonyult, teljesültek az előzetesen vállalt indikátor-értékek – annak ellenére is, hogy az időszak jelentős részét már egyértelműen a munkaerő-tartalék, és ezáltal a potenciálisan bevonható ügyfelek alacsony száma jellemezte. Őket ráadásul ezzel egyidőben más foglalkoztatási programok (kiemelt GINOP-projektek, illetve néhány esetben EFOP-os vagy szociális városrehabilitációs szoft projektek) is célcsoportjuknak tekintették. Az ezek utódprogramjai keretében megvalósuló projektgazdákkal (jellemzően helyi önkormányzatok) jelen projekt megvalósítása során rendszeres egyeztetésre lesz szükség a célcsoportok és a konkrét tevékenységek lehatárolása, valamint az elérhető szinergikus hatások mind teljesebb kiaknázása érdekében.

Az önkormányzati vezetők körében lebonyolított kérdőíves felmérés kiértékelése során az derült ki, hogy a válaszadók kb. egyharmada ítélte meg kifejezetten hatékonynak, jól működőnek a vármegyei és a helyi paktumokat, és mindössze kevesebb mint egynegyedük írta azt, hogy a projektek nem gyakoroltak semmilyen érdemi hatást a településük életére. A most induló Paktum Plusz projektet a

legtöbben települési honlapon megjelentetett információkkal, kapcsolattartással, hírlevelek továbbításával és a foglalkoztatási tematikájú rendezvényekhez helyszín biztosításával tudnák támogatni, emellett sokan a közfoglalkoztatási programban való részvétel lehetősége iránt érdeklődnek.

A projekt megvalósításának szervezeti keretei

Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata, a Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal és a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal közös paktum projektjének szervezeti keretrendszere a működtethetőség szempontjából jól vizsgázott, így azok jelen együttműködéshez is átültethetők, továbbvihetők. Legnagyobb népszerűségnek a bértámogatások, bérköltség-támogatások és a vállalkozóvá válási támogatások örvendtek – előbbieket döntően a mikro- és kisvállalkozások vették igénybe, leginkább alacsony képzettséget igénylő és/vagy betanított munkakörök betöltésére. Mivel a regisztrált, automatikusan bevonható ügyfelek száma alacsony, ezért a toborzási-mentorálási projektek szerepe és jelentősége kiemelt⁷¹, így ennek a tevékenység-elemnek a megtervezése és megvalósítása fontos feladat, melyhez szakmailag kompetens, vonatkozó tapasztalattal bíró szervezet bevonása indokolható – akár külső szakértőként.

A munkáltatói igények jellemzői

Keresleti igények - hiányszakmák és munkaerő-kölcsönzés

A potenciális munkaerő-tartalék elemzése mellett fontos áttekinteni a keresleti oldal tapasztalatait is. Az országos tendenciának megfelelően Bács-Kiskun vármegyében is egyre súlyosabb a munkaerőhiány – a 3% körüli munkanélküliségi ráta a gyakorlatban teljes foglalkoztatottságot jelent. A tartósan álláskeresők, illetve a még inaktívak azonosítása és bevonása, alapkompenciáik és szocializációs készségeik fejlesztése rendkívül idő- és erőforrásigényes feladat, mely a legjobb esetben is inkább csak részsikerekkel kecsegtet. A vármegye északi, befektetők által kedveltebb felén már alig azonosítható munkaerő-tartalék; a délnyugati járásokban valamelyest biztatóbb a helyzet, de mostanra gyakorlatilag minden szakma hiányszakmának tekinthető (targonca- és nehézgépkézelt, sofőr, hegesztő, lakatos, ács, raktáros, CNC-esztergályos szakmák esetében különösen sok a betöltetlen álláshely). Ennek eredményeként a kölcsönzött, nem állandó munkaerő alkalmazása is mind inkább jelen van a térségben, jellemzően szállás biztosításával együtt – nagyobb vállalatok számára. Korábban még döntően határon túli magyarok érkeztek, őket aztán Szerbia, Románia és Ukrajna nem magyarajkú munkavállalói követték; de a legutóbbi időben már a Távol-Keletről toborzott csoportok sem ritkák. A külföldi kölcsönzött munkavállalók esetében felmerülő adminisztrációs-fordítási többletfeladatokat és -költségeket a tapasztalatok alapján ellensúlyozza a fegyelem és a jó munkamorál.

A munkaerőpiacon érintett szereplők egybehangzó tapasztalatai alapján Bács-Kiskun vármegyében viszonylag magasabb a kvalifikáltabb munkaerőt kereső, többéves tapasztalatot elváró cégek aránya. Ágazati megoszlását nézve a logisztika minden területén folyamatos a munkaerő-kereslet, de már a gyártósori összeszerelést, gépkezelést célzó munkakörök is tartósan munkaerőhiányosak. A vendéglátásban és a kereskedelemben hiány tapasztalható a bolti eladók, szobalányok, séfek, felszolgálók terén, továbbá a mezőgazdasági fizikai munkát végzőknél is – utóbbi esetben a kifejezetten idenyjellegű feladatok nehezítik a munkaszervezést, ezért mind többen próbálnak egész évre állást biztosítani a kipróbált, megbízható dolgozóiknak.

⁷¹ Ezt a tevékenységet az előző ciklusban a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület konzorciumi partnerként végezte.

Potenciális tartalékok

A legtöbb vállalat számára megoldást jelenthet, vagy legalábbis enyhítheti a munkaerőhiányt a megváltozott munkaképességűek nagyobb arányba való alkalmazása, valamint az atipikus foglalkoztatási formák – különösen a részmunkaidős pozíciók és a távmunka, a GYED/GYES-ről visszatérő anyukák támogatása – szélesebb körben való alkalmazása. Elsősorban a szolgáltató szektor számára jelenthet további tartalékot a nemrég nyugdíjba vonultak tovább- vagy visszafoglalkoztatása. Ennek megalapozása érdekében a kiegészítő 50 éven felülieket érintő hatásait sem szabad figyelmen kívül hagyni; hatékonyabb munkaszervezéssel, részmunkaidős beosztással és mentális egészséggondozással lehetne orvosolni ezt a mind gyakoribb problémát egyes munkakörökben.

Újabb nagyberuházások várható munkaerőigénye

Ebben a munkaerőhiányos, ugyanakkor számos gazdasági bizonytalanságtól terhelt időszakban különösen lényeges a közeljövőben a vármegye területén tervezett nagyberuházások, a képzési keretszámok, valamint a foglalkoztatási programok összehangolása. Mindez ráadásul nemcsak a többéves kivitelezés, hanem a fenntartás-üzemeltetés idejére is biztosítani szükséges. A Bács-Kiskun vármegyét közvetlenül vagy közvetve érintő, várható nagyobb infrastrukturális beruházások között feltétlenül említést érdemel a Mercedes-gyár 400 milliárd Ft-os beruházási értékű gyár bővítése; a Paks II. projekt kivitelezési fázisba lépése; a Paks-Kalocsa Duna-híd, majd az M8 és M9 autópályák építése; de kiemelt jelentőséggel bír a Budapest-Belgrád vasútvonal fejlesztése is.

Befektetésösztönzés és szektorok közötti összehangolás

A már említettek mellett a foglalkoztatás helyzetét egyéb gazdasági tényezők is befolyásolják. A befektetésösztönzés minden vármegye gazdaságában kulcsfontosságú – a külföldi tőke hazai letelepítését 2014 óta a Nemzeti Befektetési Ügynökség koordinálja, ugyanakkor a helyi önkormányzatokra is rendkívül fontos szerep hárul a megfelelő infrastrukturális, társadalmi, környezeti és szabályozási feltételrendszer, illetve minőségi közszolgáltatások biztosításával, a települések élhetőségének folyamatos javításával. A folyamatot a Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna életre hívása, a régió fejlesztési projektjeinek összehangolása is számottevően segítheti. További komoly, magas hozzáadott értékű tevékenységet végző befektetők betelepüléséhez a hiányzó kiemelt úthálózati elemek kiépítése, további iparterületek korszerű alapinfrastruktúrájának létrehozása, valamint a humán erőforrás fejlesztése egyaránt szükséges.

A gazdasági élet szereplői közül szinte mindenki egyetért abban, hogy a pályázati források nagyobb részének nem a munkahelybővítést, hanem a vállalati innovációt kellene támogatni. A potenciális jövőbeni húzóágazatok közül a szolgáltató szektorból az aktív turizmust, a vallási turizmust, valamint a kedvező termáladottságok jobb kihasználása esetén a fürdő- és gyógyturizmust emelték ki.

A már működő vállalkozásokat segíti a Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara aktív közreműködésével létrehozott Hírös Beszállítói Klaszter, mely három korábbi klasztert is magába integrált, így ágazati szempontból kifejezetten sokrétűnek tekinthető. A mezőgazdasági ágazatban a KITE és az IKR Agrár folytat Bács-Kiskun vármegyét is érintő integrátori tevékenységet, a kisebb és nagyobb gazdálkodókat egyaránt támogatva. Végző felvásárlóként a Bonafarm-csoport, az Alföldi Tej és az Univer vannak jelen.

Helyi termékek továbbfejlesztése, digitalizáció

A helyi termékek előállítását, a kézműves termelést főleg a (családi) kisvállalkozások végzik, akik jellemzően az értékesítésről is maguk gondoskodnak. A kimagasló minőségű és ennek megfelelő árszínvonalú termékek leginkább Kecskemétet, illetve Budapesten találják meg a célközönségüket, a

fizetőképes keresletet. A befektetés- és gondozásigényes, ennek köszönhetően viszont jelentősebb profitrátával működő zöldségtermesztés jelentősége tovább nőhet, új húzóágazattá válhat. A védjegy- és a minősítési rendszerek bevezetése a helyi tapasztalatok szerint ugyanakkor nem igazán hozott többletbevételt, nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. A vidékfejlesztési program kínálja lehetőségek kiaknázása a jövőben is nagy jelentőséggel bír. Ezzel összhangban fontos feladat a IKT-ismeretek minél magasabb szintű, gyakorlati alkalmazása a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban. Kitörési pontot jelenthet a digitális átállás, mely által a fiatalok számára vonzóbb lehet az agrárium, a családi gazdaságok továbbépítése/korszerűsítése, a helyben termelt élelmiszerek feldolgozása.

A vármegyei vállalkozások javaslatai – a 2023. évi átfogó kérdőíves felmérés összegzett eredményei alapján

A stratégiaalkotás fontos elemeként lebonyolított foglalkoztatási fókuszú kérdőíves felmérésben önként résztvevő vállalkozóktól⁷² a főbb problémák azonosítása mellett megoldási javaslatok is érkeztek. Többen felhívták a figyelmet arra, hogy a fiatalok álláskereséskor már nemcsak a munkalehetőséget, hanem az adott település infrastruktúráját és az általa kínált életszínvonalat is figyelembe veszik – így a vármegye települései nemcsak országos, hanem európai szintű versenytársakkal kerülhetnek összehasonlításra. Többen komoly aggodalmukat fejezték ki, rámutatva, hogy a képzett fiatalok számára még Kecskemét mint vármegyeszékhely sem jelent komoly vonzóerőt. Javaslatként a vidéki élet vonzóbbá tételének szükségességét jelölték meg, elsősorban a munkába járás anyagi és technikai feltételeinek támogatásával, illetve az állam és közigazgatás lakosság- és vállalkozásbarátabb, gördülékenyebb működtetésével. A cégek mindennapi működése, a jelenlegi krízishelyzet átvészélése kapcsán felvetették javaslatként a központi támogatás bevezetését az emelkedő energiaköltségek hatásainak mérséklésére.

A helyben rendelkezésre álló munkaerő alacsony tudásszintjét (nemcsak képzettség, hanem az általános, nyelvi és munkavédelmi ismeretek) többen is hangsúlyos kritikával illették; elsődlegesen ebből eredeztetik a nyugat-európainál alacsonyabb termelékenységet (mivel itt több dolgozót szükséges bevonni azonos egységnyi feladat elvégzésébe). A foglalkoztatók általánosan elégedetlenek a munkavállalók munkához és továbbképzéshez való hozzáállásával, elkötelezettségével. A dolgozókat befolyásolni képes legfőbb motivációs tényezőként a munkabért azonosították – mely az aktuális inflációs környezetben a korábbinál is érzékenyebb szempontot jelent.

A képzések terén állami beavatkozásokat javasolnak, mint pl.: a betanítási időszakban a képzetlen munkaerő támogatása (ez támogatott foglalkoztatás keretében a projektnek is része); otthoni munkavégzést előtérbe helyező képzési program szervezése a hátrányos helyzetűek; kisgyermeket nevelők részére, a végzős diákok kiközvetítése foglalkoztatókhoz, illetve további képzések indítása a hiányszakmákban.

A vállalkozók a foglalkoztatásban érdekelt szereplők hatékonyabb együttműködése érdekében fontosnak tartanak a folyamatos kommunikáció kialakítását és fenntartását a Kormányhivatal és a cégek között a toborzás, a kiajánlás és a tájékoztatás terén, valamint az Iparkamara aktívabb szerepvállalását is.

A cégek a gazdasági tényezők közül a jól képzett, felkészült munkaerő rendelkezésre állását; a szabályozási környezet, adózás kiszámíthatóságát; a vállalkozásokat támogató szolgáltatások elérhetőségét; valamint a fejlesztési források elérhetőségét jelölték meg a leginkább fontosak között.

⁷² 247 db kitöltés alapján

Ugyanakkor az ezekkel való elégedettség átlag alatti pontértékeket kapott (legkedvezőtlenebbnek az olcsó munkaerő rendelkezésre állását ítélték). Ezzel szemben a közbiztonsággal, az önkormányzati/hivatali ügyintézés, elérhető közszolgáltatások színvonalával, és a helyi beszállítók minőségével/hozzáállásával inkább elégedettek voltak. A helyi beszállítókra a jövőben is bátran lehet alapozni.

2.5.2. SWOT-elemzés

A Helyzetelemzés és -értékelés összegzése a széles körben ismert, alkalmazott, jól bevált SWOT-analízis módszerével történt. Az Erősségek alatt Bács-Kiskun vármegye azon belső, pozitív adottságai kerülnek meghatározásra, amelyek alapul szolgálhatnak a foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési célok eléréséhez. Gyengeségek alatt a vármegye belső, negatív adottságait értjük, amelyek problémát jelentenek, hátráltatják a kitűzött célok megvalósulását. A Lehetőségek között elsődlegesen a vármegye területén és hatókörén túlmutató, olyan pozitív folyamatok, illetve külső adottságok szerepelnek, amelyeket a belső adottságokra építve hasznosítani lehet a célok elérése érdekében. Végül a Veszélyek közé azok a külső kihívások, potenciális negatív folyamatok sorolhatók, amelyekre a vármegyének nincs ráhatása, ezért hozzájuk valamilyen módon alkalmazkodni szükséges.

Az alábbiakban azok a legfontosabb közvetlen és közvetett tényezők kerültek azonosításra, amelyek számottevő hatást gyakorol(hat)nak Bács-Kiskun vármegye munkaerőpiacára, ezért a stratégiaalkotás során figyelembevételük lényegi szempontot jelentett.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> • a vármegye északi részének logisztikailag kedvező elhelyezkedése • kiemelkedő mezőgazdasági és élelmiszeripari adottságok, hagyományok • fejlett járműipar • kitűnő aktív turisztikai alapadottságok • felsőoktatási és szakképző intézmények jelenléte • jól működő duális képzések, számos gyakorlati képzőhely • a gazdasági szereplőknél hazai szinten jelentős kutatás-fejlesztési tevékenység • folyamatosan növekvő aktivitási arány • alacsony munkanélküliségi ráta • a közfoglalkoztatásban dolgozók jelentős részének átlépése az elsődleges munkaerőpiacra • stabil, kiszámítható módon működő nagyfoglalkoztatók • több éves tapasztalat, számos jó gyakorlat a különböző foglalkoztatási programok megvalósításában és összehangolásában 	<ul style="list-style-type: none"> • egyre növekvő munkaerőhiány a szakképzettséget igénylő és nem igénylő munkakörökben egyaránt • a vármegyeközpont és járása dominanciája a térség gazdaságában, számottevő munkaerő-elszívás a kevésbé fejlett járásokból • erős fluktuáció számos munkakörben • csökkenő számú, elöregedő lakosság • a vármegye déli részének érzékelhető társadalmi-gazdasági lemaradása az északitól • fejlesztésre szoruló magasabb és alacsonyabb rendű utak • az aktív turisztikát kiszolgáló hiányos infrastruktúra • az országos átlagtól számottevő mértékben elmaradó átlagos végzettségi szint az aktív korú népesség körében • az alacsony iskolai végzettségűek és az idősebb korosztályok folyamatosan emelkedő részaránya a nyilvántartott álláskeresők körében • a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők növekvő aránya a pandémiát követő időszakban

	<ul style="list-style-type: none"> erősen kompetenciahiányos, bizalmatlan, nehezen mozgósítható munkaképes korú inaktív réteg az iskolarendszerű szakmai képzés és a felnőttképzés rugalmatlansága nagyfokú lemorzsolódás a szakképzésben és a támogatott (felnőtt)képzésekben előregedő szakoktatói gárda az országos átlagtól elmaradó gazdasági értéktermelés a gazdasági szereplők viszonylag alacsony együttműködési szintje
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> TOP Plusz és GINOP Plusz programok szinergikus hatásainak kihasználása a szociális gazdaság általános erősödése a helyben/térségben termelt, magas minőségű élelmiszerek és kézműves termékek további piaci térnyerése egyedi, országos viszonylatban is vonzó aktív turisztikai portfólió kialakítása regionális szintű gyógyfürdő-fejlesztés atipikus foglalkoztatási formák részarányának növelése duális képzések körének kiterjesztése a megváltozott munkaképességűek és a GYED/GYES-ről visszatérők, a nemrég nyugdíjba vonult munkaerőpiaci jelenlétének fokozása a szociális és gyermekjóléti intézmények kapacitásbővítése vagy újak létrehozása (pl. idősgondozási intézmények, bölcsődék) a munkaerő felszabadítása érdekében külföldi munkavállalók integrációjának támogatása külső támogatási források hatékony felhasználása a belső és külső gazdasági együttműködések számának és intenzitásának bővítése a munkaerőpiac hatékony működésében érintett szereplők rendszeres párbeszédének elősegítése a gépipari/járműipari profil erősítése az interregionális közlekedési hálózatok hiányzó elemeinek kiépítése 	<ul style="list-style-type: none"> Budapest és Nyugat-Európa munkaerő-elszívó hatásának további erősödése a helyi lakosság és a helyi munkavállalók növekvő ellenérzése a külföldi munkavállalók tömeges bevonása iránt a munkaerőhiány és az elhúzódozó gazdasági válság gátat szab az új befektetések megvalósításának a gazdasági, illetve szabályozási környezet változása a már betelepült vállalkozások megszűnését, más országba telepítését eredményezheti az adóterhek fokozódása vállalhatatlan terhet ró a mikrovállalkozásokra a terület-, illetve gazdaságfejlesztési célú külső források mérséklődése a klímaváltozás, kiemelten a szélsőséges időjárási események negatív hatása a mezőgazdaságra és a vízigényes ágazatokra a világméretű járványok gyakoribbá válása az orosz-ukrán háborús konfliktus elhúzódozása, további mélyülése az energetikai ellátásbiztonság szintjének tartós csökkenése

<ul style="list-style-type: none"> • együttműködés a Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna érintett vármegyéivel • jelentős foglalkoztatási hatással is bíró, tervezett nagyberuházások megvalósítása • a digitalizáció szintjének fokozásával a munkaerőhiány mérséklése • innováció támogatása, helyi hozzáadott érték növelése vármegyei szinten • az agrárszektor és a vidéki élet vonzóbbá tétele a fiatalok körében • az összehangolt beavatkozások megvalósítása érdekében ágazati szintű stratégiák és cselekvési tervek kidolgozása 	
---	--

33. táblázat: Bács-Kiskun vármegye munkaerőpiaci SWOT-elemzése

3. INTÉZKEDÉSEK BEMUTATÁSA

A fejezetben azon tevékenységek szakmai tartalmának, illetve módszertani megvalósításának bemutatására kerül sor a felhívásnak megfelelően konzorciumi tagonkénti bontásban, amelyek illeszkednek a Felhívás támogatható tevékenységeihez és segítségével a támogatási kérelem és jelen stratégia céljai elérhetők. Az intézkedések megnevezése és tartalma a PET 2.3.2 pontjában bemutatott tevékenységeken alapul, de időközben aktualizálásra, illetve a részletinformációk tekintetében kiegészítésre került.

3.1 Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata

Tevékenység neve	Vármegyei szintű ágazati stratégiai dokumentumok kidolgozása
Tevékenység kódja	BKVÖ-1
Illeszkedés a felhívásban meghatározott támogatható tevékenységekhez	Kötelezően megvalósítandó önállóan támogatható tevékenység: 2.1.1.1. A. e)
Tevékenység illeszkedése az átfogó és specifikus célokhoz	1. Élhető város - élő vidék (Település- és térségfejlesztés) 2. Intelligens gazdaság (Gazdaságfejlesztés) S1. Vállalkozás- és befektetésösztönzés, a gazdasági környezet javítása S5. A térségi gazdaság működtetésében érintett szereplők együttműködéseinek előmozdítása
Tevékenység célcsoportja	Bács-Kiskun vármegye munkáltatói és munkavállalói, települési önkormányzatai, térségfejlesztő szervezetei
Tevékenység szakmai leírása	A tevékenység részeként megvalósul a vármegye középtávú fejlődése szempontjából kiemelt szerepet játszó ágazati stratégiai és tervdokumentumok elkészítése: <ul style="list-style-type: none"> • Vármegyei marketingstratégia megújítása, mely a BKVÖ-3 tevékenység szakmai alapjául is szolgál. • Körforgásos gazdaság stratégia. • Energiaközösségi terv. • Bács-Kiskun vármegye turizmusfejlesztési terve. • Fenntartható vármegye logisztikai terve. <p>A stratégiákat, terveket készítő szolgáltató(k) kiválasztáshoz közbeszerzés lefolytatása szükséges, melynek költségét a tevékenység összköltsége magában foglalja – csakúgy, mint a kidolgozáshoz szükséges partnerség rendezvényeinek költségigényét.</p>
Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága	A partnerség működésének legfontosabb jellemzője a folyamatosság. Jól látható, hogy a 2014-2020 időszak paktum tevékenységei új igényeket generáltak, pl. a zászlóshajó járási projektsomagok kidolgozás kapcsán jelentek meg továbblépési igények. Ezek azt is jelentik, hogy az előző paktum időszakban megvalósított projektekre alapozható a továbblépés anélkül, hogy azoknak bármely tevékenysége duplikálásra kerülne. Az átfogó foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési stratégia mellett kulcsfontosságú a releváns vármegyei ágazati stratégiai dokumentumok kidolgozása is annak érdekében, hogy a vármegye SWOT-elemzés során azonosított erősségei és lehetőségei kiaknázásra kerülhessenek.

	A tevékenység keretében kidolgozásra kerülő stratégiák a BKVÖ-3, illetve a BKVÖH-6 tevékenységek megvalósítását egyaránt támogatják.
Tevékenység megvalósulásának helyszíne(i)	Bács-Kiskun vármegye egész területe, ideértve a megyei jogú városok területét is
Indikátor megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	nem releváns
Szakmai mutató megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	Az együttműködésbe vont partnerek száma Az együttműködés által megkeresett partnerek száma Az együttműködést felkereső partnerek száma
Megvalósítás tervezett kezdete	2023. június 1.
Megvalósítás tervezett vége	2027. december 31.
Tevékenység becsült költsége (Ft)	bruttó 46 905 000 Ft (szakértői szolgáltatás és közbeszerzés együttes költségigénye)

Tevékenység neve	Paktumiroda működtetése és a foglalkoztatási célú kormányzati intézkedések megvalósulásának segítése
Tevékenység kódja	BKVÖ-2
Illeszkedés a felhívásban meghatározott támogatható tevékenységekhez	Kötelezően megvalósítandó önállóan támogatható tevékenység: 2.1.1.1. A. i) Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenység: 2.1.2.1. c)
Tevékenység illeszkedése az átfogó és specifikus célokhoz	1. Élhető város - élő vidék (Település- és térségfejlesztés) 2. Intelligens gazdaság (Gazdaságfejlesztés) 3. Belülről vezérelt ember és közösség (Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése) S5. A térségi gazdaság működtetésében érintett szereplők együttműködéseinek előmozdítása
Tevékenység célcsoportja	Célcsoport: Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata munkatársai, valamint a kormányzati szervezetek, kormány által kijelölt közreműködők
Tevékenység szakmai leírása	A paktumiroda vezetője a következő feladatokat látja el a projekt megvalósítása során: <ul style="list-style-type: none"> • A Kedvezményezett/projektvezető utasításai/iránymutatásai szerinti, a projekttel kapcsolatos munkavégzéséhez kötődő mindennemű irodavezetői feladat elvégzése és azok folyamatos naprakész ismerete, nyilvántartása vagy nyilvántartása. • Minden egyéb olyan feladat ellátása, amelyre a projekt kapcsán szóban vagy írásban megbízást kap, és azok felelős elvégzésére képes vagy a projektfeladat megismerése során arra képessé válik.

- Feladata különösen, de nem kizárólagosan kiterjed az alábbiakra:
 - Az Irányító Csoport munkájával kapcsolatos adminisztratív és szakmai feladatok ellátása;
 - részvétel a Megállapodásban folyó közös munka koordinálásában;
 - hozzájárulás a Megállapodás szerveinek működési technikai feltételeinek biztosításához;
 - részvétel a Megállapodás külső és belső kapcsolatainak gondozásában.
- Pénzügyi, személyzeti tevékenység:
 - részvétel a Paktumirodával kapcsolatos pénzügyi, személyzeti feladatok ellátásában;
 - részvétel az Irányító Csoport működésével összefüggő pénzügyi feladatok ellátásában;
 - részvétel az egyes projektek, pályázatok pénzügyeinek adminisztrációjában.
- Részvétel a célcsoport kiválasztása alapelveinek meghatározásában, a célcsoport toborzásában.
- Kapcsolattartás a vállalkozói körrel.
- Aktív részvétel a szakmai fórumok szervezésében, megjelenésekben.
- Részvétel a Munkaterv összeállításában.

A paktumiroda szakmai vezetőjének feladatai a projekt megvalósítása során:

- A projekt szakmai-tervezési és operatív szakmai megvalósítási munkájának irányítása és a Projekt szakmai feladatai megvalósításának ellenőrzése.
- Gondoskodás a szakmai beszámolók, projekt előrehaladási jelentések szakmai részének megfelelő minőségben való elkészítéséért.
- A szakmai tevékenységek terv szerinti előrehaladásának nyomon követése, az azokban rejlő eltérések feltárása, ezek jelzése a projektmenedzser felé, a szükség szerinti beavatkozások bemutatásával együtt.
- Felelős a szakmai feladatok határidőre történő elvégzéséért.
- A döntéshez szükséges információk és háttéranyagok, egyéb dokumentumok biztosítása.
- Felelős a megvalósított szakmai tartalom és a projekttervek szerinti szakmai tartalom egyezőségéért.
- Felelős a pályázatban foglalt szakmai program maradéktalan megvalósulásáért.
- Feladata a projekt szakmai szempontú koordinálása, a beszerzések, közbeszerzések szakmai vonatkozásai szerinti műszaki specifikáció, értékelési szempontok felügyelete.

A paktumiroda munkatárs feladatai a projekt megvalósítása során:

- Részvétel a Bács-Kiskun vármegyei foglalkoztatási- és gazdaságfejlesztési együttműködés (a továbbiakban:

	<p>Megállapodás) keretében működő projektek előkészítésében és koordinálásában.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Információnyújtás az Irányító Csoport számára a projektekben folyó munkáról. • Monitoring, értékelési tevékenység folytatása. • Részvétel a Megállapodás eredményeinek monitorozásában és értékelésében. • Részvétel az éves munkaprogram összefoglaló jelentéseinek készítésében. • Az Irányító Csoport munkájával kapcsolatos adminisztratív és szakmai feladatok ellátása. • Részvétel a Megállapodásban folyó közös munka koordinálásában. • Hozzájárulás a Megállapodás szerveinek működési technikai feltételeinek biztosításához. • Részvétel a Megállapodás külső és belső kapcsolatainak gondozásában (ideértve a határon átnyúló kapcsolatokat és más paktumokkal való kapcsolatokat is). • Részvétel a Paktumirodával kapcsolatos pénzügyi, személyzeti feladatok ellátásában. • Részvétel az Irányító Csoport működésével összefüggő pénzügyi feladatok ellátásában. • Részvétel az egyes projektek, pályázatok pénzügyeinek adminisztrációjában. <p>Munkájukat további szakmai megvalósítók, programelem felelősök is segítik.</p> <p>A paktumiroda munkatársainak feladatai közé tartozik még a foglalkoztatáspolitikáért felelős szakpolitikai felelőssel való együttműködési megállapodás megkötésének és rendszeres felülvizsgálatának koordinálása.</p> <p>A tevékenység magában foglalja a megvalósítók munkájához szükséges informatikai eszközök beszerzését (új pozíciók esetében, illetve a korábban beszerzett eszközök elavulása vagy amortizációja miatt). A beszerzendő eszközök listáján laptokok, tabletek, HDD-dokkolók, USB-dokkolók, billentyűzetek, egerek, vetítővásznak és hangszórók szerepelnek.</p>
<p>Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága</p>	<p>A Felhívásban rögzített előírás, hogy a konzorcium tagja az alábbi személyeket a projekt teljes hossza alatt biztosítja:</p> <p>legalább egy fő paktumiroda munkatárs munkaviszony, közalkalmazotti, közszolgálati, kormánytisztviselői, illetve megbízási jogviszony keretében, akinek munkaideje a projektben és a projekthez kapcsolódóan bizonyíthatóan legalább heti 20 óra.</p> <p>Minden esetben van olyan paktumiroda munkatárs, aki felsőfokú végzettséggel és legalább 3 éves szakmai tapasztalattal rendelkezik a foglalkoztatási együttműködések területén. Amennyiben több</p>

	<p>paktumiroda munkatárs veszt részt a projektben akkor legalább 1 fő paktumiroda munkatársnak kell ezekkel a feltételekkel rendelkeznie.</p> <p>A vármegyei munkaerőpiaci programba bevonható célcsoport(ok)ra a megvalósítási időszak teljes hosszára és a vármegyei szintű bevonási célszámra az adott évre vonatkozóan a kedvezményezett tesz javaslatot, és az ITM Foglalkoztatáspolitikáért Felelős Államtitkársága hagyja jóvá azt. Az előre megadott vármegyei célcsoport felülvizsgálatára 2 évente (2023, 2025, 2027) kerül sor.</p>
Tevékenység megvalósulásának helyszíne(i)	Kiemelten Kecskemét, de Bács-Kiskun vármegye teljes területét érinti
Indikátor megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	nem releváns
Szakmai mutató megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	Projekt keretében résztvevő szakmai megvalósítók száma
Megvalósítás tervezett kezdete	2022. július 1.
Megvalósítás tervezett vége	2027. december 31.
Tevékenység becsült költsége (Ft)	106 350 000 Ft (bérek, járulékok, eszközbeszerzés)

Tevékenység neve	Figyelemfelkeltés, marketing
Tevékenység kódja	BKVÖ-3
Illeszkedés a felhívásban meghatározott támogatható tevékenységekhez	Kötelezően megvalósítandó önállóan támogatható tevékenység: 2.1.1.1. A. h)
Tevékenység illeszkedése az átfogó és specifikus célokhoz	<ol style="list-style-type: none"> 1. Élhető város - élő vidék (Település- és térségfejlesztés) 2. Intelligens gazdaság (Gazdaságfejlesztés) 3. Belülről vezérelt ember és közösség (Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése) <p>S1. Vállalkozás- és befektetésösztönzés, a gazdasági környezet javítása S2. A helyi termékek és szolgáltatások továbbfejlesztése, piacra jutásuk támogatása</p>
Tevékenység célcsoportja	Célcsoport: Bács-Kiskun vármegye lakossága, civil szervezetei, vállalkozásai, önkormányzatai
Tevékenység szakmai leírása	Figyelemfelkeltés a minél szélesebb körű partnerség megteremtésére és a projekt tudatosítására az együttműködésben érintett partnerek, valamint a szélesebb nyilvánosság körében.

	<p>A tevékenység első lépése a kommunikációs terv kidolgozása, ez alapján a beszerzés pontos műszaki szakmai tartalmának kidolgozása, majd a közbeszerzési eljárás lefolytatása. A nyertes ajánlattevő feladata lesz a kommunikációs terv megvalósítása, ennek részeként kommunikációs kampányok és rendezvények, tanulmányutak szervezése, jó példák azonosítása és terjesztése, szolgáltatói együttműködések koordinálása, szükség esetén tréningek szervezése.</p> <p>A tevékenység kiemelt részét képezi a Bács-Kiskun vármegyei értékeket (termékeket és szolgáltatásokat) összefogó ún. fi200 brand márkaépítése. A márkabevezetés marketingstratégiája kidolgozás alatt van, ennek végrehajtása jelen BKVÖ-3 tevékenység részét képezi.</p> <p>A fi200 egy név, szimbólum és dizájn kombinációja, amelynek célja, hogy az eladói csoport termékeit és szolgáltatásait azonosítsa. Maga az elnevezés Petőfi Sándorról ered: a mi fiunk, aki 200 éve köztünk, bennünk él. A logóban szintén a költő portréja köszön vissza. A márka a szülőföld szeretetét, a természetközelséget, a közösségek erejét szimbolizálja és hangsúlyozza. Emellett segíti majd a termelői közösséget termékeik és szolgáltatásaik piacra juttatásában, hiszen a fi200 védjegy garancia a minőségre és a vármegyeiségre. Az exkluzív logó csak Bács-Kiskun vármegye legjavára kerülhet fel előzetes minősítést követően: legyen szó kulináris vagy akár kézműves kincsekről. A márka a tudatos fogyasztói magatartás kialakulását is segíti, hiszen az emblémájával ellátott termékek és szolgáltatások kifejezik a fogyasztók és felhasználók előtt mindazt, ami Bács-Kiskun vármegyét és az itt élőket jellemzi.</p>
<p>Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága</p>	<p>A teljes partnerség és a széles nyilvánosság elérése, tájékoztatása és a kommunikáció megvalósítása csak tervezett módon hajtható végre, ezért kommunikációs tervet kell készíteni, amely a stratégiával összhangban készül el a projekt megvalósítás időszakában.</p> <p>A helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés kulcseleme egy jól azonosítható vármegyei márka bevezetése.</p>
<p>Tevékenység megvalósulásának helyszíne(i)</p>	<p>Bács-Kiskun vármegye egész területe, ideértve a megyei jogú városok területét is</p>
<p>Indikátor megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység</p>	<p>nem releváns</p>
<p>Szakmai mutató megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység</p>	<p>nem releváns</p>
<p>Megvalósítás tervezett kezdete</p>	<p>2023. március 30.</p>
<p>Megvalósítás tervezett vége</p>	<p>2027. december 31.</p>
<p>Tevékenység becsült költsége (Ft)</p>	<p>bruttó 35 306 000 Ft (szolgáltatás és közbeszerzés költsége)</p>

3.2 Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal

Tevékenység neve	Részletes foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési stratégia, akcióterv, munkaprogram kidolgozása és felülvizsgálata
Tevékenység kódja	BKVÖH-1
Illeszkedés a felhívásban meghatározott támogatható tevékenységekhez	Kötelezően megvalósítandó önállóan támogatható tevékenységek: 2.1.1.1. A. d) 2.1.1.1. A. e)
Tevékenység illeszkedése az átfogó és specifikus célokhoz	1. Élhető város - élő vidék (Település- és térségfejlesztés) 2. Intelligens gazdaság (Gazdaságfejlesztés) 3. Belülről vezérelt ember és közösség (Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése) S5. A térségi gazdaság működtetésében érintett szereplők együttműködéseinek előmozdítása
Tevékenység célcsoportja	Bács-Kiskun vármegye munkáltatói és munkavállalói, települési önkormányzatai, térségfejlesztő és civil szervezetei
Tevékenység szakmai leírása	<p>Indikátorokkal, kutatásokkal, elemzésekkel és szakértői véleményekkel alátámasztott helyzetfeltárás elkészítése, ennek részeként problémaelemzés a térség munkaerőpiacának jellemzőiről, a foglalkoztatás nehézségeiről; valamint a kritikus pontok feltárása. A helyzetfeltárás a Bács-Kiskun vármegyére vonatkozó, az együttműködésben résztvevők bevonásával és általuk konszenzusos módszerrel elfogadott, a helyzetfeltárásból logikusan következő, térségi gazdaságfejlesztési célokhoz szorosan kötődő, foglalkoztatást és munkanélküliség elleni küzdelmet fókuszba állító, az állami foglalkoztatási szerv munkaügyi politikájával összhangban álló lokális és átfogó programjaival szinergiában álló, részletes foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési stratégia részét képezi. A dokumentum a rendelkezésre álló adatok figyelembe vételével nagy hangsúlyt fektet a járási szintű foglalkoztatási differenciák vizsgálatára – a foglalkoztatást elősegítő tevékenységek megvalósítása minden járás területén tervezett. A stratégia tartalmi követelményeit a Felhívás mellékleteként megjelent „Útmutató a területi foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési stratégiák készítéséhez és felülvizsgálatához” c. dokumentuma részletezi.</p> <p>A stratégiai dokumentumot külső szakértő készíti, míg az erre építkező akcióterv és munkaprogram saját teljesítésben valósul meg.</p> <p>A stratégia félidei felülvizsgálatára 2025-ben kerül sor.</p>
Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága	A partnerség működésének legfontosabb jellemzője a folyamatosság. Jól látható, hogy a 2014-2020 időszak paktum tevékenységei új igényeket generáltak, pl. a zászlóshajó járási projektsomagok kidolgozás kapcsán jelentek meg továbblépési igények. Ezek azt is jelentik, hogy az előző paktum időszakban megvalósított projektekre alapozható a továbblépés, ugyanakkor a megvalósítandó tevékenységek körének és részleteinek kidolgozása során nagy hangsúlyt kell fektetni az elmúlt évek globális és térségi szintű

	foglalkoztatási és gazdasági trendjeinek vizsgálatára, az erre építő, ebből logikusan következő stratégia kidolgozására.
Tevékenység megvalósulásának helyszíne(i)	Bács-Kiskun vármegye egész területe, ideértve a megyei jogú városok területét is
Indikátor megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	nem releváns
Szakmai mutató megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	Az együttműködésbe vont partnerek száma Az együttműködés által megkeresett partnerek száma Az együttműködést felkereső partnerek száma
Megvalósítás tervezett kezdete	2022. december 1.
Megvalósítás tervezett vége	2025. szeptember 30.
Tevékenység becsült költsége (Ft)	bruttó 13 970 000 Ft

Tevékenység neve	Munkaerőpiaci, vállalkozásfejlesztési és munkaerőigény felmérések elvégzése
Tevékenység kódja	BKVÖH-2
Illeszkedés a felhívásban meghatározott támogatható tevékenységekhez	Kötelezően megvalósítandó önállóan támogatható tevékenység: 2.1.1.1. A. f)
Tevékenység illeszkedése az átfogó és specifikus célokhoz	1. Élhető város - élő vidék (Település- és térségfejlesztés) 2. Intelligens gazdaság (Gazdaságfejlesztés) 3. Belülről vezérelt ember és közösség (Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése) S5. A térségi gazdaság működtetésében érintett szereplők együttműködéseinek előmozdítása
Tevékenység célcsoportja	Bács-Kiskun vármegye munkáltatói és munkavállalói, települési önkormányzatai, térségfejlesztő szervezetei
Tevékenység szakmai leírása	A tevékenység részeként a következő tényezők felmérése valósul meg: <ul style="list-style-type: none"> • helyben rendelkezésre álló szakismeret, tudás, amely megfelelő képzéssel a munkaerőpiaci elhelyezkedéshez vezethet, vagy termékké/szolgáltatássá fejleszthető; • az érintett térségek munkaerőpiaci helyzete, hangsúlyosan vizsgálva a foglalkoztathatóság akadályait, valamint a „munkára kész” állapotba kerülést gátló tényezőket; • a vállalkozások által bejelentett munkaerőigények kielégítéséhez szükséges képzési / fejlesztési igények (ehhez a munkaügyi központ adatai nyújtanak támpontot a bejelentett munkaerőigények alapján); • a meglévő és a térségbe várhatóan beáramló munkáltatók jövőbeni munkaerő- és képzési szükséglete;

	<ul style="list-style-type: none"> a potenciális képzési és más együttműködő partnerek. <p>Ezen kívül külön figyelmet szükséges fordítani a vármegye munkaerőhiányának kezelését célzó hosszú távú stratégia megalapozását szolgáló adat- és információgyűjtésre a mezőgazdaságban és az építőiparban. Ennek területei:</p> <ul style="list-style-type: none"> digitalizáció (precíziós mezőgazdaság, építőipar) vendégmunkások (meglévő jelenség) hatékonyságnövelés <p>A tevékenység a foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési stratégia 2025-ben esedékes felülvizsgálatát alapozza meg, a megvalósító közbeszerzési eljárás keretében kerül kiválasztásra.</p>
Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága	<p>A célcsoport sikeres munkába helyezése érdekében fel kell mérni a helyi munkaerőpiac kínálta lehetőségeket: a térségben működő vállalatoknál számba kell venni a meglévő és várható üresedéseket, valamint az esetleges fejlesztéseknek köszönhető új munkahelyeket, különös tekintettel azok minőségi jellemzőire. Információkat kell szerezni a térségbe települő munkáltatók munkaerőigényéről. A települési önkormányzatok segítségével kell meghatározni, hogy melyek azok a helyi hiányszolgáltatások, amelyekre nincs vállalkozó, de lenne fizetőképes kereslet. A szükséglet felmérésének legfőbb iránya a keresleti oldal teljes feltárása.</p> <p>Az álláskeresőktől, illetve inaktívaktól gyűjtött információk a munkavállalásukat akadályozó tényezőkről is fontos forrását jelentik a kielégítetlen helyi/térségi szükségletek meghatározásának.</p>
Tevékenység megvalósulásának helyszíne(i)	Bács-Kiskun vármegye egész területe, ideértve a megyei jogú városok területét is
Indikátor megnevezése, amelyek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	nem releváns
Szakmai mutató megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	<p>Az együttműködésbe vont partnerek száma</p> <p>Az együttműködés által megkeresett partnerek száma</p> <p>Az együttműködést felkereső partnerek száma</p>
Megvalósítás tervezett kezdete	2025. január 1.
Megvalósítás tervezett vége	2025. szeptember 30.
Tevékenység becsült költsége (Ft)	bruttó 10 795 000 Ft

Tevékenység neve	Foglalkoztatást elősegítő tevékenységek
Tevékenység kódja	BKVÖH-3
Illeszkedés a felhívásban meghatározott támogatható tevékenységekhez	Önállóan támogatható tevékenység: 2.1.1. A. e)
Tevékenység illeszkedése az átfogó és specifikus célokhoz	2. Intelligens gazdaság (Gazdaságfejlesztés) 3. Belülről vezérelt ember és közösség (Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése) S4. A foglalkoztatási szint javítása, a hátrányos helyzetű célcsoporttagok munkaerőpiacra lépésének és tartós ottmaradásának támogatása
Tevékenység célcsoportja	Bács-Kiskun vármegye inaktív lakossága – kiemelten az 50 év feletti.
Tevékenység szakmai leírása	<p>A foglalkoztatást elősegítő tevékenységek szakmai megvalósítása igénybe vett szolgáltatásként tervezett.</p> <p>Ezek a szolgáltatási igények és ellátások tipikusan települési/helyi önkormányzati szinten jelentkeznek, ezért a területi szintnek megfelelő hálózattal és szakmai-szervezeti háttérrel rendelkező szereplőt szükséges beszerezni a feladat ellátására. Ezeket a szociális és egészségügyi feladatokat az önkormányzatok saját szervezetük, vállalkozásuk vagy igénybe vett szolgáltatás keretében látják el, ez ésszerű és hatékony megoldás lehet a paktumban felmerülő feladatok ellátására is.</p> <p>A nyújtandó munkaerőpiaci szolgáltatások döntő részben az inaktív személyek és a tartósan nyilvántartott álláskeresők felkutatását, toborzását, majd egyéni mentorálását, újraorientálását, a munkaerőpiacon elvárt alapvető készségeik és kompetenciáik fejlesztését, állásinterjúra való felkészítésüket foglalják magukban – javítva nemcsak az álláshoz jutás, de a hosszú távon munkában maradás esélyeit is a jellemzően hátrányos helyzetű ügyfelek számára.</p> <p>Emellett szintén nagy jelentőséggel bírnak a foglalkoztatók felkészítését célzó programok, az előítéletek csökkentése és a célcsoport elhelyezkedésének segítése.</p>
Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága	<p><u>Inaktívak felkutatása és elhelyezkedésüket támogató egészségügyi, szociális szolgáltatások</u></p> <p>A potenciális résztvevők számára szóló kommunikáció terén nagyon fontos a világos, közérthető, lehetőleg egyszerű nyelvezetű tájékoztatás, akár írásban akár szóban történik. Mivel az ügyfélkörre jellemző alacsony iskolai végzettség, valamint a hátrányos helyzetből adódó krízishelyzetek és mindennapi gondok is sokaknál nehezítik a koncentrációt.</p> <p>A foglalkoztathatóság javítása érdekében szükség van az egészségügyi és szociális szolgáltatásokkal való koordinációra, azaz a munkaerőpiaci és a szociális szolgáltató szektor nagyobb fokú együttműködésére. Ugyanakkor a különböző szolgáltatók kapacitásai többnyire szűkösek, a többletfeladatokhoz forrást kell rendelni, és</p>

	<p>biztosítani kell az ehhez szükséges adminisztratív kapacitást vagy annak finanszírozását.</p> <p><u>A foglalkoztatók felkészítését célzó programok, az előítéletek csökkentése és a célcsoport elhelyezkedésének segítése a lehetséges munkaadók és a célcsoport közötti kapcsolaterősítést ösztönző tevékenységek érdekében</u> (különösen az alábbi szempontok szerint releváns:</p> <ul style="list-style-type: none"> • az elmúlt években tapasztalt, folyamatosan növekvő munkaerőpiaci kereslet alapján az idősebb aktív korúak alkalmasak lehetnek a tapasztalataikat, lojalitásukat értékelő foglalkoztatóknál, bár ehhez gyakran tovább- vagy átképzés szükséges. Az érintettek motiváltak ugyan, de úgy gondolják, nincs számukra elérhető munka. Az idősebbek munkaereje iránti alacsony kereslet hosszú ideig jellemző volt, részben fizikai okokból, részben a meglévő foglalkoztatottaknál jellemzően alacsonyabb képzettségük miatt. • A munkáltatókat sem lehet „magukra hagyni” a több év munkaerőpiaci távollét után visszatérő kollégákkal való foglalkozásban, hiszen a kiesés tartamától függően szükség lehet akár a saját szakmában is újrakezdőként foglalkozni a munkavállalóval.
Tevékenység megvalósulásának helyszíne(i)	Bács-Kiskun vármegye egész területe, ideértve a megyei jogú városok területét is
Indikátor megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	<p>Programban résztvevő inaktív személyek száma</p> <p>Munkaerőpiaci alkalmazkodást segítő támogatásban részesülők száma</p> <p>Foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokban és tevékenységekben résztvevők száma</p>
Szakmai mutató megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	<p>Foglalkoztatást elősegítő tevékenységek száma</p> <p>Foglalkoztatást elősegítő tevékenységekben résztvevők száma</p>
Megvalósítás tervezett kezdete	2024. január 1.
Megvalósítás tervezett vége	2027. június 30.
Tevékenység becsült költsége (Ft)	bruttó 78 105 000 Ft (szakértői szolgáltatás és közbeszerzés költsége)

Tevékenység neve	A Bács-Kiskun vármegyében működő társadalmi vállalkozások ellenállóképességének és gazdasági fenntarthatóságának erősítése
Tevékenység kódja	BKVÖH-4
Illeszkedés a felhívásban meghatározott támogatható tevékenységekhez	Önállóan támogatható tevékenység: 2.1.1. A. a)
Tevékenység illeszkedése az átfogó és specifikus célokhoz	1. Élhető város - élő vidék (Település- és térségfejlesztés) 2. Intelligens gazdaság (Gazdaságfejlesztés) 3. Belülről vezérelt ember és közösség (Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése) S3. A szociális gazdaság erősítése
Tevékenység célcsoportja	Közvetlen célcsoport: Bács-Kiskun vármegye társadalmi vállalkozásai és a velük partnerségre törekvő piaci és állami szereplők, partnerségi megállapodást aláírók Közvetett célcsoport: működő klaszterek, paktum partnerségnek szolgáltatást nyújtók, intézmények, média
Tevékenység szakmai leírása	A szociális gazdaságot erősítő tevékenységek részeként megvalósul: <u>Megalapozó tanulmány elkészítése, helyzetfelmérés:</u> a társadalmi vállalkozások kapacitáshiányainak, fejlődési gátjainak felmérése. A tapasztalatok szerint ezeknek a vállalkozásoknak gyakran nincs elégséges erőforrásuk termék- és szolgáltatásfejlesztésre, megfelelő értékesítési hálózat kiépítésére, termelési kapacitásbővítésre, logisztikai megoldások bevezetésére, a piaci jelenlét biztosítására, a hálózatosodásra, valamint a forprofit szervezetek, a közsféra és a szociális vállalkozások közti partnerségek fejlesztésére – ezek részletes felmérése, alapos megismerése szükséges a beavatkozások megtervezéséhez. <u>Humán szolgáltatások összehangolása:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Szolgáltatástervezés: <ul style="list-style-type: none"> ○ A szolgáltatáscsomag kialakítása: a fejlődési gát beazonosítását szolgáló audit/vezetői vagy tulajdonosi interjú megtervezése, az igénybe vevők belépési korlátainak meghatározása. ○ Szolgáltatási követelményrendszer összeállítása a felmérés alapján (pl. tanácsadás, interim menedzsment, vezető számára nyújtott mentorálás/coaching). • Szolgáltatás beszerzése (a forprofit szektorban szerzett referenciákkal (is) rendelkező szakemberek bevonása, mely a szektorok közötti kommunikációt is erősíti). • Üzleti szolgáltatások biztosítása a társadalmi vállalkozások és vezetőik, számára. • A projekt független értékelése abban az esetben, ha a megvalósítási modell szakpolitikai jelentőségű lehet. <p>Interim menedzser igénybevétele eddig nem jelent meg a hazai fejlesztéspolitikai gyakorlatban a társadalmi vállalkozások esetében,</p>

	<p>így a tevékenység nemcsak Bács-Kiskun vármegye, hanem az országos fejlesztéspolitika szintjén is pilot kezdeményezés, társadalmi innováció lehet. Az interim menedzsment lehetővé teszi azt, hogy a beazonosított fejlődési gátak leküzdéséhez a szükséges menedzsment-kapacitás is az érintett szervezetek rendelkezésére álljon. Az interim menedzsment szolgáltatás egy következő lépcsőfok lehet a hosszú távú fenntarthatóság érdekében és a szemléletváltásban, szemléletformálásban. Így pl. az üzleti szolgáltatás paktum keretében történő támogatása hozzájárulhat a helyi gazdasági fejlődés élénkítéséhez a munkahelyteremtéshez, jövedelmek növekedéséhez, a társadalmi vállalkozások fenntarthatóbbá és versenyképesebbé tételéhez stb. Az üzleti szolgáltatást azok a vállalkozások vehetik igénybe, akik igazoltan rendelkeznek növekedési potenciállal, továbbá vállalják, hogy működésükhöz mások számára példaértékű üzleti modellt alkalmaznak.</p> <p>A helyzetfelmérésre és beavatkozások kidolgozására irányuló szakértői szolgáltatás megvalósítója közbeszerzés útján kerül kiválasztásra.</p>
<p>Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága</p>	<p>Eddigi tapasztalatok alapján a foglalkoztatási és gazdasági problémák kezelésére megfogalmazott programok akkor hatékonyak, ha mögöttük széles körű együttműködés és megalapozott partnerség áll. A társadalmi integrációs kihívások a gazdasági növekedést is hátráltatják. Az integráció fontos eszköze a hátrányos helyzetű rétegek munkába állásának és jövedelemtermelő képességének megteremtése, amely a szociális gazdaság fejlesztésén keresztül valósítható meg a leggyorsabban. Erre kiválóak a helyi kezdeményezéseket felkaroló paktumok, amelyek kiemelten fontos eszközökké válhatnak többek között a hazai szociális gazdaság fejlesztésében is. A szociális gazdaság „építőkövei” a társadalmi vállalkozások, melyek lehetnek szociális szövetkezetek, egyesületek, alapítványok vagy nonprofit kft-k is.</p> <p>A szociális szövetkezetek száma az elmúlt években jelentős csökkenésnek indult, a megmaradt szövetkezetek árbevétele ugyanakkor évről évre egyenletesen növekszik, vagyis okkal feltételezhető, hogy a működő társadalmi vállalkozások alkalmazkodó-, ellenálló- és innovációs képességének növelése érdemben befolyásolja a szociális gazdaság jövőbeni jelentőségét és fenntarthatóságát; ezáltal új munkahelyek létrehozásához, valamint a jelenlegi munkahelyek megtartásához is hozzájárulva.</p> <p>A szociális gazdaság eddigi fejlesztései jelentős gyártási, feldolgozási kapacitásokat hoztak létre. A fejlesztések ellenére a szociális gazdaság fenntartható működésének magas a kockázata. A helyi, pontszerű fejlesztések, valamint a helyi fogyasztói piacok együttműködése nem biztosítja a fenntartható működést. A kockázatok csökkentése, a fenntartható működés elérése érdekében végzett elemzések több tématerületet is azonosítottak:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • a fogyasztói igényekre alapuló termékpálya fejlesztés elmaradása, amely tartalmazza a fogyasztói igények megismerését, a termékfejlesztést, a minőségbiztosítást; • a termék volumen biztosítása a meglévő pontszerű kapacitások hálózatba szervezésével; • a fogyasztói igényeire épülő kereskedelmi csatorna, amely egyaránt biztosítja a helyi ellátást, valamint a térségen kívüli piacok elérését; • a termékpályák működését biztosító logisztikai hálózatok működése, a meglévő kapacitások, erőforrások koordinálása; • a termékpályák működéséhez szükséges koordináció, menedzsment erőforrások biztosítása; • a termékpályák működéséhez szükséges kompetens, a megfelelő szakmai ismeretekkel rendelkező humán erőforrás biztosítása, képzése, fejlesztése; • a vármegyén kívüli piacok eléréséhez az árualapok rendelkezésre állását és a piaci csatornák koordinálását biztosító menedzsment kapacitás fejlesztése; • a termékpályák fenntartható működéséhez szükséges, hiányzó termelői kapacitások fejlesztése. <p>A 2.5 alfejezet részeként készített SWOT-elemzés fontos lehetőségként azonosította a szociális gazdaság általános erősödését.</p>
Tevékenység megvalósulásának helyszíne(i)	Bács-Kiskun vármegye egész területe, ideértve a megyei jogú városok területét is
Indikátor megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	Program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – álló résztvevők száma
Szakmai mutató megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	Helyi termék- vagy szolgáltatásfejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek száma
Megvalósítás tervezett kezdete	2024. július 1.
Megvalósítás tervezett vége	2027. december 31.
Tevékenység becsült költsége (Ft)	32 385 000 Ft (szakértői szolgáltatás és közbeszerzés költsége)

Tevékenység neve	Helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés támogatása
Tevékenység kódja	BKVÖH-5
Illeszkedés a felhívásban meghatározott támogatható tevékenységekhez	Önállóan támogatható tevékenység: 2.1.1. A. b)
Tevékenység illeszkedése az átfogó és specifikus célokhoz	1. Élhető város - élő vidék (Település- és térségfejlesztés) 2. Intelligens gazdaság (Gazdaságfejlesztés) 3. Belülről vezérelt ember és közösség (Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése) S2. A helyi termékek és szolgáltatások továbbfejlesztése, piacra jutásuk támogatása
Tevékenység célcsoportja	Bács-Kiskun vármegyei termék-előállító és szolgáltató szervezetek (profitorientált és társadalmi vállalkozások egyaránt)
Tevékenység szakmai leírása	<p>A Helyi termékek és a marketingre, illetve disztribúcióra irányuló szolgáltatások fejlesztése, ennek részeként:</p> <p>I. Bács-Kiskun vármegyei termékek és szolgáltatások, mesterségek elektronikus kataszterének kialakítása a vármegyén belüli termelő-fogyasztó kapcsolat árualapjának meghatározásához.</p> <p>II. Hazai és nemzetközi jó gyakorlatok – termék, szolgáltatás, értékesítés – feltárása és adaptálása a célcsoportra és annak piacának igényeire.</p> <p>III. Termék- és szolgáltatásfejlesztési, illetve -továbbfejlesztési stratégia/terv kidolgozása (termékpályák azonosítása, digitális értékesítési szolgáltatás tervezése, termék védjegy rendszerhez történő potenciális csatlakozás tervezése, stratégiai menedzsment fejlesztése, humán erőforrás fejlesztése).</p> <p>IV. A helyi termelők és szolgáltatók alapvető vállalkozói készségét és vállalkozói hatékonyságát növelő képzések (e-learning) támogatása (digitalizáció, logisztika, marketing, finanszírozási alternatívák stb.) a projektbe való bekapcsolódáshoz (online megoldásokat használó tudásátadás a vállalkozói időgazdálkodást figyelembe vevő megoldásokkal).</p> <p>V. Hazai és nemzetközi jó gyakorlatok alkalmazását elősegítő együttműködések disszeminációja (az integrációs, hálózatszerkezési, hálózatfejlesztési modellek vizsgálata a különböző léptékű együttműködésekre vonatkozóan).</p> <p>VI. Tudatos vármegyei termékfogyasztás és -vásárlás ösztönzése (kutatások, felmérések, értékesítési akciók támogatása, ismeretterjesztő fórumok a helyi gazdaság vonatkozásában) az I. pont tevékenysége révén beazonosított termékkörben. Mindhárom szint logisztikai szükségleteinek vizsgálata a klímaváltozás hatásai fényében: 1. vármegyei hálózat, 2. "szatyor" közösségek, 3. kistermelői összefogás / rövid ellátási lánc (REL) / szociális szövetkezet / értékesítő szövetkezet.</p> <p>A tevékenység részét képezi még a helyi szellemi, épített és természeti örökségre építő közösségi és kreatív gazdaságot fejlesztő programok, tevékenységek és szolgáltatások szervezése és megvalósítása; az egyéni és közösségi tudást és kreativitást erőforrásként értelmező és</p>

	<p>használó helyi gazdaságot fejlesztő programok kezdeményezése és megvalósítása; a kulturális terület- és településfejlesztéssel, helyi vállalkozás- és termékfejlesztéssel, kreatív iparral, a kulturális turizmussal kapcsolatos programok, tevékenységek, szolgáltatások szervezése és megvalósítása; az információs és kommunikációs technológiák, a digitalizáció kulturális alapú használatához hozzásegítés.</p> <p>A szakértői szolgáltatások megvalósítója közbeszerzés útján kerül kiválasztásra.</p>
<p>Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága</p>	<p>Bács-Kiskun vármegye Magyarország legnagyobb kiterjedésű vármegyéje, népsűrűsége alacsonyabb az országos átlagnál. A kereskedelem, az áruk célba jutása szempontjából fontos, hogy a települések belterületein kívül a jelentős létszámú külterületi lakosság ellátási igényeivel is számolni kell (preferálva az önellátást a külső forrásból igényelt termékekkel, szolgáltatásokkal szemben).</p> <p>A helyzetfeltárás- és értékelés során egyértelműen láthatóvá vált, hogy a helyi termékek előállítását, a kézműves termelést főleg a (családi) kisvállalkozások végzik, akik jellemzően az értékesítésről is maguk gondoskodnak. A kimagasló minőségű és ennek megfelelő árszínvonalú termékek leginkább Kecskemétre, illetve Budapesten találják meg a célközönségüket, a fizetőképes keresletet. A befektetés- és gondozásigényes, ennek köszönhetően viszont jelentősebb profitrátaival működő zöldségtermesztés jelentősége tovább nőhet, új húzóágazattá válhat. A védjegy- és a minősítési rendszerek bevezetése a helyi tapasztalatok szerint ugyanakkor nem igazán hozott többletbevételt, nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. A vidékfejlesztési program kínálta lehetőségek kiaknázása a jövőben is nagy jelentőséggel bír.</p> <p>Mindezzel összhangban fontos feladat a IKT-ismeretek minél magasabb szintű, gyakorlati alkalmazása; elektronikus kataszterek létrehozása; a helyben elérhető szolgáltatások ismertségének növelése; egyedi értékeik és együttműködési lehetőségeik feltárása, kidomborítása; a vonatkozó jó gyakorlatok, hazai és nemzetközi tapasztalatok megismerése és adaptálása.</p>
<p>Tevékenység megvalósulásának helyszíne(i)</p>	<p>Bács-Kiskun vármegye egész területe, ideértve a megyei jogú városok területét is</p>
<p>Indikátor megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység</p>	<p>nem releváns</p>
<p>Szakmai mutató megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység</p>	<p>Helyi termék- vagy szolgáltatásfejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek száma</p>
<p>Megvalósítás tervezett kezdete</p>	<p>2023. november 30.</p>

Megvalósítás tervezett vége	2027. december 31.
Tevékenység becsült költsége (Ft)	bruttó 62 230 000 Ft (közbeszerzéssel együtt)

Tevékenység neve	Befektetés-ösztönzéshez, ágazati gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek
Tevékenység kódja	BKVÖH-6
Illeszkedés a felhívásban meghatározott támogatható tevékenységekhez	Önállóan támogatható tevékenység: 2.1.1. A. c)
Tevékenység illeszkedése az átfogó és specifikus célokhoz	1. Élhető város - élő vidék (Település- és térségfejlesztés) 2. Intelligens gazdaság (Gazdaságfejlesztés) 3. Belülről vezérelt ember és közösség (Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése) S1. Vállalkozás- és befektetésösztönzés, a gazdasági környezet javítása
Tevékenység célcsoportja	Bács-Kiskun vármegye, különösen a különleges eszközökkel fejlesztendő térség önkormányzatai, önkormányzati tulajdonú társaságai
Tevékenység szakmai leírása	<p>A tevékenységcsomag a következő részekből épül fel:</p> <p><u>I. Befektetés-ösztönzéshez kapcsolódó tevékenységek:</u> A projekt keretében a gazdaságfejlesztési tevékenységek területi sajátosságainak megfelelően szükséges megvizsgálni a megvalósítandó önkormányzati és profitorientált befektetések, fejlesztések főbb telepítési tényezőit, úgymint: természeti környezet; termelési tényezők (tőke – elérhető tőkealapok és támogatások, alapanyag); munkaerő elérhetősége; kereslet és szállítás térbeli kapcsolatai.</p> <p><u>II. Egy-egy ágazathoz kapcsolódó piacszerzési stratégia, szolgáltatási terv kidolgozása, kapcsolódó marketing és arculatterv készítés;</u></p> <p><u>III. nemzetközi jó gyakorlatok alkalmazását elősegítő együttműködések disszeminációja:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A projekt keretében a különleges eszközökkel fejlesztendő térségből javasolt logisztikai fejlesztésekre és raktározási piacra fókuszáló térségi logisztikai együttműködési terv (a kínálat összehangolására, a helyi és térségen kívüli piac felmérésére és megszerzésére irányuló stratégia és az arra alapuló tervek) elkészítése, mely kiemelten kezeli a környezeti szempontból előnyös vasúti szállítási lehetőségek jobb kihasználását. • Turisztikai ágazat részpiacainak feltárását és piacszerzését szolgáló, a turizmusfejlesztési stratégiára ráépülő tervdokumentumok kidolgozása. <p><u>IV. A kidolgozott helyi gazdaságfejlesztési projektek megalapozása és közösségi integrálása; gazdasági és foglalkoztatási fókuszú vállalkozói fórumok, rendezvények szervezése, képzések, tapasztalat-csere támogatása:</u> A projekt keretében tapasztalatcsere-látogatások szervezése és lebonyolítása a következő témakörökben: logisztika,</p>

	<p>térségi gazdaságfejlesztés, térségi befektetésösztönzés, külföldi működőtőke befektetések kezelésére irányuló tapasztalatok, niche piacok részére fejlesztett szolgáltatások, ESG (környezeti és társadalmi szempontból felelős gazdálkodás) kihívásai. Ezt követően a tanulmányút tapasztalatainak helyi adaptációját szolgáló és disszeminációs rendezvények szervezése, tematikus vásárokon való megjelenés.</p>
<p>Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága</p>	<p>Bács-Kiskun vármegyében a Budapest-Kelebia vasúti szakasz megújul. Kelebián vágányok mellett a hálózat egyéb részei – az állomások, a biztosítóberendezések és az áramellátás – is modernizálódnak. Ezzel együtt kulcsfontosságú a raktározási kapacitások erősítése is.</p> <p>A Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara végezte el a hiányszakmák felmérését az előző paktum projektben. Az első tíz között szerepelt a tehergépkocsi-vezető. Ugyanerre a problémára más megközelítésben keres megoldást a különleges eszközökkel kezelendő térségben Kelebia Község Önkormányzata, közösen gondolkodva Mélykút Város Önkormányzatával és a térség jelentős vállalkozásaival. A javaslat az ellátási láncok működésének rövid távon bekövetkező logisztikai problémáira világít rá és ajánl a paktum projekt keretében kidolgozandó megoldásokat.</p> <p>A lehetőségekre és infrastrukturális erősségekre alapozott beavatkozás esetében is szükséges megvizsgálni, hogy az infrastruktúrán túli telepítési tényezők milyen szerepvállalást tesznek lehetővé Kelebia együttműködő partnerei számára a térségi – akár határon átnyúló - gazdaságfejlesztésben.</p> <p>A TOP Plusz programban nagy számú turisztikai pályázatra lehet számítani az előzetes felmérések és az operatív program társadalmasítása során kapott visszajelzések alapján. Ebben a tervezési időszakban várható a TOP forrásaiból támogatott Aranymonostor projekt átadása, de többnyire olyan beruházásokkal kell számolni, amelyek vonzereje nem országos hatókörű. Ugyanakkor ezeknek a piaca is lehet érdemi abban az esetben, ha sikerül olyan rés piac(ok)at feltárni, amelyek a beruházások fenntarthatóságához megfelelő bevételeket biztosítanak. A SWOT-elemzés egyértelmű gyengeségként azonosította az aktív turisztikát kiszolgáló infrastruktúra hiányait, míg lehetőségként került megjelölésre az egyedi, országos viszonylatban is vonzó aktív turisztikai portfólió kialakítása, valamint a regionális szintű gyógyfürdő-fejlesztés – mindezt egységes stratégiai tervezésre alapozva szükséges megvalósítani, illeszkedve a BKVÖ-1 tevékenység keretében kidolgozásra kerülő stratégiai dokumentumokhoz.</p>
<p>Tevékenység megvalósulásának helyszíne(i)</p>	<p>Bács-Kiskun vármegye egész területe, ideértve a megyei jogú városok területét is, de kiemelten a különleges eszközökkel fejlesztendő térség</p>
<p>Indikátor megnevezése, amelyek megvalósításához hozzájárul a tevékenység</p>	<p>nem releváns</p>
<p>Szakmai mutató megnevezése, amelyek</p>	<p>Befektetés-ösztönzéshez, ágazati gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek száma</p>

megvalósításához hozzájárul a tevékenység	
Megvalósítás tervezett kezdete	2025. január 1.
Megvalósítás tervezett vége	2027. december 31.
Tevékenység becsült költsége (Ft)	bruttó 45 085 000 Ft (közbeszerzéssel együtt)

Tevékenység neve	Projektmenedzsment ellátása
Tevékenység kódja	BKVÖH-7
Illeszkedés a felhívásban meghatározott támogatható tevékenységekhez	Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenység: 2.1.2.1. b)
Tevékenység illeszkedése az átfogó és specifikus célokhoz	1. Élhető város - élő vidék (Település- és térségfejlesztés) 2. Intelligens gazdaság (Gazdaságfejlesztés) 3. Belülről vezérelt ember és közösség (Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése) S5. A térségi gazdaság működtetésében érintett szereplők együttműködéseinek előmozdítása
Tevékenység célcsoportja	A projekt megvalósításában résztvevő szervezetek munkatársai
Tevékenység szakmai leírása	<p>A projektmenedzser legfőbb feladatai a projekt megvalósításának teljes időtartama során:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A Projekt és a Projektben résztvevők átfogó koordinálása, munkájuk irányítása. • A Projekt kifizetési kérelmei összeállításának ellenőrzése és irányítása. • A monitoring adatok alapján a Közreműködő Szervezet és az Irányító Hatóság tájékoztatása a Projekt pillanatnyi állapotáról és előrehaladásáról. • A Projektet érintő kommunikációs rendszer működtetése. • A Projekt munkájában résztvevők feladatvégzéséről teljesítésigazolás kiállítása. • A pályázatban előírt nyilvánosság biztosításának koordinálása. • A szerződéskötés előterjesztése és adminisztrálása. • A Projekt keretében elszámolni kívánt bizonylatok záradékolása. <p>A projekt pénzügyi vezetőjének legfőbb feladatai a projekt megvalósításának teljes időtartama során:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szakmai kapcsolattartás a projektvezetővel, a projekt asszisztenssel, valamint a szakmai megvalósításban közreműködő munkatársakkal. • A projekt költségvetésének összeállítása, majd az elfogadott költségvetés szükség szerinti módosítása és annak pénzügyi végrehajtása (fő felelős).

	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt megvalósulásának pénzügyi, szakmai szempontú támogatása, a vonatkozó jogszabályok, hatósági előírások, szerződések érvényesülésének ellenőrzése. • A projekt ütemterv szerinti pénzügyi előrehaladásának figyelemmel kísérése. • Az elkülönített számla forgalmának folyamatos követése. • A szerződések, megrendelések pénzügyi szempontú ellenőrzése. • Valamennyi pénzügyi dokumentum rendelkezésre állásának biztosítása, a pénzügyi nyilvántartások naprakész vezetése. • Gondoskodás a kifizetési kérelmek és lehívások határidőre történő elkészítéséről. • Az elektronikus számlakitöltő rendszer kezelése, az EPTK adatbázis folyamatos feltöltése. • Feladatellátásban a munkáját a projektvezető koordinálja.
Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága	<p>A Felhívás előírása szerint a konzorcium tagja az alábbi személyeket a projekt teljes hossza alatt biztosítja:</p> <p>3.2.1 1 fő projektmenedzser: egy projektmenedzserrel tapasztalatokkal is rendelkező projektmenedzsert alkalmaz munkaviszony, közalkalmazotti, közszolgálati, kormánytisztviselői, illetve megbízási jogviszony keretében, akinek munkaideje a projektben bizonyíthatóan legalább heti 10 óra. A projektmenedzsernek felsőfokú végzettséggel és legalább 2 évszakmai tapasztalattal kell rendelkeznie a projektmenedzser területén,</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 fő pénzügyi vezető: a projekt pénzügyi végrehajtásának biztosítása érdekében egy pénzügyvezető alkalmazása munkaviszony, közalkalmazotti, közszolgálati, kormánytisztviselői, illetve megbízási jogviszony keretében, akinek munkaideje a projektben bizonyíthatóan legalább heti 10 óra. A pénzügyi vezetőnek szakirányú felsőfokú, vagy mérlegképes könyvelői végzettséggel és 3 éves releváns szakmai és projekt tapasztalattal kell rendelkeznie.
Tevékenység megvalósulásának helyszíne(i)	Kiemelten Kecskemét, de Bács-Kiskun vármegye teljes területét érinti
Indikátor megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	nem releváns
Szakmai mutató megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	nem releváns
Megvalósítás tervezett kezdete	2022. július 1.
Megvalósítás tervezett vége	2027. december 31.
Tevékenység becsült költsége (Ft)	163 256 017 Ft (bér, járulék)

Tevékenység neve	A foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés megújítása és fenntartása, a korábbi működési tapasztalatok összegzése és a párhuzamos projektekkel való összhang megteremtése
Tevékenység kódja	BKVÖH-8
Illeszkedés a felhívásban meghatározott támogatható tevékenységekhez	Kötelezően megvalósítandó önállóan támogatható tevékenységek: 2.1.1.1. A. a) 2.1.1.1. A. b) 2.1.1.1. A. c) 2.1.1.1. A. g) Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenység: 2.1.2.1. c)
Tevékenység illeszkedése az átfogó és specifikus célokhoz	1. Élhető város - élő vidék (Település- és térségfejlesztés) 2. Intelligens gazdaság (Gazdaságfejlesztés) 3. Belülről vezérelt ember és közösség (Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése) S5. A térségi gazdaság működtetésében érintett szereplők együttműködéseinek előmozdítása
Tevékenység célcsoportja	A paktumszervezet potenciális tagsági köre (Bács-Kiskun vármegye civil, önkormányzati és vállalkozói szereplői), szociális városrehabilitációt megvalósító projektgazdák
Tevékenység szakmai leírása	A saját teljesítésben megvalósuló tevékenységet a paktumiroda munkatársai látják el. Főbb altevékenységek: <u>Foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés felülvizsgálata, megújítása:</u> A paktumszervezet megújítása, (az adott területi szinten jelenlévő, foglalkoztatás, terület- és gazdaságfejlesztés területén releváns szereplők megkeresése és bevonása (tagok kiválasztási módszertanának bemutatása), tagok közötti együttműködési megállapodás aláírása). <u>A foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés megvalósítása és folyamatos működtetése:</u> Foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés (partnerség), irányító csoport (partnerséget reprezentáló szűkebb testület), menedzsment szervezet és paktumiroda működtetése, törekvés a megyében még működő helyi paktumirodákkal való együttműködésre, ügyrend, munkaterv, reális költségvetés aktualizálása/kidolgozása, az ehhez szükséges szakmai kompetenciák, humán erőforrás biztosítása. <u>TOP és TOP Plusz keretében támogatott foglalkoztatási partnerség működési tapasztalatainak összegyűjtése, illetve megosztása:</u> összegző tanulmány elkészítése; jó gyakorlatok bemutatása; disszeminációs rendezvények szervezése és megtartása személyes és online formában; a tanulmány kiegészítése a rendezvényeken kapott visszajelzésekkel. <u>A TOP Plusz keretében támogatott foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési és szociális célú projektek közötti összhang és együttműködés biztosítása:</u> tevékenységek beazonosítása, célcsoportok összevetése,

	<p>az átfedés elkerüléséhez szükséges lehatárolási szempontok meghatározása, rendszeres információcsere.</p> <p>A stratégia készítésekor még nem ismert, hogy a TOP Plusz program keretében mely városok fognak szociális városrehabilitációs projektet végrehajtani.</p> <p><u>A TOP Plusz-3.1.3 „Helyi humán fejlesztések” felhívás keretében támogatható Megyei Esélyteremtő Paktumok kidolgozásával való összhang megteremtése:</u> tevékenységek beazonosítása, célcsoportok összevetése, az átfedés elkerüléséhez szükséges lehatárolási szempontok meghatározása, rendszeres információcsere.</p> <p>A stratégia készítésekor még nem ismert a leendő projekt pontos tartalma a kapacitástervezés és a célcsoport-lehatárolás során ugyanakkor feltétlenül számításba kell venni.</p>
<p>Tevékenység iránti igény bemutatása, indokltsága</p>	<p>A konzorcium tagja az alábbi személyeket a projekt teljes hossza alatt biztosítja:</p> <p>legalább egy fő paktumiroda munkatárs munkaviszony, közalkalmazotti, közszolgálati, kormánytisztviselői, illetve megbízási jogviszony keretében, akinek munkaideje a projektben és a projekthez kapcsolódóan bizonyíthatóan legalább heti 20 óra. A paktumiroda munkatársnak felsőfokú végzettséggel és legalább 3 éves szakmai tapasztalattal kell rendelkeznie foglalkoztatási együttműködések területén. Amennyiben több paktumiroda munkatárs vesz részt a projektben akkor legalább 1 fő paktumiroda munkatársnak kell ezekkel a feltételekkel rendelkeznie.</p> <p>A foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési partnerség működésének egyik legfontosabb jellemzője a folyamatosság. Jól látható, hogy a 2014-2020 időszak paktum tevékenységei új igényeket generáltak, pl. a zászlóshajó járási projektcsomagok kidolgozás kapcsán jelentek meg továbblépési igények. A 2021-2027-es időszakra szükség van a paktumszervezet tagságának megújítására, új érdeklődők csatlakozási lehetőségének biztosítására. Ennek részletei a <i>4. fejezetben</i> kerülnek bemutatásra.</p> <p>A települési önkormányzatok körében végzett kérdőíves felmérésből is az derült ki, hogy sokan szeretnék folytatni az előző ciklusban megkezdett paktumtevékenységeket, továbbá az önkormányzati rendezvényeken lehetőséget biztosítanának a megvalósítóknak a célcsoport tájékoztatására és toborzására.</p> <p>A munkaerőpiaci programok, a célcsoport képzéséhez, foglalkoztatásához, foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásához kapcsolódó projektrész végrehajtása során kötelező az együttműködés a Foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések projektrész keretében foglalkoztatást elősegítő tevékenységeket nyújtó szervezetekkel, illetve – amennyiben egy településen vagy településrészen a TOP_Plusz-3.1.2-21 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+) felhívás keretében biztosított a szolgáltatásnyújtás, a TOP_Plusz-3.1.2-21 projektet az adott településen végrehajtó</p>

	szervezet(ek)kel. Ennek indokoltsága a kettős finanszírozás kiküszöbölése. Ugyanígy indokolt a TOP_Plusz-3.1.3 „Helyi humán fejlesztések” című felhívásra benyújtandó vármegyei projekttel való összhang megteremtése.
Tevékenység megvalósulásának helyszíne(i)	Kiemelten Kecskemét, de Bács-Kiskun vármegye teljes területét érinti
Indikátor megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	nem releváns
Szakmai mutató megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	Projekt keretében résztvevő szakmai megvalósítók száma Az együttműködésbe vont partnerek száma Az együttműködés által megkeresett partnerek száma Az együttműködést felkereső partnerek száma
Megvalósítás tervezett kezdete	2022. július 1.
Megvalósítás tervezett vége	2027. december 31.
Tevékenység becsült költsége (Ft)	bruttó 74 022 383 Ft (bérek, járulékok, eszközbeszerzés)

Tevékenység neve	Kötelező nyilvánosság biztosítása
Tevékenység kódja	BKVÖH-9
Illeszkedés a felhívásban meghatározott támogatható tevékenységekhez	Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenység: 2.1.2.1. a)
Tevékenység illeszkedése az átfogó és specifikus célokhoz	1. Élhető város - élő vidék (Település- és térségfejlesztés) 2. Intelligens gazdaság (Gazdaságfejlesztés) 3. Belülről vezérelt ember és közösség (Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése) S5. A térségi gazdaság működtetésében érintett szereplők együttműködéseinek előmozdítása
Tevékenység célcsoportja	Célcsoport: Bács-Kiskun vármegye lakossága, civil szervezetei, vállalkozásai, önkormányzatai
Tevékenység szakmai leírása	Kötelező nyilvánosság biztosítása – „ÁÚF 21-27” c. dokumentum 10. fejezete és a Felhívás 6.2. pontja alapján. A kötelező nyilvánosság részeként az alábbi altevékenységek, kommunikációs elemek valósulnak: <ul style="list-style-type: none"> Projekt-előkészítés: kommunikációs terv készítése és a kedvezményezett weboldalán önálló aloldal készítése. Projektmegvalósítás: sajtóközlemény kiküldése a projekt indításáról és a sajtómegjelenések összegyűjtése; sajtótájékoztató szervezése; sajtónyilvános események

	<p>szervezése; a beruházás helyszínén „A2” vagy „A3” vagy „Europlakát” méretű tájékoztató tábla elkészítése és elhelyezése; kommunikációs célra alkalmas fotódokumentáció készítése.</p> <ul style="list-style-type: none"> Projektzárás: sajtóközlemény kiküldése a projekt zárásáról és a sajtómegjelenések összegyűjtése; TÉRKÉPTÉR feltöltése a projekthez kapcsolódó tartalommal.
Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága	Kötelező előírás teljesítése; a széles nyilvánosság tájékoztatása a főbb projektcélokról, -eseményekről és a megvalósuló tevékenységekről.
Bács-Kiskun vármegye egész területe, ideértve a megyei jogú városok területét is.	Bács-Kiskun vármegye egész területe, ideértve a megyei jogú városok területét is
Indikátor megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	nem releváns
Szakmai mutató megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	nem releváns
Megvalósítás tervezett kezdete	2022. július 1.
Megvalósítás tervezett vége	2027. december 31.
Tevékenység becsült költsége (Ft)	bruttó 990 600 Ft (7% átalány része)

3.3 Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal

Tevékenység neve	Munkaerőpiaci támogatások nyújtása
Tevékenység kódja	BKVKH-1
Illeszkedés a felhívásban meghatározott támogatható tevékenységekhez	Önállóan támogatható tevékenység: 2.1.1. B. a) Kötelezően megvalósítandó önállóan támogatható tevékenység: 2.1.1.1. B. a)
Tevékenység illeszkedése az átfogó és specifikus célokhoz	2. Intelligens gazdaság (Gazdaságfejlesztés) 3. Belülről vezérelt ember és közösség (Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése) S1. Vállalkozás- és befektetésösztönzés, a gazdasági környezet javítása S4. A foglalkoztatási szint javítása, a hátrányos helyzetű célcsoporttagok munkaerőpiacra lépésének és tartós ottmaradásának támogatása
Tevékenység célcsoportja	Célcsoport: Nyilvántartott 30 év feletti álláskereső és 50 év feletti inaktív
Tevékenység szakmai leírása	<p>1. Foglalkoztatást elősegítő bértámogatások A munkaerőpiaci programban meghatározottak szerint 6 havi bérköltség-támogatás nyújtása a támogatási feltételeknek megfelelő munkáltatóknak. A támogatás mértéke a munkáltatónál ténylegesen felmerülő munkabér alapján, annak 50%-ában kerül meghatározásra a célcsoportba tartozó nyilvántartott álláskereső alkalmazása esetén. A munkáltatónak a támogatás igénybevételét követően nem áll fenn továbbfoglalkoztatási kötelezettsége. A bértámogatás nyújtása 2035 főre tervezett.</p> <p>2. Vállalkozóvá válást elősegítő támogatás Annak az álláskeresőnek nyújtható vállalkozóvá válást elősegítő támogatás, akit legalább egy hónapja álláskeresőként nyilvántartanak; a BKVKH által nyújtott - legalább egy hónap időtartamú - szolgáltatás keretében a vállalkozás indításához szükséges jogi, pénzügyi készségeket megszerzi; és aki a szolgáltatás keretében üzleti terv készítésével bemutatja az indítani kívánt vállalkozás hatékonyságát és működésének részleteit. A támogatás nyújtása 6 hónapon keresztül tervezett a kötelező legkisebb munkabér 100%-ának megfelelő mértékben, mely legfeljebb a kötelező legkisebb munkabér tizenötszörösének megfelelő mértékű vissza nem térítendő tőketámogatással is kiegészülhet. Az álláskeresőnek a támogatás igénybevételekor vállalnia kell, hogy a vállalkozást a támogatás kezdetétől számított huszonnégy hónapig fenntartja. Összesen 30 fő támogatása tervezett.</p> <p>3. Munkaerőpiaci alkalmazkodást segítő képzés támogatása Közvetlen munkáltatói igényeken alapuló képzésen való részvétel költségeinek támogatása. A támogatást az a foglalkoztató igényelheti, aki foglalkoztatásra irányuló jogviszonyt</p>

	<p>létesít az álláskeresővel, olyan munkakör tekintetében, mely az álláskereső képzését igényli, és a foglalkoztatásra irányuló jogviszony keretében az álláskereső részt vesz a jogszabályban meghatározott képzésbe. A támogatás odaítélése során a munkahelyi háttérrel rendelkező képzések elsődlegessége biztosított.</p> <p>A korábbi időszak megvalósítási tapasztalatai és a szabályozás változása alapján mindösszesen 1 fő támogatása tervezett, ugyanis a képzések indítása és a képzési kínálat alakítása a Szakképzési Centrumok illetékességi körébe került áthelyezésre.</p> <p>A tevékenység részét képezi a kifizetésre kerülő támogatások mellett a szakmai megvalósításban résztvevő munkatársak bér- és járulékköltsége.</p> <p>A támogatások kihelyezése a területi különbségek figyelembe vételével, azok csökkentését célozva fog megtörténni.</p> <p>A tevékenység feltételeit a Felhívás mellett a foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokról és támogatásokról szóló 100/2021. (II. 27.) Korm. rendelet szabályozza.</p>
<p>Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága</p>	<p>A tevékenység a 2014-2020-as időszak vármegyei és helyi/járási paktumok megvalósítási tapasztalatai alapján került összeállításra: a bértámogatások és a vállalkozóvá válás támogatása egyaránt rendkívül népszerű volt, míg a képzési támogatások iránt jóval kisebb volt a kereslet.</p> <p>A bértámogatás elsősorban arra nyújt lehetőséget, hogy a vállalkozó számottevő anyagi kockázat nélkül, tényleges munkakörülmények között tudjon új munkavállalót kipróbálni a betöltetlen munkakör(ök) vonatkozásában.</p> <p>A vállalkozóvá válás támogatása pedig lehetővé teszi, hogy a piacképesnek vélt ötlettel igen, de ügyfélkörrel még nem rendelkezők el tudják indítani vállalkozásukat, anyagi védőhálót kínálva a működés első, piacszerzés szempontjából kritikus időszakára.</p> <p>A 2.3 és 2.4 <i>alfejezetben</i> részletesen bemutatásra kerülő statisztikák alapján a 30 év feletti nyilvántartott álláskeresők és az inaktív elsődleges munkaerőpiacra juttatása egyaránt sikeresen megvalósítható ezen támogatási formák alkalmazásával.</p> <p>A 2.5 <i>alfejezet</i> SWOT-elemzésének részeként azonosított, releváns gyengeségek:</p> <p>3.3.1 az országos átlagtól számottevő mértékben elmaradó átlagos végzettségi szint az aktív korú népesség körében;</p> <p>3.3.2 az alacsony iskolai végzettségűek és az idősebb korosztályok folyamatosan emelkedő részaránya a nyilvántartott álláskeresők körében;</p> <p>3.3.3 a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők növekvő aránya a pandémiát követő időszakban.</p>

Tevékenység megvalósulásának helyszíne(i)	Bács-Kiskun vármegye egész területe, ideértve a megyei jogú városok területét is
Indikátor megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	<p>Programban résztvevő munkanélküliek száma</p> <p>Munkaerőpiaci alkalmazkodást segítő támogatásban részesülők száma</p> <p>Foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokban és tevékenységekben résztvevők száma</p> <p>Program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – álló résztvevők száma</p>
Szakmai mutató megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	<p>Résztvevők, akik a program elhagyásának időpontjában munkát keresnek</p> <p>Program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők</p> <p>A program elhagyása utáni hat hónapon belül foglalkoztatásban levő résztvevők, beleértve az önfoglalkoztatást</p> <p>Mobilitási támogatásban részesülők száma</p> <p>Vállalkozóvá válást elősegítő támogatásban részesülők száma</p> <p>Az együttműködés eredményeként támogatásban részesülő vállalkozások, vállalatok száma</p>
Megvalósítás tervezett kezdete	2023. július 1.
Megvalósítás tervezett vége	2027. december 31.
Tevékenység becsült költsége (Ft)	bruttó 1 727 052 000 Ft (a három támogatástípus együttesen)

Tevékenység neve	Célcsoport közvetlen támogatásához, valamint részükre nyújtott foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokhoz kapcsolódó megvalósítói tevékenységek
Tevékenység kódja	BKVKH-2
Illeszkedés a felhívásban meghatározott támogatható tevékenységekhez	<p>Önállóan támogatható tevékenység: 2.1.1. B. b)</p> <p>Kötelezően megvalósítandó önállóan támogatható tevékenység: 2.1.1.1. B. b)</p>
Tevékenység illeszkedése az átfogó és specifikus célokhoz	<p>2. Intelligens gazdaság (Gazdaságfejlesztés)</p> <p>3. Belülről vezérelt ember és közösség (Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése)</p> <p>S1. Vállalkozás- és befektetésösztönzés, a gazdasági környezet javítása</p> <p>S4. A foglalkoztatási szint javítása, a hátrányos helyzetű célcsoporttagok munkaerőpiacra lépésének és tartós ottmaradásának támogatása</p>
Tevékenység célcsoportja	Célcsoport: Nyilvántartott 30 év feletti álláskereső és 50 év feletti inaktív
Tevékenység szakmai leírása	<p>Az álláskereső munkaerőpiacon való elhelyezésének támogatása csoportos vagy egyéni szolgáltatásnyújtás formájában, valamint az inaktív bevonása az elsődleges munkaerőpiacra.</p> <p>Az egyes szolgáltatástípusok célja:</p>

	<p>A <u>Munkaerőpiaci információk nyújtása</u> szolgáltatás célja, hogy tájékoztatást nyújtson az elérhető foglalkoztatási lehetőségekről, elősegítse az elhelyezkedést, önfoglalkoztatóvá válást, információt nyújtson a térségben elérhető képzésekről, a régió, a vármegye, valamint a járás munkaerőpiaci helyzetéről, a munkaerő kereslet és kínálat helyi jellemzőiről, a foglalkoztatást elősegítő támogatásokról és egyéb szolgáltatási formákról. Az <u>Egyéni álláskeresési tanácsadás célja</u>, hogy a szolgáltatást kérők elsajátítsák az álláskereséshez szükséges legfontosabb ismereteket, amelyek alkalmazásával önállóan, hatékonyan tudnak állást keresni és minél rövidebb idő alatt megtalálni és megszerezni a számukra megfelelő munkalehetőséget. Az <u>Egyéni munkatanácsadás</u> olyan több alkalomból álló segítségnyújtás, ahol feltárják azokat munkavállalást és munkahely megtartását akadályozó körülményeket, amelyek alapján a tanácsadó a problémára a szolgáltatást kérővel közösen keres megoldást. A <u>Munkavállalói készségek, képességek felmérése</u> szolgáltatás célja, hogy pontosan meghatározásra kerüljön a szolgáltatást kérők korábban megszerzett ismereteinek, készségeinek, képességének és gyakorlati tapasztalatainak megfelelő munkahely, foglalkoztatási forma. További cél a személyes képességek és a munkafeladatok összehangolása, munkavállalói profil elkészítése. A <u>Munkaerőpiaci visszalépést és beilleszkedést segítő reintegráló csoportos foglalkozás</u> szolgáltatás célja a korábbi munkatapasztalattal rendelkező, de a munka világából tartósan kieső ügyfelek munka világába történő visszasegítése. A visszalépéshez egyéni terv készítése.</p> <p>A kormányhivatalok foglalkoztatási és munkaerőpiaci feladatokat ellátó szervezeti egységeinél, valamint a kormányhivatalok járási hivatalának foglalkoztatási és munkaerőpiaci feladatokat ellátó szervezeti egységeinél történik a projekt szakmai megvalósításával kapcsolatos alábbi tevékenységek és szolgáltatások biztosítása:</p> <ol style="list-style-type: none"> i. inaktívak, potenciális résztvevők felkutatása; ii. ügyfelek programba vonása; iii. tájékoztatás, információnyújtás a célcsoport részére és a külső partnerek felé; iv. egyéni cselekvési tervek készítése; v. állásfeltárás és munkaközvetítés, foglalkoztatást elősegítő szolgáltatások és támogatások nyújtása; vi. regionális és helyi szereplőkkel való együttműködés, egyeztetés; vii. megvalósítás folyamatába épített szakmai értékelés, konzultáció, esetmegbeszélés; viii. a célcsoportnak biztosított támogatási eszközök megfelelő felhasználásának projekten belüli helyszíni ellenőrzése legalább a célcsoport 5%-ára kiterjedően.
<p>Tevékenység iránti igény bemutatása, indokltsága</p>	<p>A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkavédelmi és Munkaügyi Főosztályának koordinálásával, és a vármegye járási hivatalainak foglalkoztatási osztályaival együttműködve a regisztrált</p>

álláskeresőket, valamint a közfoglalkoztatottakat csoportos, valamint egyéni tájékoztatók, illetve állásbörzék nyújtásával, kívánja megismertetni az adott munkaerőpiaci környezetről a foglalkoztatási szervezet, hogy segítse az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedést. A közfoglalkoztatási programokban évről évre csökkenő létszámban kerülnek bevonásra ügyfelek, 2021. évben 3258 fő foglalkoztatására jött létre hatósági szerződés, 2022. évre vonatkozó tervezés folyamatban van, de várhatóan a 2500 fő bevonását meghaladja. A közfoglalkoztatottak esetében jellemzően a munkáltatóval egyeztetve, csoportos tájékoztatás keretében vagy a munkáltató telephelyén, vagy a foglalkoztatási osztály épületében van lehetőség felvenni a kapcsolatot a közfoglalkoztatottakkal. A közös tájékoztatók nyújtását követően személyre szabottan is biztosítható az egyéni körülmények, lehetőségek feltérképezésével, figyelembevételével célirányosan segítséget nyújtani annak érdekében, hogy az elsődleges munkaerőpiacon tudjon elhelyezkedni a korábban közfoglalkoztatásban résztvevő személy.

A célcsoportként megjelölt regisztrált álláskeresők esetében a foglalkoztatási osztályok ügyintézői rendszeres időközönként megszűrik az aktív állományban lévő ügyfeleket, akiket szóban, írásban értesítenek csoportos tájékoztatókról, illetve az újonnan belépő álláskeresők esetében az ügyintézői interjú során van lehetőség tájékoztatást nyújtani az elhelyezkedési esélyeket növelő lehetőségekről, azon humánszolgáltatásokról, melyeket az ügyfél a foglalkoztatási szolgáltatáson keresztül ingyenesen igénybe vehet. Ismertetésre kerülnek azok a támogatási lehetőségek, melyek az elhelyezkedés során a leendő munkáltatójának költségeinek csökkentésére irányulnak. Az elérhető bértámogatás lehetőségének ismeretében már az állásinterjú során előnyösebb pozícióba kerülhet az álláskereső.

A szolgáltatások között az információnyújtás kiterjed térségben elérhető képzésekre, a járás munkaerőpiaci helyzetére, a munkaerő kereslet-kínálat helyi jellemzőire, a foglalkoztatást elősegítő támogatások és az álláskeresői ellátásokra vonatkozó lehetőségek ismertetésére, továbbá a foglalkoztatással összefüggő jogszabályokkal kapcsolatos tájékoztatást is tartalmaz annak érdekében, hogy megfelelő ismerettel rendelkezzen a munkavállaláshoz. Az információnyújtás megvalósulhat eseti jelleggel vagy tervezetten pl. rendszeres csoportos tájékoztatók szervezésével, vagy állásbörzés során, valamint folyamatos információszolgáltatás formájában is, ami megvalósulhat az állami foglalkoztatási szerv országos és helyi honlapján, elektronikus levélben, tájékoztató anyagok, szórólapok formájában. Az eredményességet nagy mértékben növelheti, hogy a csoportos tájékoztatókon túl az egyénnel történő személyes elbeszélgetés során elhelyezkedési problémáinak egyedi megismerésével az ügyintéző személyre szabott módon tud foglalkozni, különböző alternatívák felajánlásával segíthető a munkába állás. Amennyiben kiderül, hogy álláskeresőt, elhelyezkedését szociális körülményei akadályozzák, javasolt a szociális információnyújtás igénybevétele, ami az egyén

élethelyzetéhez igazodó segítségnyújtás közvetlenül az egyén, illetve mikrokörnyezete szociális problémájának megismerésére épül, az adott élethelyzet megoldásához ad segítséget, annak érdekében, hogy elháruljanak azok az akadályok, amelyek az álláskeresést egyéni, családi, vagy életviteli problémák miatt nehezítik. Várt eredménye az, hogy a szolgáltatást kérő igénybe veszi a szociális szolgáltatásokat és ellátásokat, amelyek szabaddá teszik az utat az elhelyezkedéshez. Az információt nyújtónak támogatnia kell az ügyfél munkaerőpiaci belépését, illetve beilleszkedését akadályozó szociális problémák elhárítását. Tudatosítania kell az ügyfélben, hogy szociális helyzete rendezéséhez lehetnek lehetőségei, és azok igénybevétele fontos lehet a munkavállalás érdekében is. Amennyiben az elhelyezkedés előtti akadályok elháríthatók, a munkába állással növelhető a rendszeres bevétel, kiszámíthatóbb stabilabb körülmények biztosíthatók az életkörülményben pozitív változások lehetőségét szükséges megismertetni az elhelyezkedési nehézségek miatt akadályozott személyeknek. Ennek az információnyújtásnak az alapja, hogy az ügyintéző megfelelő bizalmat szerezzen az ügyféllel, jó problémafeltáró és elemző készséggel előítélet mentesen, hatékonyan tudjon kommunikálni. Az ügyintézőnek tájékozottnak kell lenni a szociális szolgáltatások területén, az egészségügyi alapellátás és szakellátás intézményrendszerére vonatkozóan, illetve a térség civil szervezeteiről, segítő tevékenységet folytató szervezeteiről is hasznos ismeretekről kell rendelkeznie ahhoz, hogy hatékony segítséget tudjon felajánlani az elhelyezkedési akadályok elhárításához.

Az egyéni álláskeresési tanácsadás az álláskereséshez szükséges legfontosabb ismereteket biztosítja az ügyfélnek, amelyek alkalmazásával önállóan, hatékonyan tud állást keresni. A cél, hogy minél rövidebb idő alatt sikerüljön megtalálni a megfelelő munkalehetőséget. Az álláskereséshez szükséges gyakorlat, készségek kialakítása, egyéni konzultáción keresztül biztosítható. A tanácsadás során a helyzetfeltárással az objektív és szubjektív tényezőket kell összegyűjteni. Azaz elsősorban iskolai végzettséget, egyéb végzettségeket, munkatapasztalatokat, valamint a célállást kell felmérni. Továbbá fontos tényezők az álláskereséssel kapcsolatos ismeretek szintjének, munkaértékek, képességek, készségek, kompetenciák, tulajdonságok, személyes körülmények, együttműködési készségek felmérése. A tanácsadás célja, hogy az ügyfél a személyes szükségleteinek megfelelő segítséget kapjon: a célállása megerősítéséhez, állásinformációs források megismeréséhez, az állásinformációs források technikai használatához. Fontos az álláskeresési módszerek megismertetése, önéletrajz, illetve motivációs levél írásához, valamint álláspályázat összeállításához nyújtott segítség, valamint az állásinterjúra való felkészítés.

Az egyéni munkatanácsadás olyan több alkalomból álló segítségnyújtás, ahol feltárják azokat munkavállalást és munkahely megtartását akadályozó körülményeket, amelyek alapján a tanácsadó a problémára az ügyféllel közösen keres megoldást.

	<p>Elsősorban azoknak ajánlott nyújtani ezt a szolgáltatást, akik nem rendelkeznek reális célállás elképzeléssel, vagy elhelyezkedésük más körülmények miatt gátolva van, és ezeket a gátló körülményeket feltárni vagy megoldani önállóan nem tudják. Az álláskeresésben emiatt nem, vagy nem eléggé aktívak és motiváltak. Az inaktív személyek esetén jellemzően nehézséget okoz saját, munkával, illetve a munkára való felkészüléssel kapcsolatos céljaik és az ezek megvalósításához szükséges lépések meghatározása. Tanácsadóval közösen kell meghatározni a munkaerőpiacon elérendő célokat, a célhoz vezető út állomásait, tevékenységeit, a szükséges és hozzáférhető eszközöket, és fel kell tárni az akadályozó tényezőket. Ehhez bizalmi légkör megteremtése, az ügyfél megismerése szükséges. A beszélgetés során feltárt körülmények elemzése során az eddigi életútból következő eredményeket, pozitívumokat, erősségeket, sikereket és az akadályozó tényezőket, hátrányokat, kell feltérképezni, és az egyéni problémákra megoldásokat, a megvalósításhoz pedig cselekvési tervet kell készíteni. A munkatanácsadás egyéni tanácsadás, amely személyes jelenléttel, táv, vagy online konzultáció formájában is megvalósulhat, célzott beszélgetés és önértékelési eljárás.</p> <p>Az <u>egyéni pályamódosítási tanácsadás</u> az egyéni kompetenciáikhoz, életpálya-elképzeléseikhez illeszkedő pályadöntés meghozatalában, valamint a pályadöntésnek megfelelő képzések, tanulási lehetőségek kiválasztásában nyújt segítséget. Elsősorban azon ügyfelek esetében alkalmazandó, akik szakmai végzettségüket nem tudják gyakorolni, mert pl. elavult szakmai végzettséggel rendelkeznek, vagy megváltozott az érdeklődésük esetleg a térségben nem keresett szakmai végzettséggel rendelkeznek. A pályamódosítási tanácsadás egy célorientált, problémamegoldó tevékenység, amely az ügyfél és a tanácsadó közötti személyes kontaktuson keresztül valósul meg. Célja, hogy az ügyfél tudatosítsa értékeit, eredményeit, pozitív képességeit, megfelelő pályaismeretet kapjon, reális elhelyezkedési irányokat tudjon meghatározni, mely eredményeként képes legyen önálló döntést hozni. A tanácsadási folyamat meghatározott lépéssorozatot jelent, mely általában a problémadefinícióból, a tisztázási folyamatból, célkijelölésből, valamint egy cselekvési terv kidolgozásából és annak megvalósításából áll.</p>
<p>Tevékenység megvalósulásának helyszíne(i)</p>	<p>Bács-Kiskun vármegye egész területe, ideértve a megyei jogú városok területét is</p>
<p>Indikátor megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység</p>	<p>Programban résztvevő inaktív személyek száma Programban résztvevő munkanélküliek száma Munkaerőpiaci alkalmazkodást segítő támogatásban részesülők száma Foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokban és tevékenységekben résztvevők száma</p>
<p>Szakmai mutató megnevezése, amelynek</p>	<p>Foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokban részesülők száma</p>

megvalósításához hozzájárul a tevékenység	
Megvalósítás tervezett kezdete	2022. július 1.
Megvalósítás tervezett vége	2027. december 31.
Tevékenység becsült költsége (Ft)	bruttó 836 750 000 Ft (a megvalósításban résztvevő munkatársak bér- és járulékköltségei)

Tevékenység neve	Projekt megvalósításához szükséges szakmai, módszertani és informatikai fejlesztések
Tevékenység kódja	BKVKH-3
Illeszkedés a felhívásban meghatározott támogatható tevékenységekhez	Önállóan támogatható tevékenység: 2.1.1. B. c) Kötelezően megvalósítandó önállóan támogatható tevékenység: 2.1.1.1. B. c)
Tevékenység illeszkedése az átfogó és specifikus célokhoz	3. Belülről vezérelt ember és közösség (Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése) S4. A foglalkoztatási szint javítása, a hátrányos helyzetű célcsoporttagok munkaerőpiacra lépésének és tartós ottmaradásának támogatása
Tevékenység célcsoportja	A Kormányhivatal érintett szervezeti egységei
Tevékenység szakmai leírása	<ol style="list-style-type: none"> 1. Munkavállalók belső képzése, új követelmények elsajátítása a 100/2021. (II.27.) Korm. rendeletben foglaltakhoz kapcsolódóan. 2. Módszertani fejlesztés: szervezetfejlesztés a TOP két paktuma (vármegyei és Kecskemét MJV+4 település) tevékenységének közös folytatását célzó működési és kommunikációs mechanizmusok kidolgozására. 3. Informatikai fejlesztés – Integrált Rendszer programspecifikus fejlesztése és a megvalósításhoz szükséges informatikai eszközök és irodabútorok beszerzése (12 db multifunkciós nyomtató, 28 db mobiltelefon, 56 db monitor, 28 db számítógép, 28 db forgószék, 28 db tárgyalószék). <p>A tevékenység a projektben átalányköltségként leírásra kerülő általános (rezi) költségeket, valamint a belső képzések és monitoring hatékony lebonyolításához szükséges gépjárműbérlés költségeit is magában foglalja.</p>
Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága	<ol style="list-style-type: none"> 1. A 100/2021. (II. 27.) Korm. rendelet. a foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokról és támogatásokról 2. Kecskemét MJV és a paktum együttműködésében résztvevő további települések esetén figyelemmel kell lennünk a párhuzamos működési időszakból fakadóan minden duplikáció elkerülésére. Így a tevékenységek és a monitoring kapcsán is jelentkeznek többletfeladataink. 3. Az informatikai fejlesztés indokoltságát az adja, hogy az Integrált Rendszer elkülönítetten kezeli az egyes projektek adattartalmait és projektspecifikus iratminta dokumentációt kezel. A korábbi projektek keretében beszerzett informatikai és irodai eszközök egy része mostanra elavult vagy amortizálódott, így a projektben

	résztevők megfelelő munkakörülményeinek, illetve - feltételeinek biztosítása érdekében új eszközök beszerzése vált szükségessé.
Tevékenység megvalósulásának helyszíne(i)	Bács-Kiskun vármegye egész területe, ideértve a megyei jogú városok területét is
Indikátor megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	nem releváns
Szakmai mutató megnevezése, amelynek megvalósításához hozzájárul a tevékenység	nem releváns
Megvalósítás tervezett kezdeté	2022. július 1.
Megvalósítás tervezett vége	2027. december 31.
Tevékenység becsült költsége (Ft)	bruttó 113 798 000 Ft (belső képzés, szervezetfejlesztés, informatika és irodabútorok, belső képzéshez és monitoringhoz kapcsolódó gépjárműbérlés, átalányköltség)

A stratégia kidolgozása során a tervezett intézkedések lehetséges társadalmi és gazdasági hatásainak számba vétele is megtörtént – ezek releváns esetben a tevékenységek szakmai leírásánál vagy a tevékenység iránti igény bemutatásánál is említésre kerülnek.

A fentiekben részletezett intézkedéseket a következő táblázat foglalja össze:

SPECIFIKUS CÉLKITŰZÉS	INTÉZKEDÉS KÓDJÁ	INTÉZKEDÉS NEVE	ÜTEMTERV	FORRÁS (Ft)	VÉGREHAJTÁSÉRT FELELŐS
S1. Vállalkozás- és befektetésösztönzés, a gazdasági környezet javítása S5. A térségi gazdaság működtetésében érintett szereplők együttműködéseinek előmozdítása	BKVÖ-1	Vármegyei szintű ágazati stratégiai dokumentumok kidolgozása	2023.06.01. – 2027.12.31.	46 905 000	BKVÖ
S5. A térségi gazdaság működtetésében érintett szereplők együttműködéseinek előmozdítása	BKVÖ-2	Paktumiroda működtetése és a foglalkoztatási célú kormányzati intézkedések megvalósulásának segítése	2022.07.01. – 2027.12.31.	106 350 000	BKVÖ
S1. Vállalkozás- és befektetésösztönzés, a gazdasági környezet javítása S2. A helyi termékek és szolgáltatások továbbfejlesztése, piacra jutásuk támogatása	BKVÖ-3	Figyelemfelkeltés, marketing	2023.03.30. – 2027.12.31.	35 306 000	BKVÖ
S5. A térségi gazdaság működtetésében érintett szereplők együttműködéseinek előmozdítása	BKVÖH-1	Részletes foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési stratégia, akcióterv, munkaprogram kidolgozása és felülvizsgálata	2022.12.01. – 2025.09.30.	13 970 000	BKVÖH
S5. A térségi gazdaság működtetésében érintett szereplők együttműködéseinek előmozdítása	BKVÖH-2	Munkaerőpiaci, vállalkozásfejlesztési és munkaerőigény felmérések elvégzése	2025.01.01. – 2025.09.30.	10 795 000	BKVÖH
S4. A foglalkoztatási szint javítása, a hátrányos helyzetű célcsoporttagok munkaerőpiacra lépésének és tartós ottmaradásának támogatása	BKVÖH-3	Foglalkoztatást elősegítő tevékenységek	2024.01.01. – 2027.06.30.	78 105 000	BKVÖH
S3. A szociális gazdaság erősítése	BKVÖH-4	A Bács-Kiskun vármegyében működő társadalmi vállalkozások ellenállóképességének és gazdasági fenntarthatóságának erősítése	2024.07.01. – 2027.12.31.	32 385 000	BKVÖH
S2. A helyi termékek és szolgáltatások továbbfejlesztése, piacra jutásuk támogatása	BKVÖH-5	Helyi termék- vagy szolgáltatásfejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek	2023.11.30. – 2027.12.31.	62 230 000	BKVÖH
S1. Vállalkozás- és befektetésösztönzés, a gazdasági környezet javítása	BKVÖH-6	Befektetés-ösztönzéshez, ágazati gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek	2025.01.01. – 2027.12.31.	45 085 000	BKVÖH

S5. A térségi gazdaság működtetésében érintett szereplők együttműködéseinek előmozdítása	BKVÖH-7	Projektmenedzsment ellátása	2022.07.01. – 2027.12.31.	163 256 017	BKVÖH
S5. A térségi gazdaság működtetésében érintett szereplők együttműködéseinek előmozdítása	BKVÖH-8	A foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés megújítása és fenntartása, a korábbi működési tapasztalatok összegzése és a párhuzamos projektekkel való összhang megteremtése	2022.07.01. – 2027.12.31.	74 022 383	BKVÖH
S5. A térségi gazdaság működtetésében érintett szereplők együttműködéseinek előmozdítása	BKVÖH-9	Kötelező nyilvánosság biztosítása	2022.07.01. – 2027.12.31.	990 600	BKVÖH
S1. Vállalkozás- és befektetésösztönzés, a gazdasági környezet javítása S4. A foglalkoztatási szint javítása, a hátrányos helyzetű célcsoporttagok munkaerőpiacra lépésének és tartós ottmaradásának támogatása	BKVKH-1	Munkaerőpiaci támogatások nyújtása	2023.07.01. – 2027.12.31.	1 727 052 000	BKVKH
S1. Vállalkozás- és befektetésösztönzés, a gazdasági környezet javítása S4. A foglalkoztatási szint javítása, a hátrányos helyzetű célcsoporttagok munkaerőpiacra lépésének és tartós ottmaradásának támogatása	BKVKH-2	Célcsoport közvetlen támogatásához, valamint részükre nyújtott foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokhoz kapcsolódó megvalósítói tevékenységek	2022.07.01. – 2027.12.31.	836 750 000	BKVKH
S4. A foglalkoztatási szint javítása, a hátrányos helyzetű célcsoporttagok munkaerőpiacra lépésének és tartós ottmaradásának támogatása	BKVKH-3	Projekt megvalósításához szükséges szakmai, módszertani és informatikai fejlesztések	2022.07.01. – 2027.12.31.	113 798 000	BKVKH

34. táblázat: A tervezett intézkedések összefoglalása

4. TÁMOGATÁSI KÉRELEM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETE

4.1. Konzorcium bemutatása

A projekt konzorciumvezetője Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata, a projektben konzorciumi partnerként vesz részt a Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal, illetve a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal. A szakmai megvalósításhoz kapcsolódó feladatokat a konzorciumi együttműködésben szereplő tagok együttesen látják el, a projektmenedzsmentet az Önkormányzati Hivatal biztosítja.

Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 27. § (1) szerint területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A jogszabályban meghatározott kötelező feladatainak ellátása során számos gazdasági és foglalkoztatási tevékenység elősegítését végzi, melyek a projekt végrehajtása során megkerülhetetlen területi szereplővé teszik.

Többek között összehangolja a fejlesztéspolitikai, területi, nemzetközi és határon átnyúló, együttműködésből adódó feladatait, valamint gondoskodik arról, hogy azok a vármegyei gazdaságfejlesztési és foglalkoztatáspolitikai koncepciókkal összhangban legyenek; figyelemmel kíséri a területi folyamatokat, elemzi és értékeli a vármegye társadalmi és gazdasági helyzetét, környezeti állapotát, adottságait. Másrészt a projektvégrehajtást megelőzően átfogó képe van a vármegyében zajló gazdasági és foglalkoztatási folyamatok területi vetületéről azáltal, hogy kidolgozza a vármegye hosszú távú területfejlesztési koncepcióját, programját, illetve véleményezi a térségi területfejlesztési koncepciókat és programokat, valamint a vármegyét érintő ágazati fejlesztési koncepciókat és programokat.

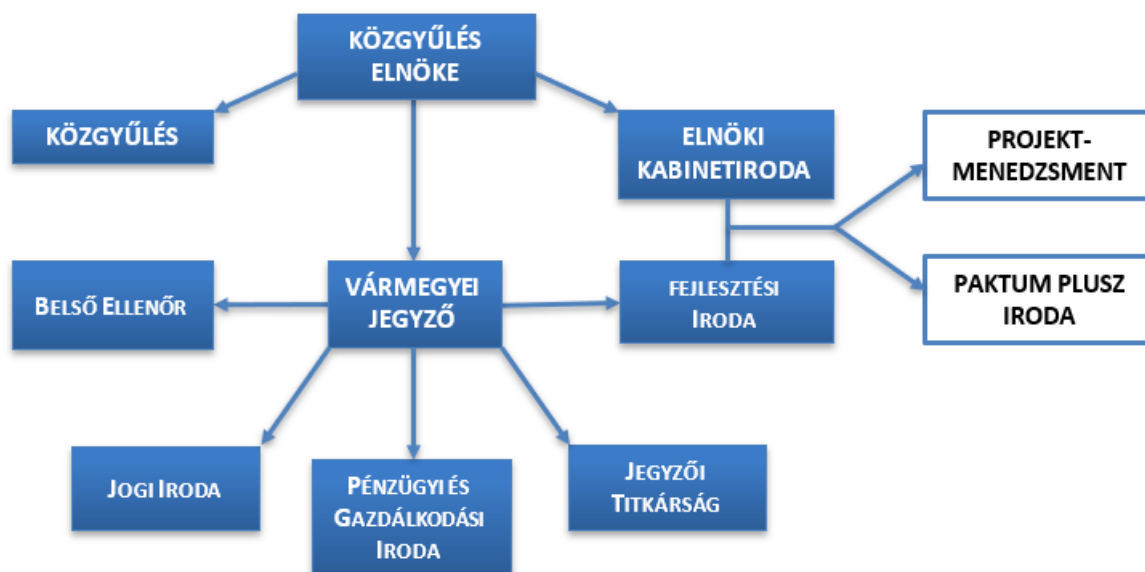
A vármegyei közgyűlés egyedi határozatával megállapított önként vállalt feladatai között is számos olyan tevékenység található, mely a projekt céljaival összefügg:

- a hátrányos helyzetű térségek felzárkóztatásának előmozdítása;
- kapcsolattartás a megyében működő egyházakkal, társadalmi és civil szervezetekkel; tevékenységük lehetőség szerinti támogatása;
- járási programok segítése;
- közreműködik a megye turisztikai értékeinek feltárásában és hasznosításában;
- a megyei értékek feltárása és kezelése, melynek érdekében értéktár létrehozása és értéktár bizottság működtetése;
- megyebor marketing.

Az **Önkormányzati Hivatal** Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata Közgyűlésének szerve, képviselét és vezetését a vármegyei jegyző látja el, irányítását a Közgyűlés elnöke végzi. Alaptevékenységei közül a projekt lebonyolítását érintő tevékenységek a következők:

- Pályázat- és támogatáskezelés, ellenőrzés;
- Az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodási feladatok;
- Területfejlesztési igazgatás;
- Turizmusfejlesztési támogatások és fejlesztések;
- Foglalkoztatást elősegítő képzések és egyéb támogatások.

Az Önkormányzat és az Önkormányzati Hivatal szervezeti és működési felépítését, illetve a Projektmenedzsment és a Paktum Plusz Iroda illeszkedését az alábbi ábra szemlélteti:

23. ábra: BKVÖ és a BKVÖH szervezeti felépítése

A projekt végrehajtása során a két érintett szervezeti egység (PM, Paktum Plusz Iroda) szakmai irányítását a Fejlesztési Iroda fogja végezni, azonban a projekt adminisztratív elvárásai és az Irányító Csoport működése révén az Elnöki Kabinetirodával is együttműködnek.

A **Kormányhivatal** jogi státuszát a fővárosi és vármegyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 568/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet szabályozza. A Kormányhivatal az Alaptörvény 17. cikk (3) bekezdése alapján a kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szerve. Illetékessége Bács-Kiskun vármegyére terjed ki. A Kormányhivatal járási hivatalainak illetékessége a 568/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében meghatározott településekre terjed ki.

A Kormányhivatal, mint konzorciumi tag a főosztályai és a járási hivatalok együttműködése révén valósítja meg a programot. A célcsoport programba vonása és a humán erőforrás fejlesztéshez kapcsolódó támogatások és képzések tekintetében kiemelt szerepet tölt be a Foglalkoztatási Főosztály, valamint a 11 db Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályai. A Kormányhivatal Foglalkoztatási, Foglalkoztatás-felügyeleti és Munkavédelmi Főosztályának (a továbbiakban: Foglalkoztatási Főosztály) és a Járási Hivatalok Foglalkoztatási Osztályainak a projekten kívüli tevékenysége során is alapvető célja a munkanélküliség csökkentése, illetve a foglalkoztatottság növelése. Ehhez, a megfelelő szabályozások és eljárások, a technikai feltételek megléte mellett, részben rendelkezésre áll a szakképzett humán erőforrás. A projekt fent részletezett tevékenységeinek esetében nélkülözhetetlen a Foglalkoztatási Főosztály és Foglalkoztatási Osztályok szerepe, mivel esetükben áll csak rendelkezésre olyan adatbázis, melyben megtalálható valamennyi regisztrált álláskereső személy mellett a foglalkoztatókra vonatkozó információ is a beérkező munkaerőigények kapcsán.

A Kormányhivatal részvételét illetően nem elhanyagolható szempont a működése során kialakult széles kapcsolatrendszer, ami egyaránt kiterjed a vármegyei szervezetekre (ipar- és agrárkamara, kisebbségi önkormányzatok, foglalkoztatók stb.), valamint a helyi médiára is. Ennek köszönhetően folyamatosan lehetősége van a közvetlen és közvetett célcsoport megszólítására.

A Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya fontos feladatnak tekinti az egyes rétegek munkaerőpiaci helyzetének elemzését is. A korábbi munkaerő-piaci programok esetében kiemelt figyelmet kaptak az alacsony iskolai végzettségűek, a pályakezdő munkavállalók, az 50 évnél idősebbek, a munkaerőpiacra visszatérni kívánó nők, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő ügyfelek, illetve a tartós álláskereséssel veszélyeztetettek, valamint ezen rétegek elhelyezkedési esélyeinek növelése. A gyakorlati tapasztalatok szerint ezen munkavállalói rétegek munkaerő-piaci versenyképessége érdekében hatékonyan alkalmazhatóak az összehangolt szolgáltatást, képzést, foglalkoztatást tartalmazó programok. Ahhoz, hogy ezek a programba bevont ügyfelek érvényesülni tudjanak a munkaerőpiacon, fontos a munkaerő-piaci versenyképesség, a munkaerőnek a munkáltatói igények szerinti megfelelése.

4.1.1. Korábban végrehajtott hasonló fejlesztések

Bács-Kiskun vármegyében nyolc foglalkoztatási együttműködés alakult 2016-ban a TOP-5.1.1-15 Megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések (1 db), a TOP-6.8.2-16 Helyi foglalkoztatási együttműködések a megyei jogú város területén és várostérségében (1 db), illetve a TOP-5.1.2-15 Helyi foglalkoztatási együttműködések (6 db) című pályázati felhívásokhoz kapcsolódóan.

Az egyik legnagyobb földrajzi kiterjedésű együttműködés Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata és 15 partnere által vállalt Együttműködés a helyben foglalkoztatásért – Bács-Kiskun megyei foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési együttműködés a Bács-Kiskun megyei foglalkoztatás és gazdaságfejlesztés elősegítésére, a másik a Kecskemét Megyei Jogú Város által gesztorált Kecskeméti Foglalkoztatási Partnerség. Ez a két partnerség a teljes vármegye területét lefedte. *A 2014-2020-as programozási ciklusban a vármegyén belül megvalósított paktum projektek bemutatására a 2.3.4. alfejezetben került sor.* További országos hatókörben lebonyolított – és esetenként még jelenleg is futó – foglalkoztatáspolitikai beavatkozásokat tartalmazó projektek érintették / érintik Bács-Kiskun vármegyét. Ezek szakmai megvalósításában a Kormányhivatal aktív szerepet játszik. Fontos megjegyezni ezekkel kapcsolatban, hogy habár részben hasonló foglalkoztatáspolitikai eszközöket alkalmaznak, ugyanakkor a projektek célcsoportja elkülönül egymástól, ezért a párhuzamos működésük egymás kiegészítéseként értelmezhető.

A Kormányhivatal közreműködésével korábban végrehajtott hasonló fejlesztések:

Projektazonosító:	TOP-5.1.1-15-BK1-2016-00001	GINOP-5.1.1-15-2015-00001	GINOP-5.2.1-14-2015-00001
Projekt címe:	Együttműködés a helyben foglalkoztatásért - Bács-Kiskun vármegyei foglalkoztatási- és gazdaságfejlesztési együttműködés	Út a munkaerőpiacra	Ifjúsági Garancia Program
Kedvezményezett:	Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata; Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal; Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal; Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület; Bács-Kiskun Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.	Gazdaságfejlesztési Minisztérium; Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal (konzorciumi partnerként)	Gazdaságfejlesztési Minisztérium; Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal (konzorciumi partnerként)
Megvalósítási időszak:	2016.07.01 - 2021.06.30.	2015.10.01 – 2023.06.30.	2015.10.01 – 2023.06.30.
Elszámolható költség (Bács-Kiskun vm.):	1 637 080 050 Ft	17 698 582 400 Ft	11 735 743 076 Ft
Rövid összefoglalás:	A projekt célja az álláskeresők és inaktívok, különösen az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztathatóságának javítása, nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedésének támogatása, a munkaerő-piaci eszközök hatékonyságának javítása. A projekt szolgáltatási és támogatási programelem-kínálatából olyan segítő tevékenységek választhatók ki az egyén számára, amelyek hozzájárulnak az egyén munkaerő-piaci esélyeinek javításához, személyes fejlődéséhez.	A munkakeresők és inaktívok foglalkoztatáshoz való hozzáférése, ideértve a tartósan álláskereső és a munkaerőpiactól távol eső személyeket, a helyi foglalkoztatást érintő kezdeményezések és a munkaerő mobilitásának támogatása révén.	A fiataloknak fenntartható munkaerőpiaci integrációja, különösen azoké, akik nem vesznek részt a foglalkoztatásban, az oktatásban vagy a képzésben, ideértve a társadalmi kirekesztés kockázatának kitett és a marginális helyzetű közösségekből származó fiatalokat, többek között az ifjúsági garancia végrehajtása révén.
Célcsoport:	<ul style="list-style-type: none"> - Alacsony iskolai végzettségűek (ISCED 1-2) - 25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskeresők - 50 év felettek - GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek - Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők - Tartós munka-nélküliséggel veszélyeztetettek - Megváltozott munkaképességű személyek - "Roma nemzetiséghez tartozó személyek" - Közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethetők - Inaktívok 	<ul style="list-style-type: none"> - 25-64 év közötti regisztrált álláskeresők és inaktív személyek; - közfoglalkoztatottak, akik a projekt keretében biztosított bértámogatások és munkaerő-piaci szolgáltatások segítségével a versenyszférában helyezkednek el. 	25 év alatti álláskereső fiatal

Projektazonosító:	TOP-5.1.1-15-BK1-2016-00001	GINOP-5.1.1-15-2015-00001	GINOP-5.2.1-14-2015-00001
Célértékek:	<ul style="list-style-type: none"> - A paktumban résztvevők száma a projekt végén (PO25): 1 122 fő - A paktum keretében álláshoz jutók száma a projekt végén (PR25): 770 fő - A paktum keretében álláshoz jutók száma a fenntartási időszak végén: még nincs vége a FI-nak - A kilépést követő 180. napon (ön)foglalkoztatottak száma (PR26): 733 fő - A kilépést követő 180. napon (ön)foglalkoztatottak száma a fenntartási időszak végén: még nincs vége a FI-nak 	<p>A projekt 13 284 fő részére biztosít támogatási lehetőséget:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4 303 fő a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat által megvalósított programokban résztvevő alapfokú (ISCED 1) vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkezők száma, - 6 536 fő a projektből való kilépés időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást is – vesz részt, - 4 112 fő a projektből való kilépés után 6 hónappal foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma. 	<p>Támogatott foglalkoztatásba vontak száma: 9.237 fő</p> <p>MEP programban résztvevők: 11.338 fő</p>

35. táblázat: A BKVKH által korábban végrehajtott hasonló fejlesztések I.

Projektazonosító:	GINOP-5.3.10-VEKOP-17-2017-00001	GINOP-6.1.1-15-2015-00001	GINOP Plusz-3.2.1-21-2021-00001	GINOP-10.1.1-21-2021-00001
Projekt címe:	A strukturális változásokhoz való alkalmazkodás segítése	Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése	A munkavállalók és vállalatok alkalmazkodóképességének és termelékenységének javítása a munkaerő fejlesztésén keresztül	Ágazati bértámogatás a COVID-19 járvány munkaerőpiaci hatásainak kezelésére
Kedvezményezett:	Gazdaságfejlesztési Minisztérium; Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal (konzorciumi partnerként)	Nemzeti Szakképzési és Felnőtt-képzési Hivatal; Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal (konzorciumi partnerként)	Konzorciumvezető: Gazdaságfejlesztési Minisztérium; Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal (konzorciumi partnerként)	Gazdaságfejlesztési Minisztérium; Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal (konzorciumi partnerként)
Megvalósítási időszak:	2018.01.01 – 2022.10.31.	2015.11.01 – 2023.03.31.	2021.09.01 – 2025.12.31.	2020.11.01 – 2022.09.15

Projektazonosító:	GINOP-5.3.10-VEKOP-17-2017-00001	GINOP-6.1.1-15-2015-00001	GINOP Plusz-3.2.1-21-2021-00001	GINOP-10.1.1-21-2021-00001
Elszámolható költség (Bács-Kiskun vm.):	1 185 049 178 Ft	1 483 108 604 Ft	3 648 510 000 Ft	3 207 200 391 Ft
Rövid összefoglalás:	A munkavállalók, vállalkozások és vállalkozók alkalmazkodása a megváltozott körülményekhez	Az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása minden korcsoport számára formális, informális és nem formális módon egyaránt, a munkavállalók ismereteinek, készségeinek és kompetenciáinak naprakészé tétele, valamint a rugalmas tanulási formák előmozdítása, többek között a pályaeorientáció és a megszerzett kompetenciák elismerése révén.	A kiemelt projekt célja, hogy a vállalatoknak nyújtott feltételeken visszatérítendő támogatásokon keresztül segítse elő munkavállalók képzését, hozzájárulva ezzel a termelékenységük javulásához, a munkavállalók tudásának, kompetenciájának fejlesztéséhez.	A felhívás célja, hogy a munkaerő megtartása, a munkanélkülivé válás megelőzése érdekében a munkaadók segítséget kapjanak a világjárvány okozta gazdasági válság által leginkább sújtott ágazatokban.
Célcsoport:	A programba az a munkavállaló vonható be, akit a munkáltatója által bejelentett csoportos létszámcsökkentés érint vagy akinek a munkaviszonya várhatóan egy éven belül megszűnik és ezt a munkaadó a munkavállalóval és az állami foglalkoztatási szervvel előzetesen írásban közölte.	ISCED 1 vagy ISCED 2 végzettségű közfoglalkoztatottak, vagy munkaviszonyban állók.	A képzést megvalósító foglalkoztatóknál képzendő munkavállalók.	Az egészségügyi veszélyhelyzet miatt létszámleépítéssel fenyegetett munkavállalók (a 485/2020. (XI.10.) Korm. rendelet 5. §-ban foglaltak alapján).
Célértékek:	-	A bevonandó létszám: 6100 fő	Felnőttképzésben résztvevő munkavállalók száma: 57 072 fő (országos adat, nincs megyékre lebontva)	63 000 fő (országos adat, nincs megyékre lebontva)

36. táblázat: A BKVKH által korábban végrehajtott hasonló fejlesztések II.

4.1.2. A projekttel párhuzamosan végrehajtásra kerülő fejlesztések

A Vármegye Önkormányzatánál jelen projekttel párhuzamosan fognak futni a TOP_Plusz-3.1.3 Helyi humán fejlesztések két ütemben meghirdetendő felhívására benyújtandó projektek is. Első körben kiemelt eljárásrendben a vármegye saját projektjeként kerül sor a Munkaerő-piaci Esélyegyenlőségi Program (MEP) elkészítésére, mivel ez még nem készült el a megelőző programozási ciklusban. A második körben kerül sor egy standard eljárásrendű felhívás meghirdetésére. A MEP részét képezhetik a támogatható tevékenységek alapján a következő – jelen projekttel tematikájukban összefüggő – beavatkozások:

- Humán közszolgáltatások szakember-ellátottságának fejlesztését szolgáló ösztönző programok megvalósítása.
- Társadalmi befogadás szemléletét kialakító és a társadalmi felzárkózást támogató közszolgálati közeg kialakítását célzó csoportos tréningek szervezése közszolgáltatást ellátó munkavállalók részére.
- Egészségfejlesztés és egészségügyi prevenció (pl.: drogprevenció) programok szervezése, a programokra való eljutásuk segítése mélyszegénységben élők/romák számára.
- Digitális esélyegyenlőtlenség csökkentése érdekében kompetenciafejlesztő programok, tréningek (pl.: alapvető digitális írástudás kompetenciák fejlesztése, infokommunikációs eszközök alapszintű használatának elsajátítása érdekében) szervezése és a programra való eljutásuk segítése a mélyszegénységben élők, romák és időskorúak számára.

Ezen tevékenységek mentén a projektgazda Vármegye Önkormányzata szervezeti erőforrásait párhuzamosan fogja igénybe venni a két projekt, amit elsősorban a munkafolyamatok belső átszervezésével, szükség esetén a kapacitások bővítésével tudja majd megoldani a MEP-projekt indulásakor – melynek időpontja egyelőre nem becsülhető meg.

A párhuzamos megvalósítás jelen projekt számára is előnnyel fog járni, mivel a mélyszegénységben élők és romák körében felülreprezentáltak azok a munkaerő-piacon inaktív személyek, akik jelen projekt célcsoportját is alkotják. A munkavállalásra történő egészségügyi és szellemi felkészítésükkel, hiányos kompetenciáik fejlesztésével a projektbe való bevonásuk, valamint a kiközvetített álláshelyen történő hosszútávú megmaradásuk terén is pozitív változások predesztinálhatók. Egyéb forrásból (pl. önerő, hitel) a projekttel párhuzamosan zajló fejlesztést nem tervez megvalósítani egyik konzorciumi partner sem.

4.1.3. A projektben résztvevő szakmai megvalósítók

A projekt szakmai irányításával összefüggő feladatok és munkakörök elsősorban a Kormányhivatalnál merülnek fel. A Vármegye Önkormányzata és az Önkormányzati Hivatal együttesen 15 fő bérével kalkulált. A projektmenedzsmentben és a partnerség működtetésében – valamint részben az önkormányzati szakmai tevékenységek szervezésében – érintett munkakörök a 4.2 és 4.3 *alfejezetekben* kerülnek bemutatásra. A Kormányhivatal a 2018.évi CXXV. tv. alapján meghatározásra kerülő bérekkel, heti 40 órás teljes munkaidős szerződéssel a következő munkakörök betöltését tervezi a projektben:

Projektvezető: Az intézkedés szakmai teljesítése során az Európai Uniós szabályzatokat és követelményeket betartva felelős az intézkedés keretében felhasznált támogatások gazdasági nyilvántartásainak vezetéséért, a kapcsolódó adatszolgáltatások teljesítéséért, azok valódiságáért. A projekt költségvetésének megtervezése. A kifizetési igénylések és a célelszámolási számla közötti összhangot tartani, likviditási problémát megelőzni. A járási hivatalok foglalkoztatási osztályaival

folyamatosan tartja a kapcsolatot, munkájukat koordinálja a projektelvárásoknak és célkitűzéseknek megfelelően. Helyszíni ellenőrzéseken való részvétel. Elvárt végzettség: felsőfokú végzettség.

Pénzügyi vezető: Az Európai Unió szabályzatokat betartva a beérkező és kimenő bizonylatok, számlák, számlakivonatok, teljesítésigazolások alapján számlanyilvántartást vezet. A projekt költségvetésének időarányos végrehajtásának felügyelete. A bizonylatoknak a könyvviteli nyilvántartásban történő rögzítését követően, a könyvelt tételek egyenlegének és a kincstári összevont számlakivonat egyenlegét egyeztetési és a főkönyvi számlák közötti összefüggéseit ellenőrzi. A programhoz kapcsolódó szükséges adatszolgáltatást elvégezni, a statisztikai kimutatásokat és beszámolókat elkészíti. Helyszíni ellenőrzéseken való részvétel. Elvárt végzettség: szakirányú felsőfokú végzettség.

Szakmai megvalósító: A projekt végrehajtásával kapcsolatos kormányhivatali feladatok ellátása. Tájékoztatás a projektről, a projekt járási hivatal foglalkoztatási osztály szintű népszerűsítése. A programba vonható személyekkel kapcsolatfelvétel, számukra a szükséges tájékoztatást megadása, a megállapodás megkötése, nyilvántartási feladatok elvégzése. Támogatási kérelmek felvétele, analitikus nyilvántartása, a projekt lebonyolításával kapcsolatos adminisztrációs feladatok koordinálása, ellenőrzése. Felelős az intézkedés keretében felhasznált támogatások gazdasági nyilvántartásainak vezetéséért, a kapcsolódó adatszolgáltatások teljesítéséért, azok valódiságáért. A helyszíni ellenőrzések során a dokumentumokba betekinthezőségeket biztosít, a megvalósítással kapcsolatos javaslatokat, iránymutatásokat figyelembe veszi. Elvárt végzettség: felsőfokú végzettség.

A szakmai tevékenységekhez kapcsolódó felsőszintű kontrollíngot és monitoringot a partnerszervezetként is bevonásra került Gazdaságfejlesztési Minisztérium végzi. A Kormányhivatal havi rendszerességgel köteles adatszolgáltatás formájában beszámolni a program előrehaladásáról, eredményeiről. A projektműködést érintő kontrollíng leírása a *4.3 alfejezetben* található.

4.1.4. Külső szakértők, szolgáltatók bevonása

A konzorciumi partnerek a következő tevékenységek esetében tervezik külső szakértők, illetve szolgáltatók bevonását:

Tevékenységgazda	Tevékenység	Tartalom	Bevonás indoklása	Kölcségtípus	Tervezett bruttó kölcség
Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata	Vármegyei szintű ágazati stratégiai dokumentumok kidolgozása	Vármegyei marketingstratégia megújítása Körforgásos gazdaság stratégia kidolgozása Energiaközösségi terv elkészítése Bács-Kiskun vármegye turizmusfejlesztési tervének kidolgozása Fenntartható vármegye logisztikai tervének elkészítése	Egyedi szakértelem szükséges a dokumentumok elkészítéséhez.	Egyéb szakértői szolgáltatás kölcségei	45 000 000 Ft
Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata	Paktumiroda működtetése és a foglalkoztatási célú kormányzati intézkedések megvalósulásának segítése	<i>Lásd részletesen a 4.2, ill. 4.3 alfejezetben!</i>	Kereskedelmi / üzleti tevékenység.	Eszközbeszerzés kölcségei	5 715 000 Ft
Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata	Figyelemfelkeltés, marketing	Kommunikációs terv kidolgozása; Kommunikációs terv megvalósítása; Kommunikációs kampány, rendezvény stb. a társadalmi vállalkozások megismerése céljából; Tanulmányút - jó példa azonosítása, terjesztése a szociális gazdaságban;	Olyan projektelemet tartalmaz, melynek hatékony és eredményes feladat-ellátásához egyedi szakértelem és/vagy szakmai kapcsolatrendszer szükséges.	Marketing, kommunikációs szolgáltatások kölcségei	33 401 000 Ft
Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata	Projekt-előkészítés	Felelős akkreditált közbeszerzési szakértő (FAKSZ) – a saját tevékenységek vonatkozásában	A Közbeszerzési Tervben meghatározott feladatok ellátásához felelős akkreditált közbeszerzési szakértő (FAKSZ) nem áll alkalmazásban a BKVÖ-nél.	Százalékos átalányalapú finanszírozás kölcségei	3 810 000 Ft
Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal	Foglalkoztatást elősegítő tevékenységek	Inaktívák felkutatása és elhelyezkedésüket támogató egészségügyi, szociális szolgáltatások; Foglalkoztatást elősegítő tevékenységek: A foglalkoztatók felkészítését célzó programok, az előítéletek csökkentése és a célcsoportelhelyezkedésének segítése	Egyedi szakértelem szükséges a tevékenység végrehajtásához.	Egyéb szolgáltatás kölcségei	76 200 000 Ft
Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal	A Bács-Kiskun vármegyében működő társadalmi vállalkozások ellenállóképességének és gazdasági fenntarthatóságának erősítése	A szociális gazdaság fejlesztésének támogatása keretében: Megalapozó tanulmány elkészítése, helyzetfelmérés, Humán szolgáltatások összehangolása	Egyedi szakértelem szükséges a tevékenység végrehajtásához.	Egyéb szolgáltatás kölcségei	30 480 000 Ft

Tevékenységgazda	Tevékenység	Tartalom	Bevonás indoklása	Költségtípus	Tervezett bruttó költség
Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal	Helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés támogatása	Helyi termék- vagy szolgáltatásfejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek: Bács-Kiskun vármegyei termékek és szolgáltatások elektronikus kataszterének kialakítása, Jó gyakorlatok feltárása, és adaptálása, Termék- és szolgáltatásfejlesztési és továbbfejlesztési stratégia/terv kidolgozása, A helyi termelők és szolgáltatók alapvető vállalkozói készségét és vállalkozói hatékonyságát növelő képzések támogatása, Hazai és nemzetközi jó gyakorlatok alkalmazását elősegítő együttműködések disszeminációja, Tudatos vármegyei termék fogyasztás és vásárlás ösztönzése	Egyedi szakértelem szükséges a tevékenység végrehajtásához.	Egyéb szolgáltatás költségei	60 325 000 Ft
Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal	Befektetés-ösztönzéshez, ágazati gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek	Befektetés-ösztönzéshez kapcsolódó tevékenységek, Egy-egy ágazathoz kapcsolódó piacszerzési stratégia, szolgáltatási terv kidolgozása, kapcsolódó marketing és arculatterv készítés, nemzetközi jó gyakorlatok alkalmazását elősegítő együttműködések disszeminációja, Térségi együttműködési stratégia, Turisztikai ágazat réspiaccainak feltárását és piacszerzését szolgáló stratégia és szolgáltatási terv és ráépülő tervdokumentumok kidolgozása, A kidolgozott helyi gazdaságfejlesztési projektek megalapozása és közösségi integrálása; gazdasági – és foglalkoztatási fókuszú vállalkozói fórumok, rendezvények szervezése, képzések, tapasztalat-csere támogatása	Egyedi szakértelem szükséges a tevékenység végrehajtásához.	Egyéb szolgáltatás költségei	43 180 000 Ft
Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal	A foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés megújítása és fenntartása, a korábbi működési tapasztalatok összegzése és a párhuzamos projektekkel való összhang megteremtése	<i>Lásd részletesen a 4.3 alfejezetben!</i>	Kereskedelmi / üzleti tevékenység.	Eszközbeszerzés költségei	7 620 000 Ft
Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal	Projekt-előkészítés és - megvalósítás általános szolgáltatási költségei	Részletes foglalkoztatási helyzetelemzés és stratégia kidolgozása és felülvizsgálata; Munkaerőpiaci, vállalkozásfejlesztési és munkaerőigény felmérések elvégzése; Felelős akkreditált közbeszerzési szakértő (FAKSZ); Kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége	Stratégiaalkotásban jártas és tapasztalt szakértő, illetve Felelős akkreditált közbeszerzési szakértő (FAKSZ) nem áll alkalmazásban a BKVÖH-nél / Szolgáltatói költségek.	Százalékos átalányalapú finanszírozás költségei	33 375 600 Ft

Tevékenységgazda	Tevékenység	Tartalom	Bevonás indoklása	Költségtípus	Tervezett bruttó költség
Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal	Szakmai tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatások	A szakmai megvalósítók számára nyújtott szakmai értékelés, konzultációk, esetmegbeszélések, melyek célja a célcsoporttal való kommunikáció hatékonyabbá tétele.	Szükséges egy erre a területre specializálódott segítő bevonása, aki sikeresen bevált módszertanokkal, modellekkel dolgozik, amivel jól működő gyakorlati eszközöket tud adni a munkatársak kezébe.	Egyéb szakértői szolgáltatás költsége	18 415 000 Ft
Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal	Projekt megvalósításához szükséges szakmai, módszertani és informatikai fejlesztések	<i>Lásd részletesen a 4.3 alfejezetben!</i>	Kereskedelmi / üzleti tevékenység.	Eszközbeszerzés költségei	42 817 695 Ft

37. táblázat: Külső szakértők, szolgáltatók bevonása

4.2. Projektmenedzsment bemutatása

Jelen fejezetben a projekt megvalósításának szervezeti keretei kerülnek részletes meghatározásra. A továbbiakban személyi szintre lebontva kerülnek azonosításra a munkakörökhöz kapcsolt elvárások, az egyes menedzsment feladatok, illetve az azok elvégzéséhez szükséges anyagi és tárgyi feltételek.

A projektmenedzsmenthez kapcsolódó feladatokat a Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal munkatársai látják el, az egyes pozícióknál, alább részletezett feladatok mentén.

Projektmenedzsment / projektmenedzser:

Unghiné Hódi Ildikó – BKVÖH (a projekt-előkészítés során: Papp Viktor)

A TOP_PLUSZ-3.1.1-21-BK1-2022-00001 kódszámú, „Bács-Kiskun megyei Paktum Plusz” című projekt projektmenedzseri feladatainak ellátása. Feladata:

- a Projekt és a Projektben résztvevők átfogó koordinálása, munkájuk irányítása.
- a Projektek kifizetési kérelmek összeállításának ellenőrzése, és irányítása.
- a monitoring adatok alapján a Közreműködő Szervezet és az Irányító Hatóság tájékoztatása a Projekt pillanatnyi állapotáról és előrehaladásáról.
- a Projektet érintő kommunikációs rendszer működtetése.
- a Projekt munkájában résztvevők feladatvégzéséről teljesítésigazolást állít ki.
- koordinálja a pályázatban előírt nyilvánosság biztosításáról.
- a szerződéskötéseket előterjeszti és adminisztrálja.
- a Projekt keretében elszámolni kívánt bizonylatokat záradékolja.

Projektmenedzsment / pénzügyi vezető:

Garajszki Gabriella – BKVÖH

A TOP_PLUSZ-3.1.1-21-BK1-2022-00001 kódszámú, „Bács-Kiskun megyei Paktum Plusz” című projekt pénzügyi vezető feladatainak ellátása. Feladata:

- szakmai kapcsolatot tart a projektvezetővel, a projekt asszisztenssel, valamint a szakmai megvalósításban közreműködő munkatárssal.
- felelős a projekt költségvetésének összeállításáért, majd az elfogadott költségvetés szükség szerinti módosításáért és annak pénzügyi végrehajtásáért.
- elősegíti a projekt megvalósulását pénzügyi, szakmai szempontból, ellenőrzi a vonatkozó jogszabályok, hatósági előírások, szerződések érvényesülését.
- figyelemmel kíséri a projekt költségelőirányzatainak felhasználását.
- folyamatosan figyelemmel kíséri az elkülönített számla forgalmát.
- pénzügyi szempontból ellenőrzi a szerződéseket, megrendeléseket.
- biztosítja, hogy valamennyi pénzügyi dokumentum a projektvezető rendelkezésére álljon, naprakészen vezeti a pénzügyi nyilvántartásait.
- gondoskodik a kifizetési kérelmek és leírások határidőre történő elkészítéséről.
- kezeli az elektronikus számlakitöltő rendszert, folyamatosan tölti az EPTK adatbázist.
- feladatellátásban a munkáját a projektvezető koordinálja.

Név	Pozíció	Projektre fordított munkaidő	Projektben tervezett bruttó bér	Képzettség	Szakmai tapasztalat
Papp Viktor, majd Unghiné Hódi Ildikó	projektmenedzser	(min. heti 10 óra*) heti 20 óra (7 + 59 hó)	412 500 Ft	felsőfokú végzettség*	2 év projektmenedzsmet szakmai tapasztalat*
Garajszki Gabriella	pénzügyi vezető	(min. heti 10 óra*) heti 10 óra (25%) 2023.09.30-ig (15 hó) heti 20 óra (50%) 2023.10.01-től (51 hó)	160 000 Ft 320 000 Ft	szakirányú felsőfokú, vagy mérlegképes könyvelői végzettség*	3 év releváns szakmai és projekttapasztalat*

38. táblázat: Projektmenedzsmet

A korábbi paktum projektmenedzsmet tapasztalatai

A következőkben leírásra kerülnek az előző vármegyei paktum projekt során felhalmozott tapasztalatok, melyek jelen projekt esetében is a működés alapját képezik. A projektmegvalósítás szakmai tevékenységeinek szempontjából kulcsfontosságú a szakmai eredményekről való beszámolás, melyet már a 2014-20-as időszakban is mérföldkövekhez kapcsolódóan kért az Irányító Hatóság. A korábbi paktum projektben a mérföldkövek elérését megelőzően valamennyi partner egyenként összeállította a saját tárgyidőszaki beszámolóját és a projektmenedzser rendezte ezt egy dokumentumba. Az EPTK felületen szintén a projektmenedzser töltötte ki a szakmai beszámoló szöveges részét. A monitoring mutatókat az azok teljesülésére rálátó Kormányhivatal töltötte fel, amikor az releváns volt.

Amennyiben valamely partnernél változás-bejelentésre volt szükség, úgy azt jelezte a konzorciumvezetőnek és a partnereknek. Abban az esetben, ha csak egy partnernél volt ez esedékes, akkor az a partner nyújtotta be a változásjelentést, ha több partner is érintett volt, akkor a konzorciumvezető véglegesítette a kérelmet a partnerek jelzését követően. Az ICS felhatalmazása nem volt szükséges a projektmenedzsmet tevékenységek végrehajtásához, ami gyorsította az adminisztratív munkavégzést. A módosítások összeállítása a jó kommunikációnak köszönhetően hatékonyan zajlott a partnerek között.

Az elszámolások alátámasztó anyagainak összeállítását a partnerek minden esetben önállóan végezték el. Visszatekintve ez szintén hatékony megoldásnak bizonyult. A projektmenedzsmet lebonyolítására nem került alkalmazásra külön rendszert, mivel a menedzsmet tagjai önálló típusú nyilvántartásokkal és azokból dolgoztak. A szervezet saját Iktatási rendszerében (ASP) történt a nyomon követés, illetve a beszámolási és elszámolási folyamatokkal, likviditási tervtáblázattal követték nyomon a projekt előrehaladását. Likviditási problémák a megelőző paktum projekt során nem merültek fel, mivel az előzetesen lehívott előleg terhére történt minden elszámolás.

Mind a projektzárás során, mind a – jelenleg is zajló – projektfenntartás alatt hatékonyan zajlott a konzorciumi partnerek együttműködése, ami kedvező alapot teremt jelen projekt megvalósításához is.

4.3. Partnerség bemutatása

Bács-Kiskun vármegye gazdaságának fellendítésében, a foglalkoztatás ösztönzésében, az emberi erőforrás fejlesztésében, a társadalmi-gazdasági együttműködés erősítésében és a lakosság életszínvonalának növelésében érintett szereplők 2022. november 18-án együttműködési megállapodást kötöttek, melyben lefektették az együttműködésük célkitűzéseit, alapelveit, illetve célcsoportjait.

Az együttműködési megállapodást ténylegesen aláíró szervezetek:

- Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata
- Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal
- BKMFÜ Bács-Kiskun Megyei Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület
- Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Bács-Kiskun Vármegyei Igazgatósága
- Főplébániai Karitás Alapítvány
- Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete
- Bajai Szakképzési Centrum
- Kecskeméti Szakképzési Centrum
- Kiskunhalasi Szakképzési Centrum
- Bács-Kiskun Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
- Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége Bács-Kiskun Vármegyei Szervezete
- Hetednapi Adventista Egyház
- Homokhátság Fejlődéséért Vidékfejlesztési Egyesület
- Kolon Menti Leader Egyesület

2023.03.28-án Csatlakozási Nyilatkozattal beléptetett szervezetek:

- Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal
- Baja Megyei Jogú Város Önkormányzata
- Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata
- Bács-Kiskun Megyei Foglalkoztatási Fórum
- Közép-Duna Menti Fejlesztési Tanács

2023.03.28-án Kilépési Nyilatkozattal kiléptetett szervezet:

- Hetednapi Adventista Egyház

2023. 03.28-tól kezdődően tehát a Paktum Plusz szervezet tagsága:

1. Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal
2. Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata
3. Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal
4. Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület
5. Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
6. Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Bács-Kiskun Vármegyei Szervezete

7. Főplébániai Karitás Alapítvány
8. BKM Fü Bács-Kiskun Megyei Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.
9. Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete
10. Bajai Szakképzési Centrum
11. Kecskeméti Szakképzési Centrum
12. Kiskunhalasi Szakképzési Centrum
13. Bács-Kiskun Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
14. Közép-Duna Menti Fejlesztési Tanács
15. Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége Bács-Kiskun Vármegyei Szervezete
16. Bács-Kiskun Megyei Foglalkoztatási Fórum
17. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata
18. Baja Megyei Jogú Város Önkormányzata
19. Homokhátság Fejlődéséért Vidékfejlesztési Egyesület
20. Kolon Menti Leader Egyesület

A partnerszervezetek szerepköre a szervezettípusoktól függően eltérő. Fontos hangsúlyozni, hogy az együttműködési megállapodás esetükben nem rögzít feladatköröket, így az egyes szervezetekre meghatározott szerepek csak általánosságban értelmezhetők:

Partner	Szerepkör
Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata	Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata biztosítja a vármegyei szintű területi koordinációt. Előkészíti és segíti a helyi foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési kezdeményezéseket, ösztönzi a helyi termékek tudatos fogyasztását és vásárlását. Partnertalálkozókat, fórumokat szervezésével erősíti a résztvevők közötti együttműködést.
Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal	Az Önkormányzati Hivatal biztosítja a projekt lebonyolításának szervezeti hátterét. Szakmai tevékenységein keresztül hatást gyakorol a vármegye gazdaságára.
Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal	Az általa nyújtott képzési támogatások javítanak a célcsoport foglalkoztathatóságán, segítenek a munkanélküliség által veszélyeztetettek munkahely megőrzésében. A bér- és bérköltség támogatások enyhítenek a munkaadók terhein.
Szakpolitikai felelős (Gazdaságfejlesztési Minisztérium Foglalkoztatáspolitikáért Felelős Államtitkárság)	A Kormányhivatal szakmai tevékenységének kontrollingja és monitoringja
<u>Foglalkoztatókat tömörítő szervezetek:</u> Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara Bács-Kiskun Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége Bács-Kiskun Vármegyei Szervezete	<ul style="list-style-type: none"> • Foglalkoztatási tervek kidolgozásában való részvétel • Rendezvények (workshopok, állásbörzék) szervezése • Szakmai rendezvényekhez szakemberek, előadók biztosítása • Hírlével továbbítása • A munkáltatói célcsoport felkutatása, megszólítása, tájékoztatása, képzési és foglalkoztatási szükségletének feltárása, meghatározása • Információnyújtás és tanácsadás vállalkozásoknak • Munkaerő-piaci programok támogatása • Képzési programok összeállítása, fejlesztése • Képzések, tréningek lebonyolítása • Jó gyakorlatok gyűjtése, disszeminációja

Partner	Szerepkör
<p><u>Területfejlesztési tevékenységet végző szervezetek:</u></p> <p>Homokhátság Fejlődéséért Vidékfejlesztési Egyesület</p> <p>Közép-Duna Menti Fejlesztési Tanács</p> <p>Megyei Felzárkózási Fórum</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés • Foglalkoztatási tervek kidolgozásában való részvétel • Munkaerőpiaci programok támogatása • Befektetésösztönzés támogatása • Jó gyakorlatok gyűjtése, disszeminációja • Helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés • Pályázatfigyelés, pályázatkészítés • Hírlevél továbbítása • Szakmai rendezvényekhez szakemberek, előadók biztosítása
<p><u>Szociális tevékenységet végző szervezetek:</u></p> <p>Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Foglalkoztatási tervek kidolgozásában való részvétel • A munkavállalói célcsoport részére munkaerőpiaci szolgáltatás nyújtása: motiválás, kompetenciafejlesztés, mentorálás
<p>Települési önkormányzatok</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Foglalkoztatási tervek kidolgozásában való részvétel • A munkavállalói célcsoport részére munkaerőpiaci szolgáltatás nyújtása: motiválás, kompetenciafejlesztés, mentorálás • A munkáltatói célcsoport felkutatása, megszólítása, tájékoztatása, képzési és foglalkoztatási szükségletének feltárása, meghatározása • Helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés • Munkaerőpiaci programok támogatása • Hírlevél továbbítása • Szakmai rendezvényekhez helyszín biztosítása

39. táblázat: Egyes partnerszervezetek tervezett, lehetséges szerepköre (nem kizárólagos felsorolás)

Az együttműködési megállapodás lefekteti, hogy Irányító Csoport (a továbbiakban: ICS) jön létre, mely kidolgozza a megállapodás éves munkaprogramját és költségvetését; koordinálja a munkaprogram végrehajtását az érintett szervezetek között; az üléseken beszámol a munkaprogramról és a költségvetés teljesítéséről, valamint a következő időszak elképzeléseiről; segíti a térségi partnerségi kapcsolatok fejlődését; ellenőrzi és monitorozza a folyamatokat, nyomon követi, véleményezi és értékeli az eddigi projekteket, a munkaprogram és költségvetés teljesülését; jóváhagyja a Paktum Plusz Iroda beszámolóját.

Az ICS-ben a megvalósító konzorciumi tagok 1-1 képviselője kapott helyet:

- Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal képviselője
- Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata képviselője
- Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal képviselője

Rajtuk kívül az ICS-ülések állandó meghívottjai a Paktum Plusz szervezeti tagok, akiknek a képviselői tanácskozási joggal bírnak. Amennyiben napirendi pont indokolja, az Irányító Csoport elnöke és elnökhelyettese a tagok vagy az állandó meghívottak kezdeményezésére eseti meghívottakat is felkérhet az ülésen való részvételre, akik szintén tanácskozási joggal vehetnek részt. Az Irányító Csoport elnöki tisztét Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata képviselében a Bács-Kiskun Vármegyei

Közgyűlés mindenkori elnöke, az elnökhelyettesét a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal képviselőjében a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal vezető mindenkori főispán tölti be. Az Irányító Csoport az éves munkaprogram alapján szükség szerint, de évente legalább négy alkalommal ülésezik az éves munkatervben meghatározott időpontokban. Az Irányító Csoport ülései nem nyilvánosak. Az ülések előkészítéséért, a meghívók és háttéranyagaik megfelelő időben történő eljuttatásáért az elnök felelős. Az ülések szakmai és technikai előkészítését az elnök irányításával a Paktum Plusz Iroda végzi. Szintén az Iroda felel az ülések dokumentálásáért. Az ICS működését és az ICS-ülések levezetésének rendjét, döntéshozatalát az Együttműködési megállapodás Ügyrendje mutatja be részletesen.

A projektműködés monitoring és kontrolling jellegű feladatai szintén az ICS-hez kötődnek: az ICS-üléseken történik meg az eltervezett feladatok teljesítésének ellenőrzése, a menedzsment- illetve a szakmai tevékenységek részeredményeinek visszacsatolása, a monitoring mutatók és a műszaki-szakmai eredmények nyomkövetése. Utóbbiak beszámolásáról a programszervek felé a projektmenedzsment gondoskodik az EPTK-rendszeren keresztül. Az ICS felelősségi körébe tartozó kontrollingfeladatok elvégzése a paktumirodai munkatárs feladata.

Az együttműködési megállapodás – legalább 2027.12.31-ig tartó – működtetésének pénzügyi fedezetét a partnerek többszörös finanszírozási modellben képzelik el, melyben egyaránt megjelennek a foglalkoztatáspolitikai célra rendelkezésre álló önkormányzati, vállalkozói és egyéb helyi források, a munkaügyi támogatási rendszer lehetőségei, valamint a külső pályázati (hazai és európai uniós) és befektetői források. A finanszírozás részleteit a megvalósítás során elkészülő munkaterv és költségvetés fogja kifejteni.

Szintén a megállapodás rendelkezik róla, hogy a koordinációs és menedzsmenti feladatokat a Paktum Plusz Iroda végzi. A Paktum Plusz Iroda feladatait Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata látja el, kiegészülve az Önkormányzati Hivatal munkatársával. Az Iroda feladatai a következők:

A) Projektek, pályázatok menedzselése:

- a) előkészíti és koordinálja a Megállapodás keretében működő projekteket,
- b) információkat nyújt az Irányító Csoport számára a projektekből folyó munkáról,
- c) az Irányító Csoport megbízásából és a helyi partnerek kezdeményezésére részt vesz pályázatok előkészítésben és lebonyolításában.

B) Monitoring, értékelési tevékenység:

- a) monitorozza és értékeli a Megállapodás eredményeit,
- b) összefoglaló jelentéseket készít az éves munkaprogram és költségvetés teljesítéséről és felhívja a figyelmet az eltérésekre.

C) Az Irányító Csoport munkájával kapcsolatos adminisztratív és szakmai feladatok ellátása:

- a) ellátja az Irányító Csoport munkájával kapcsolatos adminisztratív feladatokat (pl. ülések összehívása, jegyzőkönyv vezetése, döntések regisztrálása, Megállapodás tagjainak széleskörű tájékoztatása stb.),
- b) biztosítja a Megállapodás szerveinek működési technikai feltételeit,
- c) koordinálja a Megállapodásban folyó közös munkát,
- d) biztosítja a nyilvánosságot, gondozza a Megállapodás honlapját,
- e) gondozza a Megállapodás külső és belső kapcsolatait (határon átnyúló kapcsolatokat és más paktumokkal való kapcsolatokat is),

- f) segíti a munkaterv megvalósulását, kezdeményezi a szükséges módosításokat

D) Pénzügyi, személyzeti tevékenység:

- a) a Paktum Plusz Irodával kapcsolatos pénzügyi, személyzeti feladatok ellátása,
- b) az Irányító Csoport működésével összefüggő pénzügyi feladatok ellátása,
- c) az egyes projektek, pályázatok pénzügyeinek adminisztrációja.

4.3.1. A végrehajtás személyi és tárgyi feltételei

Paktumiroda, szakmai vezetés / paktumiroda vezető:

Cseuz László – BKVÖ

A TOP_PLUSZ-3.1.1-21-BK1-2022-00001 kódszámú, „Bács-Kiskun megyei Paktum Plusz” című projekt paktumiroda vezető feladatainak ellátása. Feladata:

- A Kedvezményezett/projektvezető utasításai/iránymutatásai szerinti, a projekttel kapcsolatos munkavégzéséhez kötődő mindennemű irodavezetői feladat elvégzése és azok folyamatos naprakész ismerete, nyilvántartása.
- Minden egyéb olyan feladat ellátása, amelyre a projekt kapcsán szóban vagy írásban megbízást kap, és azok felelős elvégzésére képes vagy a projektfeladat megismerése során arra képessé válik.

Feladata különösen, de nem kizárólagosan kiterjed az alábbiakra:

- az Irányító Csoport munkájával kapcsolatos adminisztratív és szakmai feladatok ellátása
- részt vesz a Megállapodásban folyó közös munka koordinálásában,
- hozzájárul a Megállapodás szerveinek működési technikai feltételeinek biztosításához,
- részt vesz a Megállapodás külső és belső kapcsolatainak gondozásában.
- Pénzügyi, személyzeti tevékenység
- részt vesz a Paktumirodával kapcsolatos pénzügyi, személyzeti feladatok ellátásában,
- részt vesz az Irányító Csoport működésével összefüggő pénzügyi feladatok ellátásában,
- részt vesz az egyes projektek, pályázatok pénzügyeinek adminisztrációjában.
- részvétel a célcsoport kiválasztása alapelveinek meghatározásában, a célcsoport toborzásában.
- kapcsolattartás a vállalkozói körrel.
- szakmai fórumok szervezésében, megjelenésekben aktív részvétel.
- munkaterv összeállításában részvétel.

Paktumiroda, szakmai vezetés / szakmai vezető:

Becsi Gabriella – BKVÖ

A TOP_PLUSZ-3.1.1-21-BK1-2022-00001 kódszámú, „Bács-Kiskun megyei Paktum Plusz” című projekt szakmai vezetői feladatok ellátása. Feladata:

- irányítja a projekt szakmai-tervezési és operatív szakmai megvalósítási munkáját, koordinálja és ellenőrzi a Projekt szakmai feladatainak megvalósítását;
- gondoskodik a szakmai beszámolók, projekt előrehaladási jelentések szakmai részének megfelelő minőségben való elkészítéséért;
- nyomon követi a szakmai tevékenységek terv szerinti előrehaladását, feltárja az azokban rejlő eltéréseket, amiket jelez a projektmenedzser felé, a szükség szerinti beavatkozások bemutatásával együtt;

- felelős a szakmai feladatok határidőre történő elvégzéséért;
- biztosítja a döntéshez szükséges információkat és háttéranyagokat, egyéb dokumentumokat;
- felelős a megvalósított szakmai tartalom és a projekttervek szerinti szakmai tartalom egyezőségéért;
- felelős a pályázatban foglalt szakmai program maradéktalan megvalósulásáért, koordinálja a projektet szakmai szempontból;
- felügyeli a beszerzések, közbeszerzések szakmai vonatkozásai szerinti műszaki specifikációt, értékelési szempontokat.

Paktumiroda, szakmai vezetés / paktumiroda munkatárs:

Bozóné Nemes Gizella – BKVÖH

A TOP_PLUSZ-3.1.1-21-BK1-2022-00001 azonosítószámú „Bács-Kiskun megyei Paktum Plusz” című projektben pénzügyi asszisztensként (paktumiroda munkatársként) vesz részt munkaidejének 100%-ában. Feladata:

- a projekt költségvetésének állandó nyomon követése,
- az egyes kifizetések nyilvántartása, és ezek alapján a projekt időszakos kifizetési kérelmeinek elkészítése,
- közreműködés a projekt előrehaladási jelentések, változás bejelentés kérelmek, szerződésmódosítási kérelmek összeállításában, különös tekintettel a változások pénzügyi vonatkozásaira,
- közreműködik a projekt zárásához kapcsolódó szakmai és gazdasági elszámolás elkészítésében, felelős a projekt kontrollingért.

Válik Dorina – BKVÖ

TOP_PLUSZ-3.1.1-21-BK1-2022-00001 kódszámú, „Bács-Kiskun megyei Paktum Plusz” című projekt szakmai megvalósításában vesz részt (paktumiroda munkatársként). Feladata:

- részt vesz a Bács-Kiskun megyei foglalkoztatási- és gazdaságfejlesztési együttműködés (a továbbiakban: Megállapodás) keretében működő projektek előkészítésében és koordinálásában.
- információt nyújt az Irányító Csoport számára a projektekben folyó munkáról.
- monitoring, értékelési tevékenység folytat.
- részt vesz a Megállapodás eredményeinek monitorozásában és értékelésében.
- részt vesz az éves munkaprogram összefoglaló jelentéseinek készítésében.
- ellátja az Irányító Csoport munkájával kapcsolatos adminisztratív és szakmai feladatokat.
- részt vesz a Megállapodásban folyó közös munka koordinálásában.
- hozzájárul a Megállapodás szerveinek működési technikai feltételeinek biztosításához.
- részt vesz a Megállapodás külső és belső kapcsolatainak gondozásában (ideértve a határon átnyúló kapcsolatokat és más paktumokkal való kapcsolatokat is).
- részt vesz a Paktumirodával kapcsolatos pénzügyi, személyzeti feladatok ellátásában.
- részt vesz az Irányító Csoport működésével összefüggő pénzügyi feladatok ellátásában.
- részt vesz az egyes projektek, pályázatok pénzügyeinek adminisztrációjában.

Név	Pozíció	Projektre fordított munkaidő	Projektben tervezett bruttó bér	Képzettség	Szakmai tapasztalat
Cseuz László	Paktumiroda vezető (projektvezető-1)	heti 10 óra (25%) 2023.09.30-ig	123 750 Ft	felsőfokú végzettség	13 év projektmenedzsment szakmai tapasztalat
		heti 20 óra (50%) 2023.10.01-től	247 500 Ft		
Becsi Gabriella	Szakmai vezető (projektvezető-2)	(min. heti 20 óra) heti 20 óra (50%) 2023.09.30-ig	220 000 Ft	felsőfokú végzettség	3 év tapasztalat foglalkoztatási együttműködések területén
		heti 40 óra (100%) 2023.10.01-től	440 000 Ft		
Bozóné Nemes Gizella (2022.10.01-től)	paktumiroda munkatárs	heti 10 óra (100%)	182 000 Ft (Munkáltatói járuléka 2022.01.01-től nyugdíj mellett dolgozóként nem merül fel)	felsőfokú végzettség	5 éves releváns szakmai tapasztalat
Válik Dorina (2022.09.30-ig)	paktumiroda munkatárs	heti 40 óra (100%)	400 000 Ft	felsőfokú végzettség	2 éves projektmenedzsment szakmai tapasztalat

40. táblázat: Szakmai megvalósítás

A projekt megvalósításához szükséges, a projektfejlesztés aktuális stádiumában már ismert, beszerzendő eszközök:

Konzorciumi partner	Eszköz megnevezése	Indoklás	Egységár	Mennyiség	Tervezett br. költség
BKVÖ	HDD dokkoló	IT - Rendszergazdai munkához szükséges	12 000 Ft	1	12 000 Ft
BKVÖ / BKVÖH	USB 3.0 dokkoló	Laptopok könnyebb csatlakoztatására szolgál	38 000 Ft	15	570 000 Ft
BKVÖH	Monitor (nagy méretű)	Nagyobb kijelzőjű monitor a munkafolyamatok gyorsításához	109 000 Ft	3	327 000 Ft
BKVÖH	Vékony kliens	Vékony kliens - asztali géphez	126 691 Ft	2	253 382 Ft
BKVÖ	Egér	IT - munka egér	50 000 Ft	1	50 000 Ft
BKVÖ	Billentyűzet	IT - munka billentyűzet	42 000 Ft	1	42 000 Ft
BKVÖ / BKVÖH	Laptop	Amortizálódó eszközök pótlására	454 000 Ft	5	2 270 000 Ft
BKVÖ	Tablet	2 db jó minőségű tablet	306 000 Ft	2	612 000 Ft
BKVÖ	Vetítővászon	Amortizálódó eszköz pótlására	36 000 Ft	1	36 000 Ft
BKVÖ	Hangszóró	Számítógép hangszóró	16 000 Ft	4	64 000 Ft
BKVÖ	Egér	Amortizálódó eszköz pótlására	10 200 Ft	5	51 000 Ft
BKVÖ /BKVÖH	Egér + billentyűzet	Amortizálódó eszköz pótlására	15 490 Ft	5	77 450 Ft
KH	Multifunkciós nyomtató	Amortizálódó eszköz pótlására	1 451 108 Ft	12	17 413 298 Ft
KH	Mobiltelefon	Amortizálódó eszköz pótlására	141 655 Ft	28	3 966 340 Ft

KH	Monitor	Amortizálódó eszköz pótlására	107 950 Ft	56	6 045 200 Ft
KH	Számítógép	Amortizálódó eszköz pótlására	349 250 Ft	28	9 779 000 Ft
KH	Forgó- és tárgyalószékek	Amortizálódó eszköz pótlására	100 247 Ft	56 (28+28)	5 613 857 Ft
				Összesen:	47 182 527 Ft

41. táblázat: Eszközlista

4.3.2. Partnerségen belüli kommunikációs mátrix

	Résztevő szereplők	Kommunikáció csatornája
Hivatalos megkeresés a konzorciumi partnerek között	<ul style="list-style-type: none"> • konzorciumi partner hivatalos képviselője • konzorciumi partner hivatalos képviselő helyettese 	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail • postai levél
Operatív együttműködés (a mindennapi munka során) a konzorciumi partnerek között	<ul style="list-style-type: none"> • konzorciumi partner szervezeten belüli vezető • konzorciumi partner kapcsolattartója • projektvezető (BKVÖ) • projektvezető (BKVKH) • projektmenedzser (BKVÖH) • pénzügyi vezető (BKVÖH) • pénzügyi vezető (BKVKH) • szakmai megvalósítók 	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail • telefon • online megbeszélés (pl. Skype, Zoom)
Konzorciumi partnerek és együttműködő partnerek között	<ul style="list-style-type: none"> • konzorciumi partner hivatalos képviselője • konzorciumi partner hivatalos képviselő helyettese • konzorciumi partner szervezeten belüli vezető • konzorciumi partner kapcsolattartója • projektvezető (BKVÖ) • együttműködő partner hivatalos képviselője • együttműködő partner kapcsolattartója 	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail • postai levél • telefon • ICS-ülés • Foglalkoztatási Fórum ülés • online megbeszélés (pl. Skype, Zoom) • hírlevél
Konzorciumi partnerek és a bevont külső szakértők között	<ul style="list-style-type: none"> • külső szakértő hivatalos képviselője • külső szakértő kapcsolattartója • konzorciumi partner hivatalos képviselője • konzorciumi partner hivatalos képviselő helyettese • konzorciumi partner kapcsolattartója • projektvezető (BKVÖ) • projektmenedzser (BKVÖH) • pénzügyi vezető (BKVÖH) • szakmai megvalósítók 	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail • postai levél • telefon • online megbeszélés (pl. Skype, Zoom)

42. táblázat: Kommunikációs mátrix

5. HORIZONTÁLIS ELVEK ÉRVÉNYESÜLÉSE

A TOP_Plusz-3.1.1-21 Felhívás előírásai szerint a projekt tervezése és megvalósítása során figyelembe kell venni, hogy a projektben létrehozott eredményeknek meg kell felelniük az alábbi elvárásoknak:

- „Az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje köteles a projektre vonatkozó európai uniós és hazai környezetvédelmi és esélyegyenlőségi előírásokat, jogszabályokat, a „jelentős károkozás elkerülését célzó” elővigyázatosság elvét betartani, a projekt által érintett területen a védett környezeti, természeti és kulturális értékeket megőrizni, a fennálló vagy a beruházás során keletkezett környezeti kárt és az esélyegyenlőség szempontjából jogszabályba ütköző nem-megfelelőséget legkésőbb a projekt megvalósítása során megszüntetni.
- Az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje köteles a projekt végrehajtása során a Fogyatékosággal élő Személyek Jogairól szóló ENSZ-egyezményt a 2010/48/EK tanácsi határozattal összhangban alkalmazni. A projektek végrehajtása során a fogyatékos személyeket megillető alapvető emberi jogokat – többek között akadálymentesítéssel és az ehhez kapcsolódó szabványok alkalmazásával – biztosítani kell;
- A fejlesztéshez kapcsolódó nyilvános eseményeken, kommunikációjában és viselkedésében a kedvezményezett esélytudatosságot fejezzen ki: ne közvetítsen szegregációt, csökkentse a csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.”

Témaspécifikus, a konzorciumi tagok esetében releváns elvárás az esélyegyenlőség érvényesítése során:

- „A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény értelmében a közszolgáltatásokhoz (pl. közhatalmi, önkormányzati tevékenységek, oktatási, közművelődési, közgyűjteményi, kulturális, tudományos, szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, egészségügyi, sport-, ifjúsági, foglalkoztatási, közlekedési, ügyfélszolgálati szolgáltatás, ellátás, illetve tevékenység) való egyenlő esélyű hozzáférés követelményét be kell tartani. Ennek részeként a közszolgáltatásokhoz kapcsolódó fejlesztéseket az egyetemes tervezés alapelveit figyelembe véve komplex akadálymentesítést elvégezve kell végrehajtani (építmények mindenki által használható részeinek, közhasználatú tereinek akadálymentessége, az információkhoz való hozzáférés és kommunikáció).
- Ha a támogatást igénylő ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szerv, vagy többségi állami tulajdonban álló jogi személy, az igénylőnek igazolnia kell az esélyegyenlőségi terv meglétét az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. §-nak megfelelően.”

A horizontális elvek (kiemelten az esélyegyenlőség és a fenntarthatóság) érvényesülése a konzorciumban résztvevő szervezetek és a tervezett tevékenységek vonatkozásában egyaránt megvalósul az alábbiakban részletezettek szerint:

5.1 Esélyegyenlőség

A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Esélyegyenlőségi Terve az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény, valamint a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény vonatkozó rendelkezéseinek és előírásain alapul. A hatályos változat a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal vezetője 13/2022. (IV.29.) utasításával került elfogadásra, felváltva (hatályon kívül helyezve) a 2013. december 1-én kiadott Esélyegyenlőségi Tervet. Általános céljai és etikai elvei között megjelenik a

hátrányos megkülönböztetés tilalma, az egyenlő bánásmód elvének tiszteletben tartása, az esélyegyenlőség elősegítése, az emberi méltóság tiszteletben tartása, valamint a foglalkoztatottakkal történő együttműködés. A konkrét programok, intézkedések között hangsúlyosan jelennek meg a különféle családbarát intézkedések, az esélyegyenlőségi referens alkalmazása, a továbbképzések támogatása, teljes diszkriminációmentesség a munkaerő-felvétel során, továbbá a fizikai és infokommunikációs akadálymentesség biztosítása.

Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata és a Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal nem rendelkezik Esélyegyenlőségi Tervvel, mert egyik szervezet sem foglalkoztat 50 főnél több munkavállalót. Ettől függetlenül az esélyegyenlőség kérdéskörét kiemelt hangsúllyal kezelik, melyet jól mutat, hogy 2019-ben a „A felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan Bács-Kiskun Megyében” című, EFOP-1.6.3-17-2017-00002 azonosítószámú projekt keretében a teljes vármegyére vonatkozó Esélyegyenlőségi Terv Helyzetértékelő munkarésze készült el. A dokumentum részletesen feltárta a vármegye demográfiai helyzetképét, a szegénység dimenzióit, a kisebbségek, a nők, a gyermekek, az idősek és a fogyatékkal élők helyzetét; továbbá elemezte a területi hátrányokat, valamint a lakosság oktatáshoz, munkavállaláshoz, egészségügyi ellátáshoz, lakhatáshoz és alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Erre a Helyzetértékelésre alapozva készült el 2020-ban a „Bács-Kiskun Megyei Felzárkóztatási Stratégia és Terv 2020-2027” című dokumentum, melynek specifikus céljai között megjelenik a képzettség és a foglalkoztatási esélyek javítása, a lakhatási hátrányok csökkentése, az egészségi állapot javítása, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése és a társadalmi környezet javítása. Nevesített célcsoportjai a cigányság, a nők, a gyermekek, az idősek, a fogyatékkal élők és a tanyán élők. Ugyanezen projekt részeként részletes szociális szolgáltatási út-térképek készültek, valamint a „Bács-Kiskun Megyei Cigány Felzárkóztatási Program” is megalkotásra került.

Fontos még kiemelni, hogy a 2003. évi CXXV. törvény a települési önkormányzatok hatás- és feladatköréhez sorolja a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítését; ennek szabályait a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet részletezi.

A projekt keretében tervezett intézkedések megvalósítása során is alapelv az esélyegyenlőség: a foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések projektrészben minden érintett helyi szereplő – közvetlenül vagy érdekképviselői szervezetek közreműködésével – részt vehet, bevonásukra a különös hangsúlyt fektettek a konzorciumi partnerek; a munkaerőpiaci programokba való bevonás során pedig a célcsoport tagjai, illetve az őket alkalmazó vállalkozások megkülönböztetésmentesen kerülnek kiválasztásra.

5.2 Fenntarthatóság

A projekt számos eleme a fenntarthatóság szem előtt tartásával került megtervezésre. A költségvetés összeállítása során kiemelt szempont volt a költségtakarékos tervezés. A konzorciumi partnerek több tevékenységet saját munkaerő bevonásával valósítanak meg, és kizárólag azokat a feladatokat, szolgáltatásokat szerzik be külső szolgáltatótól, melyekre kapacitás- vagy kompetenciahiány miatt belső erőforrás nem allokálható. A legkedvezőbb ár elérése érdekében ezek megrendelése beszerzési vagy közbeszerzési eljárás lefolytatásának eredményeként történik meg.

A fenntarthatóság elvét szolgálja az elektronikus kommunikációs formák (elektronikus levelezés, telefonos és online egyeztetések) előnyben részesítése is, mely környezeti és pénzügyi szempontból egyaránt kedvező. Gépjárműhasználatra csak indokolt esetekben kerül sor, ekkor is a kapacitások minél jobb kihasználása mellett. Amennyiben a projektdokumentáció valamely részének nyomtatás

elengedhetetlenül szükséges, minden partner előnyben részesíti az újrahasznosított papír alkalmazását.

A projekt keretében kizárólag a legszükségesebb eszközök kerülnek beszerzésre – a konzorciumi partnerek által korábban beszerzett, még megfelelő állapotú bútorok, illetve informatikai eszközök továbbra is használatban maradnak. Új beszerzés csak az elavult, funkcióját megfelelően betölteni már nem képes eszközök esetében tervezett.

6. PÉNZÜGYI TERV

6.1 Módszertani bevezető

Jelen fejezet a projekt teljes költségvetését részletezi partnerek, tevékenységek és költségelemek szerinti bontásban. A projekt minden költségtetele elszámolható költség, így egyik konzorciumi partner esetében sem merülnek fel önerőből megvalósítandó tevékenységelemek.

A költségvetésben (*lásd a 6.2 alfejezetben!*) külön feltüntetésre kerülnek a valós költség alapon elszámolandó tételek (melyek teljesülését pénzügyi bizonylatokkal szükséges alátámasztani), valamint a százalékban meghatározott átalányként betervezett tételek. A százalékban meghatározott átalány mértéke 7%, ennek vetítési alapját a valós költségek képezik. A százalékban meghatározott átalány alapján elszámolt költség típusok (számított költségek) a következők:

- 1) Projektelőkészítés költségei c. költségkategória összes költségtípusa
- 2) Kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége c. költségtípus
- 3) Projektmenedzsment költség c. költségkategória összes költségtípusa
- 4) Általános (rezi) költség c. költségkategória összes költségtípusa

Ezen költségek esetében kötelező az egyszerűsített elszámolási mód alkalmazása. Az átalányköltségek költségkategóriák szerinti megosztása kizárólag a megvalósítást és a költségek szervezetben belüli könyvelését, a projekt előrehaladásának támogatását szolgálja (ÁFA-s és ÁFA-t nem tartalmazó költségtetelek különbontása stb.), ezek ugyanis a gyakorlatban egyetlen összevont költség soron kerülnek lehívásra (párhuzamosan a projekt valós költségteteleinek lehívásával, annak ütemével és arányával megegyező módon).

A pénzügyi terv időhorizontja a projekt megvalósítási időszaka: 2022. július 1. – 2027. december 31. Ezen időszak során a projekt költségteteleinek tervezett, becsült felhasználása negyedéves bontásban a 6.2 alfejezetben látható.

A projekt keretében minden elszámolható költség támogatásának mértéke 100%, így önerő igénye az elszámolható költségekhez való hozzájárulás formájában sem merül fel.

A felmerülő költségek elszámolása utófinanszírozással történik. A megvalósítás időszakának cash-flow elemzése nem releváns, ugyanis minden konzorciumi partner lehívta előlegként a támogatás 100%-át, így a tevékenységek megvalósításának forrása a teljes időszak során biztosított. A pénzügyi érzékenységvizsgálat szintén nem releváns. A Magyar Államkincstárnál vezetett projektszámlákon kamatjövdelem nem keletkezik.

A projekt megvalósításához szükséges eszközöket minden projektpartner a saját főkönyvében aktivál. Az eszközök kiválasztása oly módon történt, hogy azok pótlására projekt időtartama alatt nem lesz szükség. A projektzárást követően fenntartási kötelezettség ezek vonatkozásában nem áll fenn.

A konzorcium minden tagjáról elmondható, hogy alanya az ÁFA-nak, de a támogatási kérelemben megjelölt, támogatásból finanszírozott tevékenységekkel kapcsolatban felmerült költségeire vonatkozóan adólevonási jog nem illeti meg. Az elszámolásnál így minden esetben az ÁFA-val növelt (bruttó) összeg kerül figyelembevételre.

Az eszközök és szolgáltatások beszerzésének döntő többsége a projekt első időszakában beszerzésre kerül, így az infláció kezelése ezek esetében nem releváns. A célcsoportnak juttatott támogatásokat a

minimálbér várható további emelkedése befolyásolja, mely a célértékek meghatározása során figyelembe vételre került.

A költségvetés tervezése során a támogatási összegek és a célértékek meghatározása során viszonyítási pont a Felhívásban rögzített érték, mely szerint a TOP paktumprojektek tapasztalata szerint egy résztvevőre átlagosan 1,5 millió Ft, míg egy álláshoz jutó személyre átlagosan 4 millió Ft támogatás jutott. Itt fontos megjegyezni, hogy ekkor a bevontak 70%-os vagy 100%-os bér-, illetve bérköltség-támogatással vehettek részt a programban, jellemzően 8+4 havi konstrukció keretében. Jelen projektben 6 havi 50%-os bértámogatás nyújtása tervezett, továbbfoglalkoztatási kötelezettség nélkül. A projekt keretében a munkaerőpiaci támogatások részeként 1 726 052 000 Ft kihelyezése tervezett, így a programba bevonni tervezett 2 066 fővel kalkulálva fejenként átlagosan 835 456 Ft adódik, mely a csökkentett támogatási időt és mértéket tekintve a minimálbér emelkedését figyelembe véve is elégséges.

A projekt teljes költségvetése a következőképpen oszlik meg a konzorciumi partnerek között:

- Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata: 188 561 000 Ft (5,63%)
- Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal: 480 839 000 Ft (14,37%)
- Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal: 2 677 600 000 Ft (80%)
- MINDÖSSZESEN: 3 347 000 000 Ft

6.2 A projekt költségvetése

Tevékenység belső kódja	Támogatható tevékenység kódja	Tevékenység neve	Költségelem	Alátámasztott költség			Átalányköltség			Bruttó költség összesen
				Nettó érték	ÁFA érték	Bruttó érték	Nettó érték	ÁFA érték	Bruttó érték	
BKVÖ-1	2.1.1.1. A. e)	Vármegyei szintű ágazati stratégiai dokumentumok kidolgozása	Egyéb szakértői szolgáltatás költségei	35 433 071	9 566 929	45 000 000				45 000 000
			Közbeszerzés költségei				1 500 000	405 000	1 905 000	1 905 000
BKVÖ-2	2.1.1.1. A. i) 2.1.2.1. c)	Paktumiroda működtetése és a foglalkoztatási célú kormányzati intézkedések megvalósulásának segítése	Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó személyi jellegű ráfordítás - munkabér	88 495 575	0	88 495 575				88 495 575
			Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó személyi jellegű ráfordítás - járulék	11 504 425	0	11 504 425				11 504 425
			Eszközbekzerzés	4 500 000	1 215 000	5 715 000				5 715 000
			Általános (rezszi) költség				500 000	135 000	635 000	635 000
BKVÖ-3	2.1.1.1. A. h)	Figyelemfelkeltés, marketing	Marketing, kommunikációs szolgáltatások költségei	26 300 000	7 101 000	33 401 000				33 401 000
			Közbeszerzés költségei				1 500 000	405 000	1 905 000	1 905 000
BKVÖH-1	2.1.1.1. A. d) 2.1.1.1. A. e)	Részletes foglalkoztatási helyzetelemzés és stratégia kidolgozása és felülvizsgálata	Egyéb szakértői szolgáltatás költségei				8 000 000	2 160 000	10 160 000	10 160 000
			Közbeszerzés költségei				3 000 000	810 000	3 810 000	3 810 000
BKVÖH-2	2.1.1.1. A. f)	Munkaerőpiaci, vállalkozásfejlesztési és munkaerőigény felmérések elvégzése	Egyéb szakértői szolgáltatás költségei	7 000 000	1 890 000	8 890 000				8 890 000
			Közbeszerzés költségei				1 500 000	405 000	1 905 000	1 905 000
BKVÖH-3	2.1.1. A. e)	Foglalkoztatást elősegítő tevékenységek	Egyéb szakértői szolgáltatás költségei	60 000 000	16 200 000	76 200 000				76 200 000
			Közbeszerzés költségei				1 500 000	405 000	1 905 000	1 905 000
BKVÖH-4	2.1.1.A. a)	A Bács-Kiskun vármegyében működő társadalmi vállalkozások ellenállóképességének és gazdasági fenntarthatóságának erősítése	Egyéb szakértői szolgáltatás költségei	24 000 000	6 480 000	30 480 000				30 480 000
			Közbeszerzés költségei				1 500 000	405 000	1 905 000	1 905 000
BKVÖH-5	2.1.1.A. b)	Helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés támogatása	Egyéb szakértői szolgáltatás költségei	47 500 000	12 825 000	60 325 000				60 325 000
			Közbeszerzés költségei				1 500 000	405 000	1 905 000	1 905 000
BKVÖH-6	2.1.1.A. c)	Befektetés-ösztönzéshez, ágazati gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek	Egyéb szakértői szolgáltatás költségei	34 000 000	9 180 000	43 180 000				43 180 000
			Közbeszerzés költségei				1 500 000	405 000	1 905 000	1 905 000

Bács-Kiskun vármegyei foglalkoztatás- és
gazdaságfejlesztési együttműködés
FOGLALKOZTATÁSI ÉS
GAZDASÁGFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Tevékenység belső kódja	Támogatható tevékenység	Tevékenység neve	Költségelem	Alátámasztott költség			Átalányköltség			Bruttó költség összesen
				Nettó érték	ÁFA érték	Bruttó érték	Nettó érték	ÁFA érték	Bruttó érték	
BKVÖH-7	2.1.2.1. b)	Projektmenedzsment ellátása	Projektmenedzsment személyi jellegű ráfordítás - munkabér				144 474 351	0	144 474 351	144 474 351
			Projektmenedzsment személyi jellegű ráfordítás - járulék				18 781 666	0	18 781 666	18 781 666
BKVÖH-8	2.1.1.1. A. a) 2.1.1.1. A. b) 2.1.1.1. A. c) 2.1.1.1. A. d)	A foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés megújítása és fenntartása, a korábbi működési tapasztalatok összegzése és a párhuzamos projektekkel való összhang megteremtése	Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó személyi jellegű ráfordítás - munkabér	58 763 171	0	58 763 171				58 763 171
			Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó személyi jellegű ráfordítás - járulék	7 639 212	0	7 639 212				7 639 212
			Eszközbizserzés	6 000 000	1 620 000	7 620 000				7 620 000
			Kötelező nyilvánosság biztosítása							
BKVÖH-9	2.1.2.1. a)	Átalányköltség (kis értékű eszköz és szolgáltatás beszerzése)				780 000	210 600	990 600	990 600	
BKVKH-1	2.1.1.1. B. a) 2.1.1.1. B. a)	Munkaerőpiaci támogatások nyújtása	Célcsoport személyi jellegű ráfordításai - bértámogatás	1 579 892 000	0	1 579 892 000				1 579 892 000
			Célcsoport személyi jellegű ráfordításai - vállalkozóvá válási támogatás	146 160 000	0	146 160 000				146 160 000
			Célcsoport személyi jellegű ráfordításai - képzési támogatás	1 000 000	0	1 000 000				1 000 000
BKVKH-2	2.1.1. B. b) 2.1.1.1. B. b)	Célcsoport közvetlen támogatásához, valamint részükre nyújtott foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokhoz kapcsolódó megvalósítói tevékenységek	Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó személyi jellegű ráfordítás - munkabér	740 486 726	0	740 486 726				740 486 726
			Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó személyi jellegű ráfordítás - járulék	96 263 274	0	96 263 274				96 263 274
BKVKH-3	2.1.1. B. c) 2.1.1.1. B. c)	Projekt megvalósításához szükséges szakmai, módszertani és informatikai fejlesztések	Egyéb szakértői szolgáltatás költségei	14 500 000	3 915 000	18 415 000				18 415 000
			Eszközbizserzés	34 292 913	9 259 087	43 552 000				43 552 000
			Immateriális javak beszerzése	7 874 016	2 125 984	10 000 000				10 000 000
			Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó bérleti díj	11 854 331	3 200 669	15 055 000				15 055 000
			Általános (rezszi) költség				21 083 465	5 692 535	26 776 000	26 776 000
MINDÖSSZESEN				3 008 025 643	75 011 740	3 083 037 383	207 119 482	11 843 135	218 962 617	3 347 000 000

43. táblázat: A projekt költségvetése

Bács-Kiskun vármegyei foglalkoztatás- és
gazdaságfejlesztési együttműködés
FOGLALKOZTATÁSI ÉS
GAZDASÁGFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Tevékenység belső kódja	Támogatható tevékenység kódja	Tevékenység neve	Költségelem	Bruttó költség összesen	Teljes költség éves bontásban (becsült, bruttó Ft)					
					2022	2023	2024	2025	2026	2027
BKVÖ-1	2.1.1.1. A. e)	Vármegyei szintű ágazati stratégiai dokumentumok kidolgozása								
			Egyéb szakértői szolgáltatás költségei	45 000 000		11 250 000	11 250 000	11 250 000	11 250 000	
			Közbeszerzés költségei	1 905 000	1 905 000					
BKVÖ-2	2.1.1.1. A. i) 2.1.2.1. c)	Paktumiroda működtetése és a foglalkoztatási célú kormányzati intézkedések megvalósulásának segítése								
			Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó személyi jellegű ráfordítás - munkabér	88 495 575	6 745 575	13 350 000	14 775 000	16 275 000	17 850 000	19 500 000
			Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó személyi jellegű ráfordítás - járulék	11 504 425	876 925	1 735 500	1 920 750	2 115 750	2 320 500	2 535 000
			Eszközbeszerzés	5 715 000	5 715 000					
			Általános (rezsi) költség	635 000	127 000	127 000	127 000	127 000	127 000	127 000
BKVÖ-3	2.1.1.1. A. h)	Figyelemfelkeltés, marketing								
			Marketing, kommunikációs szolgáltatások költségei	33 401 000		8 350 250	8 350 250	8 350 250	8 350 250	
			Közbeszerzés költségei	1 905 000	1 905 000					
BKVÖH-1	2.1.1.1. A. d) 2.1.1.1. A. e)	Részletes foglalkoztatási helyzetelemzés és stratégia kidolgozása és felülvizsgálata								
			Egyéb szakértői szolgáltatás költségei	10 160 000	5 016 500		5 143 500			
			Közbeszerzés költségei	3 810 000	1 905 000	1 905 000				
BKVÖH-2	2.1.1.1. A. f)	Munkaerőpiaci, vállalkozásfejlesztési és munkaerőigény felmérések elvégzése								
			Egyéb szakértői szolgáltatás költségei	8 890 000			8 890 000			
			Közbeszerzés költségei	1 905 000		1 905 000				
BKVÖH-3	2.1.1. A. e)	Foglalkoztatást elősegítő tevékenységek								
			Egyéb szakértői szolgáltatás költségei	76 200 000		21 771 430	21 771 430	21 771 430	10 885 710	
			Közbeszerzés költségei	1 905 000	1 905 000					
BKVÖH-4	2.1.1.A. a)	A Bács-Kiskun vármegyében működő társadalmi vállalkozások ellenállóképességének és gazdasági fenntarthatóságának erősítése								
			Egyéb szakértői szolgáltatás költségei	30 480 000		4 354 290	8 708 570	8 708 570	8 708 570	
			Közbeszerzés költségei	1 905 000	1 905 000					
BKVÖH-5	2.1.1.A. b)	Helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés támogatása								
			Egyéb szakértői szolgáltatás költségei	60 325 000		15 081 250	15 081 250	15 081 250	15 081 250	
			Közbeszerzés költségei	1 905 000	1 905 000					
BKVÖH-6	2.1.1.A. c)	Befektetés-ösztönzéshez, ágazati gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek								
			Közbeszerzés költségei	1 905 000		1 905 000				

Bács-Kiskun vármegyei foglalkoztatás- és
gazdaságfejlesztési együttműködés
FOGLALKOZTATÁSI ÉS
GAZDASÁGFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Tevékenység belső kódja	Támogatható tevékenység	Tevékenység neve	Költségelem	Bruttó költség összesen	Teljes költség éves bontásban (becsült, bruttó Ft)						
					2022	2023	2024	2025	2026	2027	
BKVÖH-7	2.1.2.1. b)	Projektmenedzsment ellátása	Projektmenedzsment személyi jellegű ráfordítás - munkabér	117 500 900	19 474 351	21 000 000	22 900 000	24 900 000	27 000 000	29 200 000	
			Projektmenedzsment személyi jellegű ráfordítás - járulék	15 275 117	2 531 666	2 730 000	2 977 000	3 237 000	3 510 000	3 796 000	
BKVÖH-8	2.1.1.1. A. a) 2.1.1.1. A. b) 2.1.1.1. A. c) 2.1.1.1. A. d) 2.1.1.1. A. g) 2.1.2.1. c)	A foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés megújítása és fenntartása, a korábbi működési tapasztalatok összegzése és a párhuzamos projektekkel való összhang megteremtése	Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó személyi jellegű ráfordítás - munkabér	58 763 171	4 263 171	8 900 000	9 850 000	10 850 000	11 900 000	13 000 000	
			Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó személyi jellegű ráfordítás - járulék	7 639 212	554 212	1 157 000	1 280 500	1 410 500	1 547 000	1 690 000	
			Eszközbeszerezés	7 620 000		7 620 000					
BKVÖH-9	2.1.2.1. a)	Kötelező nyilvánosság biztosítása	Átalányköltség (kis értékű eszköz és szolgáltatás beszerzése)	990 600	100 000	150 000	150 000	150 000	150 000	290 600	
BKVKH-1	2.1.1. B. a) 2.1.1.1. B. a)	Munkaerőpiaci támogatások nyújtása	Célcsoport személyi jellegű ráfordításai - bértámogatás	1 579 892 000		50 100 742	553 312 200	521 694 360	376 740 098	78 044 600	
			Célcsoport személyi jellegű ráfordításai - vállalkozóvá válási támogatás	146 160 000			73 080 000	73 080 000			
			Célcsoport személyi jellegű ráfordításai - képzési támogatás	1 000 000			500 000	500 000			
BKVKH-2	2.1.1. B. b) 2.1.1.1. B. b)	Célcsoport közvetlen támogatásához, valamint részükre nyújtott foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokhoz kapcsolódó megvalósítói tevékenységek	Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó személyi jellegű ráfordítás - munkabér	740 486 726		121 290 000	133 420 000	146 760 000	161 440 000	177 576 726	
			Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó személyi jellegű ráfordítás - járulék	96 263 274		15 767 700	17 344 600	19 078 800	20 987 200	23 084 974	
BKVKH-3	2.1.1. B. c) 2.1.1.1. B. c)	Projekt megvalósításához szükséges szakmai, módszertani és informatikai fejlesztések	Egyéb szakértői szolgáltatás költségei	18 415 000			6 138 333	6 138 333	6 138 334		
			Eszközbeszerezés	43 552 000	42 817 695	734 305					
			Immateriális javak beszerzése	10 000 000		10 000 000					
			Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó bérleti díj	15 055 000		2 419 554	3 226 071	3 226 071	3 226 071	2 957 232	
			Általános (rezi) költség	26 776 000		4 303 286	5 737 714	5 737 714	5 737 714	5 259 571	
MINDÖSSZESEN				3 347 000 000	65 708 594	284 353 586	915 973 389	931 580 862	720 940 751	428 442 818	

44. táblázat: Az elnyert támogatás tervezett felhasználása éves bontásban

6.3 Költségkorlátoknak való megfelelés

A Felhívás 7.5 pontjában meghatározott egyedi költségkorlátokhoz való illeszkedést mutatja be a következő táblázat. A tényértékek minden esetben megfelelnek a Felhívásban rögzített előírásoknak.

I. szint: Költségka- tegória	II. szint: Költségtípus	Egyedi költségkorlátok (%)	Projekt tényérték (%)
Beruházáshoz kapcsolódó költségek		max 2,0%	2,0%
Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások költségei		max 10,0% (2.1.1 A. e) tevékenység esetén további max. 5%)	9,4% (2.1.1 A. e) tevékenységgel együtt)
	Marketing, kommunikációs szolgáltatások költségei	max. 1,0%	1,0%
Szakmai megvalósításban közreműködő munkatársak költségei		max 32,5%	29,97%
	Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó személyi jellegű ráfordítás (Foglalkoztatási- gazdaságfejlesztési együttműködések projektrész)	max. 7,5%	4,97%
	Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó személyi jellegű ráfordítás (Munkaerőpiaci programok, a célcsoport képzéséhez, foglalkoztatásához, foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásához kapcsolódó projektrész)	max. 10,0% (foglalkoztatást elősegítő szolgáltatások igénybevételével kapcsolatos támogatásokra további max. 15,0%)	10,0% (+15,0%)
Célcsoport támogatásának költségei (2.1.1.1. B) a) pontban felsorolt tevékenységek közül az I., II., IV., V. és VI. ponthoz kapcsolódó költségek)		min. 50,0%	51,6%

45. táblázat: Költségvetési korlátok

7. RÉSZLETES CSELEKVÉSI TERV

Jelen fejezetben a projekt előkészítésének, megvalósításának és lezárásának ütemterve szerepel tevékenységekre lebontva, negyedéves ütemezéssel, GANTT-diagramm formájában. Az előkészítés részletes bemutatását az 1.1. *Előzmények, indíttatás, mandátum* című alfejezet, a tevékenységek szöveges ismertetését pedig a 3. fejezet foglalja magában.

Intézkedés kódja	Intézkedés neve	Feladat negyedéves ütemezése																											
		2021				2022				2023				2024				2025				2026				2027			
		1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
PROJEKT ELŐKÉSZÍTÉSE																													
	TOP_Plusz-3.1.1-21 Felhívás megjelenése																												
	A konzorcium felállítása, döntés a támogatási kérelem benyújtásáról és a főbb feladatok megosztásáról																												
	Együttműködési megállapodás megkötése az ITM Foglalkoztatáspolitikáért Felelős Államtitkársággal																												
	A PET kidolgozása és a támogatási kérelem benyújtása																												
	Pozitív támogatói döntés																												
	A támogatási szerződés megkötése és hatályba lépése																												
	A projekt megvalósításának kezdete, a támogatott projektfejlesztés időszaka																												
PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSA																													
BKVÖ-1	Vármegyei szintű ágazati stratégiai dokumentumok kidolgozása																												
BKVÖ-2	Paktumiroda működtetése és a foglalkoztatási célú kormányzati intézkedések megvalósulásának segítése																												
BKVÖ-3	Figyelemfelkeltés, marketing																												
BKVÖH-1	Részletes foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési stratégia, akcióterv, munkaprogram kidolgozása és felülvizsgálata																												
BKVÖH-2	Munkaerőpiaci, vállalkozásfejlesztési és munkaerőigény felmérések elvégzése																												
BKVÖH-3	Foglalkoztatást elősegítő tevékenységek																												

Intézkedés kódja	Intézkedés neve	Feladat negyedéves ütemezése																											
		2021				2022				2023				2024				2025				2026				2027			
		1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
BKVÖH-4	A Bács-Kiskun vármegyében működő társadalmi vállalkozások ellenállóképességének és gazdasági fenntarthatóságának erősítése																												
BKVÖH-5	Helyi termék- vagy szolgáltatásfejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek																												
BKVÖH-6	Befektetés-ösztönzéshez, ágazati gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek																												
BKVÖH-7	Projektmenedzsment ellátása																												
BKVÖH-8	A foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés megújítása és fenntartása, a korábbi működési tapasztalatok összegzése és a párhuzamos projektekkel való összhang megteremtése																												
BKVÖH-9	Kötelező nyilvánosság biztosítása																												
BKVKH-1	Munkaerőpiaci támogatások nyújtása																												
BKVKH-2	Célcsoport közvetlen támogatásához, valamint részükre nyújtott foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokhoz kapcsolódó megvalósítói tevékenységek																												
BKVKH-3	Projekt megvalósításához szükséges szakmai, módszertani és informatikai fejlesztések																												

Projektkezdés
1. mérföldkő

Projektzárás

46. táblázat: A projekt előkészítésének és megvalósításának ütemezése

A megvalósítás időszakában egészen a projekt zárásáig a BKVKH havi, a BKVÖ féléves rendszerességgel, kötelező módon monitoring adatokat szolgáltat az illetékes minisztérium (jelenleg Gazdaságfejlesztési Minisztérium) Foglalkoztatáspolitikáért Felelős Államtitkársága mint szakpolitikai felelős felé a projekt előrehaladásáról, működési tapasztalatokról és a célértékek teljesülésének aktuális állásáról.

8. NYILVÁNOSSÁG BIZTOSÍTÁSA, KOMMUNIKÁCIÓS TEVÉKENYSÉG

Ez a fejezet a kötelező nyilvánosság biztosítását szolgáló tevékenységeket, valamint az azokon túlmutató kommunikációs elképzeléseket vázolja fel. Egyúttal alapot képez a projekt későbbi szakaszában kialakításra kerülő Kommunikációs tervnek, valamint – ugyan tárgyában eltér, de – viszonyítási pontot jelent a Marketingtervnek is.

A projekt jellegénél fogva a kötelező nyilvánosság biztosításán túl fontos szerepet játszik a célcsoport tagjaival és az érintettekkel közös kommunikáció elindítása. Kulcsfontosságú, hogy a projekt kezdetén a feltárt célcsoporttagok személyesen megszólításra kerüljenek és befogadható mennyiségű és megfogalmazású információt kapjanak a számukra releváns projekttevékenységeket illetően.

Az átadott információ mellett rá kell mutatni azokra a pontokra, amelyek a célcsoporttagok számára közvetlen előnyökkel járnak – ezáltal is segítve a tudatos hozzáállásukat a projektmegvalósításhoz. A jól elvégzett kezdeti, figyelemfelkeltést és alapszintű tájékoztatást szolgáló kommunikáció járulékos haszna a célcsoportok és érintettek körének kiszélesedése. Második lépésként – a stabil célcsoporttagokkal és érintettekkel folytatott kommunikációra alapozva – meg lehet teremteni a folyamatos információcseré és tájékoztatás formáit, csatornáit, melyek képesek a projekt üzeneteit megfelelően közvetíteni. A projektmegvalósítás végén pedig a projekt eredményeinek, hatásainak összefoglalását kell prezentálni egy szélesebb befogadói kör felé.

A projektbe betervezésre kerülnek olyan marketingeszközök is, melyek a kötelező nyilvánosság biztosítására előírt kommunikációs elemeket egészítik ki. Ezek feladata, hogy a fent említett irányvonalak mentén hatékonyabbá tegyék a projektkommunikációt. A kommunikációs tevékenységek lebonyolítástechnikai szempontból a következő részekre lettek szétbontva:

- Szakmai tevékenységek, melyek jellegüknél fogva közvetlen kommunikációt biztosítanak a projektben résztvevő személyek és szervezetek között,
- A kötelező tájékoztatás és nyilvánossághoz kapcsolódó tevékenységek elsősorban a közvetett célcsoportok elérésére,
- Marketingakciók, melyek a közvetlenül érintett célcsoportok elérését, tájékoztatását célozzák.

Időhorizontját tekintve a kommunikáció három elkülönülő szakaszból áll, mely a projekt életciklusát követi, így a kommunikációs eszközök is elkülönülnek a projekt előkészítő, megvalósítási és a megvalósítást követő szakaszában.

Az első szakaszban a társadalmi ismertség és támogatás elérésén lesz a hangsúly, a megvalósítási szakaszban a vármegyei gazdaság fejlesztését és a foglalkoztatás növelését célzó eszközök kapnak kiemelt szerepet, majd a megvalósítást követő szakaszban az eredménykommunikációs eszközök kerülnek a középpontba.

A projekt általános kommunikációs céljai, melyek a pályázati szakaszban kerültek megfogalmazásra és továbbra is érvényesek:

- a projekt céljaival, tevékenységeivel és elért legjelentősebb eredményeivel minél szélesebb kört megismertetni a társadalmi transzparencia érvényesülése érdekében;
- a használt kommunikációs elemekkel a projekt céljainak, tevékenységeinek és eredményeinek elismerését kivívni az érintett célcsoportok körében, felhívni a figyelmet a program gazdaságfejlesztési és foglalkozásfejlesztési lehetőségeire. Célcsoportnak, érintettnek tekintendő minden olyan szervezet vagy személy, illetve intézmény az állami, magán és a civil

szektorból, mely valamilyen módon kapcsolatba kerülhet a foglalkoztatási együttműködés és a projekt tevékenységeivel vagy valamilyen módon befolyásolhatja a projekt célkitűzéseinek megvalósulását;

- a kommunikáció célja a külső és belső, valamint a közvetlen és közvetett célcsoportok megszólítása, továbbá az érintettek számára továbbítandó üzenetek lehető leghatékonyabb megfogalmazása és továbbítása;
- a projekt célrendszerének támogatása a saját eszközrendszerével úgy, hogy az Európai Uniók forrás felhasználását minél inkább átláthatóvá tegye.

Szintén a pályázati szakaszban kerültek lefektetésre a kommunikációs célcsoportoknak szánt üzenetek:

Kommunikációs célcsoport / Üzenet	Bács-Kiskun vármegyében lakcímmel vagy tartózkodási hellyel rendelkező 30 év feletti inaktívák és 50 év feletti nyilvántartott álláskeresőők	Foglalkoztatók	Bács-Kiskun vármegyében lakcímmel vagy tartózkodási hellyel rendelkező 30 év feletti inaktívák és 50 év feletti nyilvántartott álláskeresőők családja	Befektetők, betelepülő vállalkozások	Paktumszervezet tagjai	Települési önkormányzatok	Lakosság	Civil szervezetek, egyházak, társadalmi szervezetek	Képző intézmények	Szakmai szervezetek
A Konzorcium Bács-Kiskun vármegye gazdaságfejlesztéséért és a foglalkoztatási szint javításáért tevékenykedik.	X	X		X	X		X			X
A program Európai Uniók támogatás segítségével valósul meg.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
A Konzorcium platformot teremt a gazdaság fejlesztésében érintettek számára a kommunikációra, aktuális kérdéseinek megvitatására és szakmai álláspontok kialakítására.		X			X		X		X	X
A Konzorcium által generált foglalkoztatási együttműködés összehangolja a vármegyei gazdasági folyamatokat. Párbeszédet kezdeményez az ágazaton belüli szereplők és ágazatok között.		X		X	X	X	X		X	X
A Projekt hozzájárul a szakmai információk gyors terjedéséhez, a képzés, továbbképzés minőségéhez és korszerűségéhez.		X			X		X		X	X
A Projekt támogatja a vidéken élők helyben foglalkoztatását, ezzel is javítva a lakosság életfeltételeit.	X	X		X	X	X	X			
A Projekt lehetővé teszi, hogy olyan szakmát, gyakorlatot és ismeretet sajátítson el a célcsoport, mellyel a nyílt munkaerőpiacon el tud helyezkedni.	X				X		X		X	

Kommunikációs célcsoport / Üzenet	Bács-Kiskun vármegyében lakcímmel vagy tartózkodási hellyel rendelkező 30 év feletti inaktívak és 50 év feletti nyilvántartott álláskeresők	Foglalkoztatók	Bács-Kiskun vármegyében lakcímmel vagy tartózkodási hellyel rendelkező 30 év feletti inaktívak és 50 év feletti nyilvántartott álláskeresők családja	Befektetők, betelepülő vállalkozások	Paktumszervezet tagjai	Települési önkormányzatok	Lakosság	Civil szervezetek, egyházak, társadalmi szervezetek	Képző intézmények	Szakmai szervezetek
A Projekt keretében biztosított szolgáltatások által minden álláskereső vagy inaktív közelebb kerül a munka világához.	X				X		X	X		
A projekt hozzájárul Bács-Kiskun vármegye egyes térségei közt lévő jelentős fejlettségbeli különbségek mérsékléséhez.		X		X	X	X	X	X		
A projekt helyi és térségi elképzelésekből, alulról építkezik.		X		X	X	X	X	X		
A Projekt a Bács-Kiskun vármegyében lakcímmel vagy tartózkodási hellyel rendelkező 30 év feletti inaktívak és 50 év feletti nyilvántartott álláskeresők egyenlő munkaerőpiaci esélyeit támogatja.	X		X				X	X		
Minden releváns szereplő bevonása szükséges a közös stratégia kidolgozásába és megvalósításába.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

47. táblázat: Az egyes kommunikációs célcsoportoknak szánt üzenetek

A pályázati szakaszban megadott általános kommunikációs célokhoz, illetve üzenetekhez jelen Stratégia röviden specifikált célokat, részletezett feladatokat, megvalósítókat, eszközöket és ütemezést rendel az egyes kommunikációs célcsoportok mentén. A kommunikáció megvalósításának következő állomása a Kommunikációs Terv elkészítése, mely lefekteti a különböző konzorciumi partnerek és a külső szolgáltatók által megvalósítandó feladatok részletes ütemtervét.

A pályázati szakaszban azonosított számos kommunikációs célcsoportot a kezelhetőség érdekében két-két közvetlen és közvetett csoportba kerültek besorolásra. Közvetlen célcsoportként a foglalkoztatáspolitikai eszközök által érintett projekt célcsoport tagjai (30 év feletti inaktívak, 50 éven felüli regisztrált álláskeresők), illetve a jelenlegi és jövőbeli vármegyei foglalkoztatók kerültek kijelölésre. A közvetett kommunikációs célcsoportba ennél jóval szélesebb kör került: ide tartozik a vármegye teljes lakossága, kiemelve a projekt célcsoporttagok családját, továbbá a projekt szakmai tartalmához kapcsolódó vármegyei települési önkormányzatok, intézmények, egyházak, szakmai és társadalmi szervezetek.

A közvetlen célcsoport esetében a kommunikáció egyértelmű célja a potenciális célcsoporttagok bevonása. Mivel az álláskeresők a regisztráció folytán kapcsolatba kerülnek a Kormányhivatal területileg illetékes Foglalkoztatási Osztályának kirendeltségével, így a kommunikáció is az ott szakmai

tevékenységet ellátó dolgozókon keresztül tud megvalósulni. A kapcsolattartás módjait illetően szintén ezek a kollégák bírnak a legtöbb tapasztalattal a mindennapi tevékenységükből adódóan. Az inaktív személyek esetében a kommunikációt megelőző lépés a lehetséges érintettek felkutatása, a munkavállalási készségeik felmérése. Ezzel párhuzamosan bonyolítható a kommunikációs kapcsolat kialakítása is. Mivel esetükben az Önkormányzati Hivatal által megbízott, toborzást végző szervezet képviseli a közvetlen kontaktot, a kommunikációs tevékenységnek is rajtuk keresztül kell bonyolódnia mindaddig, amíg az inaktív személy regisztrálásra nem kerül álláskeresőként. Ekkor a toborzó szervezettől a Kormányhivatal munkatársa veszi át a kapcsolattartást.

A projektben való részvétel ösztönzése a munkaerőpiac keresleti oldalára is ki kell, hogy terjedjen: a támogatott foglalkoztatásba bevonható foglalkoztatói körök (ideértve: a vármegyébe a projekt futamideje alatt újonnan betelepülő gazdasági szervezeteket is) elsődlegesen a Kormányhivatalhoz kapcsolódnak az általuk bejelentett betöltetlen álláshelyek kapcsán. Mivel a bejelentett álláshelyek elsősorban a nagyfoglalkoztatókhoz kötődnek, fontos a projekt általános kommunikációjának a szerepe abban, hogy a projektben elérhető támogatások elérhetőségét megismerjék a mikro-, kis- és középvállalkozások is. A munkáltatókkal folytatott kommunikáció célja továbbá az érzékenyítés annak érdekében, hogy az alkalmazásra kerülő álláskeresőket nyitott, előítéletmentes környezet fogadja. A gazdasági szervezetek bevonása nemcsak munkáltatóként célja a projektnek, hanem a helyi termék- és szolgáltatásösztönzés, illetve tapasztalatcsere kapcsán is, melyhez már nem a Kormányhivatal, hanem a Vármegyei Önkormányzat (Figyelemfelkeltés tevékenység), illetve az Önkormányzati Hivatal (Befektetés-ösztönzés tevékenység: vállalkozói fórumok) tud – külső szolgáltató által – népszerűsítő rendezvényeket tartani, különböző marketinganyagokat készíteni. A célcsoport esetében további információátadást biztosítanak a kötelező nyilvánosság eszközei: a sajtóközlemények, a honlapon, illetve a közösségi oldalakon megjelenő tartalmak.

A Vármegyei Önkormányzat által biztosított kötelező nyilvánosság által használt csatornák szavatolják azt is, hogy a projekt létezéséről, illetve céljairól naprakész információkkal legyen ellátva a vármegye lakossága. A vármegye lakosságát érintő projekttevékenységek bemutatása és szerepük hangsúlyozása a helyi gazdaság és a foglalkoztatás fejlesztésében, a projekt eredményeinek bemutatása. Ugyanakkor a lakosság, mint a helyi termékek és szolgáltatások potenciális fogyasztóközönsége is megjelenik a projektben, ezért az Önkormányzati Hivatal helyi termékfejlesztéshez kapcsolódó tevékenysége esetében végrehajtott tudatosságnövelő értékesítési akciók is érintik őket.

A projektben kevésbé a nyilvánosság, mintsem a szakmai tevékenységek megfelelő végrehajtása érdekében kap szerepet a vármegye települési önkormányzataival, érintett társadalmi szervezeteivel, intézményeivel – valamint ezeket is összefogóan a Paktumszervezettel – folytatott kommunikáció. A projekt előkészítési szakaszában elsődleges feladat a tájékoztatásuk a projekttevékenységek tartalmáról és a megvalósítás ütemezéséről, majd a Paktumszervezet felállítása során az együttműködésben való részvétel előnyeinek hangsúlyozása. Ezekkel a szervezetekkel a projekt kommunikációját a Paktumiroda (Vármegyei Önkormányzat) végzi. A paktumszervezeti rendezvények megtartásának, a folyamatos kétoldalú kommunikáció fenntartásának a célja a helyi gazdaság- és foglalkoztatásfejlesztésben érintett szervezetek javaslatainak és véleményeinek összegyűjtése, szakmai tapasztalatcsere kibontakoztatása.

Ütemezés	Feladat	Specifikus cél	Kommunikációs célcsoport	Eszköz	Szereplők
A támogatási konstrukció megnyitását megelőző félévtől kezdve a támogatási keret kimerüléséig	A munka világába vezető lehetőségek felvázolása, az elérhető munkaerőpiaci szolgáltatások ismertetése, továbbá az együttműködésben való részvétel előnyeinek hangsúlyozása	Bevonás a projektbe	Közvetlen célcsoport: Bács-Kiskun vármegyében lakcímmel vagy tartózkodási hellyel rendelkező: 30 év feletti inaktív személyek, 50 év feletti regisztrált álláskereső	Szakmai tevékenységeken keresztül: Személyes, telefonos, e-mailes kapcsolattartás Marketing eszközök: Nyomatott tájékoztatók	Kormányhivatal a Járási Hivatalok kirendeltségein keresztül, illetve az Önkormányzati Hivatal az inaktívak toborzását végző külső szereplőn keresztül
A támogatási konstrukció megnyitását megelőző félévtől kezdve a támogatási keret kimerüléséig	A támogatott foglalkoztatási formák ismertetése, a projekt tudatosítása, továbbá az együttműködésben való részvétel előnyeinek hangsúlyozása; Munkáltatói érzékenyítés	Részvétel ösztönzése, Foglalkoztatók érzékenyítése	Közvetlen célcsoport: Bács-Kiskun vármegyében működő foglalkoztatók, Befektetők, betelepülő vállalkozások	Szakmai tevékenységen keresztül: Telefonos, e-mailes kapcsolattartás, Hírlevél; Marketing eszközök: Nyomatott tájékoztatók, Fizetett médiamegjelenés, Rendezvények az információcsere és véleményösztönzés, figyelemfelkeltés, együttműködések kialakítása, helyi termék- és szolgáltatásösztönzés céljából, Tanulmányutak; Kötelező nyilvánosság: Sajtótájékoztató, Sajtónyilvános rendezvények, Sajtóközlemények, Honlap, Közösségi oldalak	Kormányhivatal a Járási Hivatalok kirendeltségein keresztül, Vármegye Önkormányzata: Marketing külső szolgáltató; Önkormányzati Hivatal: Marketing külső szolgáltató
Projektelőkészítést követően a projektzárásig	A vármegye lakosságát érintő projekttevékenységek bemutatása és szerepük hangsúlyozása a helyi gazdaság és a foglalkoztatás fejlesztésében, a projekt eredményeinek bemutatása; Tudatos vármegyei termékfogyasztás és -vásárlás ösztönzése	Naprakész tájékoztatás	Közvetett célcsoport: Bács-Kiskun vármegye lakossága, Bács-Kiskun vármegyében lakcímmel vagy tartózkodási hellyel rendelkező 30 év feletti inaktív személyek és 50 év feletti regisztrált álláskereső családja	Kötelező nyilvánosság: Sajtótájékoztató, Sajtónyilvános rendezvények, Sajtóközlemények, Honlap, Közösségi oldalak, Tájékoztató táblák, Fotódokumentáció, TÉRKÉPTÉR. Marketing eszközök: Rendezvények a helyi termék- és szolgáltatásösztönzés céljából	Kormányhivatal, Vármegye Önkormányzata, Önkormányzati Hivatal
A projektmegvalósítás teljes időszakában	Tájékoztató a projekt tartalmáról és a megvalósítás ütemezéséről. A projekttevékenységek bemutatása és az együttműködésben való részvétel előnyeinek hangsúlyozása. Javaslatok és vélemények összegyűjtése, szakmai tapasztalatcsere kezdeményezése	Folyamatos együttműködés fenntartása	Közvetett célcsoport: Bács-Kiskun vármegye települési önkormányzatai, Paktumszervezet tagjai, Civil szervezetek, egyházak, társadalmi szervezetek, Képző intézmények, Szakmai szervezetek	Szakmai tevékenységen keresztül: Paktumszervezeti ülések / Online megbeszélés, Hírlevél, Postai levelezés, E-mail kapcsolattartás	Vármegye Önkormányzata

48. táblázat: A kommunikációs terv összefoglalása

9. TERVEZÉST SEGÍTŐ JAVASLATOK

Az „Útmutató a területi foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési stratégiák készítéséhez és felülvizsgálatához a TOP_Plusz-3.1.1-21 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések című felhíváshoz” dokumentum a teljes Paktum Plusz projekt tervezési folyamatát segíti különböző javaslatok, iránymutatások, illetve sztenderdek megfogalmazásával az alábbi bontás szerint. Ezek a projekt tervezése, illetve a foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési stratégia kidolgozása során figyelembevételre kerültek, ennek szellemében készültek a dokumentum fejezetei.

9.1 Foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések fenntartható működésének erősítése

Az útmutató javaslatai a projekt szakmai és pénzügyi fenntarthatóságára, valamint a foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés szervezeti kereteinek kialakítására, a megvalósítandó tevékenységek tartalmára vonatkoznak.

9.2 Foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés lehetséges sztenderdje

Az alfejezet a partnerség tagságára, a közös stratégia tartalmára vonatkozik, továbbá a szolgáltatási és működési követelményeket rögzíti.